

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

А. Г. Шиян

**ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА-ЗАХИСНИКА
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ
В СУДІ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ**

Навчальний посібник

Дніпро
2026

УДК 343.121
Ш 55

*Схвалено, рекомендовано до друку та використання
в освітньому процесі Науково-методичною радою
Дніпровського державного університету внутрішніх
справ (протокол № 10 від 23.06.2026)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Олександр САЧКО, декан юридичного факультету Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, адвокат, доктор юридичних наук, професор, академік Академії політико-правових наук;

Юрій БЕЛІНСЬКИЙ, керуючий адвокатським об'єднанням «Статус», адвокат, кандидат юридичних наук.

Шиян А. Г.

Ш 55 Діяльність адвоката-захисника у кримінальному провадженні в суді апеляційної інстанції : навч. посіб. /
А. Г. Шиян. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026.
332 с.

ISBN 978-617-560-145-7

Посібник містить характеристику однієї теми з навчальної дисципліни «Захист у кримінальному провадженні» відповідно до робочої програми, яка присвячена питанням захисту в апеляційній інстанції. У ньому викладено: словник термінологічних понять; основні теоретичні положення; контрольні питання; тестові завдання, що можуть розглядатися на практичних заняттях, а також використовуватися для самостійного опрацювання; практичні задачі; зразки процесуальних документів сторони обвинувачення і захисту, судів першої та апеляційної інстанцій; перелік використаної літератури.

Видання розраховано на здобувачів вищої освіти юридичного профілю та спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», ад'юнктів (аспірантів), практиків і науковців.

АВТОР:

Анатолій ШИЯН, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, адвокат

ISBN 978-617-560-145-7

© Шиян А. Г., 2026
© ДДУВС, 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АПЕЛЯЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХИСНИКАНА ЦІЙ СТАДІЇ	
1.1. Словник термінів	8
1.2. Конспект лекції	10
1.3. Контрольні запитання	36
1.4. Практичні задачі	40
1.5. Тестові завдання	53
Розділ 2. ЗРАЗКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ, ЗАХИСТУ, СУДІВ ПЕРШОЇ Й АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ	
2.1. Зразки апеляційних скарг на ухвали слідчого судді про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, ухвали апеляційного суду за результатами їх розгляду	110
2.2. Зразок апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції про продовження строку тримання обвинуваченого під вартою	163
Розділ 3. ЗРАЗКИ АПЕЛЯЦІЙНИХ СКАРГ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ І ЗАХИСТУ НА ВИРОКИ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ. УХВАЛИ АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ, ПОСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ЦИХ СКАРГ	
3.1. Апеляційна скарга на обвинувальний вирок суду за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України	177
3.2. Зразки процесуальних документів сторони обвинувачення, захисту на виправдувальний вирок суду першої інстанції за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України. Ухвали апеляційного суду за результатами їх розгляду	185

3.3. Зразки процесуальних документів сторони обвинувачення на виправдувальний вирок суду першої інстанції за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України. Ухвали апеляційного суду за результатами їх розгляду	259
Питання для підсумкового контролю знань	322
Перелік використаних та/або рекомендованих джерел	328

ПЕРЕДМОВА

Протягом декількох навчальних років у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ на кафедрі кримінально-правових дисциплін викладалася вибіркова навчальна дисципліна «Захист у кримінальному провадженні», яка була бажаною для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» (очної та заочної форм навчання).

Великим попитом вона користувалася у тих здобувачів, які хотіли поглибити свої знання у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, мали намір у майбутньому займатися адвокатською діяльністю. Додатковим стимулом для вивчення цієї навчальної дисципліни слугувало також те, що її викладали науково-педагогічні працівники, які мали значний досвід адвокатської діяльності в кримінальних провадженнях і могли передати його здобувачам освіти.

Метою вивчення освітнього компоненту «Захист у кримінальному провадженні» є набуття та закріплення базових знань щодо правил та порядку захисної діяльності під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження. Мета містить три діалектично пов'язані між собою аспекти:

– **навчальний** – поглиблене вивчення здобувачами теоретичних положень цієї дисципліни; набуття вмінь ефективного застосування теоретичних знань у практичній діяльності; формування навичок прийняття рішень у складних процесуальних ситуаціях; засвоєння логіки доказування при встановленні фактів та обставин у кримінальних провадженнях; опанування необхідною науково-методологічною підготовкою, яка забезпечить належне виконання захисної діяльності під час досудового розслідування та в інших стадіях кримінального судочинства;

– **розвиваючий** – підвищення юридичної культури та ерудиції фахівців, оволодіння позитивним досвідом інших держав щодо належного виконання правозахисної функції в кримінальному судочинстві України;

– **виховний** – формування патріотизму, відданості ідеям добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед людиною, суспільством, державою.

Завдання навчальної дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути таких компетентностей:

1. Знань:

1) на понятійному рівні – загальні вимоги, що визначають захисну діяльність на різних етапах кримінального судочинства;

2) на фундаментальному рівні – кримінальні процесуальні засоби забезпечення захисту на різних стадіях кримінального процесу; отримання (збирання) та перевірки доказів; заявлення клопотань, відводів, складання скарг тощо;

3) на практично-творчому рівні – вироблені практикою і рекомендовані наукою прийоми і методи захисної діяльності.

2. Вмінь та навичок:

1) на репродуктивному рівні – відтворювати знання, передбачені програмою дисципліни;

2) на алгоритмічному рівні – здійснювати аналіз і тлумачення правових норм, якими регулюється захисна діяльність, володіти кримінальними процесуальними поняттями і категоріями, вміло використовувати їх в практичній діяльності;

3) на евристичному рівні – здійснювати евристичний пошук змін до законодавства та нові досягнення процесуальної науки для використання їх у практичній діяльності;

4) на творчому рівні – самостійно поглиблювати свої знання і використовувати їх для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій, доводити обґрунтованість і законність своїх рішень при застосуванні положень кримінального процесуального закону.

3. Способів мислення:

– **наочно-практичне мислення**, виходячи з отриманих знань, навичок і досвіду, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень щодо того, як слід діяти і чинити в певних юридичних ситуаціях;

– **наочно-образне мислення**, базуючись на образному уявленні навколишнього світу, дає можливість вивчити факти та обставини юридичних ситуацій, прийняти до них об'єктивні юридичні рішення;

– **вербально-логічне (дискурсивне) мислення**, виявляючи закономірності явищ та відносин між об'єктами і будуючи на їх основі різні логічні схеми, дає можливість спрогнозувати можливий розвиток подій у конкретних юридичних ситуаціях.

4. Професійних якостей:

– здатності здійснювати професійну діяльність на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення та правової культури;

– вміння застосовувати нормативно-правові акти, реалізовувати норми матеріального та процесуального права в професійній діяльності;

– здатності юридично правильно кваліфікувати факти та

обставини, приймати рішення і здійснювати юридичні дії відповідно до закону.

5. Світоглядних і громадянських якостей:

- усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, необхідності оволодіння достатнім рівнем професійної підготовки;
- володіння культурою мислення, спілкування, сприйняття інформації та її аналізу, постановки мети і вибору шляхів її досягнення;
- здатність виконувати професійні обов'язки, дотримуючись етики юриста, принципів гуманізму, патріотизму, справедливості та законності, відповідальності перед людиною, суспільством і державою.

Для підвищення рівня знань здобувачів освіти університету з цієї дисципліни науково-практичними працівниками кафедри кримінально-правових дисциплін А. П. Черненком та А. Г. Шияном у 2024 році було підготовлено та видано навчальний посібник «Захист у кримінальному провадженні на досудовому розслідуванні». У ньому викладено характеристику діяльності адвоката-захисника з п'яти тем курсу «Захист у кримінальному провадженні», а саме: «Тема 1. Загальні положення захисту в кримінальному процесі України», «Тема 2. Здійснення захисту під час провадження слідчих (розшукових) дій», «Тема 3. Захист під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження», «Тема 4. Захист при повідомленні про підозру», «Тема 5. Захисна діяльність на етапі закінчення досудового розслідування». У 2024 році А. Г. Шиян у навчальному посібнику «Захист у кримінальному провадженні в суді першої інстанції» продовжив характеристику захисної діяльності ще за двома темами: «Здійснення захисту на підготовчому судовому провадженні в суді першої інстанції» і «Захисна діяльність адвоката під час судового розгляду кримінального провадження в суді першої інстанції».

Підготовка цього нового посібника здійснена з метою подальшого забезпечення викладання навчальної дисципліни «Захист у кримінальному провадженні» додатковою літературою. На думку автора, доповнення попередніх посібників положеннями, які стосуються захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого під час апеляційного провадження, значно покращить належне викладання цієї важливої навчальної дисципліни. До того ж зазначений освітній компонент сприятиме поглибленню знань здобувачів вищої освіти з таких дисциплін, як «Кримінальний процес», «Адвокатура України», «Практикум зі складання кримінальних процесуальних документів», «Доказування у кримінальному провадженні» тощо.

Розділ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АПЕЛЯЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХИСНИКА НА ЦІЙ СТАДІЇ

1.1. СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Головуючий – суддя, який розглядає справу одноособово, а при колегіальному розгляді справи – суддя-доповідач, визначений Єдиною судовою інформаційно-комунікаційною системою під час розподілу справи (п. 2 ч. 1 ст. 3 КПК).

Державне обвинувачення – процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (п. 3 ч. 1 ст. 3 КПК).

Закон України про кримінальну відповідальність – законодавчі акти України, що встановлюють кримінальну відповідальність (п. 7 ч. 1 ст. 3 КПК).

Кримінальне провадження – досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність (п. 10 ч. 1 ст. 3 КПК);

Обвинувачення – твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте в порядку, встановленому цим Кодексом (п. 13 ч. 1 ст. 3 КПК).

Прокурор – особа, яка обіймає посаду, передбачену статтею 27 Закону України «Про прокуратуру», та діє у межах своїх повноважень (п. 15 ч. 1 ст. 3 КПК).

Слідчий суддя – суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому цим Кодексом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, та у випадку, зазначеному цим Кодексом, – голова чи за його визначенням інший суддя відповідного апеляційного суду. Слідчий суддя (слідчі судді) у суді першої інстанції обирається зборами суддів зі складу суддів цього суду (п. 18 ч. 1 ст. 3 КПК).

Суд першої інстанції – місцевий загальний суд, який має право

ухвалити вирок або постановити ухвалу про закриття кримінального провадження, а також Вищий антикорупційний суд у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до його підсудності цим Кодексом, а також апеляційний суд у випадку, передбаченому цим Кодексом (п. 22 ч. 1 ст. 3 КПК).

Суд апеляційної інстанції – відповідний апеляційний суд, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться суд першої інстанції, що ухвалив оскаржуване судове рішення, а також Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду – стосовно судових рішень Вищого антикорупційного суду, ухвалених як судом першої інстанції, а також стосовно судових рішень інших судів першої інстанції, ухвалених до початку роботи Вищого антикорупційного суду в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених цим Кодексом до підсудності Вищого антикорупційного суду (п. 20 ч. 1 ст. 3 КПК).

Суддя – голова, заступник голови, суддя Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, апеляційного суду, місцевих загальних судів, які відповідно до Конституції України на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя, а також присяжний (п. 23 ч. 1 ст. 3 КПК).

Судове провадження – кримінальне провадження у суді першої інстанції, яке включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, а також за нововиявленими або виключними обставинами (п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК).

Суддя-доповідач – суддя колегії суддів суду апеляційної інстанції, на якого покладаються обов'язки вирішення питань про відкриття провадження, підготовку та проведення апеляційного перегляду ухвал слідчого судді, вироків і ухвал суду першої інстанції.

Учасники кримінального провадження – сторони кримінального провадження, потерпілий, його представник та законний представник, цивільний позивач, його представник та законний представник, цивільний відповідач та його представник, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт, інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, особа, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), заявник, у тому числі викривач, свідок та його адвокат, понятий, заставодавець, перекладач, експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробачії, секретар судового засідання, судовий розпорядник (п. 25 ч. 1 ст. 3 КПК).

Учасники судового провадження – сторони кримінального

провадження, потерпілий, його представник та законний представник, цивільний позивач, його представник та законний представник, цивільний відповідач та його представник, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, представник персоналу органу апробації, третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт, а також інші особи, за клопотанням або скаргою яких у випадках, передбачених цим Кодексом, здійснюється судове провадження (п. 26 ч. 1 ст. 3 КПК).

1.2. КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ

Мета і завдання апеляційного провадження

Основні положення участі захисника в кримінальному провадженні розглянуто в конспектах лекцій двох раніше підготовлених навчальних посібників, а саме: «Захист у кримінальному провадженні на досудовому розслідуванні» (Черненко А. П., Шиян А. Г. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 282 с.), «Захист у кримінальному провадженні в суді першої інстанції» (А. Г. Шиян. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 244 с.). Тому в цьому конспекті основна увага акцентується на деяких особливостях захисної діяльності адвоката безпосередньо в апеляційній інстанції.

Провадження в апеляційній інстанції є однією із стадій кримінального процесу, в якій апеляційний суд за апеляційною скаргою перевіряє законність і обґрунтованість судових рішень, які визначені ст. 347 КПК України. Зазначене провадження реалізує право особи на судовий захист, гарантує відновлення порушених прав і охоронюваних законом інтересів людини та громадянина. Щодо його сутності, то воно полягає у перегляді (перевірці) за апеляційними скаргами учасників кримінального провадження рішень слідчого судді, а також суду першої інстанції, які ще не набрали законної сили.

Апеляційні суди переглядають судові рішення у кримінальних провадженнях лише з підстав та у порядку, визначеному главою 31 КПК України.

Метою провадження в суді апеляційної інстанції є перевірка законності й обґрунтованості ухвал слідчого судді, вироків і ухвал суду першої інстанції, що не набрали законної сили. Постановлені судом апеляційної інстанції рішення виправляють допущені порушення закону або підтверджують законність і обґрунтованість судових рішень,

ухвалених судами першої інстанції та слідчими суддями.

Щодо завдань провадження в суді апеляційної інстанції, то вони є такими:

- 1) забезпечення реалізації права кожної заінтересованої особи на справедливий суд;
- 2) перевірка законності й обґрунтованості ухвал слідчого судді, а також судових рішень суду першої інстанції, які оскаржуються;
- 3) виправлення помилок у застосуванні норм матеріального чи процесуального права;
- 4) недопущення виконання незаконних і необґрунтованих судових рішень з метою дотримання прав і законних інтересів заінтересованих учасників кримінального провадження;
- 5) здійснення процесуального контролю за діяльністю слідчих суддів і судів першої інстанції;
- 6) формування однакового розуміння та застосування законів слідчими суддями, а також судами першої інстанції.

Суб'єкти права на апеляційне оскарження.

Предмет і межі оскарження

Суб'єктами права на апеляційне оскарження судових рішень є сторони кримінального провадження, потерпілий або його законний представник чи представник, а також інші учасники кримінального провадження, які наділені правом подати апеляційну скаргу на ухвали слідчого судді, а також судові рішення суду першої інстанції, що не набрали законної сили.

Згідно зі ст. 393 КПК України право на апеляційне оскарження мають:

- 1) обвинувачений, стосовно якого ухвалено обвинувальний вирок, його законний представник чи захисник – у частині, що стосується інтересів обвинуваченого;
- 2) обвинувачений, стосовно якого ухвалено виправдувальний вирок, його законний представник чи захисник – у частині мотивів і підстав виправдання;
- 3) підозрюваний, обвинувачений, його законний представник чи захисник;
- 4) законний представник, захисник неповнолітнього чи сам неповнолітній, щодо якого вирішувалося питання про застосування примусового заходу виховного характеру, – у частині, що стосується

інтересів неповнолітнього;

5) законний представник та захисник особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного характеру;

6) прокурор;

7) потерпілий або його законний представник чи представник – у частині, що стосується інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції;

8) цивільний позивач, його представник або законний представник – у частині, що стосується вирішення цивільного позову;

9) цивільний відповідач або його представник – у частині, що стосується вирішення цивільного позову;

9-1) представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, – у частині, що стосується інтересів юридичної особи;

9-2) фізична або юридична особа – у частині, що стосується її інтересів під час вирішення питання про долю речових доказів, документів, які були надані суду; третя особа – у частині, що стосується її інтересів під час вирішення питання про спеціальну конфіскацію;

9-3) викривач – у частині, що стосується його інтересів під час вирішення питання виплати йому винагороди як викривачу;

10) інші особи у випадках, передбачених цим Кодексом.

Вирок суду першої інстанції, ухвалений за результатами спрощеного провадження в порядку, передбаченому ст.ст. 381 та 382 КПК України (спрощене провадження щодо кримінальних проступків), не може бути оскаржений в апеляційному порядку з підстав розгляду провадження за відсутності учасників судового провадження, недослідження доказів у судовому засіданні або з метою оспорити встановлені досудовим розслідуванням обставини.

Судове рішення суду першої інстанції не може бути оскаржене в апеляційному порядку з підстав заперечення обставин, які ніким не оспорювалися під час судового розгляду і дослідження яких було визнано судом недоцільним відповідно до положень ч. 3 ст. 349 КПК.

Вирок суду першої інстанції на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим може бути оскаржений в апеляційному порядку:

1) обвинуваченим, його захисником, законним представником виключно з підстав: призначення судом покарання, суворішого, ніж узгоджене сторонами угоди; ухвалення вироку без його згоди на призначення покарання; невиконання судом вимог, встановлених ч. 5-7 ст. 474 КПК, в тому числі нероз'яснення йому наслідків укладення

угоди;

2) потерпілим, його представником, законним представником, виключно з підстав: призначення судом покарання, менш суворого, ніж узгоджене сторонами угоди; ухвалення вироку без його згоди на призначення покарання; нероз'яснення йому наслідків укладення угоди; невиконання судом вимог, встановлених ч.ч. 6 чи 7 ст. 474 КПК;

3) прокурором виключно з підстав затвердження судом угоди у кримінальному провадженні, в якому згідно з ч. 3 ст. 469 КПК угода не може бути укладена.

Вирок суду першої інстанції на підставі угоди між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим про визнання винуватості може бути оскаржений:

1) обвинуваченим, його захисником, законним представником виключно з підстав: призначення судом покарання, суворішого, ніж узгоджене сторонами угоди; ухвалення вироку без його згоди на призначення покарання; невиконання судом вимог, встановлених ч. 4, 6, 7 ст. 474 КПК, в тому числі нероз'яснення йому наслідків укладення угоди;

2) прокурором виключно з підстав: призначення судом покарання, менш суворого, ніж узгоджене сторонами угоди; затвердження судом угоди у провадженні, в якому згідно з ч. 4 ст. 469 КПК угода не може бути укладена.

Ухвала суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлена під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, може бути оскаржена в апеляційному порядку обвинуваченим, його захисником, законним представником, прокурором.

Предметом апеляційного оскарження можуть бути ухвалені судами першої інстанції вирoki та постановлені ухвали, які не набрали законної сили, а також ухвали слідчого судді, постановлені під час досудового розслідування.

Згідно зі ст. 392 КПК в апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, а саме:

- 1) вирoki, крім випадків, передбачених ст. 394 КПК України;
- 2) ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру;
- 3) інші ухвали у випадках, передбачених КПК України.

Ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, передбачених ч. 1 цієї статті, окремому оскарженню не підлягають, крім випадків, визначених КПК України. Заперечення проти таких ухвал можуть бути включені до апеляційної скарги на судові рішення, передбачене ч. 1 цієї статті.

Ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, підлягають апеляційному оскарженню в порядку, передбаченому цим Кодексом.

Згідно з КПК України оскарженню в апеляційному порядку підлягають такі вирoki суду першої інстанції:

- 1) обвинувальний вирок (п. 1 ч. 2 ст. 395 КПК);
- 2) виправдувальний вирок (п. 1 ч. 2 ст. 395 КПК);
- 3) вирок за результатами розгляду обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні (ч. 5 ст. 382 КПК);
- 4) вирок суду першої інстанції на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим (ч. 3 ст. 394 КПК);
- 5) вирок суду першої інстанції на підставі угоди про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим (ч. 4 ст. 394 КПК; ч. 4 ст. 475 КПК).

Що стосується ухвал суду першої інстанції, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, то ними є:

- 1) ухвала суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів виховного характеру (ч. 4 ст. 501, п. 1 ч. 2 ст. 395 КПК);
- 2) ухвала суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного характеру (п. 1 ч. 2 ст. 395 КПК);
- 3) ухвала суду про внесення виправлень у судові рішення чи відмову у внесенні виправлень (ч. 3 ст. 379 КПК; ч. 4 ст. 475 КПК);
- 4) ухвала суду про роз'яснення судового рішення або відмову у його роз'ясненні (ч. 4 ст. 380 КПК);
- 5) ухвала суду про повернення скарги або відмову у відкритті провадження (ч. 6 ст. 304 КПК);
- 6) ухвала суду про відмову в наданні дозволу на затримання з метою приводу (ч. 5 ст. 190 КПК);
- 7) ухвала суду про закриття кримінального провадження (ч. 8 ст. 284 КПК);

8) ухвала суду про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності (ч. 5 ст. 288 КПК);

9) ухвала суду про повернення обвинувального акта (ч. 4 ст. 314 КПК);

10) ухвала суду про повернення клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру (ч. 4 ст. 314 КПК);

11) ухвала суду про повернення акта про застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру (ч. 2 ст. 483-13 КПК);

12) ухвала суду про скасування вироку, яким була затверджена угода, або про відмову у скасуванні вироку (ч. 4 ст. 476 КПК);

13) ухвала суду про продовження, зміну, припинення застосування примусових заходів медичного характеру або відмову у цьому (ч. 1 ст. 516 КПК);

14) ухвала суду про застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру (ст. 483-16 КПК);

15) ухвала суду про відстрочку виконання вироку (п. 1 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

16) ухвала суду про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (п. 2 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

17) ухвала суду про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби (п. 2-1 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

18) ухвала суду про заміну невідбутої частини покарання або покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким (п. 3 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

19) ухвала суду про звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (п. 4 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

20) ухвала суду про направлення для відбування покарання жінок, звільнених від відбування покарання внаслідок їх вагітності або наявності дітей віком до трьох років (п. 5 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

21) ухвала суду про звільнення від покарання за хворобою (п. 6 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

22) ухвала суду про застосування до засуджених примусового лікування та його припинення (п. 7 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

23) ухвала суду про застосування до засуджених примусового годування (п. 7-1 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

24) ухвала суду про направлення звільненого від покарання з випробуванням для відбування покарання, призначеного вироком (п. 8 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

25) ухвала суду про звільнення від призначеного покарання з випробуванням після закінчення іспитового строку (п. 9 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

26) ухвала суду про заміну покарання відповідно до ч. 5 ст. 53, ч. 3 ст. 57, ч. 1 ст. 58, ч. 1 ст. 62 КК України (п. 10 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

27) ухвала суду про застосування покарання за наявності кількох вироків (п. 11 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

28) ухвала суду про тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі або переведення засудженого з арештного дому, виправного центру, дисциплінарного батальйону або колонії до слідчого ізолятора для проведення відповідних процесуальних дій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених іншою особою або цією самою особою, за які вона не була засуджена, чи у зв'язку з розглядом справи в суді (п. 12 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

29) ухвала суду про звільнення від покарання і пом'якшення покарання у випадках, передбачених частинами 2, 3 ст. 74 КК України (п. 13 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

30) ухвала суду про оскарження інших рішень, дій чи бездіяльності адміністрації установи виконання покарань (п. 13-1 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

31) ухвала суду про застосування заходу стягнення до осіб, позбавлених волі, у виді переведення засудженого до приміщення камерного типу (одиночної камери) (п. 13-2 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

32) ухвала суду про зміну обов'язків, покладених на засудженого, звільненого від відбування покарання з випробуванням (п. 13-3 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

33) ухвала суду про звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям рішення про передачу особи для обміну як військовополоненого (п. 13-4 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

34) ухвала суду щодо інших питань про всякого роду сумніви і протиріччя, що виникають при виконанні вироку (п. 14 ч. 1 ст. 537 КПК, ч. 5 ст. 539 КПК);

35) судові рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами (вирок, ухвала, ухвала про залишення заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими

або виключними обставинами без задоволення) (ст. 467 КПК);

36) ухвала суду про виконання вироку суду іноземної держави чи відмову у цьому (пункти 1, 2 ч. 4 ст. 603 КПК, ч. 9 ст. 603 КПК);

37) ухвала суду про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України (ч. 7 ст. 610 КПК).

При цьому слід мати на увазі, що:

1) оскарження прокурором ухвали суду щодо умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання для проходження військової служби або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким зупиняє її виконання;

2) подання апеляційної скарги на ухвалу про примусове годування засудженого зупиняє набрання ухвалою законної сили, але не зупиняє її виконання.

В апеляційному порядку також можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді у випадках, передбачених КПК.

Порядок і строки апеляційного оскарження

Порядок і строки апеляційного оскарження визначені ст. 395 КПК України. Згідно з нею апеляційна скарга подається:

1) на судові рішення, ухвалені судом першої інстанції, – через суд, який ухвалив судові рішення;

2) на ухвали слідчого судді чи ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, – безпосередньо до суду апеляційної інстанції.

Апеляційна скарга, якщо інше не передбачено цим Кодексом, може бути подана:

1) на вирок або ухвалу про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру – протягом **тридцяти** днів з дня їх проголошення;

1-1) на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, – протягом **п'яти днів** з дня її оголошення;

2) на інші ухвали суду першої інстанції – протягом **семи днів** з дня її оголошення;

3) на ухвалу слідчого судді – протягом **п'яти днів** з дня її оголошення.

Для особи, яка перебуває під вартою, строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту вручення їй копії судового рішення.

Якщо ухвалу суду або слідчого судді було постановлено без виклику особи, яка її оскаржує, або якщо вирок було ухвалено без виклику особи, яка його оскаржує, в порядку, передбаченому статтею 382 КПК України (розгляд обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку у спрощеному провадженні), то строк апеляційного оскарження для такої особи обчислюється з дня отримання нею копії судового рішення.

Протягом строку апеляційного оскарження матеріали кримінального провадження ніким не можуть бути витребувані із суду. У цей строк суд зобов'язаний надати учасникам судового провадження за їх клопотанням можливість ознайомитися з матеріалами кримінального провадження.

Апеляційна скарга подається в письмовій формі (ст. 396 КПК України). У ній зазначаються:

- 1) найменування суду апеляційної інстанції;
- 2) прізвище, ім'я та по батькові (найменування), місце проживання (перебування) особи, яка подає апеляційну скаргу, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є;
- 3) судові рішення, яке оскаржується, і назва суду, який його ухвалив;
- 4) вимоги особи, яка подає апеляційну скаргу, та їх обґрунтування із зазначенням того, у чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення;
- 5) клопотання особи, яка подає апеляційну скаргу, про дослідження доказів;
- 6) перелік матеріалів, які додаються.

За відсутності бажання в особи брати участь у апеляційному розгляді – вона про це має зазначити в апеляційній скарзі.

Якщо в апеляційній скарзі зазначаються обставини, які не були досліджені в суді першої інстанції, або докази, які не подавалися суду першої інстанції, то в ній зазначаються причини цього.

До підготовки апеляційної скарги адвокат повинен віднестися з максимальною відповідальністю, неухильно дотримуючись виконання всіх вимог ст. 396 КПК України. Адже порушення цих вимог може

призвести до прийняття суддею-доповідачем рішення про залишення апеляційної скарги без руху.

Апеляційна скарга підписується особою, яка її подає. Якщо апеляційну скаргу подає захисник, представник потерпілого, то до неї додаються оформлені належним чином документи, що підтверджують його повноваження відповідно до вимог КПК України (копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, а також ордер або копія договору, укладеного між ним та підзахисним).

До апеляційної скарги та доданих до неї письмових матеріалів надаються копії в кількості, необхідній для їх надіслання сторонам кримінального провадження та іншим учасникам судового провадження, інтересів яких стосується апеляційна скарга. Цей обов'язок не поширюється на обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом або тримається під вартою.

Суд першої інстанції через три дні після закінчення строку апеляційного оскарження судового рішення надсилає отримані апеляційні скарги разом із матеріалами кримінального провадження до суду апеляційної інстанції.

Апеляційні скарги, що надійшли після направлення матеріалів кримінального провадження до суду апеляційної інстанції, не пізніше наступного дня після їх надходження направляються до суду апеляційної інстанції.

Діяльність апеляційного суду при надходженні апеляційної скарги

Апеляційна скарга, що надійшла до суду апеляційної інстанції, не пізніше наступного дня передається судді-доповідачу. Отримавши апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції, суддя-доповідач протягом трьох днів перевіряє її на відповідність вимогам ст. 396 КПК України. **Якщо вона відповідає вимогам цієї статті, то постановляється ухвала про відкриття апеляційного провадження.** Зазначена ухвала касаційному оскарженню не підлягає.

За результатами перевірки апеляційної скарги можуть бути прийняті й інші рішення.

Так, встановивши, що апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції подано без додержання вимог, передбачених ст. 396 КПК України, **суддя-доповідач постановляє ухвалу про залишення апеляційної скарги без руху.** В ній зазначаються недоліки

скарги і встановлюється достатній строк для їх усунення, який не може перевищувати п'ятнадцяти днів з дня отримання ухвали особою, яка подала апеляційну скаргу. Копія ухвали про залишення апеляційної скарги без руху невідкладно надсилається особі, яка подала апеляційну скаргу. Зазначена ухвала касаційному оскарженню не підлягає.

У випадку залишення апеляційної скарги без руху апелянт має право:

1) усунути недоліки, які зазначені суддею-доповідачем в ухвалі. Якщо усунення недоліків здійснено у встановлений суддею-доповідачем строк, то апеляційна скарга вважається поданою в день первинного її подання до суду апеляційної інстанції. Після перевірки виправлених недоліків і за відсутності перешкод суддя-доповідач протягом трьох днів постановляє ухвалу про відкриття апеляційного провадження;

2) повторно звернутися до суду апеляційної інстанції шляхом подання нової апеляційної скарги. Проте таке повторне подання апеляційної скарги має бути здійснено в межах строків на апеляційне оскарження (ч. 7 ст. 399 КПК).

Ще одним рішенням судді-доповідача може бути повернення апеляційної скарги особі, яка звернулася з нею. Апеляційна скарга повертається апелянту, якщо:

1) особа не усунула недоліки апеляційної скарги, яку залишено без руху, в установлений строк;

2) апеляційну скаргу подала особа, яка не має права її подавати;

3) апеляційна скарга не підлягає розгляду в цьому суді апеляційної інстанції;

4) апеляційна скарга подана після закінчення строку апеляційного оскарження і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або суд апеляційної інстанції за заявою особи не знайде підстав для його поновлення.

У цьому взаємозв'язку слід зазначити, що апелянт наділений правом порушувати питання про поновлення строку на апеляційне оскарження з підстав поважності причин пропуску строку, на що суддя-доповідач повинен зреагувати відповідним рішенням – або поновити його, або відмовити в поновленні. Обґрунтування поважності причин пропуску строку на апеляційне провадження апелянт переважно викладає в апеляційній скарзі, хоча не забороняється це робити і в окремій заяві (клопотанні).

Копія ухвали про повернення апеляційної скарги невідкладно надсилається особі, яка її подала, разом з апеляційною скаргою та усіма доданими до неї матеріалами. Повернення апеляційної скарги не

позбавляє права повторного звернення до суду апеляційної інстанції в порядку, передбаченому КПК, у межах строку на апеляційне оскарження. Ухвала про повернення апеляційної скарги може бути оскаржена у касаційному порядку.

Третім рішенням, яке може прийняти суддя-доповідач за результатами вивчення апеляційної скарги, є відмова у відкритті провадження.

Згідно з положеннями ч. 4 ст. 399 КПК України суддя-доповідач відмовляє у відкритті провадження лише у випадку, якщо апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, або судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК України.

Копія ухвали про відмову у відкритті провадження невідкладно надсилається особі, яка подала апеляційну скаргу, разом з апеляційною скаргою та усіма доданими до неї матеріалами. Ухвала про відмову у відкритті провадження може бути оскаржена у касаційному порядку.

Подання апеляційної скарги на вирок або ухвалу суду зупиняє набрання ними законної сили та їх виконання, крім випадків, встановлених КПК України.

Якщо апеляційну скаргу подано обвинуваченим, щодо якого судом ухвалено вирок за результатами спеціального судового провадження, суд поновлює строк за умови надання обвинуваченим підтвердження наявності поважних причин, передбачених ст. 138 КПК України, та надсилає апеляційну скаргу разом із матеріалами кримінального провадження до суду апеляційної інстанції з дотриманням правил, передбачених ст. 399 КПК України.

Підготовка до апеляційного провадження

Провадження в суді апеляційної інстанції включає дві частини: підготовку до апеляційного розгляду (ст. 401 КПК) та апеляційний розгляд (ст. 405 КПК).

Підготовка до апеляційного провадження покладається на суддю-доповідача. Відповідно до ст. 401 КПК України суддя-доповідач протягом десяти днів після відкриття апеляційного провадження за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції:

1) надсилає копії ухвали про відкриття апеляційного провадження учасникам судового провадження разом з копіями апеляційних скарг,

інформацією про їхні права та обов'язки і встановлює строк, протягом якого можуть бути подані заперечення на апеляційну скаргу;

2) пропонує учасникам судового провадження подати нові докази, на які вони посилаються, або витребує їх за клопотанням особи, яка подала апеляційну скаргу;

3) вирішує інші клопотання, в тому числі щодо обрання, зміни або скасування запобіжного заходу;

4) вирішує клопотання щодо проведення судового засідання в режимі відеоконференції;

5) вирішує інші питання, необхідні для апеляційного розгляду.

Усі судові рішення судді-доповідача під час підготовки до апеляційного розгляду викладаються у формі ухвали. Копії ухвал надсилаються учасникам судового провадження.

Після закінчення підготовки до апеляційного розгляду суддя-доповідач постановляє ухвалу про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду.

Обвинувачений підлягає обов'язковому виклику в судове засідання для участі в апеляційному розгляді, якщо в апеляційній скарзі порушується питання про погіршення його становища або якщо суд визнає обов'язковою його участь, а обвинувачений, який утримується під вартою, – також у разі, якщо про це надійшло його клопотання.

Заперечення на вирок чи ухвалу суду першої інстанції. Особи, зазначені у ст. 393 КПК, мають право подати до суду апеляційної інстанції заперечення на апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції в письмовій формі протягом встановленого судом апеляційної інстанції строку. Заперечення на апеляційну скаргу подається захисником у разі, коли скарга подана прокурором, потерпілим, його представником чи законним представником, цивільним позивачем, його представником чи законним представником, а також цивільним відповідачем та його представником.

У запереченні на апеляційну скаргу зазначається:

1) найменування суду апеляційної інстанції;

2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування), місце проживання (перебування) особи, яка подає апеляційну скаргу, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є;

3) судові рішення, яке оскаржується, і назва суду, який його ухвалив;

4) номер кримінального провадження в суді апеляційної інстанції, якщо він повідомлений судом апеляційної інстанції;

5) обґрунтування заперечень щодо змісту і вимог апеляційної

скарги;

б) у разі необхідності – клопотання особи, яка подає заперечення на апеляційну скаргу;

7) перелік матеріалів, які додаються.

У запереченні на апеляційну скаргу зазначається, чи бажає особа взяти участь в апеляційному розгляді.

Заперечення на апеляційну скаргу підписується особою, яка його подає.

Відмова від апеляційної скарги. Особа, яка подала апеляційну скаргу, має право відмовитися від неї до закінчення апеляційного розгляду. Захисник підозрюваного, обвинуваченого, представник потерпілого можуть відмовитися від апеляційної скарги тільки за згодою відповідно підозрюваного, обвинуваченого чи потерпілого.

Якщо вирок або ухвала суду першої інстанції не були оскаржені іншими особами або якщо немає заперечень інших осіб, які подали апеляційну скаргу, проти закриття провадження у зв'язку з відмовою від апеляційної скарги, суд апеляційної інстанції своєю ухвалою закриває апеляційне провадження.

До початку апеляційного розгляду особа, яка подала апеляційну скаргу, має право змінити та/або доповнити її. У такому разі суд апеляційної інстанції за клопотанням осіб, які беруть участь в апеляційному розгляді, надає їм час, необхідний для вивчення зміненої/доповненої апеляційної скарги та підготовки заперечень на відповідні зміни/доповнення.

Внесення до апеляційної скарги змін, які тягнуть за собою погіршення становища обвинуваченого, за межами строків на апеляційне оскарження не допускається.

Межі перегляду апеляційним судом рішень суду першої інстанції. Суд апеляційної інстанції переглядає судові рішення суду першої інстанції в межах апеляційної скарги.

Суд апеляційної інстанції вправі вийти за межі апеляційних вимог, якщо цим не погіршується становище обвинуваченого або особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Якщо розгляд апеляційної скарги дає підстави для прийняття рішення на користь осіб, в інтересах яких апеляційні скарги не надійшли, суд апеляційної інстанції зобов'язаний прийняти таке рішення.

За клопотанням учасників судового провадження суд апеляційної інстанції зобов'язаний повторно дослідити обставини, встановлені під час кримінального провадження, за умови, що вони досліджені судом

першої інстанції не повністю або з порушеннями, та може дослідити докази, які не досліджувалися судом першої інстанції, виключно якщо про дослідження таких доказів учасники судового провадження заявляли клопотання під час розгляду в суді першої інстанції або якщо вони стали відомі після ухвалення судового рішення, що оскаржується.

Суд апеляційної інстанції не має права розглядати обвинувачення, що не було висунуте в суді першої інстанції.

Процесуальний порядок, строки та межі перегляду процесуальних рішень судом апеляційної інстанції

Провадження в суді апеляційної інстанції включає дві частини: підготовку до апеляційного розгляду (охарактеризована вище) та апеляційний розгляд.

Апеляційний розгляд здійснюється згідно з правилами судового розгляду в суді першої інстанції з урахуванням особливостей, передбачених главою 31 КПК України.

Безпосередньо апеляційний розгляд складається з: 1) відкриття апеляційного провадження; 2) висловлення доводів сторонами; 3) судових дебатів; 4) останнього слова обвинуваченого; 5) ухвалення і проголошення судового рішення.

При цьому слід мати на увазі, що коли особа не бажає брати участь в апеляційному розгляді, вона зазначає це в апеляційній скарзі. Якщо ж всі учасники судового провадження заявили клопотання про здійснення провадження за їх відсутності, то суд апеляційної інстанції має право ухвалити судові рішення за результатами письмового провадження. Однак якщо під час письмового провадження суд апеляційної інстанції дійде висновку, що необхідно провести апеляційний розгляд, він призначає такий розгляд. Копія постановленого апеляційною інстанцією судового рішення за результатами такого провадження надсилається учасникам судового провадження протягом трьох днів з дня його підписання.

При звичайному апеляційному розгляді (не у формі письмового провадження) після виконання дій, передбачених ст.ст. 342-345 КПК України, і вирішення клопотань суддя-доповідач стисло, але у необхідному обсязі доповідає зміст оскарженого судового рішення, доводи учасників судового провадження, викладені в апеляційних скаргах та запереченнях, і з'ясовує, чи підтримують свої апеляційні скарги особи, які їх подали.

Для висловлення доводів, а також у судових дебатах першій надається слово особі, яка подала апеляційну скаргу. Якщо апеляційні скарги подали обидві сторони кримінального провадження, першим висловлює доводи обвинувачений. Після цього слово надається іншим учасникам судового провадження.

Неприбуття сторін або інших учасників кримінального провадження не перешкоджає проведенню розгляду, якщо такі особи були належним чином повідомлені про дату, час і місце апеляційного розгляду та не повідомили про поважні причини свого неприбуття. Якщо для участі в розгляді в судове засідання не прибули учасники кримінального провадження, участь яких згідно з вимогами КПК України або рішенням суду апеляційної інстанції є обов'язковою, апеляційний розгляд відкладається.

Перед виходом суду до нарадчої кімнати для ухвалення судового рішення щодо законності та обґрунтованості вироку суду першої інстанції обвинуваченому, який брав участь в апеляційному розгляді, надається останнє слово.

Рішення суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції. Суд апеляційної інстанції має право:

- 1) залишити вирок або ухвалу без змін;
- 2) змінити вирок або ухвалу;
- 3) скасувати вирок повністю чи частково та ухвалити новий вирок;
- 4) скасувати ухвалу повністю чи частково та ухвалити нову ухвалу;
- 5) скасувати вирок або ухвалу і закрити кримінальне провадження;
- 6) скасувати вирок або ухвалу і призначити новий розгляд у суді першої інстанції.

За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок суду на підставі угоди суд апеляційної інстанції, крім рішень, передбачених п.п. 1-5 ч. 1 ст. 407 КПК України, має право скасувати вирок і направити кримінальне провадження:

- 1) до суду першої інстанції для проведення судового провадження у загальному порядку, якщо угода була укладена під час судового провадження;
- 2) до органу досудового розслідування для здійснення досудового розслідування в загальному порядку, якщо угода була укладена під час досудового розслідування.

Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції (ст. 408 КПК). Суд апеляційної інстанції змінює вирок у разі:

- 1) пом'якшення призначеного покарання, якщо визнає, що

покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;

2) зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про менш тяжке кримінальне правопорушення;

3) зменшення сум, які підлягають стягненню, або збільшення цих сум, якщо таке збільшення не впливає на обсяг обвинувачення і правову кваліфікацію кримінального правопорушення;

4) в інших випадках, якщо зміна вироку не погіршує становища обвинуваченого.

Суд апеляційної інстанції змінює ухвалу суду про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру у разі:

1) зміни правової кваліфікації діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність, яка передбачає відповідальність за менш тяжке діяння;

2) пом'якшення виду примусових заходів медичного або виховного характеру.

Підставою для скасування або зміни судового рішення при розгляді справи в суді апеляційної інстанції (ст. 409 КПК) є:

1) неповнота судового розгляду;

2) невідповідність висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження;

3) істотне порушення вимог кримінального процесуального закону;

4) неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність.

Підставою для скасування або зміни вироку суду першої інстанції може бути також невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого.

Суд апеляційної інстанції не вправі скасувати виправдувальний вирок лише з мотивів істотного порушення прав обвинуваченого. Суд апеляційної інстанції не вправі скасувати ухвалу про незастосування примусових заходів медичного або виховного характеру лише з мотивів істотного порушення прав особи, стосовно якої вирішувалося питання про застосування таких заходів.

Неповним визнається судовий розгляд (ст. 410 КПК), під час якого залишилися недослідженими обставини, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, зокрема, у разі якщо:

1) судом були відхилені клопотання учасників судового провадження про допит певних осіб, дослідження доказів або вчинення інших процесуальних дій для підтвердження чи спростування обставин, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення;

2) необхідність дослідження тієї чи іншої підстави впливає з нових даних, встановлених при розгляді справи в суді апеляційної інстанції.

Судове рішення вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження (ст. 411 КПК), якщо:

1) висновки суду не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду;

2) суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки;

3) за наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у судовому рішенні не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші;

4) висновки суду, викладені у судовому рішенні, містять істотні суперечності.

Вирок та ухвала підлягають скасуванню чи зміні із зазначених підстав лише тоді, коли невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження вплинула чи могла вплинути на вирішення питання про винуватість або невинуватість обвинуваченого, на правильність застосування закону України про кримінальну відповідальність, на визначення міри покарання або застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру.

Істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону є такі порушення вимог КПК, які перешкодили чи могли перешкодити суду ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення (ст. 412 КПК).

Судове рішення у будь-якому разі підлягає скасуванню, якщо:

1) за наявності підстав для закриття судом провадження в кримінальній справі його не було закрито, крім випадків, коли провадження може бути закрито лише за згодою підозрюваного, обвинуваченого, який проти цього заперечував;

2) судове рішення ухвалено незаконним складом суду;

3) судове провадження здійснено за відсутності обвинуваченого, крім випадків, передбачених частиною третьою статті 323 чи статтею 381 цього Кодексу, або прокурора, крім випадків, коли його участь не є

обов'язковою;

4) судове провадження здійснено за відсутності захисника, якщо його участь є обов'язковою;

5) судове провадження здійснено за відсутності потерпілого, належним чином не повідомленого про дату, час і місце судового засідання;

6) порушено правила підсудності;

7) не виконано вимоги про фіксування судового провадження за допомогою технічних засобів фіксування кримінального провадження в суді першої або апеляційної інстанції.

Неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, що тягне за собою скасування або зміну судового рішення (ст. 413 КПК), є:

1) незастосування судом закону, який підлягає застосуванню;

2) застосування закону, який не підлягає застосуванню;

3) неправильне тлумачення закону, яке суперечить його точному змісту;

4) призначення більш суворого покарання, ніж передбачено відповідною статтею (частиною статті) закону України про кримінальну відповідальність.

Невідповідним ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (ст. 414 КПК) визнається таке покарання, яке хоч і не виходить за межі, встановлені відповідною статтею (частиною статті) закону України про кримінальну відповідальність, але за своїм видом чи розміром є явно несправедливим через м'якість або через суворість.

Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції (ст. 415 КПК), якщо:

1) встановлено порушення, передбачені п.п. 2, 3, 4, 5, 6, 7 ч. 2 ст. 412 КПК;

2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід на підставі обставин, які очевидно викликали сумнів у неупередженості судді, і заяву про його відвід визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованою;

3) судові рішення ухвалено чи підписано не тим складом суду, який здійснював судовий розгляд.

Призначаючи новий розгляд у суді першої інстанції, суд апеляційної інстанції не має права вирішувати наперед питання про доведеність чи недоведеність обвинувачення, достовірність або недостовірність доказів, переваги одних доказів над іншими,

застосування судом першої інстанції того чи іншого закону України про кримінальну відповідальність та покарання.

Висновки і мотиви, з яких скасовані судові рішення, є обов'язковими для суду першої інстанції при новому розгляді.

Після скасування судом апеляційної інстанції вироку або ухвали про закриття кримінального провадження чи про застосування, відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру суд першої інстанції здійснює судове провадження згідно з вимогами розділу IV КПК в іншому складі суду.

При новому розгляді в суді першої інстанції допускається застосування закону про більш тяжке кримінальне правопорушення та посилення покарання лише за умови, якщо вирок було скасовано за апеляційною скаргою прокурора або потерпілого чи його представника у зв'язку з необхідністю застосування закону про більш тяжке кримінальне правопорушення або посилення покарання.

При новому розгляді в суді першої інстанції питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру правова кваліфікація діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, як більш тяжкого, допускається за умови, якщо на цій підставі було подано апеляційну скаргу прокурором чи потерпілим або його представником.

Суд апеляційної інстанції, встановивши обставини, передбачені ст. 284 КПК, **скасовує обвинувальний вирок чи ухвалу і закриває кримінальне провадження** (ст. 417 КПК).

У випадку, передбаченому п. 3 ч. 1 ст. 407 КПК, суд апеляційної інстанції **ухвалює вирок**. Будь-яке інше рішення суд апеляційної інстанції **приймає у формі ухвали** (ст. 418 КПК).

Судові рішення суду апеляційної інстанції ухвалюються, проголошуються, видаються, роз'яснюються або надсилаються учасникам судового провадження в порядку, передбаченому ст.ст. 368-380 КПК.

Ухвала суду апеляційної інстанції складається зі вступної, мотивувальної і резолютивної частин, зміст яких визначається ст. 419 КПК.

При залишенні апеляційної скарги без задоволення в ухвалі суду апеляційної інстанції мають бути зазначені підстави, з яких апеляційну скаргу визнано необґрунтованою.

При скасуванні або зміні судового рішення в ухвалі має бути зазначено, які статті закону порушено та в чому саме полягають ці порушення або необґрунтованість вироку чи ухвали.

Суд апеляційної інстанції скасовує вирок суду першої інстанції і ухвалює свій вирок у разі (ст. 420 КПК):

- 1) необхідності застосування закону про більш тяжке кримінальне правопорушення чи збільшення обсягу обвинувачення;
- 2) необхідності застосування більш суворого покарання;
- 3) скасування необґрунтованого виправдувального вироку суду першої інстанції;
- 4) неправильного звільнення обвинуваченого від відбування покарання.

Вирок суду апеляційної інстанції повинен відповідати загальним вимогам до вироків. Крім того, у вирокі суду апеляційної інстанції зазначаються зміст вироку суду першої інстанції, короткий зміст вимог апеляційної скарги, мотиви ухваленого рішення, рішення по суті вимог апеляційної скарги.

Суд апеляційної інстанції скасовує ухвалу про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру і постановляє свою ухвалу у разі:

- 1) необхідності правової кваліфікації діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, як більш тяжкого;
- 2) застосування більш суворого виду примусових заходів медичного чи виховного характеру;
- 3) скасування необґрунтованої ухвали суду про відмову в застосуванні примусових заходів медичного чи виховного характеру та закриття кримінального провадження щодо неосудного або неповнолітнього з тих мотивів, що вони не вчинили діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність.

Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого (ст. 421 КПК). Обвинувальний вирок, ухвалений судом першої інстанції, може бути скасовано у зв'язку з необхідністю застосувати закон про більш тяжке кримінальне правопорушення чи суворіше покарання, скасувати неправильне звільнення обвинуваченого від відбування покарання, збільшити суми, які підлягають стягненню, або в інших випадках, коли це погіршує становище обвинуваченого, лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали прокурор, потерпілий чи його представник.

Виправдувальний вирок, ухвалений судом першої інстанції, може бути скасований лише у разі, якщо апеляційну скаргу подав прокурор, потерпілий чи його представник, а також на підставі апеляційної скарги обвинуваченого, його захисника з мотивів і підстав виправдання.

Ухвала суду першої інстанції про застосування примусових заходів

медичного чи виховного характеру може бути скасована у зв'язку з необхідністю застосувати закон про більш тяжке діяння, передбачене законом України про кримінальну відповідальність, та суворіший вид примусових заходів медичного чи виховного характеру лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали прокурор, потерпілий чи його представник.

Ухвала суду першої інстанції про відмову в застосуванні примусових заходів медичного чи виховного характеру та закриття кримінального провадження щодо неосудного або неповнолітнього з тих мотивів, що вони не вчинили діяння, передбачене КК України, може бути скасована лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали прокурор, потерпілий чи його представник.

Ухвала суду першої інстанції може бути скасована з метою погіршення становища особи, щодо якої вона постановлена, лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали прокурор, потерпілий чи його представник.

Порядок перевірки ухвал слідчого судді (ст. 422 КПК). Отримавши апеляційну скаргу на ухвалу слідчого судді, суддя-доповідач невідкладно витребує з суду першої інстанції відповідні матеріали та не пізніш як за день повідомляє особу, яка її подала, прокурора та інших заінтересованих осіб про час, дату і місце апеляційного розгляду.

Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді розглядається не пізніш як через три дні після її надходження до суду апеляційної інстанції.

Подання апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання, крім випадків, встановлених КПК України. Наприклад, ст. 591 КПК України визначено, що рішення про видачу особи (екстрадицію) може бути оскаржено особою, стосовно якої воно прийняте, її захисником чи законним представником до слідчого судді. За результатами розгляду такої скарги слідчий суддя виносить ухвалу, яка може бути оскаржена в апеляційному порядку прокурором, особою, щодо якої прийнято рішення, її захисником чи законним представником. Крім того, подання апеляційної скарги на зазначену ухвалу слідчого судді зупиняє набрання нею законної сили та її виконання.

У суді апеляційної інстанції можуть бути оскаржені два види ухвал слідчого судді під час досудового розслідування:

1) постановлені за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дільничного чи прокурора;

2) постановлені в порядку судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

До першого виду ухвал відносяться:

1) ухвала про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження (ч. 3 ст. 307 КПК);

2) ухвала на рішення слідчого, дізнавача, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі пункту 9-1 ч. 1 ст. 284 КПК – *застосовується до справ, за якими відомості про кримінальне правопорушення внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію Закону України № 2548-VIII від 18.09.2018 р.* (ч. 2 ст. 309 КПК);

3) ухвала про скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру – *застосовується до справ, за якими відомості про кримінальне правопорушення внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію Закону України № 2147-VIII від 03.10.2017 р.* (ч. 2 ст. 309 КПК);

4) ухвала про повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора (ч. 6 ст. 304 КПК);

5) ухвала про відмову у відкритті провадження за скаргою на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора (ч. 6 ст. 304 КПК).

До другого виду ухвал належать:

1) ухвала про відмову у наданні дозволу на затримання (ч. 5 ст. 190 КПК);

2) ухвала про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні (ст. 183 КПК);

3) ухвала про продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні (ст. 199 КПК);

4) ухвала про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні (ст. 181 КПК);

5) ухвала про продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні (ст. 181 КПК);

6) ухвала про поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні (ст. 499 КПК);

7) ухвала про продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні (ст. 499 КПК);

8) ухвала про направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому направленні (ст. 509 КПК);

9) ухвала про арешт майна або відмову у ньому (ст. 173 КПК);

10) ухвала про застосування тимчасових обмежень діяльності

юридичної особи та/або тимчасових обмежень в отриманні прав та/або переваг або відмову у застосуванні таких обмежень (п. 9-1 ч. 1 ст. 309 КПК);

11) ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа-підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність (ст. 163 КПК);

12) ухвала про відсторонення від посади або відмову у ньому (ст. 154 КПК);

13) ухвала про продовження строку відсторонення від посади (ст. 158 КПК);

14) ухвала про відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування (п. 12 ч. 1 ст. 309 КПК);

15) ухвала про поновлення чи відмову в поновленні процесуального строку (ч. 2 ст. 117 КПК);

16) ухвала про застосування чи відмову у застосуванні тимчасового арешту (ч. 7 ст. 583 КПК);

17) ухвала про застосування чи відмову в застосуванні екстрадиційного арешту (ч. 9 ст. 584 КПК);

18) ухвала про задоволення чи залишення без задоволення скарги на рішення про видачу (екстрадицію) особи (ч. 6 ст. 591 КПК).

За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали слідчого судді суд апеляційної інстанції має право:

1) залишити ухвалу без змін;

2) скасувати ухвалу і постановити нову ухвалу.

Порядок перевірки ухвал суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлених під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті

Апеляційна скарга на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, що

надійшла до суду апеляційної інстанції, не пізніше наступного дня передається судді-доповідачу. Необхідно мати на увазі, що подання апеляційної скарги на таку ухвалу суду зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання, крім випадків, встановлених КПК України.

Суддя-доповідач у разі необхідності перевірки обставин, які підтверджують наявність ризиків, що стали підставою для обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, зміни іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або для продовження строку тримання під вартою, невідкладно витребує з суду першої інстанції:

- ухвалу про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою;
- клопотання про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, подане під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті.

Апеляційні скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, розглядаються не пізніше як через три дні після їх надходження до суду апеляційної інстанції.

Розгляд апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, здійснюється без участі сторін кримінального провадження, крім випадків, якщо прокурор, обвинувачений, його захисник, законний представник заявив клопотання про розгляд апеляційної скарги за участю сторін.

Ухвала апеляційного суду за результатами розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої

інстанції до ухвалення судового рішення по суті, набирає законної сили після її проголошення та не може бути оскаржена у касаційному порядку.

За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, суд апеляційної інстанції має право:

- 1) залишити ухвалу без змін;
- 2) скасувати ухвалу і постановити нову ухвалу.

Копія ухвали апеляційного суду за результатами розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, надсилається учасникам судового провадження та уповноваженій службовій особі місця тримання під вартою не пізніше наступного дня після її проголошення (ст. 422-1 КПК).

Повернення матеріалів кримінального провадження. Після закінчення апеляційного провадження матеріали кримінального провадження направляються до суду першої інстанції не пізніш як у семиденний строк, а у провадженні за апеляційною скаргою на ухвалу слідчого судді чи ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, – не пізніш як у триденний строк.

Ухвала або вирок суду апеляційної інстанції набирають законної сили з моменту їх проголошення і стають обов'язковими для осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, а також для всіх фізичних та юридичних осіб, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх службових осіб і підлягають виконанню на всій території України. Процесуальні питання щодо виконання судових рішень вирішуються одноособово суддею суду першої інстанції, якщо інше не встановлено КПК України (ст. 423 КПК).

Висновки. Провадження в суді апеляційної інстанції є видом судового провадження з перегляду судових рішень, сутність якої полягає у перегляді (перевірці) за апеляційними скаргами учасників

кримінального провадження рішень суду першої інстанції, які не набрали законної сили, а також ухвал слідчого судді.

Суб'єктами права на апеляційне оскарження судових рішень у кримінальному провадженні є сторони кримінального провадження, потерпілий або його законний представник чи представник, а також інші учасники кримінального провадження наділені правом подати апеляційну скаргу на судові рішення суду першої інстанції, що не набрали законної сили, у порядку та строки, визначені чинним законодавством.

Предметом апеляційного оскарження можуть бути ухвалені судами першої інстанції вирок та постановлені ухвали, які не набрали законної сили, у тому числі ухвали, постановлені слідчим суддею під час досудового розслідування.

Апеляційна скарга подається в письмовій формі і підписується особою, яка її подає. Якщо апеляційну скаргу подає захисник, представник потерпілого, то до неї додаються оформлені належним чином документи, що підтверджують його повноваження відповідно до вимог КПК.

Апеляційний розгляд здійснюється згідно з правилами судового розгляду в суді першої інстанції з урахуванням особливостей, передбачених главою 31 КПК.

За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:

- 1) залишити вирок або ухвалу без змін;
- 2) змінити вирок або ухвалу;
- 3) скасувати вирок повністю чи частково та ухвалити новий вирок;
- 4) скасувати ухвалу повністю чи частково та ухвалити нову ухвалу;
- 5) скасувати вирок або ухвалу і закрити кримінальне провадження;
- 6) скасувати вирок або ухвалу і призначити новий розгляд у суді першої інстанції.

1.3. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Що слід розуміти під апеляційним провадженням?
2. У чому полягає сутність провадження в суді апеляційної інстанції?
3. Які основні риси провадження в суді апеляційної інстанції?
4. Яке значення має провадження в суді апеляційної інстанції для кримінального судочинства?
5. Які судові рішення можуть бути оскаржені в апеляційному

порядку?

6. Які особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень?

7. Які особи мають право на апеляційне оскарження?

8. Які строки апеляційного оскарження вироків, ухвал про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру?

9. Які строки апеляційного оскарження інших ухвал суду першої інстанції?

10. Які строки апеляційного оскарження ухвал слідчого судді?

11. Який порядок подачі апеляційної скарги на судові рішення, ухвалені судом першої інстанції?

12. Який порядок подачі апеляційної скарги на ухвали слідчого судді?

13. З якого моменту обчислюється строк подачі апеляційної скарги особою, яка перебуває під вартою?

14. Яка форма апеляційної скарги та її зміст?

15. Яким вимогам повинна відповідати апеляційна скарга?

16. Які додатки долучаються до апеляційної скарги?

17. Які наслідки подання апеляційної скарги на вирок або ухвалу суду?

18. Які наслідки подання апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді?

19. Які дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг?

20. Який порядок прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції?

21. Що є підставою для залишення апеляційної скарги без руху?

22. Що є підставою для повернення апеляційної скарги?

23. Що є підставою для відмови у відкритті провадження за апеляційною скаргою?

24. Що входить у підготовку до апеляційного розгляду?

25. У якій формі викладаються судові рішення судді-доповідача?

26. Яким документом закінчується підготовка до апеляційного розгляду?

27. У яких випадках обвинувачений підлягає обов'язковому виклику в судові засідання для участі в апеляційному розгляді?

28. Що собою являє заперечення на апеляційну скаргу?

29. Хто має право подати заперечення на апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції?

30. У якій формі подається заперечення на апеляційну скаргу?

31. Які підстави і порядок відмови від апеляційної скарги, її зміни і доповнення?

32. Які підстави і порядок зміни апеляційної скарги та її доповнення?

33. У яких випадках не допускається внесення змін до апеляційної скарги?

34. Які межі перегляду судом апеляційної інстанції?

35. У яких випадках суд апеляційної інстанції вправі вийти за межі апеляційних вимог?

36. Які підстави для повторного розгляду обставин, встановлених під час кримінального провадження, в суді апеляційної інстанції?

37. Чи має право апеляційний суд розглядати обвинувачення, що не було висунуте в суді першої інстанції?

38. Який процесуальний порядок апеляційного розгляду?

39. З яких частин складається апеляційний розгляд?

40. Кому першим надається можливість висловлення доводів, а також виступити в судових дебатах під час апеляційного провадження?

41. Якщо апеляційні скарги подали обидві сторони кримінального провадження, то хто перший висловлює свої доводи?

42. В яких випадках можливий апеляційний розгляд, якщо сторони або інші учасники кримінального провадження не прибули для участі у розгляді?

43. Коли і в яких випадках під час апеляційного розгляду обвинуваченому надається останнє слово?

44. У яких випадках здійснюється письмове апеляційне провадження?

45. Які повноваження має апеляційний суд за наслідками розгляду апеляційної скарги?

46. Які підстави зміни вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції?

47. Які підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції?

48. Що слід розуміти під неповнотою судового розгляду?

49. Що слід розуміти під невідповідністю висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження?

50. Що слід розуміти під істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону?

51. Що слід розуміти під неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність?

52. Що слід розуміти під невідповідністю призначеного судом

покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого?

53. Які підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції?

54. Які особливості нового розгляду судом першої інстанції?

55. Які підстави і порядок закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції?

56. У яких випадках суд апеляційної інстанції може постановити свій вирок?

57. У яких випадках суд апеляційної інстанції може постановити свою ухвалу про застосування примусових заходів медичного характеру?

58. У яких випадках суд апеляційної інстанції може постановити свою ухвалу про застосування примусових заходів виховного характеру?

59. Яка форма і зміст ухвали суду апеляційної інстанції?

60. У чому проявляється сутність правила щодо недопустимості погіршення правового становища обвинуваченого?

61. Який процесуальний порядок перевірки ухвал слідчого судді апеляційною інстанцією?

62. Які строки і порядок повернення матеріалів кримінального провадження апеляційним судом до суду першої інстанції?

1.4. ПРАКТИЧНІ ЗАДАЧІ

1. Кутузов був засуджений за ч. 1 ст. 286 КК України (порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесне ушкодження) до обмеження волі строком на два роки. Він визнав себе винним у тому, що керуючи автомобілем, здійснив наїзд на пішохода.

В апеляційній скарзі на вирок суду Кутузов зазначив, що під час судового розгляду йому не були забезпечені гарантії права на захист, а саме: суд не забезпечив участь в судовому засіданні як захисника адвоката, який був запрошений Кутузовим, а призначив іншого. Крім цього, його не допустили до участі в проведенні автотехнічної експертизи, яка проводилася на досудовому розслідуванні, не надали можливості ознайомитися з матеріалами кримінального провадження.

Чи обґрунтована скарга Кутузова?

Яке рішення може прийняти апеляційний суд за результатами розгляду апеляційної скарги Кутузова?

2. Під час судового розгляду кримінального провадження за обвинуваченням Тудорова у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, суд при дослідженні доказів обмежився тільки визнавальними показаннями обвинуваченого, на основі яких він і постановив обвинувальний вирок. У вирoku суд зазначив, що з метою процесуальної економії немає необхідності досліджувати інші докази, оскільки з обвинувального акта та з показань самого обвинуваченого встановлені всі обставини, які мають значення і підлягають доказуванню. На це судове рішення захисник обвинуваченого подав апеляційну скаргу.

Які засади кримінального провадження були порушені у цій ситуації?

Яке рішення повинен ухвалити суд апеляційної інстанції?

3. Адвокат Авдієнко, якого було залучено до кримінального провадження як захисника, після ухвалення вироку подав апеляцію, в якій поставив питання про скасування вироку суду першої інстанції, оскільки родичі обвинуваченого Петрова бачили, що під час наради до нарадчої кімнати заходила секретар судового засідання. З письмових пояснень секретаря судового засідання вбачається, що вона на прохання судді принесла останньому запасний картридж, оскільки в принтері

закінчилась фарба для друкування вироку.

Які засади кримінального провадження були порушені у цій ситуації?

Яке рішення повинен ухвалити суд апеляційної інстанції?

Що б змінилось, якби в нарадчу кімнату була викликана бригада швидкої медичної допомоги для надання допомоги судді?

4. Захисник обвинуваченого Іванова вирішив подати апеляційну скаргу на обвинувальний вирок через те, що Іванова засуджено незаконно. У скарзі він мав намір просити апеляційний суд вирок скасувати, а справу закрити. Про це він повідомив Іванова, який знаходився під вартою, однак обвинувачений відмовився його підтримати, бо вироком задоволений, оскаржувати його не збирається і вимагає від адміністрації слідчого ізолятора негайного відправлення до місця відбування покарання.

Незважаючи на відсутність згоди свого підзахисного, захисник оскаржив вирок.

Чи відповідають дії захисника вимогам кримінального процесуального закону?

Яке рішення має прийняти апеляційний суд у цій ситуації?

5. За результатами розгляду кримінального провадження суд першої інстанції ухвалив обвинувальний вирок стосовно Сушкова за вчинення розбійного нападу (ч. 2 ст. 187 КК України). Захисник звернувся з апеляцією, в якій ставив питання про скасування вироку як незаконного. У скарзі він зазначив, що під час досудового розслідування були допущені істотні порушення кримінального процесуального закону – після ознайомлення підозрюваного з матеріалами кримінального провадження слідчий підшив протоколи допитів трьох свідків, яких допитували за окремим дорученням. Ці допущені на досудовому слідстві порушення дають підстави визнати вирок незаконним.

Чи є вимоги захисника правомірними?

Яке рішення може прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

6. Суд першої інстанції розглянув кримінальне провадження і визнав винними у вчиненні крадіжки чужого майна Куркіна і Гусіна. Куркін подав апеляцію на вирок суду, в якій просив суд пом'якшити призначене йому покарання. Апеляційний суд розглянув апеляцію Куркіна і дійшов висновку, що підстави для зменшення йому покарання

відсутні. Натомість у справі є достатньо доказів, які слугують підставою для зменшення покарання Гусіну.

Чи може апеляційний суд зменшити покарання Гусіну?

7. Обвинувачений Дуболомов засуджений судом першої інстанції за ч. 2 ст. 115 КК до 15 років позбавлення волі.

У який суд, в якому порядку і в який строк він може подати апеляційну скаргу?

8. Обвинуваченому Жукову, який знаходився під вартою, копію вироку вручили на п'ятий день після його проголошення. У встановлений законом строк подати апеляцію Жуков не зміг, оскільки важко захворів і лікувався. Він зміг відправити скаргу лише через 30 днів після закінчення строку на апеляційне оскарження вироку.

Як повинен діяти в цій ситуації суд апеляційної інстанції?

9. Прокурор звернувся до апеляційного суду з апеляцією на вирок суду першої інстанції. Він просив зменшити строк покарання засудженому з чотирьох до одного року позбавлення волі. За день до початку розгляду провадження в апеляційному суді прокурор змінив апеляційні прохання, заявивши, що необхідно знизити строк покарання не до одного року, а до двох років позбавлення волі.

Чи має право прокурор змінювати раніше подану ним апеляційну скаргу?

Як повинен діяти апеляційний суд в цій ситуації?

10. Апеляційний суд, переглядаючи справу за скаргою обвинуваченого Кургузова у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України (умисне вбивство), дійшов висновку, що цей злочин слід кваліфікувати за ч. 2 ст. 115 КК України, оскільки він учинений з корисливою метою.

Як повинен діяти в цій ситуації суд апеляційної інстанції?

11. Суд першої інстанції засудив Чудова до п'яти років позбавлення волі за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 186 КК України. Цей вирок прокурор оскаржив до апеляційної інстанції через м'якість призначеного покарання.

Яке рішення повинен прийняти апеляційний суд, якщо дійде висновку, що скарга прокурора є обґрунтованою?

12. Журавльов, Курдюмов і Гадюкін судом першої інстанції визнані

винними у вчиненні умисного вбивства за попередньою домовленістю (п. 12 ч. 2 ст. 115 КК). Цей вирок Журавльов оскаржив в апеляційному порядку, зазначивши у скарзі, що участі у вбивстві він не брав, а під час досудового слідства Курдюмов і Гадюкін навмисно назвали його співучасником, а у суді заявили, що його з ними не було під час злочину. Але суд не звернув на це увагу і свої висновки зробив на підставі тих показань, які давали Курдюмов і Гадюкін на досудовому слідстві.

Після розгляду апеляційної скарги колегія суддів дійшла висновку, що причетність Журавльова до вчинення вбивства не знаходить свого підтвердження.

Яке рішення повинна прийняти апеляційна інстанція?

13. Прокурором окружної прокуратури було ухвалено постанову про закриття кримінального провадження у зв'язку зі смертю неповнолітнього Дудкова, підозрюваного у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 187 КК України. Не погоджуючись із цим рішенням, законний представник підозрюваного подав скаргу до районного суду, в якій просив постанову прокурора скасувати, адже не доведено, що злочин вчинено саме Дудковим, а тому продовження досудового розслідування є необхідним для реабілітації підозрюваного. Однак ухвалою слідчого судді районного суду було відмовлено в задоволенні скарги законного представника підозрюваного.

Чи може законний представник подати апеляційну скаргу на ухвалу слідчого судді?

Якщо так, то яке рішення може ухвалити суд апеляційної інстанції за результатами розгляду скарги?

14. Ознайомившись із матеріалами закінченого досудового слідства, підозрюваний Фараонов заявив клопотання про захист його інтересів у суді адвокатом, що було зафіксовано в протоколі ознайомлення з матеріалами провадження. Районний суд під час підготовчого провадження призначив судовий розгляд без участі захисника. У судовому засіданні обвинувачений Фараонов клопотав про участь захисника більше не заявляв, і суд це питання не обговорював. В апеляційній скарзі Фараонов виклав усі ці обставини та просив скасувати вирок.

Яке рішення може прийняти апеляційний суд за результатами розгляду скарги?

15. Районним судом було розглянуто кримінальне провадження стосовно Волкова, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого

ч. 5 ст. 186 КК України. Під час судового розгляду прокурор склав обвинувальний акт зі зміненним обвинуваченням, в якому перекваліфікував дії обвинуваченого та пред'явив йому обвинувачення за ч. 4 ст. 186 КК України. Головуючий роз'яснив потерпілому його право підтримувати обвинувачення в раніше пред'явленому обсязі, але той відмовився. Вироком суду обвинуваченого визнано винуватим за ч. 4 ст. 186 КК України і призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 7 років. Вважаючи, що суд першої інстанції неправильно застосував закон про кримінальну відповідальність, потерпілий подав апеляційну скаргу на цей вирок. У ній він просив вирок скасувати та ухвалити новий, яким обвинуваченого визнати винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 5 ст. 185 КК України.

Чи відповідають дії прокурора і потерпілого вимогам кримінального процесуального закону?

Яке рішення має прийняти суд апеляційної інстанції за результатами розгляду скарги?

16. Районним судом Мордюков був засуджений за ч. 3 ст. 186 КК України до п'яти років позбавлення волі. Переглядаючи справу в апеляційному порядку, апеляційний суд не виявив у журналі судового засідання ніяких даних про те, що Мордюкова допитували під час судового розгляду.

Чи допускає кримінальний процесуальний закон можливість судового розгляду і вирішення кримінального провадження без проведення допиту обвинуваченого?

Яке рішення і на якій підставі має прийняти апеляційна інстанція?

17. Градов був засуджений місцевим судом за ч. 3 ст. 186 КК України. Вирок в апеляційному порядку не оскаржувався. Після набрання вироком законної сили до апеляційного суду надійшла апеляційна скарга дружини Градова, в якій вона просила виправдати або пом'якшити призначене їй чоловіку покарання. Апеляційний суд відмовив у прийнятті апеляції до розгляду.

Який процесуальний статус дружини Градова?

Чи мала вона право подати апеляційну скаргу?

Чи законним є рішення апеляційного суду?

18. Апеляційний суд, переглядаючи справу про хуліганство Сидорова і Петрова, встановив, що державне обвинувачення в суді першої інстанції підтримував прокурор окружної прокуратури Борискін

Антон, який є рідним братом слідчого Борискіна Дмитра, що здійснював досудове слідство у справі.

Яке рішення має прийняти апеляційний суд у цій ситуації?

19. Колобова і Буркова було засуджено за ст. 118 КК України за вбивство з перевищенням меж необхідної оборони до двох років виправних робіт. Вони з вироком суду не погодилися, вважаючи, що ніякого перевищення меж необхідної оборони не допустили, а діяли цілком правомірно. Захисники участі у справі не брали. Наступного дня після отримання копії обвинувального вироку Колобов загинув в автомобільній катастрофі. Бурков же подав апеляційну скаргу з проханням вирок районного суду скасувати і справу закрити за відсутністю в його і діях Колобова складу кримінального правопорушення.

Чи передбачає кримінальний процесуальний закон можливості захисту законних інтересів обвинуваченого Колобова в ситуації, що склалася?

Яке рішення може ухвалити апеляційний суд за результатами розгляду скарги Буркова?

20. Під час досудового слідства, а потім у судовому розгляді прокурор інкримінував обвинуваченому вчинення злочину, передбаченого ст.ст. 15, ч. 1 ст. 115 КК України, тобто замах на навмисне вбивство, і просив призначити покарання у вигляді позбавлення волі на тривалий час. Водночас потерпіла просила суд не позбавляти обвинуваченого свободи, оскільки вона його прощає. Але суд погодився з позицією прокурора і призначив обвинуваченому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі. За апеляційною скаргою захисника апеляційний суд скасував вирок районного суду та призначив покарання, не пов'язане із позбавленням волі.

Чи були в цій ситуації законні підстави до скасування вироку суду першої інстанції?

21. Оскаржуючи обвинувальний вирок суду першої інстанції, захисник обвинуваченого Іванова звернувся до апеляційного суду з апеляційною скаргою, підготовленою ним в електронному вигляді.

Чи відповідають дії захисника вимогам КПК України?

Як повинен діяти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

22. Обвинувачений, який на момент проголошення обвинувального вироку перебував під вартою, звернувся з апеляційною скаргою до апеляційного суду. Суддя-доповідач повернув апеляційну скаргу обвинуваченому на підставі того, що він пропустив строк на оскарження вироку.

Чи відповідають дії судді-доповідача вимогам КПК України?

23. Адвокат-захисник, який подав апеляційну скаргу в інтересах обвинуваченого, на підтвердження своїх повноважень долучив до скарги копію свого паспорта, а також копію довіреності на право участі у кримінальному провадженні.

Чи відповідають дії адвоката-захисника вимогам КПК України?

Як повинен діяти в цій ситуації суд апеляційної інстанції?

24. Під час досудового розслідування захисник підозрюваного в апеляційному порядку оскаржив рішення слідчого судді про застосування до підзахисного такого запобіжного заходу як особисте зобов'язання.

Чи відповідають дії захисника вимогам КПК України?

Обрання яких запобіжних заходів КПК України дозволяє оскаржувати в апеляційному порядку?

25. Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді про обрання щодо підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою була подана на сьомий день після проголошення ухвали.

Як повинен діяти в цій ситуації суддя-доповідач апеляційного суду, якому доручено розгляд апеляційної скарги?

26. Оскаржуючи вирок суду першої інстанції, обвинувачений надіслав підготовлену ним апеляційну скаргу безпосередньо до суду апеляційної інстанції.

Чи відповідають дії обвинуваченого вимогам КПК України?

Як повинен діяти в цій ситуації апеляційний суд, до якого надійшла апеляційна скарга обвинуваченого?

27. Потерпілий, оскаржуючи виправдувальний вирок, звернувся з апеляційною скаргою безпосередньо до апеляційного суду на 32-й день після проголошення цього судового рішення.

Чи відповідають дії потерпілого вимогам КПК України?

Як повинен діяти в цій ситуації апеляційний суд, до якого надійшла

апеляційна скарга потерпілого?

28. Обвинувачений Козодоев був засуджений судом першої інстанції до трьох років позбавлення волі. Не погоджуючись з призначенням покарання і вважаючи його дуже суворим, він подав апеляційну скаргу на вирок суду. Інших апеляційних скарг у цій справі ніхто із заінтересованих учасників судового провадження не подавав. Розглядаючи цю справу, апеляційний суд дійшов висновку, що призначене судом першої інстанції покарання є занадто м'яким.

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції за результатами розгляду скарги обвинуваченого?

Чи має право апеляційний суд у такій ситуації призначити більш суворе покарання, ніж суд першої інстанції?

29. Обвинувачених Іванова і Петрова судом першої інстанції було засуджено до п'яти років позбавлення волі за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України. Не погоджуючись з вирок, вони звернулись до суду вищої інстанції зі спільною скаргою.

Який суд уповноважений на розгляд цієї скарги?

Чи відповідають дії обвинувачених у цій ситуації вимогам КПК України?

30. Вироком районного суду Антонова засуджено до п'яти років позбавлення волі за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, стосовно потерпілого Кирдяпкіна. В апеляційній скарзі Антонов просив апеляційний суд пом'якшити йому покарання. Водночас батько потерпілого у своїй скарзі наполягав на призначенні Антонову більш суворого покарання.

Яке рішення в цій ситуації має ухвалити суд апеляційної інстанції?

31. Під час розгляду апеляційної скарги у кримінальному провадженні один із членів суддівської колегії Петренко повідомив головуючого про своє погане самопочуття і неможливість брати подальшу участь в судовому засіданні.

Врахувавши цю обставину, суд своєю ухвалою звільнив Петренка від участі в розгляді апеляційної скарги і рішення за результатами її розгляду постановив без нього.

Чи було допущено апеляційним судом у цій ситуації порушення вимог кримінального процесуального законодавства?

Якщо так, то як повинен був діяти апеляційний суд?

32. Під час розгляду обвинувального акта в суді першої інстанції потерпілий звернувся з клопотанням щодо необхідності обрання обвинуваченому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Оскільки суд відмовив йому у задоволенні цього клопотання, потерпілий звернувся з апеляційною скаргою на це судове рішення.

Чи має право потерпілий клопотати про обрання запобіжного заходу на стадії досудового розслідування і під час судового розгляду?

Чи відповідає вимогам КПК України рішення суду першої інстанції за результатами розгляду клопотання потерпілого?

Чи має право потерпілий оскаржувати це рішення суду в апеляційній інстанції?

33. Суддя-доповідач, вивчивши апеляційну скаргу, постановив ухвалу про залишення її без руху. Підставою для цього стало те, що обвинувачений, який перебуває під домашнім арештом, не долучив до скарги необхідну кількість копій як самої скарги, так і письмових матеріалів, необхідних для їх надіслання сторонам кримінального провадження.

Чи відповідає це рішення судді-доповідача вимогам КПК України?

34. 15 квітня 2026 року місцевим районним судом виправдано громадянина Кульбабкіна, якому інкримінувалось вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у житло). 15 травня цього ж року потерпіла подала апеляційну скаргу на судові рішення. За результатами вивчення апеляційної скарги суддя-доповідач виніс ухвалу про залишення скарги без руху у зв'язку з тим, що були порушені строки апеляційного оскарження.

Чи відповідає це рішення судді-доповідача вимогам КПК України?

Які строки подання апеляційної скарги на вироки суду першої інстанції?

35. 15 квітня 2026 року місцевим районним судом виправдано громадянина Кульбабкіна, якому інкримінувалось вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у житло). 20 травня цього ж року потерпіла подала апеляційну скаргу на судові рішення. За результатами вивчення апеляційної скарги суддя-доповідач виніс ухвалу про залишення скарги без руху у зв'язку з тим, що були порушені строки апеляційного оскарження.

Чи відповідає це рішення судді-доповідача вимогам КПК України?

Як повинен діяти суддя-доповідач у випадку, коли в апеляційній скарзі потерпіла зазначить, що причиною запізнілого звернення до апеляційного суду стало її перебування на стаціонарному лікуванні в медичній установі?

36. Апеляційну скаргу обвинуваченого на вирок суду першої інстанції, яка надійшла до суду апеляційної інстанції, наступного дня було передано судді-доповідачу. Через п'ять днів після перевірки апеляційної скарги на відповідність вимогам КПК України, суддя-доповідач ухвалив постанову про відкриття апеляційного провадження.

Чи відповідають дії і рішення судді-доповідача вимогам КПК України?

37. Прокурор, який підтримував обвинувачення в суді першої інстанції, оскаржив ухвалений вирок до апеляційного суду, вважаючи, що призначене обвинуваченому покарання є занадто м'яким. Захисник обвинуваченого подав заперечення на апеляційну скаргу прокурора, підготувавши її в електронному форматі.

Чи відповідають дії захисника вимогам КПК України?

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

38. Захисник обвинуваченого, який подав апеляційну скаргу на вирок суду першої інстанції, вирішив відмовитися від неї, оскільки дійшов висновку, що позитивного рішення від апеляційного суду добитися не вдасться.

Чи відповідають дії захисника вимогам КПК України?

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

39. Захисник обвинуваченого, який подав апеляційну скаргу на вирок суду першої інстанції, вирішив відмовитися від неї, оскільки дійшов висновку, що позитивного рішення від апеляційного суду добитися не вдасться. У цьому кримінальному провадженні потерпілий також подав апеляційну скаргу, в якій просив апеляційний суд призначити обвинуваченому більш суворе покарання порівняно з призначеним судом першої інстанції.

Чи відповідають дії захисника і потерпілого вимогам КПК України?

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції в цій

ситуації?

40. Слідчий за погодженням з прокурором звернувся до слідчого судді з клопотанням про накладення грошового стягнення на підозрюваного у зв'язку з неявкою за викликом без поважних причин. Розглянувши клопотання в судовому засіданні, в якому брали участь слідчий і підозрюваний, слідчий суддя постановив ухвалу про накладення грошового стягнення. Після отримання копії ухвали підозрюваний подав апеляційну скаргу на це рішення слідчого судді. У скарзі він не погоджувався з мотивувальною частиною ухвали, крім того, зазначив, що через хворобу не зміг повноцінно взяти участь у судовому засіданні та належним чином аргументувати свою позицію.

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

41. Під час досудового розслідування підозрюваному стало відомо про те, що стосовно нього проводилися певні негласні слідчі (розшукові) дії. Вважаючи їх проведення безпідставними, підозрюваний звернувся до апеляційного суду зі скаргою. У ній він просив суд визнати дії слідчого незаконними, а також змусити сплатити йому 100 тис. грн за заподіяння моральної шкоди.

Чи підлягають апеляційному оскарженню рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій?

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

42. Обвинувачений під час судового розгляду обвинувального акта заявив відвід одному з членів суддівської колегії, однак у задоволенні заяви йому було відмовлено. Отримавши ухвалу суду і вважаючи рішення суду незаконним, він звернувся зі скаргою до апеляційного суду.

Чи підлягають апеляційному оскарженню такі рішення суду першої інстанції?

Яке рішення повинен прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

43. Отримавши апеляційну скаргу захисника обвинуваченого, суд апеляційної інстанції вирішив її розглянути у форматі письмового провадження, тобто без заінтересованих учасників судового провадження.

Чи відповідає це рішення суду апеляційної інстанції вимогам КПК України?

44. За результатами розгляду клопотання про застосування до малолітнього примусових заходів виховного характеру суд першої інстанції постановив ухвалу, згідно з якою до особи був застосований такий захід як застереження. Зазначене судове рішення в апеляційному порядку оскаржила потерпіла, яка вважає, що застереження як примусовий захід є занадто м'яким, а малолітнього необхідно направити до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення на строк до трьох років.

Чи підлягає це рішення суду першої інстанції апеляційному оскарженню?

Які рішення може прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

45. За результатами розгляду клопотання про застосування до малолітнього примусових заходів виховного характеру суд першої інстанції постановив ухвалу, згідно з якою до особи був застосований такий захід як застереження. Зазначене судове рішення в апеляційному порядку оскаржила потерпіла, яка вважає, що застосування до малолітнього лише застереження не є достатнім для його виправлення, тому просить застосувати ще й такий захід як обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки малолітнього.

Чи підлягає це рішення суду першої інстанції апеляційному оскарженню?

Які рішення може прийняти суд апеляційної інстанції в цій ситуації?

46. Судом першої інстанції постановлено обвинувальний вирок, згідно з яким обвинуваченому призначено покарання у виді позбавлення волі строком на шість років за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 185 КК України (крадіжка, вчинена у великих розмірах чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років). Апеляційні скарги на цей вирок подали два учасники судового провадження: прокурор, який просив апеляційний суд призначити обвинуваченому більш суворе покарання, а саме на строк вісім років, а також обвинувачений, який вважав вирок суду занадто суворим і просив апеляційну інстанцію зменшити покарання до п'яти років позбавлення волі.

Які рішення в цій ситуації може прийняти суд апеляційної інстанції?

47. Судом першої інстанції постановлено обвинувальний вирок, згідно з яким обвинуваченому призначено покарання у виді позбавлення волі строком на шість років за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 185 КК України (крадіжка, вчинена у великих розмірах чи в умовах воєнного або надзвичайного стану, карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років). Обвинувачений, який вважав вирок суду занадто суворим, звернувся до апеляційного суду зі скаргою, в якій просив апеляційну інстанцію зменшити покарання до п'яти років. За результатами розгляду скарги апеляційний суд дійшов висновку, що з урахуванням обставин вчиненого злочину, а також особи обвинуваченого, він заслуговує на більш суворе покарання. Постановленою ухвалою суд призначив обвинуваченому покарання у виді позбавлення волі на строк вісім років.

Чи відповідає це рішення суду апеляційної інстанції вимогам КПК України?

48. Обвинувачений звернувся до апеляційного суду зі скаргою на обвинувальний вирок суду першої інстанції. За результатами її розгляду апеляційна інстанція дійшла висновку, що суд першої інстанції безпідставно визнав обвинуваченого винним, оскільки в його діях відсутній склад кримінального правопорушення. Зважаючи на це, апеляційний суд постановив виправдувальний вирок.

Чи відповідає це рішення суду апеляційної інстанції вимогам КПК України?

49. Обвинувачений звернувся до апеляційного суду зі скаргою на виправдувальний вирок суду першої інстанції.

Чи має право обвинувачений оскаржувати виправдувальний вирок суду?

Якщо так, то за наявності яких підстав?

Які рішення може прийняти суд апеляційної інстанції за результатами розгляду такої скарги?

50. Обвинувачений звернувся до апеляційного суду зі скаргою на обвинувальний вирок суду першої інстанції. За результатами її розгляду апеляційна інстанція постановила ухвалу про призначення нового розгляду в суді першої інстанції, оскільки дійшла висновку, що судове провадження здійснено за відсутності захисника, участь якого була обов'язковою. Після повернення кримінального провадження до суду першої інстанції, її новий розгляд здійснювався тим же складом суду, що й до цього.

Чи відповідають дії вказаних судів вимогам КПК України в цій ситуації?

У яких випадках при новому розгляді в суді першої інстанції допускається застосування закону про більш тяжке кримінальне правопорушення та посилення покарання?

1.5. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Загальні положення апеляційного провадження

- 1. Апеляційним судом з розгляду кримінальних проваджень є:*
 - а) апеляційний суд області;*
 - б) міжапеляційний суд;*
 - в) окружний суд;*
 - г) міжрайонний суд.*
- 2. Апеляційним судом з розгляду кримінальних проваджень є:*
 - а) апеляційні суди міст Києва і Севастополя;*
 - б) міжапеляційний суд;*
 - в) окружні суди;*
 - г) міжрайонні суди.*
- 3. Апеляційним судом з розгляду кримінальних проваджень є:*
 - а) Апеляційний суд Автономної Республіки Крим;*
 - б) міжапеляційний суд;*
 - в) окружний суд;*
 - г) міжрайонний суд.*
- 4. Апеляційним судом з розгляду кримінальних проваджень є:*
 - а) апеляційна палата Вищого антикорупційного суду;*
 - б) міжапеляційний суд;*
 - в) окружний суд;*
 - г) міжрайонний суд.*
- 5. Кримінальне провадження в апеляційному порядку здійснюється колегіально судом у складі не менше:*
 - а) трьох суддів;*
 - б) чотирьох суддів;*
 - в) п'яти суддів;*
 - г) судом присяжних.*
- 6. Кримінальне провадження в апеляційній палаті Вищого*

антикорупційного суду переглядається колегіально у складі:

- а) трьох суддів;
- б) чотирьох суддів;
- в) п'яти суддів;
- г) судом присяжних.

7. Для особи, яка перебуває під вартою, строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту:

- а) вручення їй копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) опублікування судового рішення на сайті суду;
- г) внесення відомостей про судові рішення в Єдиний державний реєстр судових рішень.

8. Якщо особа не бажає брати участь в апеляційному розгляді, вона зазначає це в:

- а) апеляційній скарзі;
- б) окремій заяві;
- в) окремому клопотанні;
- г) окремому поданні.

9. Апеляційна скарга подається:

- а) в письмовій формі;
- б) в електронній формі;
- в) у змішаній (письмовій та електронній) формі;
- г) у вигляді заяви.

10. Якщо апеляційну скаргу подає захисник, представник потерпілого, то до неї додаються оформлені належним чином:

- а) документи, що підтверджують його повноваження відповідно до вимог КПК України;
- б) копія паспорта;
- в) копія довіреності на право участі у кримінальному провадженні;
- г) копія посвідчення адвоката.

11. До апеляційної скарги та доданих до неї письмових матеріалів надаються копії:

- а) у кількості, необхідній для їх надіслання сторонам кримінального провадження та іншим учасникам судового провадження, інтересів яких стосується апеляційна скарга;
- б) у кількості, яка визначається апелянтом;
- в) у кількості, яка визначається суддею-доповідачем апеляційної інстанції;

г) у кількості, яка визначається головуючим у суді першої інстанції.

Апеляційне оскарження ухвал слідчого судді, постановлених за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора

1. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження;
- б) проведення освідування;
- в) проведення виїмки;
- г) проведення слідчого експерименту.

2. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) повернення скарги;
- б) проведення обшуку;
- в) проведення допиту;
- г) проведення пред'явлення для впізнання.

3. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) відмову у відкритті провадження за скаргою на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора;
- б) проведення огляду;
- в) проведення одночасного допиту двох чи більше раніше допитаних осіб;
- г) проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Апеляційне оскарження ухвал слідчого судді, постановлених у порядку судового контролю за дотриманням прав, свобод та законних інтересів осіб у кримінальному провадженні

1. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) відмову в наданні дозволу на затримання з метою приводу;
- б) відмову в наданні дозволу на проведення обшуку;

- в) відмову в наданні дозволу на проведення виїмки;
- г) відмову в наданні дозволу на проведення слідчого експерименту в житлі чи іншому володінні особи.

2. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або відмову в його застосуванні;
- б) застосування приводу;
- в) накладення грошового стягнення;
- г) виклик потерпілого.

3. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) продовження строку тримання під вартою або відмову в його продовженні;
- б) продовження дії ухвали на проведення обшуку;
- в) продовження дії ухвали на проведення виїмки;
- г) продовження дії ухвали на проведення слідчого експерименту в житлі чи іншому володінні особи.

4. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту або відмову в його застосуванні;
- б) застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання або відмову в його застосуванні;
- в) застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки або відмову в її застосуванні;
- г) застосування приводу або відмову в його застосуванні.

5. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) продовження строку домашнього арешту або відмову в його продовженні;
- б) продовження строку дії запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання або відмову в його продовженні;
- в) продовження дії запобіжного заходу у вигляді особистої поруки або відмову в її продовженні;
- г) продовження дії ухвали щодо застосування приводу або відмову в його застосуванні.

6. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку

можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) застосування запобіжного заходу у вигляді застави або про відмову в застосуванні такого заходу;
- б) застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання або відмову в його застосуванні;
- в) застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки або відмову в її застосуванні;
- г) застосування приводу або відмову в його застосуванні.

7. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) поміщення особи в приймальник-розподільник для дітей або відмову в такому поміщенні;
- б) поміщення особи в медвितверезник або відмову в такому поміщенні;
- в) поміщення особи в арештний дім або відмову в такому поміщенні;
- г) поміщення особи до спеціального навчально-виховного закладу або відмову в такому поміщенні.

8. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) продовження строку тримання особи в приймальнику-розподільнику для дітей або відмову в його продовженні;
- б) продовження строку тримання особи в медвितверезнику;
- в) продовження строку тримання особи в арештному домі;
- г) продовження строку перебування особи в спеціальному навчально-виховному закладі.

9. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову у такому застосуванні;
- б) направлення особи в медвितверезник або відмову в такому направленні;
- в) направлення особи в арештний дім або відмову в такому направленні;
- г) направлення особи до спеціального навчально-виховного закладу або відмову в такому направленні.

10. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) арешт майна або відмову у ньому;

- б) арешт кореспонденції;
- в) арешт свідка за неявку за викликом слідчого, дізнавача, прокурора;
- г) арешт потерпілого за неявку за викликом слідчого, дізнавача, прокурора.

11. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) застосування тимчасових обмежень діяльності юридичної особи та/або тимчасових обмежень в отриманні прав та/або переваг або відмову у застосуванні таких обмежень;
- б) застосування тимчасових обмежень діяльності фізичної особи;
- в) застосування тимчасових обмежень діяльності особи, визнаної іноземним агентом;
- г) застосування тимчасових обмежень діяльності громадської організації.

12. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) тимчасовий доступ до речей і документів, яким дозволено вилучення речей і документів, які посвідчують користування правом на здійснення підприємницької діяльності, або інших, за відсутності яких фізична особа- підприємець чи юридична особа позбавляються можливості здійснювати свою діяльність;
- б) тимчасове вилучення майна;
- в) тимчасовий запобіжний захід – затримання особи;
- г) тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.

13. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) відсторонення від посади або відмову у ньому;
- б) тимчасове вилучення майна або відмову у ньому;
- в) скасування накладення грошового стягнення;
- г) скасування приводу.

14. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) про продовження відсторонення від посади;
- б) продовження строку тимчасового вилучення майна;
- в) продовження строку накладення грошового стягнення;
- г) продовження строку приводу.

15. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) відмову у здійсненні спеціального досудового розслідування;
- б) відмову у здійсненні спеціального судового розгляду;
- в) відмову у здійсненні спеціального порядку проведення гласних слідчих (розшукових) дій;
- г) відмову у здійсненні спеціального порядку проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

16. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) закриття кримінального провадження на підставі частини 9 статті 284 КПК України;
- б) проведення очної ставки;
- в) проведення виїмки;
- г) проведення слідчого експерименту.

17. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження або на рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження на підставі частини 9 статті 284 КПК України;
- б) відмову у задоволенні скарги щодо скасування проведення обшуку;
- в) відмову у задоволенні скарги щодо скасування проведення виїмки;
- г) відмову у задоволенні скарги щодо скасування проведення слідчого експерименту.

18. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) скасування повідомлення про підозру чи відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру;
- б) повідомлення про обвинувачення;
- в) зміну повідомлення про підозру;
- г) відмову у повідомленні про підозру.

19. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

- а) повернення скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора або відмову у відкритті провадження по ній;
- б) повернення скарги щодо скасування проведення

пред'явлення особи для спізнання;

в) повернення скарги щодо скасування проведення огляду трупа;

г) повернення скарги щодо скасування проведення огляду трупа, пов'язаного з ексгумацією.

20. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

а) поновлення чи відмову в поновленні процесуального строку;

б) встановлення процесуального строку;

в) зупинення процесуального строку;

г) відмову у зупиненні процесуального строку.

21. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

а) застосування чи відмову у застосуванні тимчасового арешту;

б) застосування чи відмову у застосуванні преюдиціального арешту;

в) застосування чи відмову у застосуванні превентивного арешту;

г) застосування чи відмову у застосуванні попереднього арешту.

22. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

а) застосування чи відмову у застосуванні екстрадиційного арешту;

б) застосування чи відмову у застосуванні преюдиціального арешту;

в) застосування чи відмову у застосуванні превентивного арешту;

г) застосування чи відмову у застосуванні попереднього арешту.

23. Під час досудового розслідування в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали слідчого судді про:

а) задоволення чи залишення без задоволення скарги на рішення про видачу (екстрадицію) особи;

б) задоволення чи залишення без задоволення скарги на рішення про проведення екстрадиційної перевірки;

в) задоволення чи залишення без задоволення скарги про затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України;

г) задоволення чи залишення без задоволення скарги на застосування запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під

вартою, для забезпечення видачі особи на запит іноземної держави.

24. На ухвали слідчого судді апеляційна скарга подається безпосередньо:

- а) до суду апеляційної інстанції;
- б) до суду першої інстанції;
- в) до Верховного Суду;
- г) до суду касаційної інстанції.

25. На ухвали слідчого судді апеляційна скарга може бути подана упродовж:

- а) трьох днів з дня її оголошення;
- б) чотирьох днів з дня її оголошення;
- в) п'яти днів з дня її оголошення;
- г) десяти днів з дня її оголошення.

26. Подання апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді:

- а) зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання;
- б) зупиняє набрання нею законної сили та її виконання;
- в) є підставою для зупинення досудового розслідування;
- г) є підставою для закриття кримінального провадження.

27. Для особи, яка перебуває під вартою, строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту:

- а) вручення їй копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) опублікування судового рішення на сайті суду;
- г) внесення відомостей про судові рішення в Єдиний державний реєстр судових рішень.

28. Апеляційний суд розглядає апеляційну скаргу на ухвалу слідчого судді не пізніше як через:

- а) три дні після її надходження до апеляційного суду;
- б) п'ять днів після її надходження до апеляційного суду;
- в) сім днів після її надходження до апеляційного суду;
- г) десять днів після її надходження до апеляційного суду.

Апеляційне оскарження ухвал суду першої інстанції, постановлених у підготовчому судовому засіданні

1. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про повернення обвинувального акта прокурору?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

2. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про повернення прокурору клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

3. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про повернення прокурору клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

4. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про затвердження угоди про визнання винуватості або примирення?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

5. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про відмову в затвердженні угоди про визнання винуватості або примирення та повернення кримінального провадження прокурору для продовження досудового розслідування в порядку, передбаченому ст.ст. 468-475 КПК?

- а) може;

- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

6. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про закриття кримінального провадження у випадку встановлення підстав, передбачених пунктами 4-9, 10 частини першої або частини другої ст. 284 КПК?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

7. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про направлення обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру до відповідного суду для визначення підсудності у випадку встановлення непідсудності кримінального провадження?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

8. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про призначення судового розгляду на підставі обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

9. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про доручення представнику персоналу органу пробації скласти досудову доповідь?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

10. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про обрання, зміну або скасування заходів забезпечення кримінального провадження, в тому числі запобіжного заходу, обраного щодо обвинуваченого?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

11. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

12. Чи може оскаржуватися в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції, постановлена в підготовчому судовому засіданні, про скасування вироку, яким була затверджена угода, або про відмову у скасуванні вироку?

- а) може;
- б) ні, не може;
- в) може лише тоді, коли буде згода прокурора;
- г) може лише тоді, коли буде згода сторони захисту.

13. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

14. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про повернення обвинувального акта може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

15. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про повернення клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

16. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про повернення клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

17. Для особи, яка перебуває під вартою, строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту:

- а) вручення їй копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) опублікування судового рішення на сайті суду;
- г) внесення відомостей про судові рішення в Єдиний державний реєстр судових рішень.

**Апеляційне оскарження рішень суду першої інстанції,
постановлених до прийняття судового рішення, яким закінчується
судовий розгляд кримінального провадження**

1. В апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення, яким закінчується судовий розгляд:

- а) ухвала суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою;
- б) ухвала суду про обрання запобіжного заходу у виді домашнього арешту;
- в) ухвала суду про обрання запобіжного заходу у виді застави;
- г) ухвала суду про обрання запобіжного заходу у виді особистої поруки.

2. В апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до

ухвалення судового рішення, яким закінчується судовий розгляд:

- а) ухвала суду про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою;
- б) ухвала суду про зміну запобіжного заходу у виді тримання під вартою на цілодобовий домашній арешт;
- в) ухвала суду про зміну запобіжного заходу у виді тримання під вартою на нічний домашній арешт;
- г) ухвала суду про зміну запобіжного заходу у виді тримання під вартою на заставу.

3. В апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення, яким закінчується судовий розгляд:

- а) ухвала суду про продовження строку тримання під вартою;
- б) ухвала суду про продовження строку тримання під цілодобовим домашнім арештом;
- в) ухвала суду про продовження строку тримання під нічним домашнім арештом;
- г) ухвала суду про продовження строку перебування під особистим зобов'язанням.

4. Ухвала суду першої інстанції про відмову в зміні запобіжного заходу обвинуваченому з тримання під вартою на інший, більш м'який запобіжний захід апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

5. Ухвала суду першої інстанції, постановлена під час судового провадження, про оголошення в розшук обвинуваченого і зупинення судового провадження окремому апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

6. Ухвала суду першої інстанції, постановлена під час судового провадження, про поновлення чи відмову в поновленні процесуального строку апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;

г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

7. Подання апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті:

- а) зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання;
- б) зупиняє набрання нею законної сили та її виконання;
- в) є підставою для зупинення судового розгляду;
- г) є підставою для закриття кримінального провадження.

8. Подання апеляційної скарги на ухвалу суду про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті:

- а) зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання;
- б) зупиняє набрання нею законної сили та її виконання;
- в) є підставою для зупинення судового розгляду;
- г) є підставою для закриття кримінального провадження.

9. Подання апеляційної скарги на ухвалу суду про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті:

- а) зупиняє набрання нею законної сили, але не зупиняє її виконання;
- б) зупиняє набрання нею законної сили та її виконання;
- в) є підставою для зупинення судового розгляду;
- г) є підставою для закриття кримінального провадження.

10. Для особи, яка перебуває під вартою, строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту:

- а) вручення їй копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) опублікування судового рішення на сайті суду;
- г) внесення відомостей про судові рішення в Єдиний державний реєстр судових рішень.

Апеляційне оскарження судових рішень, які були ухвалені судами першої інстанції за результатами розгляду кримінального провадження і під час виконання цих рішень

1. В апеляційному порядку може бути оскаржено:

- а) обвинувальний вирок, крім випадків, передбачених ст. 394 КПК України;
- б) вердикт суду про винуватість обвинуваченого;
- в) постанова суду про винуватість обвинуваченого;
- г) рішення суду про винуватість обвинуваченого.

2. В апеляційному порядку може бути оскаржено:

- а) виправдувальний вирок, крім випадків, передбачених ст. 394 КПК України;
- б) вердикт суду про невинуватість обвинуваченого;
- в) постанова суду про невинуватість обвинуваченого;
- г) рішення суду про невинуватість обвинуваченого.

3. В апеляційному порядку може бути оскаржено:

- а) ухвала про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного характеру;
- б) вердикт суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного характеру;
- в) постанова суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного характеру;
- г) рішення суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного характеру.

4. В апеляційному порядку може бути оскаржено:

- а) ухвала про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів виховного характеру;
- б) вердикт суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів виховного характеру;
- в) постанова суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів виховного характеру;
- г) рішення суду про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів виховного характеру.

5. Вирок суду першої інстанції на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;

- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

6. Вирок суду першої інстанції на підставі угоди про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

7. Вирок суду першої інстанції за результатами розгляду обвинувального акта з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

8. Ухвала суду першої інстанції про внесення виправлень у судове рішення чи відмову у внесенні виправлень апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

9. Ухвала суду першої інстанції про роз'яснення судового рішення або відмову у його роз'ясненні апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

10. Ухвала суду першої інстанції про повернення скарги або відмову у відкритті провадження апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

11. Ухвала суду першої інстанції про повернення скарги або відмову у відкритті провадження апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;

- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

12. Ухвала суду першої інстанції про відстрочку виконання вироку апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

13. Ухвала суду першої інстанції про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

14. Ухвала суду першої інстанції про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

15. Ухвала суду першої інстанції про звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

16. Ухвала суду першої інстанції про звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

17. Ухвала суду першої інстанції про звільнення від покарання за хворобою апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;

- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

18. Ухвала суду першої інстанції про застосування до засуджених примусового лікування та його припинення апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

19. Ухвала суду першої інстанції про направлення звільненого від покарання з випробуванням для відбування покарання, призначеного вироком, апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

20. Ухвала суду першої інстанції про звільнення від призначеного покарання з випробуванням після закінчення іспитового строку апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

21. Ухвала суду першої інстанції про застосування покарання відповідно до ч. 5 ст. 53, ч. 3 ст. 57, ч. 1 ст. 58, ч. 1 ст. 62 КК України апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

22. Ухвала суду першої інстанції про застосування покарання за наявності кількох вироків апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

23. Ухвала суду першої інстанції про тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі або переведення засудженого з арештного дому, виправного центру, дисциплінарного батальйону або

колонії до слідчого ізолятора для проведення відповідних процесуальних дій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених іншою особою або цією самою особою, за які вона не була засуджена, чи у зв'язку з розглядом справи в суді апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

24. Ухвала суду першої інстанції про звільнення від покарання і пом'якшення покарання у випадках, передбачених частинами 2, 3 ст. 74 КК України, апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

25. Ухвала суду першої інстанції щодо інших питань про всякого роду сумніви і протиріччя, що виникають при виконанні вироку, апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

26. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами (вирок, ухвала, ухвала про залишення заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами без задоволення) апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

27. Ухвала суду першої інстанції про виконання вироку суду іноземної держави чи відмову у цьому апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

28. Ухвала суду першої інстанції про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України апеляційному оскарженню:

- а) не підлягає;
- б) підлягає;
- в) підлягає за рішенням головуючого у судовому розгляді;
- г) підлягає за рішенням голови суду першої інстанції.

29. Правом подання та доповнення апеляційної скарги зі сторони обвинувачення наділений прокурор:

- а) який брав участь у судовому провадженні, а також незалежно від їх участі в судовому провадженні – прокурори вищого рівня;
- б) будь-який прокурор районної прокуратури;
- в) будь-який прокурор окружної прокуратури;
- г) будь-який прокурор міжрайонної прокуратури.

30. Апеляційна скарга подається на судові рішення, ухвалені судом першої інстанції, безпосередньо до:

- а) суду апеляційної інстанції;
- б) суду касаційної інстанції;
- в) суду першої інстанції;
- г) Верховного Суду.

31. Апеляційна скарга на обвинувальний вирок суду першої інстанції може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) двадцяти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

32. Апеляційна скарга на виправдувальний вирок суду першої інстанції може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) двадцяти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

33. Апеляційна скарга на вирок суду першої інстанції за результатами розгляду обвинувального акта з клопотанням про його розгляд у спрощеному провадженні може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;

г) семи днів із дня проголошення.

34. Апеляційна скарга на вирок суду першої інстанції на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

35. Апеляційна скарга на вирок суду першої інстанції на підставі угоди про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним, обвинуваченим може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) сорока днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

36. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про внесення виправлень у судові рішення чи відмову у внесенні виправлень може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

37. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про роз'яснення судового рішення або відмову у його роз'ясненні може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

38. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про повернення скарги або відмову у відкритті провадження може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

39. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про відмову в наданні дозволу на затримання з метою приводу може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;*
- б) п'яти днів із дня проголошення;*
- в) десяти днів із дня проголошення;*
- г) семи днів із дня проголошення.*

40. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про закриття кримінального провадження може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;*
- б) п'яти днів із дня проголошення;*
- в) десяти днів із дня проголошення;*
- г) семи днів із дня проголошення.*

41. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про скасування вироку, яким була затверджена угода, або відмову у скасуванні вироку може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;*
- б) п'яти днів із дня проголошення;*
- в) десяти днів із дня проголошення;*
- г) семи днів із дня проголошення.*

42. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про продовження, зміну, припинення застосування примусових заходів медичного характеру або відмову у цьому може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;*
- б) п'яти днів із дня проголошення;*
- в) десяти днів із дня проголошення;*
- г) семи днів із дня проголошення.*

43. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про відстрочку виконання вироку може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;*
- б) п'яти днів із дня проголошення;*
- в) десяти днів із дня проголошення;*
- г) семи днів із дня проголошення.*

44. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;*
- б) п'яти днів із дня проголошення;*

- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

45. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

46. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

47. Апеляційна скарга на ухвалу суду першої інстанції про направлення для відбування покарання жінок, звільнених від відбування покарання внаслідок їх вагітності або наявності дітей віком до трьох років, може бути подана протягом:

- а) тридцяти днів із дня проголошення;
- б) п'яти днів із дня проголошення;
- в) десяти днів із дня проголошення;
- г) семи днів із дня проголошення.

48. Якщо ухвалу суду або слідчого судді було постановлено без виклику особи, яка її оскаржує, то строк апеляційного оскарження для такої особи обчислюється з дня:

- а) отримання нею копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) надходження апеляційної скарги до апеляційного суду;
- г) надходження апеляційної скарги до суду першої інстанції.

49. Якщо вирок суду було ухвалено без виклику особи, яка його оскаржує в порядку, передбаченому статтею 382 КПК України, то строк апеляційного оскарження для такої особи обчислюється з дня:

- а) отримання нею копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) надходження апеляційної скарги до апеляційного суду;
- г) надходження апеляційної скарги до суду першої інстанції.

50. Обвинувачений, стосовно якого ухвалено обвинувальний вирок, його законний представник чи захисник мають право подати апеляційну скаргу в частині, що стосується:

- а) інтересів обвинуваченого;*
- б) мотивів і підстав виправдання;*
- в) інтересів юридичної особи;*
- г) застосування примусових заходів виховного характеру.*

51. Обвинувачений, стосовно якого ухвалено виправдувальний вирок, його законний представник чи захисник мають право подати апеляційну скаргу в частині, що стосується:

- а) інтересів обвинуваченого;*
- б) мотивів і підстав виправдання;*
- в) інтересів юридичної особи;*
- г) застосування примусових заходів виховного характеру.*

52. Потерпілий, його законний представник чи представник мають право подати апеляційну скаргу в частині, що стосується:

- а) інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції;*
- б) мотивів і підстав виправдання обвинуваченого;*
- в) інтересів юридичної особи;*
- г) інтересів обвинуваченого.*

53. Цивільний позивач, його законний представник чи представник, цивільний відповідач і його представник мають право подати апеляційну скаргу в частині, що стосується:

- а) інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції;*
- б) мотивів і підстав виправдання обвинуваченого;*
- в) інтересів юридичної особи;*
- г) вирішення цивільного позову.*

54. Викривач має право подати апеляційну скаргу в частині, що стосується:

- а) його інтересів під час вирішення питання виплати йому винагороди як викривачу;*
- б) інтересів потерпілого;*
- в) інтересів обвинуваченого;*
- г) інтересів цивільного позивача або відповідача.*

55. Право на апеляційне оскарження відсутнє у:

- а) цивільного позивача;*

- б) свідка;
- в) підозрюваного;
- г) прокурора.

56. Право на апеляційне оскарження відсутнє у:

- а) потерпілого;
- б) експерта;
- в) обвинуваченого;
- г) цивільного відповідача.

57. Право на апеляційне оскарження відсутнє у:

- а) спеціаліста;
- б) представника цивільного відповідача;
- в) представника потерпілого;
- г) законного представника потерпілого.

58. Апеляційні скарги, що надійшли до суду першої інстанції після направлення матеріалів кримінального провадження в апеляційну інстанцію, суд першої інстанції не пізніше наступного дня після їх надходження:

- а) направляє до суду апеляційної інстанції;
- б) повертає апелянту;
- в) відмовляє у відкритті апеляційного провадження;
- г) залишає її у себе, чекаючи прийняття відповідного рішення судом апеляційної інстанції.

59. Для особи, яка перебуває під вартою, строк подачі апеляційної скарги обчислюється з моменту:

- а) вручення їй копії судового рішення;
- б) проголошення судового рішення;
- в) опублікування судового рішення на сайті суду;
- г) внесення відомостей про судові рішення в Єдиний державний реєстр судових рішень.

60. Упродовж строку апеляційного оскарження матеріали кримінального провадження можуть бути вилучені із суду першої інстанції:

- а) прокурором, який підтримував обвинувачення в суді;
- б) судом апеляційної інстанції;
- в) Генеральним прокурором;
- г) Верховним Судом у випадках, передбачених КПК України.

Дії апеляційного суду при надходженні апеляційної скарги

1. Апеляційна скарга, що надійшла до суду апеляційної інстанції, не пізніше:

- а) двох днів передається судді-доповідачу;
- б) трьох днів передається судді-доповідачу;
- в) чотирьох днів передається судді-доповідачу;
- г) наступного дня передається судді-доповідачу.

2. Суддя-доповідач, встановивши, що апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції подано без додержання вимог, передбачених ст. 396 КПК, постановляє ухвалу про:

- а) залишення апеляційної скарги без руху;
- б) залишення апеляційної скарги без розгляду;
- в) закриття апеляційного провадження;
- г) повернення апеляційної скарги.

3. Суддя-доповідач у разі подання апеляційної скарги особою, яка не має на це права, постановляє ухвалу про:

- а) повернення апеляційної скарги;
- б) закриття апеляційного провадження;
- в) залишення апеляційної скарги без розгляду;
- г) відмову у відкритті апеляційного провадження.

4. У разі, якщо особа не усунула недоліки апеляційної скарги, яку залишено без руху, в установлений строк, суддя-доповідач постановляє ухвалу про:

- а) повернення апеляційної скарги;
- б) залишення апеляційної скарги без руху;
- в) відмову у відкритті апеляційного провадження;
- г) закриття апеляційного провадження.

5. У разі подання апеляційної скарги на судове рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, суддя-доповідач постановляє ухвалу про:

- а) відмову у відкритті апеляційного провадження;
- б) повернення апеляційної скарги;
- в) залишення апеляційної скарги без розгляду;
- г) закриття апеляційного провадження.

6. Суддя-доповідач повертає апеляційну скаргу апелянту, якщо він:

а) не усунув недоліки апеляційної скарги, яку залишено без руху, в установлений строк;

б) подав апеляційну скаргу на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку;

в) оскаржив судові рішення виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК;

г) належно не визначив, у чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення, яке оскаржується.

7. Суддя-доповідач повертає апеляційну скаргу апелянту, якщо:

а) він не має права подавати апеляційну скаргу;

б) вона подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку;

в) судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК;

г) в ній належно не визначено, в чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення, яке оскаржується.

8. Суддя-доповідач повертає апеляційну скаргу апелянту, якщо:

а) вона не підлягає розгляду в цьому судді апеляційної інстанції;

б) вона подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку;

в) судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК;

г) в ній належно не визначено, в чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення, яке оскаржується.

9. Суддя-доповідач повертає апеляційну скаргу апелянту, якщо:

а) вона подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку;

б) вона подана після закінчення строку апеляційного оскарження і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або суд апеляційної інстанції за заявою особи не знайде підстав для його поновлення;

в) судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК;

г) в ній належно не визначено, в чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення, яке оскаржується.

10. Суддя-доповідач відмовляє у відкритті апеляційного провадження лише якщо:

а) вона подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку;

б) вона подана після закінчення строку апеляційного оскарження і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку

або суд апеляційної інстанції за заявою особи не знайде підстав для його поновлення;

в) в ній належно не обґрунтовано, в чому полягає незаконність судового рішення, яке оскаржується;

г) в ній належно не визначено, в чому полягає необґрунтованість судового рішення, яке оскаржується.

11. Суддя-доповідач відмовляє у відкритті апеляційного провадження лише якщо:

а) в ній належно не обґрунтовано, в чому полягає незаконність судового рішення, яке оскаржується;

б) вона подана після закінчення строку апеляційного оскарження і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або суд апеляційної інстанції за заявою особи не знайде підстав для його поновлення;

в) судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями ст. 394 КПК;

г) в ній належно не визначено, в чому полягає необґрунтованість судового рішення, яке оскаржується.

12. Ухвала про повернення апеляційної скарги або відмову у відкритті провадження:

а) може бути оскаржена в касаційному порядку;

б) не підлягає оскарженню в касаційному порядку;

в) може бути оскаржена в касаційному порядку за ухвалою судді-доповідача;

г) може бути оскаржена в касаційному порядку за ухвалою апеляційного суду, постановленої за результатами розгляду апеляційної скарги.

13. Залишення апеляційної скарги без руху або її повернення:

а) не позбавляють права повторного звернення до суду апеляційної інстанції в порядку, передбаченому КПК України, в межах строку на апеляційне оскарження;

б) позбавляють права повторного звернення до суду апеляційної інстанції в порядку, передбаченому КПК України, в межах строку на апеляційне оскарження;

в) апелянт самостійно визначається зі своїм правом на повторне звернення до суду апеляційної інстанції;

г) право апелянта на повторне звернення до суду апеляційної інстанції визначається ухвалою судді-доповідача.

14. Суддя-доповідач після відкриття апеляційного провадження за скаргою на вирок суду першої інстанції надсилає копії ухвали про відкриття апеляційного провадження учасникам цього провадження протягом:

- а) десяти днів;
- б) семи днів;
- в) трьох днів;
- г) дванадцяти днів.

15. Усі судові рішення судді-доповідача під час підготовки до апеляційного розгляду викладаються у формі:

- а) ухвали;
- б) вироку;
- в) постанови;
- г) рішення.

16. Після закінчення підготовки до апеляційного розгляду суддя-доповідач:

- а) постановляє ухвалу про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду;
- б) ухвалює постанову про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду;
- в) постановляє вирок про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду;
- г) постановляє вердикт про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду.

17. Обвинувачений підлягає обов'язковому виклику в судове засідання для участі в апеляційному розгляді у випадках, якщо:

- а) в апеляційній скарзі порушується питання про погіршення його становища;
- б) в апеляційній скарзі порушується питання про покращення його становища;
- в) в апеляційній скарзі порушується питання про заміну покарання;
- г) в апеляційній скарзі порушується питання про неповноту судового розгляду.

18. Обвинувачений підлягає обов'язковому виклику в судове засідання для участі в апеляційному розгляді у випадках, якщо:

- а) суд визнає обов'язковою його участь;
- б) в апеляційній скарзі порушується питання про покращення його становища;
- в) в апеляційній скарзі порушується питання про заміну покарання;

г) в апеляційній скарзі порушується питання про неповноту судового розгляду.

19. Обвинувачений, який утримується під вартою, підлягає обов'язковому виклику в судове засідання для участі в апеляційному розгляді у випадках, якщо:

- а) про це надійшло його клопотання;
- б) в апеляційній скарзі порушується питання про покращення його становища;
- в) в апеляційній скарзі порушується питання про заміну покарання;
- г) в апеляційній скарзі порушується питання про неповноту судового розгляду.

20. Заперечення на апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції мають право подати до апеляційного суду:

- а) особи, зазначені у статті 393 КПК України;
- б) будь-які учасники кримінального провадження;
- в) будь-які учасники судового провадження;
- г) будь-які учасники судового провадження за рішенням судді-доповідача.

21. Заперечення на апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції подається:

- а) лише в письмовій формі;
- б) лише в електронній формі;
- в) у змішаній (письмовій та електронній) формі;
- г) у формі, яка визначається суддею-доповідачем.

22. Заперечення на апеляційну скаргу на вирок чи ухвалу суду першої інстанції подається протягом:

- а) встановленого судом апеляційної інстанції строку;
- б) десяти днів;
- в) двадцяти днів;
- г) тридцяти днів.

23. Особа, яка подала апеляційну скаргу, має право відмовитися від неї:

- а) до закінчення апеляційного розгляду;
- б) лише до закінчення судових дебатів;
- в) лише до закінчення останнього слова обвинуваченого;
- г) лише до початку апеляційного розгляду.

24. *Захисник підозрюваного, обвинуваченого може відмовитися від апеляційної скарги:*

- а) із власної ініціативи;
- б) за згодою підозрюваного, обвинуваченого;
- в) із дозволу суду апеляційної інстанції;
- г) після з'ясування думки всіх учасників судового провадження.

25. *Представник потерпілого може відмовитися від апеляційної скарги:*

- а) із власної ініціативи;
- б) за згодою потерпілого;
- в) із дозволу суду апеляційної інстанції;
- г) після з'ясування думки всіх учасників судового провадження.

26. *Особа, яка подала апеляційну скаргу, має право змінити та/або доповнити її до:*

- а) початку апеляційного розгляду;
- б) закінчення апеляційного розгляду;
- в) початку судових дебатів;
- г) останнього слова обвинуваченого.

27. *Суд апеляційної інстанції переглядає рішення суду першої інстанції в межах:*

- а) визначених суддею-доповідачем;
- б) апеляційної скарги;
- в) визначених судом першої інстанції;
- г) визначених судом апеляційної інстанції.

28. *Суд апеляційної інстанції вправі вийти за межі апеляційних вимог:*

- а) на підставі ухвали судді-доповідача;
- б) на підставі ухвали колегії суддів апеляційного суду;
- в) якщо цим не погіршується становище обвинуваченого;
- г) на підставі ухвали суду першої інстанції.

29. *Суд апеляційної інстанції вправі вийти за межі апеляційних вимог:*

- а) на підставі ухвали судді-доповідача;
- б) на підставі ухвали колегії суддів апеляційного суду;
- в) якщо цим не погіршується становище особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру;
- г) на підставі ухвали суду першої інстанції.

30. Якщо розгляд апеляційної скарги дає підстави для прийняття рішення на користь осіб, в інтересах яких апеляційні скарги не надійшли, суд апеляційної інстанції:

- а) має право прийняти таке рішення;
- б) зобов'язаний прийняти таке рішення;
- в) таке рішення приймається на підставі ухвали судді-доповідача;
- г) таке рішення приймається на підставі ухвали суду першої інстанції.

31. За клопотанням учасників судового провадження суд апеляційної інстанції зобов'язаний повторно дослідити обставини, встановлені під час кримінального провадження, за умови, що вони:

- а) не досліджували судом першої інстанції з вини сторони обвинувачення;
- б) не досліджували судом першої інстанції з вини сторони захисту;
- в) не досліджували судом першої інстанції з вини потерпілого;
- г) досліджені судом першої інстанції не повністю або з порушенням.

32. Суд апеляційної інстанції може дослідити докази, які не досліджувалися судом першої інстанції:

- а) виключно, якщо про дослідження таких доказів учасники судового провадження заявляли клопотання під час розгляду в суді першої інстанції;
- б) на підставі ухвали судді-доповідача;
- в) на підставі ухвали суду першої інстанції;
- г) на підставі ухвали суду апеляційної інстанції.

33. Суд апеляційної інстанції може дослідити докази, які не досліджувалися судом першої інстанції:

- а) виключно, якщо вони стали відомі після ухвалення судового рішення, що оскаржується;
- б) на підставі ухвали судді-доповідача;
- в) на підставі ухвали суду першої інстанції;
- г) на підставі ухвали суду апеляційної інстанції.

34. Обвинувачення, що не було висунуте в суді першої інстанції, суд апеляційної інстанції:

- а) зобов'язаний розглядати;
- б) може розглядати на підставі ухвали судді-доповідача;
- в) не має права розглядати;
- г) може розглядати на підставі ухвали суду апеляційної інстанції.

35. Для висловлення доводів, а також у судових дебатах першій надається слово особі, яка:

- а) визначена ухвалою судді-доповідача;
- б) визначена ухвалою суду апеляційної інстанції;
- в) подала апеляційну скаргу;
- г) визначена ухвалою суду першої інстанції.

36. Якщо апеляційні скарги подали обидві сторони кримінального провадження, першим висловлює доводи:

- а) прокурор;
- б) потерпілий;
- в) обвинувачений;
- г) захисник обвинуваченого.

37. Неприбуття сторін або інших учасників кримінального провадження:

- а) не перешкоджає проведенню розгляду, якщо такі особи були належним чином повідомлені про дату, час і місце апеляційного розгляду та не повідомили про поважні причини свого неприбуття;
- б) перешкоджає проведенню розгляду і суд повинен перенести судові засідання на іншу дату;
- в) перешкоджає проведенню розгляду і суд повинен зупинити провадження за апеляційною скаргою;
- г) перешкоджає проведенню розгляду і суд повинен закрити провадження за апеляційною скаргою.

38. Якщо для участі у розгляді в судові засідання не прибули учасники кримінального провадження, участь яких згідно з вимогами КПК України або рішенням суду апеляційної інстанції є обов'язковою:

- а) апеляційний розгляд продовжується;
- б) апеляційний розгляд відкладається;
- в) апеляційний розгляд зупиняється;
- г) апеляційний розгляд закривається.

39. Суд апеляційної інстанції має право ухвалити судові рішення за результатами письмового провадження, якщо:

- а) всі учасники судового провадження заявили клопотання про здійснення провадження за їх відсутності;
- б) сторона обвинувачення заявила клопотання про здійснення провадження за її відсутності;
- в) сторона захисту заявила клопотання про здійснення провадження за її відсутності;
- г) потерпілий заявив клопотання про здійснення провадження за

його відсутності.

40. Якщо проводилося письмове апеляційне провадження, копія судового рішення апеляційної інстанції надсилається учасникам судового провадження протягом:

- а) п'яти днів з дня його підписання;
- б) десяти днів з дня його підписання;
- в) двадцяти днів з дня його підписання;
- г) трьох днів з дня його підписання.

41. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:

- а) залишити вирок або ухвалу без змін;
- б) зупинити кримінальне провадження;
- в) постановити виправдувальний вирок;
- г) повернути кримінальне провадження на додаткове досудове розслідування.

42. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції не вправі:

- а) залишити вирок або ухвалу без змін;
- б) змінити вирок або ухвалу;
- в) скасувати вирок або ухвалу і закрити кримінальне провадження;
- г) скасувати вирок або ухвалу і направити матеріали кримінального провадження на нове досудове розслідування.

43. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:

- а) змінити вирок або ухвалу;
- б) зупинити кримінальне провадження;
- в) постановити виправдувальний вирок;
- г) повернути кримінальне провадження на додаткове досудове розслідування.

44. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на обвинувальний вирок суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:

- а) зупинити кримінальне провадження;
- б) скасувати вирок повністю чи частково та ухвалити новий вирок;
- в) повернути кримінальне провадження на додаткове досудове розслідування;
- г) постановити виправдувальний вирок.

45. *За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:*

- а) постановити виправдувальний вирок;
- б) скасувати ухвалу повністю чи частково та ухвалити нову ухвалу;
- в) повернути кримінальне провадження на додаткове досудове розслідування;
- г) зупинити кримінальне провадження.

46. *За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:*

- а) повернути кримінальне провадження на додаткове досудове розслідування;
- б) скасувати вирок або ухвалу і закрити кримінальне провадження;
- в) постановити виправдувальний вирок;
- г) зупинити кримінальне провадження.

47. *За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок або ухвалу суду першої інстанції суд апеляційної інстанції має право:*

- а) постановити виправдувальний вирок;
- б) зупинити кримінальне провадження;
- в) скасувати вирок або ухвалу і призначити новий розгляд у суді першої інстанції;
- г) постановити виправдувальний вирок.

48. *За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок суду на підставі угоди суд апеляційної інстанції, крім рішень, передбачених пунктами 1-5 частини першої статті 407 КПК України, має право скасувати вирок і направити кримінальне провадження до:*

- а) суду першої інстанції для проведення підготовчого судового засідання;
- б) органу досудового розслідування для подальшого розслідування у загальному порядку;
- в) суду першої інстанції для проведення судового провадження у загальному порядку, якщо угода була укладена під час судового провадження;
- г) суду першої інстанції для проведення судових дебатів.

49. *За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на вирок суду на підставі угоди суд апеляційної інстанції, крім рішень, передбачених пунктами 1-5 частини першої статті 407 КПК України, має право скасувати вирок і направити кримінальне провадження:*

- а) до суду першої інстанції для проведення підготовчого судового засідання;

б) до органу досудового розслідування для подальшого розслідування у загальному порядку, якщо угода була укладена під час досудового розслідування;

в) до суду першої інстанції для проведення судового провадження у загальному порядку;

г) суду першої інстанції для проведення судових дебатів.

50. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали слідчого судді про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, суд апеляційної інстанції має право:

а) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення іншим слідчим суддею;

б) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення судом першої інстанції;

в) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд цим суддею клопотання сторони обвинувачення;

г) залишити ухвалу без змін.

51. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали слідчого судді про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, суд апеляційної інстанції має право:

а) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення іншим слідчим суддею;

б) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення судом першої інстанції;

в) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення цим слідчим суддею;

г) скасувати ухвалу і постановити нову ухвалу.

52. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, суд апеляційної інстанції має право:

а) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення іншим судом;

б) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання

сторони обвинувачення слідчим суддею цього суду;

в) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення цим судом;

г) залишити ухвалу без змін.

53. За наслідками апеляційного розгляду за скаргою на ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, суд апеляційної інстанції має право:

а) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення іншим судом;

б) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення слідчим суддею цього суду;

в) скасувати ухвалу і призначити новий розгляд клопотання сторони обвинувачення цим судом;

г) скасувати ухвалу і постановити нову ухвалу.

54. Суд апеляційної інстанції змінює вирок у разі:

а) пом'якшення призначеного покарання, якщо визнає, що покарання за своє суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;

б) посилення призначеного покарання, якщо визнає, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;

в) зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про більш тяжке кримінальне правопорушення;

г) недослідження судом першої інстанції під час судового розгляду всіх доказів.

55. Суд апеляційної інстанції змінює вирок у разі:

а) зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про менш тяжке кримінальне правопорушення;

б) посилення призначеного покарання, якщо визнає, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;

в) зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про більш тяжке кримінальне правопорушення;

г) недослідження судом першої інстанції під час судового розгляду всіх доказів.

56. Суд апеляційної інстанції змінює вирок у разі:

а) недослідження судом першої інстанції під час судового розгляду всіх доказів;

б) посилення призначеного покарання, якщо визнає, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;

в) зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про більш тяжке кримінальне правопорушення;

г) зменшення сум, які підлягають стягненню, або збільшення цих сум, якщо таке збільшення не впливає на обсяг обвинувачення і правову кваліфікацію кримінального правопорушення.

57. Суд апеляційної інстанції змінює вирок у разі:

а) недослідження судом першої інстанції під час судового розгляду всіх доказів;

б) посилення призначеного покарання, якщо визнає, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;

в) зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення і застосування статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про більш тяжке кримінальне правопорушення;

г) у всіх випадках, якщо зміна вироку не погіршує становище обвинуваченого.

58. Суд апеляційної інстанції змінює ухвалу суду про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру у разі:

а) зміни правової кваліфікації діяння, передбаченого КК України, і застосування статті (частини статті) КК України, яка передбачає відповідальність за більш тяжке діяння;

б) зміни правової кваліфікації діяння, передбаченого КК України, і застосування статті (частини статті) КК України, яка передбачає відповідальність за менш тяжке діяння;

в) посилення виду примусових заходів медичного або виховного характеру;

г) недослідження судом першої інстанції під час судового розгляду всіх доказів.

59. Суд апеляційної інстанції змінює ухвалу суду про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру у разі:

а) зміни правової кваліфікації діяння, передбаченого КК України, і застосування статті (частини статті) КК України, яка передбачає відповідальність за більш тяжке діяння;

б) пом'якшення виду примусових заходів медичного або виховного характеру;

в) посилення виду примусових заходів медичного або виховного характеру;

г) недослідження судом першої інстанції під час судового розгляду всіх доказів.

60. Підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції є:

а) неповнота судового розгляду;

б) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які надалі були визнані недопустимими;

в) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які на досудовому розслідуванні були визнані недопустимими;

г) систематична відмова суду першої інстанції під час судового розгляду у задоволенні клопотань, заявлених стороною захисту.

61. Підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції є:

а) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які надалі були визнані недопустимими;

б) невідповідність висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження;

в) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які на досудовому розслідуванні були визнані недопустимими;

г) систематична відмова суду першої інстанції під час судового розгляду у задоволенні клопотань, заявлених стороною захисту.

62. Підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції є:

а) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які надалі були визнані недопустимими;

б) істотне порушення вимог кримінального процесуального закону;

в) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які на досудовому розслідуванні були визнані недопустимими;

г) систематична відмова суду першої інстанції під час судового розгляду у задоволенні клопотань, заявлених стороною захисту.

63. Підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції є:

- а) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які надалі були визнані недопустимими;*
- б) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які на досудовому розслідуванні були визнані недопустимими;*
- в) систематична відмова суду першої інстанції під час судового розгляду у задоволенні клопотань, заявлених стороною захисту;*
- г) неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність.*

64. Підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції є:

- а) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які надалі були визнані недопустимими;*
- б) дослідження судом першої інстанції під час судового розгляду доказів, які на досудовому розслідуванні були визнані недопустимими;*
- в) невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого;*
- г) систематична відмова суду першої інстанції під час судового розгляду у задоволенні клопотань, заявлених стороною захисту.*

65. Суд апеляційної інстанції не вправі скасувати виправдувальний вирок лише з:

- а) мотивів істотного порушення прав свідка;*
- б) мотивів істотного порушення прав обвинуваченого;*
- в) мотивів істотного порушення прав експерта;*
- г) мотивів істотного порушення прав спеціаліста.*

66. Суд апеляційної інстанції не вправі скасувати ухвалу про незастосування примусових заходів медичного або виховного характеру лише з:

- а) мотивів істотного порушення прав свідка;*
- б) мотивів істотного порушення прав обвинуваченого;*
- в) мотивів істотного порушення прав експерта;*
- г) мотивів істотного порушення прав особи, стосовно якої вирішувалося питання про застосування таких заходів.*

67. Неповним визнається судовий розгляд, під час якого залишилися недослідженими обставини, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, зокрема, у разі, якщо судом першої інстанції були відхилені клопотання:

а) сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на інший, більш м'який запобіжний захід;

б) прокурора про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою;

в) учасників судового провадження про допит певних осіб для підтвердження чи спростування обставин, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення судового рішення;

г) учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими.

68. Неповним визнається судовий розгляд, під час якого залишилися недослідженими обставини, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, зокрема, у разі, якщо судом першої інстанції були відхилені клопотання:

а) прокурора про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою;

б) учасників судового провадження про дослідження доказів або вчинення інших процесуальних дій для підтвердження чи спростування обставин, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення судового рішення;

в) сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на інший, більш м'який запобіжний захід;

г) учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими.

69. Неповним визнається судовий розгляд, під час якого залишилися недослідженими обставини, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, зокрема, у разі, якщо:

а) судом першої інстанції були відхилені клопотання учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими;

б) судом першої інстанції були відхилені клопотання сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на інший, більш м'який запобіжний захід;

в) необхідність дослідження тієї чи іншої підстави впливає з нових даних, встановлених при розгляді справи в суді апеляційної інстанції;

г) судом першої інстанції були відхилені клопотання прокурора про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою.

70. Судове рішення суду першої інстанції вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження, якщо:

- а) були відхилені клопотання учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими;
- б) висновки суду не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду;
- в) були відхилені клопотання учасників судового провадження про неможливість дослідження доказів, визнаних під час досудового розслідування недопустимими, а суд їх дослідив;
- г) були відхилені клопотання сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на більш м'який запобіжний захід.

71. Судове рішення суду першої інстанції вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження, якщо:

- а) були відхилені клопотання учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими;
- б) були відхилені клопотання учасників судового провадження про неможливість дослідження доказів, визнаних під час досудового розслідування недопустимими, а суд їх дослідив;
- в) були відхилені клопотання сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на більш м'який запобіжний захід;
- г) суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки.

72. Судове рішення суду першої інстанції вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження, якщо:

- а) були відхилені клопотання учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими;
- б) були відхилені клопотання учасників судового провадження про неможливість дослідження доказів, визнаних під час досудового розслідування недопустимими, а суд їх дослідив;
- в) за наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у судовому рішенні не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші;
- г) були відхилені клопотання сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на більш м'який запобіжний захід.

73. Судове рішення суду першої інстанції вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження, якщо:

- а) були відхилені клопотання учасників судового провадження про визнання досліджених під час судового розгляду доказів недопустимими;*
- б) були відхилені клопотання учасників судового провадження про неможливість дослідження доказів, визнаних під час досудового розслідування недопустимими, а суд їх дослідив;*
- в) висновки суду, викладені у судовому рішенні, містять істотні суперечності;*
- г) були відхилені клопотання сторони захисту про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на більш м'який запобіжний захід.*

74. Вирок та ухвала суду першої інстанції підлягають скасуванню чи зміні через те, що викладені в них висновки не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження, лише тоді, коли невідповідність цих висновків вплинула чи могла вплинути на вирішення питання про:

- а) винуватість чи невинуватість обвинуваченого;*
- б) долю речових доказів;*
- в) розмір відшкодування майнової та моральної шкоди;*
- г) розмір процесуальних витрат.*

75. Вирок та ухвала суду першої інстанції підлягають скасуванню чи зміні у зв'язку з тим, що викладені в них висновки не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження, лише тоді, коли невідповідність цих висновків вплинула чи могла вплинути на вирішення питання про:

- а) розмір процесуальних витрат;*
- б) правильність застосування закону про кримінальну відповідальність;*
- в) розмір відшкодування майнової та моральної шкоди;*
- г) долю речових доказів.*

76. Вирок та ухвала суду першої інстанції підлягають скасуванню чи зміні з причин того, що викладені в них висновки не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження, лише тоді, коли невідповідність цих висновків вплинула чи могла вплинути на вирішення питання щодо:

- а) долі речових доказів;*
- б) розміру відшкодування майнової та моральної шкоди;*
- в) визначення міри покарання або застосування примусових заходів*

медичного чи виховного характеру;

г) розміру процесуальних витрат.

77. Судове рішення у будь-якому разі підлягає скасуванню через істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили чи могли перешкодити суду першої інстанції ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення, якщо:

а) за наявності підстав для закриття судом провадження в кримінальній справі його не було закрито, крім випадків, коли провадження може бути закрито лише за згодою підозрюваного, обвинуваченого, який проти цього заперечував;

б) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження;

в) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на домашній арешт;

г) суд першої інстанції відмовив прокурору у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою.

78. Судове рішення у будь-якому разі підлягає скасуванню у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили чи могли перешкодити суду першої інстанції ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення, якщо:

а) суд першої інстанції відмовив прокурору у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою;

б) судове рішення ухвалено незаконним складом суду;

в) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження;

г) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на домашній арешт.

79. Судове рішення у будь-якому разі підлягає скасуванню у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили чи могли перешкодити суду першої інстанції ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення, якщо:

а) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження;

б) судове провадження здійснено за відсутності обвинуваченого, крім випадків, передбачених частиною третьою статті 323 чи статтею 381

КПК України, або прокурора, крім випадків, коли його участь не є обов'язковою;

в) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на домашній арешт;

г) суд першої інстанції відмовив прокурору у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою.

80. Судове рішення у будь-якому разі підлягає скасуванню через істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили чи могли перешкодити суду першої інстанції ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення, якщо:

а) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на домашній арешт;

б) суд першої інстанції відмовив прокурору у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою;

в) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження;

г) судове провадження здійснено за відсутності захисника, якщо його участь є обов'язковою.

81. Судове рішення у будь-якому разі підлягає скасуванню через істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, які перешкодили чи могли перешкодити суду першої інстанції ухвалити законне та обґрунтоване судове рішення, якщо:

а) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження;

б) порушено правила підсудності;

в) суд першої інстанції відмовив прокурору у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді домашнього арешту на тримання під вартою;

г) суд першої інстанції відмовив стороні захисту у задоволенні клопотання про зміну обвинуваченому запобіжного заходу у виді тримання під вартою на домашній арешт.

82. Неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, що тягне за собою скасування або зміну судового рішення суду першої інстанції, є:

а) незастосування судом закону, який підлягає застосуванню;

- б) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції переважної більшості науковців;
- в) незастосування судом підзаконного нормативно-правового акта;
- г) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції в раніше прийнятих судових рішеннях.

83. Неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, що тягне за собою скасування або зміну судового рішення суду першої інстанції, є:

- а) незастосування судом підзаконного нормативно-правового акта;
- б) застосування закону, який не підлягає застосуванню;
- в) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції переважної більшості науковців;
- г) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції в раніше прийнятих судових рішеннях.

84. Неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, що тягне за собою скасування або зміну судового рішення суду першої інстанції, є:

- а) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції в раніше прийнятих судових рішеннях;
- б) незастосування судом підзаконного нормативно-правового акта;
- в) неправильне тлумачення закону, яке суперечить його точному змісту;
- г) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції переважної більшості науковців.

85. Неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, що тягне за собою скасування або зміну судового рішення суду першої інстанції, є:

- а) незастосування судом підзаконного нормативно-правового акта;
- б) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції в раніше прийнятих судових рішеннях;
- в) неправильне тлумачення закону, яке суперечить позиції переважної більшості науковців;
- г) призначення більш суворого покарання, ніж передбачено відповідною статтею (частиною статті) закону України про кримінальну відповідальність.

86. Невідповідним ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого визнається покарання:

- а) при призначенні якого існували підстави для застосування примусових заходів медичного характеру у зв'язку з визнанням особи

обмежено осудною, але суд їх не застосував;

б) яке хоч і не виходить за межі, встановлені відповідною статтею (частиною статті) КК України, але за своїм видом чи розміром є явно несправедливим через м'якість або через суворість;

в) при призначенні якого існували підстави для застосування примусових заходів виховного характеру щодо неповнолітнього обвинуваченого, але суд їх не застосував;

г) при призначенні якого суд не врахував, що особа під час вчинення злочину перебувала у станні сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

87. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід на підставі обставин, які, очевидно, викликали сумнів у неупередженості судді, і заяву про його відвід визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованою;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим.

88. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) судові рішення ухвалено чи підписано не тим складом суду, який здійснював судовий розгляд.

89. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) судові рішення ухвалено незаконним складом суду;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором.

90. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) судове провадження здійснено за відсутності обов'язкової участі обвинуваченого або прокурора, крім випадків, коли його участь не є обов'язковою;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором.

91. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) судове провадження здійснено за відсутності захисника, якщо його участь є обов'язковою;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором.

92. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) судове провадження здійснено за відсутності потерпілого, належним чином не повідомленого про дату, час і місце судового засідання;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором.

93. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) порушено правила підсудності;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором.

94. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок чи ухвалу суду і призначає новий розгляд у суді першої інстанції, якщо:

а) не виконано вимоги про фіксування судового провадження за допомогою технічних засобів фіксування кримінального провадження в суді першої інстанції;

б) суд першої інстанції не задовольнив клопотання сторони захисту про визнання доказів недопустимими;

в) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого потерпілим;

г) суд першої інстанції призначив обвинуваченому покарання, значно менше від пропонованого прокурором.

95. Призначаючи новий розгляд у суді першої інстанції, апеляційний суд не має права наперед вирішувати питання про:

а) доведеність чи недоведеність обвинувачення;

б) доведеність чи недоведеність розміру заподіяної шкоди;

в) доведеність чи недоведеність розміру процесуальних витрат;

г) доведеність чи недоведеність належності доказів.

96. Призначаючи новий розгляд у суді першої інстанції, апеляційний суд не має права наперед вирішувати питання про:

а) доведеність чи недоведеність належності доказів;

б) достовірність або недостовірність доказів;

в) доведеність чи недоведеність розміру процесуальних витрат;

г) доведеність чи недоведеність розміру заподіяної шкоди.

97. Призначаючи новий розгляд у суді першої інстанції, апеляційний суд не має права наперед вирішувати питання про:

а) доведеність чи недоведеність розміру процесуальних витрат;

б) доведеність чи недоведеність належності доказів;

в) переваги одних доказів над іншими;

г) доведеність чи недоведеність розміру заподіяної шкоди.

98. Призначаючи новий розгляд у суді першої інстанції, апеляційний суд не має права наперед вирішувати питання про:

а) доведеність чи недоведеність належності доказів;

б) доведеність чи недоведеність розміру процесуальних витрат;

в) доведеність чи недоведеність розміру заподіяної шкоди;

г) застосування судом першої інстанції того чи іншого закону України про кримінальну відповідальність та покарання.

99. Висновки і мотиви, викладені в ухвалі апеляційного суду, з яких скасовані рішення суду першої інстанції, при новому розгляді:

- а) є обов'язковими для суду першої інстанції;
- б) не є обов'язковими для суду першої інстанції;
- в) є обов'язковими для суду першої інстанції, якщо про це буде вказано в ухвалі апеляційного суду;
- г) суд першої інстанції це питання вирішує самостійно, керуючись внутрішнім переконанням.

100. Суд апеляційної інстанції, встановивши обставини, передбачені статтею 284 КПК України:

- а) постановляє виправдувальний вирок;
- б) скасовує обвинувальний вирок чи ухвалу і закриває кримінальне провадження, про що постановляє ухвалу;
- в) скасовує обвинувальний вирок чи ухвалу і закриває кримінальне провадження, про що ухвалює постанову;
- г) скасовує обвинувальний вирок чи ухвалу і закриває кримінальне провадження, про що ухвалює вердикт.

101. Окрім ухвалення вироку, суд апеляційної інстанції всі інші рішення приймає у формі:

- а) ухвали;
- б) постанови;
- в) вердикту;
- г) рішення.

102. Відповідно до КПК України вирок суду апеляційної інстанції складається з таких частин:

- а) вступної, описово-мотивувальної і заключної;
- б) вступної, описової і резолютивної;
- в) вступної, описової і заключної;
- г) вступної, мотивувальної і резолютивної.

103. Відповідно до КПК України ухвала суду апеляційної інстанції складається з таких частин:

- а) вступної, описово-мотивувальної і заключної;
- б) вступної, описової і резолютивної;
- в) вступної, мотивувальної і резолютивної;
- г) вступної, описової і заключної.

104. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок суду першої інстанції і ухвалює свій вирок у разі:

- а) необхідності застосування закону про менш тяжке кримінальне правопорушення чи зменшення обсягу обвинувачення;
- б) необхідності застосування закону про більш тяжке кримінальне правопорушення чи збільшення обсягу обвинувачення;
- в) необхідності застосування менш суворого покарання;
- г) необхідності збільшення або зменшення розміру процесуальних витрат.

105. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок суду першої інстанції і ухвалює свій вирок у разі:

- а) необхідності збільшення або зменшення розміру процесуальних витрат;
- б) необхідності застосування закону про менш тяжке кримінальне правопорушення чи зменшення обсягу обвинувачення;
- в) необхідності застосування більш суворого покарання;
- г) необхідності застосування менш суворого покарання.

106. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок суду першої інстанції і ухвалює свій вирок у разі:

- а) скасування необґрунтованого виправдувального вироку суду першої інстанції;
- б) необхідності збільшення або зменшення розміру процесуальних витрат;
- в) необхідності застосування закону про менш тяжке кримінальне правопорушення чи зменшення обсягу обвинувачення;
- г) необхідності застосування менш суворого покарання.

107. Суд апеляційної інстанції скасовує вирок суду першої інстанції і ухвалює свій вирок у разі:

- а) необхідності застосування закону про менш тяжке кримінальне правопорушення чи зменшення обсягу обвинувачення;
- б) необхідності застосування менш суворого покарання;
- в) необхідності збільшення або зменшення розміру процесуальних витрат;
- г) неправильного звільнення обвинуваченого від відбування покарання.

108. Суд апеляційної інстанції скасовує ухвалу про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру і постановляє свою ухвалу у разі:

- а) необхідності правової кваліфікації діяння, передбаченого КК

України, як більш тяжкого;

б) необхідності правової кваліфікації діяння, передбаченого КК України, як менш тяжкого;

в) застосування менш суворого виду примусових заходів медичного чи виховного характеру;

г) неправильного звільнення обвинуваченого від відбування покарання.

109. Суд апеляційної інстанції скасовує ухвалу про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру і постановляє свою ухвалу у разі:

а) необхідності правової кваліфікації діяння, передбаченого КК України, як менш тяжкого;

б) застосування менш суворого виду примусових заходів медичного чи виховного характеру;

в) застосування більш суворого виду примусових заходів медичного чи виховного характеру;

г) неправильного звільнення обвинуваченого від відбування покарання.

110. Суд апеляційної інстанції скасовує ухвалу про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру і постановляє свою ухвалу у разі:

а) скасування необґрунтованої ухвали суду про відмову в застосуванні примусових заходів медичного чи виховного характеру та закриття кримінального провадження щодо неосудного або неповнолітнього з тих мотивів, що вони не вчинили діяння, передбаченого КК України;

б) неправильного звільнення обвинуваченого від відбування покарання;

в) необхідності правової кваліфікації діяння, передбаченого КК України, як менш тяжкого;

г) застосування менш суворого виду примусових заходів медичного чи виховного характеру.

111. Обвинувальний вирок, ухвалений судом першої інстанції, може бути скасовано апеляційною інстанцією у зв'язку з необхідністю застосувати закон про більш тяжке кримінальне правопорушення чи суворіше покарання, коли це погіршує становище обвинуваченого, лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали:

а) прокурор, потерпілий чи його представник;

б) цивільний позивач чи його представник;

- в) цивільний відповідач чи його представник;
- г) заявник чи його представник.

112. Обвинувальний вирок, ухвалений судом першої інстанції, може бути скасовано апеляційною інстанцією у зв'язку з необхідністю скасувати неправильне звільнення обвинуваченого від відбування покарання, коли це погіршує становище обвинуваченого, лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали:

- а) цивільний позивач чи його представник;
- б) прокурор, потерпілий чи його представник;
- в) заявник чи його представник;
- г) цивільний відповідач чи його представник.

113. Виправдувальний вирок, ухвалений судом першої інстанції, може бути скасований апеляційною інстанцією лише у разі, якщо апеляційну скаргу подав:

- а) прокурор, потерпілий чи його представник;
- б) заявник чи його представник;
- в) цивільний позивач чи його представник;
- г) цивільний відповідач чи його представник.

114. Виправдувальний вирок, ухвалений судом першої інстанції, може бути скасований апеляційною інстанцією з мотивів і підстав виправдання лише на підставі апеляційної скарги, поданої:

- а) прокурором, потерпілим чи його представником;
- б) цивільним позивачем чи його представником;
- в) обвинуваченим чи його захисником;
- г) цивільним відповідачем чи його представником.

115. Ухвалу суду першої інстанції про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру апеляційний суд може скасувати у зв'язку з необхідністю застосувати закон про більш тяжке діяння, передбачене КК України, лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали:

- а) цивільний відповідач чи його представник;
- б) цивільний позивач чи його представник;
- в) обвинувачений чи його захисник;
- г) прокурор, потерпілий чи його представник.

116. Ухвалу суду першої інстанції про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру апеляційний суд може скасувати у зв'язку з необхідністю застосувати суворіший вид примусових заходів медичного чи виховного характеру лише у разі, якщо

з цих підстав апеляційну скаргу подали:

- а) цивільний відповідач чи його представник;
- б) цивільний позивач чи його представник;
- в) прокурор, потерпілий чи його представник;
- г) обвинувачений чи його захисник.

117. Ухвала суду першої інстанції про відмову в застосуванні примусових заходів медичного чи виховного характеру та закриття кримінального провадження щодо неосудного або неповнолітнього з тих мотивів, що вони не вчинили діяння, передбачене КК України, може бути скасована апеляційним судом лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали:

- а) обвинувачений чи його захисник;
- б) прокурор, потерпілий чи його представник;
- в) цивільний позивач чи його представник;
- г) цивільний відповідач чи його представник.

118. Ухвала суду першої інстанції може бути скасована з метою погіршення становища особи, щодо якої вона постановлена, лише у разі, якщо з цих підстав апеляційну скаргу подали:

- а) обвинувачений чи його захисник;
- б) цивільний відповідач чи його представник;
- в) цивільний позивач чи його представник;
- г) прокурор, потерпілий чи його представник.

119. Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді після її надходження до суду апеляційної інстанції розглядається не пізніше як через:

- а) п'ять днів;
- б) три дні;
- в) сім днів;
- г) десять днів.

120. Апеляційні скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, після їх надходження до суду апеляційної інстанції розглядаються не пізніше як через:

- а) п'ять днів;
- б) десять днів;
- в) сім днів;

г) три дні.

121. Ухвала апеляційного суду за результатами розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, набирає законної сили після її:

- а) підписання суддею-доповідачем;*
- б) підписання суддями апеляційного суду, які розглядали апеляційну скаргу;*
- в) підписання головою апеляційного суду;*
- г) проголошення.*

122. Ухвала апеляційного суду за результатами розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті:

- а) не підлягає касаційному оскарженню;*
- б) може бути оскаржена в касаційному порядку;*
- в) підлягає касаційному оскарженню, якщо про це буде зазначено в ухвалі апеляційного суду;*
- г) підлягає касаційному оскарженню з дозволу голови апеляційного суду.*

123. Після закінчення апеляційного провадження матеріали кримінального провадження направляються до суду першої інстанції не пізніше як у:

- а) п'ятиденний строк;*
- б) семиденний строк;*
- в) десятиденний строк;*
- г) триденний строк.*

124. Після закінчення апеляційного провадження матеріали кримінального провадження за апеляційною скаргою на ухвалу слідчого судді чи ухвалу суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлену під час судового провадження в суді першої інстанції до

ухвалення судового рішення по суті, направляються до суду першої інстанції не пізніше як у:

- а) п'ятиденний строк;
- б) семиденний строк;
- в) триденний строк;
- г) десятиденний строк.

Розділ 2

ЗРАЗКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ, ЗАХИСТУ, СУДІВ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ

2.1. Зразки апеляційних скарг на ухвали слідчого судді про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Ухвали апеляційного суду за результатами їх розгляду

Апеляційний суд Закарпатської
області адвоката
Рушайло С.М.
(свідectво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 1009 від
23.10.2000 р.),
захисника Семеняки А. А.,
підозрюваного за ч. 2 ст. 286
КК України у кримінальному
провадженні № 00/000/00

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

на ухвалу про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Органом досудового слідства Семеняка А.А. підозрюється в тому, що 03.03.2013 року о 14:00, керуючи сідловим тягачем марки «DAF 95 XF 480», транзитний номерний знак ВВ 2334 ВВ, рухався автодорогою М-06, сполученням Київ–Чоп, в напрямку м. Ужгород. Проїжджаючи ділянку дороги Київ–Чоп (777 км + 880 метрів), поблизу повороту на с. Старе Давидково Мукачівського району, не забезпечив безпеку дорожнього руху, порушив вимоги пп. 1.3, 1.4, 1.5, 10.1, 11.2, та 11.3 Правил дорожнього руху України, не врахував дорожню обстановку, в результаті чого не впорався з керуванням транспортного засобу, допустив його виїзд на смугу зустрічного руху, де допустив зіткнення з автомобілем марки «ВАЗ-2107», реєстраційний номер ВА 3456 ВК під керуванням Міщенка О.О. У результаті дорожньо-транспортної пригоди водій автомобіля «ВАЗ-2107» Міщенко О.О. госпіталізований в реанімаційне відділення Мукачівської ЦРЛ; пасажирка автомобіля «ВАЗ-2107» Міщенко Б.О. госпіталізована в травматологічне відділення Мукачівської ЦРЛ.

Ухвалою слідчого судді Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 05.03.2013 року щодо Семеняки А.А. було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Слідчий суддя ухвалу мотивував тим, що Семеняка А.А. обґрунтовано підозрюється у вчиненні тяжкого злочину, за який можливе призначення покарання на строк від 5 до 10 років. Тому він вважає, що Семеняка А.А., перебуваючи на волі, може переховуватися від органу досудового розслідування, незаконно впливати на свідків у цьому кримінальному провадженні та вчиняти інші кримінальні правопорушення, а застосування інших, більш м'яких запобіжних заходів, може бути недостатнім для запобігання ризиків, передбачених ст. 177 КПК України.

Водночас вважаємо, що посилення прокурора на те, що Семеняка А.А. намагатиметься вплинути на свідків та ухилятися від слідства і суду, є припущеннями, які об'єктивними даними не підтверджені. Семеняка А.А. повністю визнає свою вину, дає докладні показання щодо обставин події, має намір відшкодувати збитки потерпілим. Крім того, слідчим суддею недостатньо враховано, що підозрюваний є несудимим, одружений, має постійне місце проживання та утриманців, займається суспільно корисною працею.

На підставі викладеного, керуючись ст. 183, п. 2 ч. 1 ст. 309, ч. 3 ст. 392, 393, п. 4 ч. 1 ст. 407 КПК України, –

ПРОШУ:

Ухвалу слідчого судді Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 05.03.2013 року про обрання Семеняці А.А. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – скасувати, а відносно Семеняки А.А. обрати запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання.

Додаток:

1. Копія ухвали від 05.03.2013 р.
2. Ордер № 39/13 від 06.03.2013 р.
3. Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000.

08 березня 2013 р.

Адвокат Рушайло С.М. (підпис)

(Примітка: зразок взято з методичних рекомендацій «Протестна діяльність адвоката в кримінальному провадженні (окремі питання правозастосування) / О.Г. Яновська. Х.: Фактор, 2013. С. 42-43).

До Апеляційного суду
Дніпропетровської області
вул. Харківська, 13, м. Дніпро, індекс: 49000

адвоката Несінова Олега Миколайовича,
захисника Б. Олександра Віталійовича,
підозрюваного за ч. 2 ст. 187 КК України;
перебуває в СІЗО м. Дніпро;

моє місце перебування:
проспект Яворницького, 60, оф. 532,
м. Дніпро,
індекс: 49000, тел. 095-230-65-09

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

*на ухвалу від 12.09.2017 р. слідчого судді Бабушкінського районного
суду м. Дніпро Сліщенко Ю. Г.
(справа № 200/15581/17, провадження №1-кс/200/9317/17)*

Ухвалою від 12.09.2017 р. слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпро Сліщенко Ю. Г. моєму підзахисному Б. Олександру Віталійовичу обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Вважаю зазначену ухвалу незаконною і необґрунтованою, такою, що підлягає скасуванню у зв'язку з істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону; невідповідністю висновків суду фактичним обставинам кр. провадження, неповнотою судового розгляду, неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, ігноруванням практики ЄСПЛ; оскаржувана ухвала ґрунтується на припущеннях та недопустимих доказах. Справу розглянуто несправедливим, упередженим судом, що підлягав відводу (самовідводу). А Б. О. В. позбавлено права на належну судову процедуру та захист.

1. Невідповідність висновків суду фактичним обставинам кр. провадження (ст. 411 КПК). Неповнота судового розгляду (ст. 410 КПК). Істотні порушення вимог кримінального процесу у вигляді невмотивованості та необґрунтованості оскаржуваної ухвали (ч. 1 ст. 412 КПК).

1.1. Невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження полягає в тому, що висновки суду не підтверджено жодними доказами, дослідженими під час судового розгляду (п. 1 ч. 1 ст. 411 КПК), про що детальніше зазначено далі.

1.2. Неповнота судового розгляду (ст. 410 КПК) полягає в недослідженні судом обставин, з'ясування яких має істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, що суддя зобов'язаний робити на виконання вимог ст. 178, ч. 4 ст. 193, ч. 1 ст. 194 КПК, про що детальніше зазначено далі.

1.3. Ст. 29 Конституції України регламентує право кожної людини на свободу та особисту недоторканність. Заарештовувати або тримати під вартою особу можна лише за вмотивованим рішенням суду. Наголошую: не за будь-яким, а за вмотивованим рішенням суду.

Ухвала суду є формою судового рішення (ч. 2 ст. 369 КПК).

Вимоги до обґрунтованості та вмотивованості судового рішення (ухвали) зазначені в ст. 370 КПК, а саме:

«1. Судове рішення повинно бути законним, обґрунтованим і вмотивованим.

3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до статті 94 цього Кодексу.

4. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення».

П. 2 ч. 1 ст. 372 КПК встановлює, що в мотивувальній частині судової ухвали зазначається:

«...встановлені судом обставини із посиланням на докази, а також мотивів неврахування окремих доказів; мотивів, з яких суд виходив при постановленні ухвали, і положення закону, яким він керувався.

Ст. 196 КПК визначає:

«В ухвалі про застосування запобіжного заходу слідчий суддя, суд зазначає відомості про:

1) обставини, які свідчать про існування ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу;

2) обставини, які свідчать про недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу;

3) посилання на докази, які обґрунтовують ці обставини».

У п. 9 розділу «Висновки» Узагальнення ВССУ «Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою» зазначено: *«Розгляд питання тримання під вартою обвинуваченого має відбуватися за нормами глави 18 КПК з обґрунтуванням наявності ризиків у кримінальному провадженні та необхідності подальшого застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Відсутність мотивувальної частини відповідного судового рішення є*

порушенням як загальних засад кримінального провадження, так і ст. 5 Конвенції».

В оскаржуваній ухвалі всі ці вимоги закону не дотримано. Обставини не було об'єктивно з'ясовано, не було досліджено та навіть наведено жодного доказу, не було оцінки доказів відповідно до ст. 94 КПК.

Не зазначено жодного доказу, на підставі якого суд робив свої висновки про необхідність утримання Б. О. В. під вартою.

Не зазначено мотивів врахування одних і неврахування інших доказів, не наведено обґрунтування неможливості застосування більш м'якого засобу, допустимості чи недопустимості доказів (що вимагають робити ч. 3 ст. 87, ч. 3 ст. 187 КПК), не дотримано та не обґрунтовано мету та підстави застосування тримання під вартою, як того вимагає ст. 177 КПК, не зазначено й не взято до уваги обставини, що мали враховуватися під час обрання запобіжного заходу, встановлені ст. 178 КПК, тощо.

А тому висновки про нібито наявність ризиків, передбачених ст. 177 КПК, та наявність підстав для застосування запобіжного заходу – тримання під вартою – взято «зі стелі».

У клопотанні слідчого про обрання запобіжного заходу взагалі не зазначено, які саме матеріали, що доводять його зміст, долучено до нього (і чи долучено взагалі). Ці матеріали для ознайомлення підозрюваному та його захиснику не вручалися, чим порушено право на захист.

Вимоги Закону про обов'язок посилатися на докази (п. 4 ч. 1 ст. 196, ч. 3 ст. 370, п. 2 ч. 1 ст. 372) і робити їх належну оцінку (ст. 94) сл. суддею проігноровано.

1.4. Слідчий суддя в оскаржуваній ухвалі зазначає, що підозрюваний Б. О. В. нібито визнав свою причетність до вказаних подій.

При цьому не зазначено, яким доказом це доведено і в який (чи в законний) спосіб цей доказ отримано.

Пояснення особи не є процесуальним доказом.

Показання – це процесуальне джерело доказів (ч. 2 ст. 84 КПК), але їх збирання покладено на сторони, а не на суд (ч. 1 ст. 93 КПК).

Обов'язок доказування обставин, передбачених ст. 91 КПК, покладено на прокурора, слідчого, а не на суд.

Відповідно до ч. 1 ст. 95 КПК показання – це відомості, які надаються під час допиту. Право допиту надано сторонам кримінального провадження, а не суду (ст. 352 КПК). Ч. 1 ст. 96 КПК встановлює, що запитання свідку мають право ставити сторони (а не суд).

Проте суд (як і інші учасники процесу) відповідно до ч. 11 ст. 352 КПК наділено правом задавати питання вже після допиту свідка (потерпілого). Тобто тоді, коли ці відповіді вже не є показаннями і не мають статусу доказу.

Тим більше, що відповідно до вимог ч. 11, 12 ст. 290 КПК докази можуть бути надані сторонами суду для оцінки лише після відкриття їх протилежній стороні.

Будь-які пояснення або відповіді на питання слідчого судді в цьому процесі не можуть бути доказами якихось обставин.

А тому суд не мав права посилається в оскаржуваній ухвалі на пояснення Б. О. В., які не отримано в законний спосіб і не є доказом будь-яких обставин.

Така судова ухвала не відповідає вимогам закону і має бути скасована.

2. Інші істотні порушення вимог кримінального процесу щодо незаконності оскаржуваної ухвали.

2.1. Щодо недотримання слідчим суддею процедури та порядку.

Ст. 29 Конституції України регламентує право кожної людини на свободу та особисту недоторканність. Заарештовувати або тримати під вартою особу можна тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

Вимоги до законності судового рішення (ухвали) зазначено в ч. 2 ст. 370 КПК, а саме:

«Законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом».

Ст. 5 ЄКПЛ також встановлено правила позбавлення особи свободи, згідно з якими ніхто не може бути позбавлений свободи інакше, як відповідно до процедури, встановленої законом.

У цьому випадку законної процедури та порядку дотримано не було.

Так, згідно з ч. 2 ст. 184 КПК, копія клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надається підозрюваному, обвинуваченому не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання. Інакше буде порушено право на захист, і захисник не зможе повною мірою надати належний захист своєму клієнту.

В оскаржуваній ухвалі немає жодного слова про те, що це питання слідчим суддею досліджувалося, чим доведено упередженість судді та його небажання з'ясовувати та забезпечувати права підозрюваного на захист, як того вимагає п. 13 ч. 1 ст. 7, ст.ст. 9, 20, ч. 2 ст. 193 КПК України.

У клопотанні слідчого про обрання запобіжного заходу взагалі не зазначено, які саме матеріали, що доводять його зміст, долучено до нього (і чи долучено взагалі). Ці матеріали для ознайомлення підозрюваному та його захиснику не тільки не пізніше ніж за три години, а взагалі не вручалися, що є порушенням права на захист, у зв'язку з чим мають застосовуватися вимоги п. 3 ч. 2 та ч. 3 ст. 87 КПК.

Така судова процедура не відповідає вимогам закону, а тому оскаржувана ухвала має бути скасована.

2.2. Щодо нез'ясування слідчим суддею підстав, встановлених законом, та обставин.

Підстави та мету застосування запобіжних заходів встановлено ст. 177 КПК.

У п. 7 Узагальнення від 03 грудня 2014 року ВССУ «Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою» зазначено: «Сторона обвинувачення зобов'язана доводити реальність ризиків, що виправдовують обмеження свободи».

У цьому разі слідчий суддя не зазначив, якими доказами такі ризики доведено.

У справі «Ігнатов проти України» (заява № 40583/15, рішення від 15.12.2016 р.) ЄСПЛ зазначив: «Ризики того, що обвинувачений може перешкодити належному проведенню судового розгляду, не мають братися до уваги умоглядно, а мають бути підкріплені фактичними доказами. Небезпека переховування обвинуваченого не може бути оцінена виключно на основі важкості покарання за злочин. Наявність небезпеки переховування має бути оцінена з посиланням на низку інших відповідних факторів, які можуть або підтвердити наявність небезпеки втечі, або зробити її настільки незначною, що вона не може виправдати тримання під вартою (див. «Строган проти України», № 30198/11, п. 97, 6 жовтня 2016 р.). Суд зазначає, що рішення про затримання заявника були сформульовані в загальних рисах і містили повторювані фрази. Із цих рішень не можна зробити висновок, що суди зробили належну оцінку фактів».

Крім іншого, ЄСПЛ визнав:

«Суддя не вказав, у чому полягають конкретні ризики щодо кожного обвинуваченого, а отже, рішення було свавільним та не відповідає вимозі законності»;

– заявник тримався під вартою на підставі припущень, тоді як згідно зі ст. 5 Конвенції органи державної влади повинні надати реальні докази наявності таких ризиків.

Більшість зазначених порушень було констатовано Європейським судом у рішенні «Харченко проти України», проте державою не було вжито необхідних заходів для їх усунення, а тому уряд повинен вжити заходів для зміни законодавства або практики національних судів».

Але, як зазначено, ці порушення тривають і мають в Україні системний характер і попри такі визнання ЄСПЛ, суди України продовжують їх ігнорувати.

Саме такі порушення були допущені слідчим суддею у згаданому процесі.

У цьому разі слідчий суддя, зазначаючи про нібито наявні ризики 1) переховуватися від органів досудового слідства та суду; 2) вчинити інше кримінальне правопорушення, по-перше, не навів жодного доказу для такого висновку, керуючись лише припущеннями; по-друге, не обґрунтував, чому він так вважає за умови, що з моменту інкримінованих дій минуло майже півтора року, і за цей період Б. О. В. таких дій не вчиняв, має стійкі соціальні зв'язки,

завжди з'являвся на виклик слідчого, давав покази та пояснення. Тож і підстави вважати, що він почне переховуватися чи вчиняти правопорушення – відсутні, а тому оскаржувана ухвала має бути скасована.

2.3. Неврахування в процесі винесення оскаржуваної ухвали обставин, встановлених законом (ст. 178 КПК п. 2, 3 ч. 1 ст. 196 КПК), та доказів, якими ці обставини доведено (ст. 194 КПК).

2.3.1. На порушення вимог ст. 178, п. 2, 3 ч. 1 ст. 196 КПК слідчий суддя не врахував ані обставин, ані доказів, ані міцність соціальних зв'язків, ані наявність постійного місця проживання, ані його молодий вік і стан здоров'я, ані позитивну репутацію, ані майновий стан, ані відсутність судимостей Б. О. В. тощо.

Слідчий суддя також проігнорував вимоги ч. 1, 2 ст. 194 КПК, а саме: *«Під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу слідчий суддя, суд зобов'язані встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про:*

1) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;

2) наявність достатніх підстав вважати, що є хоча б один із ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу, і на які вказує слідчий, прокурор;

3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

2. Слідчий суддя, суд зобов'язані постановити ухвалу про відмову в застосуванні запобіжного заходу, якщо під час розгляду клопотання прокурор не доведе наявність усіх обставин, передбачених частиною першою цієї статті».

А тому оскаржувана ухвала має бути скасована.

2.3.2. Ч. 11, 12 ст. 290 КПК встановлено: *«Сторони кримінального провадження зобов'язані здійснювати відкриття одна одній додаткових матеріалів, отриманих до або під час судового розгляду. Якщо сторони кримінального провадження не здійнять відкриття матеріалів відповідно до положень цієї статті, суд не має права допустити відомості, що містяться в них, як докази».*

У справах «Яспер проти Сполученого Королівства» (Jasper v. The United Kingdom), п. 51 та «В. проти Фінляндії» (V. v. Finland), п. 74, ЄСПЛ висловив думку про обов'язок органів обвинувачення розкривати всі наявні в них докази:

«...п. 1 ст. 6 ...вимагає, щоб органи обвинувачення розкрили стороні захисту всі наявні в неї значимі докази як за, так і проти обвинуваченого».

Відповідно до ст. 92 КПК України, п. 25 рішення ЄСПЛ у справі «Капо

проти Бельгії» (Сареау v. Belgium), № 42914/98 від 13.01.2005 р., у кримінальних справах питання прийняття доказів належить досліджувати загалом у світлі п. 2 ст. 6, і вимагає воно, окрім іншого, щоб тягар доказування лежав на стороні обвинувачення.

На цій стадії процесу жоден доказ стороні захисту не відкривався. У клопотанні слідчого взагалі не зазначено, що до нього долучено (і чи долучено) та які надано докази на підтвердження зазначених у клопотанні обставин. Ці матеріали й докази стороні захисту та підозрюваному не відкривалися.

Про дослідження жодного доказу в судовому засіданні в оскаржуваній ухвалі не зазначено.

А тому твердження суду в оскаржуваній ухвалі: «Приходжу до висновку, що прокурор надав достатні докази наявності обґрунтованої підозри у причетності підозрюваного до кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 187 КК України» є безпідставним і не ґрунтується на законі.

3. Неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК). Ігнорування практики ЄСПЛ як елемента законності судового рішення (ухвали) (ч. 4, 5 ст. 9 КПК).

Ст. 3 КК України встановлено:

«Ч. 1.: Законодавство України про кримінальну відповідальність становить Кримінальний кодекс України, який ґрунтується на Конституції України та загальновизнаних принципах і нормах міжнародного права.

Ч. 5: Закони України про кримінальну відповідальність повинні відповідати положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України».

Ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини» передбачено, що при розгляді справ суди застосовують Конвенцію та практику Суду як джерело права.

У цьому випадку слідчий суддя не застосовував міжнародний Закон (ЄКПЛ) та норми, що містяться в судових рішеннях ЄСПЛ, як джерело права. Ці рішення наведено в усьому змісті апеляції, з констатуванням того, що такі проблеми в Україні є системними.

Наприклад, у своєму рішенні у справі «Манчіні проти Італії» ЄСПЛ зазначав, що за наслідками та способами застосування і тримання під вартою, і домашній арешт прирівнюються до позбавлення волі у сенсі п. 1 (с) ст. 5 Конвенції. Тобто цілодобовий домашній арешт цілком може забезпечити виконання обвинуваченим покладених на нього обов'язків. Сама по собі тяжкість кримінальних правопорушень не може бути підставою для тримання особи під вартою.

У цьому разі порушується право на свободу людини, яке гарантується статтею 5 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: *«Кожен має право на свободу та особисту недоторканність і нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом».*

Ризики, передбачені ст. 177 КПК України, стороною обвинувачення жодними доказами не підтверджені та ґрунтуються на припущенні.

Сама лише тяжкість інкримінованого злочину не може бути підставою для обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, про що неодноразово вказував у своїх рішеннях ЄСПЛ (наприклад, справа «Летельє проти Франції»).

У рішенні ЄСПЛ у справі «Ходорковський проти Росії» зазначено, що арешт буде прийнятним з огляду на положення Конвенції, тільки якщо «обов'язок, передбачений законом» не може бути виконано більш м'якими засобами (наприклад, застосуванням домашнього арешту).

Принцип пропорційності передбачає необхідність встановлення рівноваги між важливістю забезпечити негайне виконання зобов'язання та важливістю права на свободу в демократичному суспільстві (рішення ЄСПЛ у справі «Сааді проти Сполученого Королівства»).

У справі «Невмержицький проти України» від 05.04.2005 р. ЄСПЛ зазначив: *«Суд зауважує, що жоден з альтернативних заходів щодо забезпечення явки заявника до суду не було достатньою мірою розглянуто національними органами влади. Органи влади не розглянули інші можливі запобіжні заходи, прямо передбачені статтею 149 КПК».*

Крім того, в рішенні від 21.04.2011 р. у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» № 42310/04 ЄСПЛ зазначив, що *«докази, отримані в кримінальному провадженні з порушенням встановленого порядку призводять до його несправедливості загалом, незалежно від доказової сили таких доказів і від того, чи мало їх використання вирішальне значення для засудження обвинуваченого судом».*

У справі «Луценко проти України», рішення від 18.12.2008 р., ЄСПЛ визнав порушення п. 1 ст. 6 Конвенції та в п. 48 свого рішення зазначив: *«У зв'язку з наведеним Суд наголошує, що під час оцінки, чи було провадження загалом справедливим, необхідно враховувати якість доказів, а також встановити, чи не дають обставини, за яких вони були отримані, приводу сумніватися в їхній достовірності та точності».*

У цьому разі ці принципи та засади, зазначені в рішеннях ЄСПЛ, слідчим суддею не застосовувалися.

Слідчим суддею не взято до уваги те, що підозрюваний перебував на волі майже півтора року від розслідуваної події, і за цей час не переховувався від суду та слідства, не скоював правопорушень, завжди своєчасно з'являвся за викликом (у тому числі й у судові засідання, де обирався запобіжний захід). А це є доказом того, що він не мав і не має наміру це робити. Інше стороною

обвинувачення не доведено. А тому оскаржувана ухвала є незаконною і має бути скасована.

У п. 3.2. Рішення Конституційного Суду України № 16-рп/2009 у справі № 1-17/200930 зазначено, що «Метою судового контролю є своєчасне забезпечення захисту та охорони прав та свобод людини та громадянина».

На підставі викладеного, керуючись зазначеним, а також ч. 5 ст. 3 КК, ч. 2 ст.ст. 1, 2, 7–12, 17, 20, 22, 23, 87, 370, 372, 404, п. 4 ч. 1 ст.ст. 407, 409, 410, п. 1 ч. 1 ст. 411, ст. 422 КПК, Постановою Пленуму ВСУ № 42 від 05.04.2003 р. «Про практику застосування судами запобіжного заходу у вигляді взяття під варту та продовження строків тримання під вартою на стадіях дізнання і досудового слідства», Постановою ВССУ від 19 грудня 2014 року № 13 «Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя», ст.ст. 5, 6 Європейської конвенції з прав людини, ст.ст. 29, 62 Конституції України, рішеннями ЄСПЛ «Манчіні проти Італії», «Ігнатов проти України», «Харченко проти України», «Гефген проти Німеччини», «Нечипорук і Йонкало проти України», «Луценко проти України», «Ходорковський проти Росії» та іншими, п. 3.2. Рішення Конституційного Суду України № 16-рп/2009 у справі № 1-17/200930 та іншими, –

ПРОШУ:

1. Ухвалу від 12.09.2017 р. слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпро Сліщенко Ю. Г., якою моєму підзахисному Б. О. В. обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, – с к а с у в а т и, звернувши увагу та надавши оцінку відсутності доказів, якими обґрунтовано висновок необхідності обрання підозрюваному запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Постановити нову ухвалу, якою обрати Б. О. В. більш м'який запобіжний захід, ніж тримання під вартою.

2. Звернути увагу, що апеляцію здано на пошту без порушення встановленого строку.

Додаток: 2 примірники апеляційної скарги, копії договору, адвокатського свідоцтва та ордеру (оригінали надані слідчому).

16.09. 2017 р. адвокат О. М. Несінов

(Примітка: взято з видання «Складові успіху у кримінальному процесі» / О.М. Несінов. – Харків: ТОВ Видавництво «Права людини», 2018. – 292 с. (с. 135-146).

**Ухвала апеляційного суду за результатами розгляду
апеляційної скарги адвоката Несінова О.М.**

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Провадження № 11-сс/774/1209/17

Справа № 200/15581/17

Головуючий у 1-й інстанції – Доповідач – ОСОБА_1

**У Х В А Л А
І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И**

04 жовтня 2017 року

м. Дніпро

Колегія суддів судової палати з розгляду кримінальних справ
Апеляційного суду Дніпропетровської області у складі:

головуючого судді-доповідача ОСОБА_1,

суддів ОСОБА_2, ОСОБА_3,

при секретарі судового засідання ОСОБА_4,

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу
захисника ОСОБА_5, який діє в інтересах підозрюваного ОСОБА_6, на ухвалу
слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпро від 12 вересня 2017
року у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових
розслідувань за № 12016040670001695 від 29 травня 2016 року про застосування
запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою щодо

ОСОБА_6, ІНФОРМАЦІЯ_1, який народився в м. Шостка Сумської
області, зареєстрований за адресою: АДРЕСА_1, проживає за адресою:
АДРЕСА_2,

підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого
ч. 2 ст. 187 КК України,

за участю:

прокурора ОСОБА_7,

підозрюваного ОСОБА_6,

захисника ОСОБА_5

ВСТАНОВИЛА:

В апеляційній скарзі захисник просить скасувати ухвалу слідчого судді та
обрати відносно ОСОБА_6 більш м'який запобіжний захід ніж тримання під
вартою.

Оскаржуваною ухвалою задоволено клопотання слідчого СВ ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_8, погодженого з прокурором ОСОБА_9, та застосовано до підозрюваного ОСОБА_6 запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в межах строку досудового розслідування, а саме до 00 год. 01 хв. 08 листопада 2017 року, без визначення розміру застави.

Мотивуючи прийняте рішення, слідчий суддя зазначив, що ОСОБА_6 обґрунтовано підозрюється у вчиненні інкримінованого йому злочину, прокурор в судовому засіданні довів існування ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, а саме: підозрюваний може переховуватись від органів досудового розслідування та/або суду, а також вчинити інше кримінальне правопорушення, та довів, що запобігання даним ризикам можливо виключно шляхом застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

В обґрунтування вимог апеляційної скарги захисник зазначає, що ухвала слідчого судді не відповідає вимогам ст. 196 КПК України, є необґрунтованою та невмотивованою. Стверджує про невідповідність висновків слідчого судді фактичним обставинам кримінального провадження, оскільки вони не підтверджені доказами, дослідженими під час судового засідання, а також про неповноту судового розгляду, оскільки слідчий суддя не дослідив обставини, які мають істотне значення для ухвалення законного та обґрунтованого судового рішення. Зазначає про порушення вимог ч. 2 ст. 184 КПК України, бо захиснику та підозрюваному не була вручена копія клопотання та матеріалів, долучених до нього. Крім того, посиляється на недоведеність існування ризиків, про які зазначає сторона обвинувачення. Вважає, що при застосуванні запобіжного заходу слідчий суддя не врахував обставини, передбачені ст. 178 КПК України, а саме: вагомість доказів, соціальні зв'язки підозрюваного, наявність постійного місця проживання, його молодий вік і стан здоров'я, відсутність судимостей та інші обставини, які, на його думку, дають підстави для застосування до ОСОБА_6 запобіжного заходу, не пов'язаного з триманням під вартою. Також зауважує, що його підзахисний півтора року перебував на свободі, не переховувався від слідства та суду і з'являвся на всі виклики, в тому числі для розгляду питання про застосування запобіжного заходу.

У судовому засіданні захисник та підозрюваний підтримали апеляційну скаргу і з підстав, викладених у скарзі, просили її задовольнити; вважали ухвалу слідчого судді необґрунтованою і просили її скасувати з постановленням нової ухвали, якою застосувати до підозрюваного альтернативний запобіжний захід ніж тримання під вартою.

Прокурор в судовому засіданні заперечував проти задоволення апеляційної скарги захисника. Її доводи він вважав безпідставними, ухвалу слідчого судді законною та обґрунтованою. Тому просив залишити скарги без задоволення, а ухвалу слідчого судді без змін.

Заслухавши суддю-доповідача, думку сторін кримінального провадження, перевіrivши надані матеріали та обговоривши доводи скарги, колегія суддів приходить до таких висновків.

Відповідно до ст. 370 КПК України судові рішення повинно бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Законним є рішення, ухвалене

компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до статті 94 цього Кодексу. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

За змістом ч. 1 ст. 196 КПК України в ухвалі про застосування запобіжного заходу слідчий суддя, суд зазначають відомості про: обставини, які свідчать про існування ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу; обставини, які свідчать про недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу; посилання на докази, які обґрунтовують ці обставини.

Колегія суддів вважає, що зазначені вище вимоги кримінального процесуального закону щодо вмотивованості ухвали слідчого судді слідчим суддею не дотримані належним чином. У зв'язку з цим відповідні доводи захисника є обґрунтованими, підтверджуються матеріалами провадження і підлягають задоволенню, а ухвала слідчого судді – скасуванню з постановленням нової ухвали відповідно до п. 2 ч. 3 ст. 407 КПК України.

Апеляційним судом встановлено, що слідчий звернувся до суду із клопотанням, мотивуючи його тим, що ОСОБА_6 підозрюється у тому, що він 29.05.2016 р., приблизно о 03:00, за попередньою змовою із ОСОБА_10 вчинили розбійний напад на потерпілого ОСОБА_11 на вул. Січеславській Набережній у м. Дніпрі.

12.09.2017 р. ОСОБА_6 повідомлено про підозру у причетності до нападу за вказаних вище обставин з метою заволодіння чужим майном, поєднаним із погрозою застосування насильства, небезпечного для життя та здоров'я особи, яка зазнала нападу (розбій), вчиненого за попередньою змовою групою осіб, тобто до кримінального правопорушення за ч. 2 ст. 187 КК України.

Згідно з клопотанням слідчого метою застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою є запобігання ризикам переховування від органів досудового розслідування та/або суду та вчинення іншого кримінального правопорушення.

Відповідно до ч. 1 ст. 194 КПК України під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу слідчий суддя, суд зобов'язані встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставин, які свідчать про: 1) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; 2) наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу, і на які вказує слідчий, прокурор; 3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні.

Розглядаючи питання обґрунтованості підозри як підставу для застосування запобіжного заходу, колегія суддів зважає на усталену практику Європейського суду з прав людини щодо поняття «обґрунтованості підозри» та критеріїв її визначення. Зокрема, як зазначено у рішенні ЄСПЛ від 28.10.2004 р.

у справі «Мюррей проти Сполученого Королівства», для вирішення питання про обрання запобіжного заходу факти, що викликають підозру, не обов'язково мають бути встановлені до ступеня, необхідного для засудження або навіть пред'явлення обвинувачення, а згідно з рішенням ЄСПЛ від 30.08.1998 р. у справі «Кемпбелл та Хартлі проти Сполученого Королівства», «Нечипорук, Йонкало проти України» від 21.04.2011 р., наявність обґрунтованої підозри передбачає наявність фактів або відомостей, на підставі яких об'єктивний спостерігач зробив би висновок, що дана особа могла б скоїти злочин.

Як вбачається з наданих матеріалів, обґрунтованість підозри ОСОБА_6 у причетності до вчинення інкримінованого йому злочину підтверджується низкою доказів, наявних в провадженні та долучених до клопотання слідчого, зокрема протоколом прийняття заяви від 29.05.2016 р.; протоколом додаткового допиту потерпілого від 29.05.2016 р., згідно з яким потерпілий ОСОБА_11 надав показання про обставини вчиненого відносно нього злочину та пояснив, що зможе впізнати осіб, які на нього напали, оскільки добре їх розгледів; протоколом пред'явлення особи для впізнання від 30.05.2016 р., згідно з яким потерпілий ОСОБА_11 за участю понятих та статистів впізнав ОСОБА_6 як особу, яка 29.05.2016 р. здійснила відносно неї напад, спричинила тілесні ушкодження та заволоділа його майном; протоколами допитів свідків ОСОБА_12 від 22.07.2016 р., який надав показання щодо обставин затримання осіб, які вчинили напад відносно ОСОБА_11, один з яких, як в подальшому було встановлено, ОСОБА_6; протоколом допиту свідка ОСОБА_13 від 16.06.2016 р., який надав аналогічні показання з показаннями потерпілого щодо обставин вчинення злочину, окрім наявності ножа в осіб, які нападали, а також обставин щодо затримання таких осіб працівниками поліції та іншими доказами, наявними в матеріалах провадження.

Таким чином, з матеріалів провадження вбачається, що наведені в клопотанні слідчого обставини та долучені матеріали свідчать про наявність обґрунтованої підозри щодо причетності ОСОБА_6 до вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 187 КК України, що є підставою для застосування до нього запобіжного заходу.

Серед іншого, апеляційний суд зауважує, що на стадії досудового розслідування слідчий суддя та суд апеляційної інстанції не вправі вирішувати ті питання, які повинен вирішувати суд під час розгляду кримінального провадження по суті, зокрема оцінювати докази з точки зору їх достатності і допустимості для визнання особи винуватою чи невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення, а лише зобов'язаний на підставі розумної оцінки сукупності отриманих доказів визначити, що причетність особи до вчинення кримінального правопорушення є вірогідною та достатньою для застосування щодо нього запобіжного заходу.

Перевіряючи доводи клопотання слідчого на предмет наявності ризиків, передбачених п.п. 1, 5 ч. 1 ст. 177 КПК України, а саме, що підозрюваний ОСОБА_6 може переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду, а також, що він може вчинити інше кримінальне правопорушення, колегія суддів доходять таких висновків.

Обґрунтовуючи наявність заявлених ризиків, слідчий посилався на те, що ОСОБА_6 підозрюється у вчиненні тяжкого злочину і усвідомлюючи невідворотність покарання, може переховуватись від органів досудового розслідування та суду, а також на те, що він є працездатною особою, проте не має місця роботи на території м. Дніпра та інших видів заробітку, тому може вчинити інше кримінальне правопорушення.

З такими доводами клопотання слідчого апеляційний суд не може погодитись, виходячи з наступного.

Колегія суддів не погоджується з наявністю вказаних ризиків в тій мірі, що для їх запобігання необхідно застосування виключного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Для прикладу, за злочин, вчинений у травні 2016 року, особи, причетні до нападу, були затримані та встановлені. Повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення 12.09.2017 р. Даних про те, що ОСОБА_6 за час проведення досудового розслідування переховувався або вчинив інше кримінальне правопорушення, слідчим та прокурором не надано.

Таким чином, відповідно до ст. 178 КПК України, апеляційний суд при обранні виду запобіжного заходу враховує вагомість доказів, які є достатніми для підозри ОСОБА_6 про його причетність до вчинення вказаного злочину, тяжкість покарання, яке йому загрожує у разі визнання його винуватим у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі від 7 до 10 років із конфіскацією майна, його молодий вік, відсутність міцних соціальних зв'язків, наявність місця реєстрації та постійного місця проживання та інші обставини, і вважає, що для нівелювання ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, до нього можливо застосувати запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою.

Відповідно до установленої практики Європейського суду з прав людини, висновки про ступінь ризиків та неможливості запобігання їм більш м'яких запобіжних заходів, мають бути зроблені за результатами сукупного аналізу обставин злочину та особистості підозрюваного (його характеру, моральних якостей, способу життя, сімейних зв'язків, постійного місця роботи, утриманців), поведінки підозрюваного під час розслідування кримінального правопорушення (наявність або відсутність спроб ухилятися від органів влади), поведінки підозрюваного під час попередніх розслідувань (способу життя взагалі, способу самозабезпечення, системності злочинної діяльності, наявності злочинних зв'язків). Сама лише тяжкість вчиненого кримінального правопорушення, хоча і є визначеним елементом при оцінці ризику ухилення від органу досудового розслідування та/або суду, однак не може бути достатньою підставою для законності тримання особи під вартою.

Згідно з ч. 4 ст. 194 КПК України, якщо при розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу прокурор доведе обставини, передбачені пунктами 1 та 2 частини першої цієї статті, але не доведе обставини, передбачені пунктом 3 частини першої цієї статті, слідчий суддя, суд мають право застосувати більш м'який запобіжний захід, ніж той, який зазначений у клопотанні, а також покласти на підозрюваного, обвинуваченого обов'язки, передбачені частиною п'ятою цієї статті, необхідність покладення яких встановлена з наведеного прокурором обґрунтування клопотання.

Вказані обставини залишилися поза увагою слідчого судді та не отримали належної правової оцінки, що призвело до необґрунтованості його висновку щодо необхідності застосування до ОСОБА_6 виняткового запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, у зв'язку з чим відповідні доводи захисника є обґрунтованими.

Наданими матеріалами клопотання, а також прокурором в судовому засіданні в суді першої інстанції не доведено обставин, передбачених ч. 3 ст. 176, п. 3 ч. 1 ст. 194 КПК України, а саме, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених ч. 1 ст. 176 КПК України, не може запобігти доведеним під час розгляду ризикам.

Відповідно до ч. 2 ст. 181 КПК України домашній арешт може бути застосовано до особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину, за вчинення якого законом передбачено покарання у виді позбавлення волі.

Європейський суд з прав людини, зокрема у справі «Харченко проти України» від 10 лютого 2011 року (п. 80 рішення), неодноразово наголошував, що при розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою обов'язково має бути розглянута можливість застосування інших (альтернативних) запобіжних заходів.

Таким чином, колегія суддів враховує всі зазначені вище обставини, в тому числі і тяжкість кримінального правопорушення та суворість покарання у разі визнання підозрюваного винуватим, і вважає, що дані обставини є тими факторами, які можуть призвести до вчинення ОСОБА_6 дій, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 177 КПК України. Проте для запобігання такому ризику та для забезпечення належної процесуальної поведінки підозрюваного достатнім буде застосування до нього запобіжного заходу у вигляді цілодобового домашнього арешту з покладенням на нього обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК України, у зв'язку з чим, апеляційна скарга захисника підлягає частковому задоволенню.

Керуючись ст.ст. 183, 194, 405, 407, 422 КПК України, колегія суддів

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу захисника ОСОБА_5 задовольнити.

Ухвалу слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 12 вересня 2017 року у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12016040670001695 від 29.05.2016 р. про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою щодо **ОСОБА_6 скасувати.**

Постановити нову ухвалу, якою в задоволенні клопотання слідчого, погодженого з прокурором, у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12016040670001695 від 29.05.2016 р. про застосування до підозрюваного ОСОБА_6 запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – відмовити.

Застосувати до **ОСОБА_6, ІНФОРМАЦІЯ_2**, запобіжний захід у вигляді цілодобового домашнього арешту строком до 08 листопада 2017 року.

Відповідно до ч. 5 ст. 194 КПК України покласти на ОСОБА_6 обов'язки, а саме:

- прибувати за кожною вимогою на визначений час до слідчого, прокурора чи суду;
- цілодобово не відлучатися з місця свого проживання за адресою: АДРЕСА_2 ;
- утримуватися від спілкування зі свідками та потерпілим у кримінальному провадженні;
- здати на зберігання до відповідних органів державної влади свої паспорти для виїзду за кордон та інші документи, що дають право на виїзд з України та в'їзд в Україну.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення та касаційному оскарженню не підлягає.

Судді:

ОСОБА_1 ОСОБА_2 ОСОБА_3

(Примітка: взято з видання «Складові успіху у кримінальному процесі» / О.М. Несінов. – Харків: ТОВ Видавництво «Права людини», 2018. – 292 с. (с. 147-155).

До Дніпровського апеляційного суду
49000, м. Дніпро, вул. Харківська,
13

Захисника підозрюваного Говоруна
Сергія Андрійовича -
адвоката Кухаренка Володимира
Костянтиновича
49026, м. Дніпро, вул. Харківська,
27, т. 067-291-88-99

справа № 202/6557/20
провадження № 1-кс/202/7075/2020

ухвалу постановлено 10 жовтня
2020 року
апеляційну скаргу подано 15
жовтня 2020 року

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

10 жовтня 2020 року слідчим суддею Самарського районного суду м. Дніпра Івановим І. І. було розглянуто справу № 202/6557/20 (провадження № 1-кс/202/7075/2020) за клопотанням слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області Петрова П. П., погоджене з прокурором групи прокурорів Дніпропетровської обласної прокуратури Сидоровим С. С. про обрання підозрюваному Говоруну Сергію Андрійовичу в рамках досудового розслідування у кримінальному провадженні, відомості про яке внесено до ЄРДР за № 12020040630000000, запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. За результатами розгляду цього клопотання підозрюваному Говоруна С.А. обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою строком на 60 діб.

Сторона захисту з такою ухвалою слідчого судді не погоджується і обґрунтовано вважає, що вона є незаконною, такою, що постановлена без урахування всіх обставин справи, без належного дослідження доказів, з перевищенням повноважень слідчого судді, а тому підлягає скасуванню з огляду на нижчевикладене.

I.

Слідчим суддею незаконно обрано найсуворіший запобіжний захід.

Так, 10 жовтня 2020 року, після проведення органом досудового розслідування санкціонованого обшуку за місцем мешкання Говоруна С.А.,

йому було повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 15, п. 7, 12 ч. 2 ст. 115 КК України, та одночасно вручено клопотання про обрання запобіжного заходу, а також повістку про виклик до СУ ГУНП в Дніпропетровській області для проведення допиту 10 жовтня 2020 року на 14 год. 00 хв.

Після цього Говорун С.А. самостійно прибув до слідчого для проведення допиту, де йому було повідомлено про те, що о 16 год. 00 хв. слідчим суддею Самарського районного суду м. Дніпра буде розглядатися вищезазначене клопотання про обрання запобіжного заходу. Після проведення допиту підозрюваний Говорун С.А. покинув приміщення СУ ГУНП в Дніпропетровській області та самостійно направився до Самарського районного суду м. Дніпропетровська.

Розгляд клопотання відносно Говоруна С.А. було розпочато 10 жовтня 2020 року близько 19 год. Весь цей час Говорун С.А. міг безперешкодно пересуватись, його свобода ніким не обмежувалась, однак він не намагався уникнути та/або якимось чином здійснювати перешкоджання у розгляді клопотання щодо обрання йому запобіжного заходу.

Така поведінка підозрюваного беззаперечно свідчила про те, що він не намагається переховуватись від органів досудового розслідування, прокуратури та суду, а тому, з урахуванням відсутності такого реального ризику, щодо нього міг би бути обраний альтернативний запобіжний захід, не пов'язаний з триманням під вартою, або надана можливість внесення застави.

Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод у п. 3 ст. 5 визначає, що звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судові засідання. А такі гарантії були доведені у суді та стороною обвинувачення не спростовувалися. Тобто самі по собі припущення сторони обвинувачення про можливі наміри Говоруна С.А. переховуватися від обвинувачення є нікчемними та жодного підґрунтя не мають.

Також необхідно акцентувати на тому, що стосовно загрози втечі практика ЄСПЛ виходить із того, що якщо тяжкість покарання, якому може бути підданий підозрюваний чи обвинувачений, можна законно розглядати як таку, що може спонукати до втечі, однак можливість жорстокого засудження є недостатньою для виправдання тримання під вартою. Крім того, загроза втечі не впливає з простої можливості для обвинуваченого перетнути кордон держави. Для того, щоб ця обставина мала реальний характер, потрібно доказувати наявність інших обставин, а саме: характеристики особи, її моральний образ, місце проживання, професію, прибуток, міцність сімейних зв'язків, будь-яких зв'язків з іншою країною тощо. Ризик втечі не виникає лише за відсутності постійного місця проживання («Сулаоя проти Естонії», «Панченко проти Росії») та зменшується зі збігом часу, проведеного під вартою («Ноймайстер проти Австрії»).

Аргументи «за» чи «проти» звільнення, зокрема того, що обвинувачений може перешкодити належному проведенню судового розгляду, не повинні

прийматися абстрактно – вони мають підкріплюватися належними доказами. До того ж небезпека переховування обвинуваченого не може оцінюватися виключно на основі тяжкості покарання за злочин. Наявність небезпеки переховування повинно бути оцінено з посиланням на ряд інших відповідних факторів, які можуть або підтвердити існування небезпеки втечі, або зробити її настільки незначною, що вона не може виправдати тримання під вартою («Строган проти України»).

У справі «Мамедова проти Росії» ЄСПЛ, розглядаючи законність і обґрунтованість подальшого тримання заявниці під вартою, районний і обласний суди увесь час посилалися на серйозність висунутого обвинувачення як на головний чинник для оцінки можливості того, що заявниця переховуватиметься від правосуддя, перешкоджатиме відправленню правосуддя або вчинятиме нові злочинні дії. Однак, як не раз зазначав Суд, хоч суворість покарання, що загрожує заявниці, має значення для оцінки небезпеки її зникнення або вчинення нових злочинів, потребу подовжити строк тримання під вартою не можна оцінювати з чисто абстрактного погляду, зважаючи лише на тяжкість злочину. Так само і подовження строку тримання під вартою не може застосовуватися через те, що вироком може бути призначене покарання у виді позбавлення волі (рішення у справі «Летельє проти Франції»; також див. справи «Панченко проти Росії», «Гораль проти Польщі», «Ілійков проти Болгарії»). Це особливо стосується таких справ, як ця, в яких правова кваліфікація фактів і, отже, покарання, що могло бути призначене заявниці, здійснювалось обвинуваченням за відсутності судового контролю щодо питання про те, чи підтверджували зібрані докази обґрунтовану підозру у вчиненні заявницею інкримінованого злочину (дивіться «Рохліна проти Росії»).

Також сама по собі тяжкість злочину, у вчиненні якого підозрюється особа, не може бути безумовною підставою для обрання щодо цієї особи запобіжного заходу у вигляді взяття під варту (рішення ЄСПЛ у справі «Ніколова проти Болгарії»). Відповідно до рішення ЄСПЛ по справі «Ноймайстер проти Австрії» позбавлення волі особи (тримання під вартою) не повинно перетворюватися на своєрідну прелюдію до завчасного відбування можливого у майбутньому вироку про позбавлення волі.

Отже, в цій частині твердження сторони обвинувачення прямо суперечать практиці ЄСПЛ, а тому не можуть бути прийняті до уваги слідчим суддею під час розгляду клопотання про продовження строку тримання під вартою.

II.

Підозрюваний тримається в неналежних умовах, що прямо вказує на ознаки катування.

Відповідно до Європейських пенітенціарних правил (рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць), розміщення ув'язнених, і,

зокрема, надання місць для сну, повинне проводитися з повагою до людської гідності та, якщо можливо, із забезпеченням усамітнення, а також відповідно до санітарно-гігієнічних вимог з урахуванням кліматичних умов, зокрема, площі, кубатури приміщення, освітлення, опалення та вентиляції (п. 18.1). У всіх будівлях, де ув'язнені повинні мешкати, працювати або збиратися, вікна мають бути достатньо великими, аби ув'язнені могли читати чи працювати при природному освітленні в нормальних умовах, та забезпечувався приплив свіжого повітря, крім тих випадків, коли є відповідна система кондиціонування повітря; повинна бути передбачена система сигналізації, яка дозволяє ув'язненим негайно встановлювати контакт із персоналом (п. 18.2). При поміщенні ув'язнених до пенітенціарної установи камери або інші приміщення, в яких вони розміщуються, мають бути чистими. Ув'язнені повинні мати безперешкодний доступ до санітарних засобів, які відповідають вимогам гігієни та дозволяють усамітнення (п.п. 19.2, 19.3).

У цьому взаємозв'язку слід зазначити, що Говорун С.А. зараз утримується під вартою в умовах, які назвати людськими не можна. Бо він перебуває в камері СІЗО, загальна площа якої становить 7,2 кв. м, ще з трьома арештованими. А відповідно до ст. 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення» норма площі в камері для однієї взятої під варту особи не може бути менше 2,5 квадратного метра. І це без врахування санітарних місць. Такі умови тримання під вартою позбавляють Говоруна С.А. як людину елементарних, гарантованих державою прав, які забезпечували б його свіжим повітрям, належними санітарно-гігієнічними умовами, природним освітленням, постільною білизною, достатніми і якісними продуктами харчування, можливістю усамітнення, отримання своєчасної медичної допомоги тощо

ЄСПЛ у своїх рішеннях у справах «Гармаш проти України», «Єременко та Кочетков проти України» вказав про те, що неналежні умови тримання під вартою порушують положення статей 3 та 13 Конвенції.

Таким чином, взяття під варту підозрюваного Говоруна С.А. і подальше його перебування в СІЗО у неналежних та нелюдських умовах свідчать про незаконність ухвали слідчого судді Самарського районного суду м. Дніпра Іванова І. І.

На підставі викладеного і керуючись ст.ст. 42, 46, 176-178, 181, 392, 393, 395, 396, 407 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Прийняти апеляційну скаргу та відкрити по ній провадження.
2. Ухвалу слідчого судді Самарського районного суду м. Дніпра Іванова І.І. від 10 жовтня 2020 року у справі № 202/5675/20, якою було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою підозрюваному Говоруну Сергію Андрійовичу, 18 березня 1983 р.н., скасувати в частині обраного

запобіжного заходу, застосувавши запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

Додатки:

1. Ордер адвоката.
2. Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.
3. Копія ухвали слідчого судді.
4. Копія апеляційної скарги прокурору.

Захисник підозрюваного Говоруна С.А.
адвокат В.К. Кухаренко

15 жовтня 2020 р.

(Примітка: зразок взято з особистого архіву одного із адвокатів м. Дніпра. За результатами розгляду скарги обраний слідчим суддею запобіжний захід залишився без змін).

До Дніпровського апеляційного суду
вул. Харківська, 13, м. Дніпро, 49030

Адвоката Бельського І.С. (свідоцтво
про право на зайняття адвокатською
діяльністю № 0909 від 07.03.2001
року)
вул. Набережна Перемоги, б. 29а,
м. Дніпро, 49101, моб. тел. 098-235-
99-99

захисника Петрова Володимира
Юрійовича, підозрюваного у
вчиненні кримінального
правопорушення, передбаченого ч. 3
ст. 187 КК України

Державна установа «Дніпровська
установа виконання покарань № 4»,
вул. Надії Алексеєнко, 80, м. Дніпро,
49006

на ухвалу слідчого судді
Індустріального районного суду
м. Дніпра від 21.10.2018 року про
обрання Петрову В.Ю. запобіжного
заходу у вигляді тримання під
вартою

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

У провадженні слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області перебувають матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 1201804016000000 від 19.10.2018 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3, ч. 4 ст. 187 КК України.

19.10.2018 року о 02 год. 55 хв. за цим кримінальним провадженням Петрова В.Ю. затримано в порядку ст. 208 КПК України; у цей же день йому повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 187 КК України.

Згідно з повідомленням про підозру, Петров В.Ю. разом з Ілюхіним О.Т. і Красновим О.Д. в нічний час 19.10.2018 року прибули на територію фермерського господарства «Надія», розташоване за адресою: Дніпропетровська область, Новомосковський р-н, с. Голубівка, вул. Красива, 26, де з метою заволодіння майном цього господарства здійснили напад, поєднаний із насильством, небезпечним для життя та здоров'я особи, яка зазнала нападу.

21.10.2018 року слідчому судді Індустріального районного суду м. Дніпра надійшло клопотання слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області Іванова В.К., погоджене з прокурором відділу прокуратури Дніпропетровської області Шуличенком І.О., про застосування до Петрова В.Ю. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою строком на 60 діб.

Ухвалою слідчого судді Індустріального районного суду м. Дніпра від 21 жовтня 2018 року щодо Петрова В.Ю. обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Вважаю, що зазначене судове рішення є необґрунтованим і безпідставним, оскільки при його прийнятті не враховувались наведені стороною захисту факти та обставини, які дають підстави вважати, що: а) дії Петрова В.Ю. підлягають більш м'якій юридичній кваліфікації; б) будь-яка необхідність його перебування під вартою відсутня.

Безпідставність перебування Петрова В.Ю. під цим надзвичайно суворим запобіжним заходом змушує мене, як його захисника, звернутися до апеляційного суду зі скаргою на ухвалу слідчого судді від 21.10.2018 року, навівши в ній відповідні аргументи щодо необхідності зміни обраного запобіжного заходу на більш м'який.

I.

Згідно з ч. 1 ст. 177 КПК України метою застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних

обов'язків, а також запобігання спробам:

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;
- 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;
- 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Запобіжні заходи можуть застосовуватися лише за наявності підстав, передбачених ч. 2 ст. 177 КПК. Цією частиною ст. 177 УПК визначено, що підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК.

Відповідно до статті 183 КПК тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, які передбачені статтею 177 КПК, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 КПК.

Виключність цього запобіжного заходу обумовлена тим, що відповідно до п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року «тримання під вартою осіб, які чекають судовий розгляд, не повинно бути загальним правилом». Тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом, який істотно обмежує конституційне право людини на свободу і особисту недоторканність. Будучи природним, воно повинно бути забезпечено посиленням захистом у сфері кримінального судочинства, а тому може бути обмежено тільки з дотриманням загальноправових принципів, виходячи з критеріїв розумності та необхідності.

Як показують результати досудового розслідування, проведеного судового засідання у слідчого судді, конкретних фактичних даних, які б вказували на можливість вчинення Петровим Ю.В. негативних дій, передбачених ч. 1 ст. 177 УПК, а саме:

- що підозрюваний не буде виконувати покладені на нього процесуальні обов'язки;
- що він буде переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; знищувати, приховувати або спотворювати будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; незаконно впливати на потерпілого, свідків,

іншого підозрюваного, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; вчинювати інше кримінальне правопорушення, – стороною обвинувачення не було приведено. І це за умови, що під такими ризиками слід розуміти наявність відомостей, отриманих із передбачених законом джерел, які свідчать про можливість виникнення у майбутньому вказаних проявів протиправної поведінки підозрюваного.

На жаль, ці голослівні, не підкріплені будь-якими доказами твердження сторони обвинувачення про існування ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК, не знайшли належної та об'єктивної оцінки у слідчого судді. Останній, не проаналізувавши аргументи сторони обвинувачення, їх відповідність фактичним обставинам кримінального провадження, автоматично перекопіював їх у судові рішення. До того ж слідчий суддя повністю проігнорував доводи сторони захисту про те, що підозрюваний Петров В.Ю. вперше у своєму житті вчинив протиправне діяння, якихось зв'язків з антигромадськими елементами не підтримував, має постійне місце проживання і роботи, виключно позитивно характеризується, на його утриманні знаходяться дружина, двоє неповнолітніх дітей, батьки-пенсіонери, які повністю залежать від нього, та інші важливі обставини (більш детальна їх характеристика викладена нижче).

Крім того, аналіз змісту клопотання слідчого, погодженого з прокурором, викладених прокурором під час його розгляду доводів, а також ухвали слідчого судді від 21.10.2018 року, вказують на те, що під час судового засідання сторона обвинувачення не довела, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, застосованих до Петрова В.Ю., не зможе забезпечити належну поведінку підозрюваного, запобігти ризикам, які передбачені ст. 177 КПК.

II.

Відповідно до ст. 178 КПК України, при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу, крім наявності ризиків, зазначених у статті 177 КПК, слідчий суддя, суд на підставі наданих сторонами кримінального провадження матеріалів зобов'язані оцінити в сукупності всі обставини, у тому числі:

- 1) вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;
- 2) тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання підозрюваного, обвинуваченого винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується;
- 3) вік та стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого;
- 4) міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання, у тому числі наявність в нього родини й утриманців;
- 5) наявність у підозрюваного, обвинуваченого постійного місця роботи

або навчання;

- 6) репутацію підозрюваного, обвинуваченого;
- 7) майновий стан підозрюваного, обвинуваченого;
- 8) наявність судимостей у підозрюваного, обвинуваченого;
- 9) дотримання підозрюваним, обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше;
- 10) наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення;
- 11) розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

Немає жодного сумніву в тому, що перелічені вище обставини повинні були враховані слідчим суддею при вирішенні питання про обрання Петрову В.Ю. запобіжного заходу. На жаль, змушений констатувати, що зазначеним обставинам слідчим суддею не було приділено належної уваги, вони практично не досліджувались і не підлягали об'єктивній оцінці.

Стосовно кожної з обставин, яка має відношення до цього кримінального провадження, вважаю за необхідне заявити наступне.

1. Вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним Петровим В.Ю. кримінального правопорушення.

Оскільки досудове розслідування щодо інкримінованого Петрову В.Ю. кримінального правопорушення тільки розпочалося, щось говорити про доведеність його вини не можливо. Але відомі мені обставини того, що відбулося 19.10.2018 року, свідчать про те, що Петров В.Ю. малознайомий з Ілюхіним О.Т. і Красновим О.Д., на місці події з ними опинився випадково; все те, що там буде відбуватися, повною мірою не усвідомлював. Перебуваючи на місці події, ніякої зброї при собі не мав, фізичного чи психологічного насилля до якихось осіб не застосовував. Є велика ймовірність, що інкриміноване йому зараз кримінальне правопорушення надалі знайде більш м'яку юридичну кваліфікацію порівняно з теперішньою.

При цьому слід мати на увазі, що відповідно до вимог ч. 3 ст. 5 Конвенції (правова позиція ЄСПЛ викладена у п. 60 рішення від 6 листопада 2008 року у справі «Слоєв проти України») навіть обґрунтована підозра у вчиненні злочину не може бути єдиним виправданням тримання під вартою підозрюваного, обвинуваченого, а тому слідчому судді, суду у разі задоволення клопотання про обрання або продовження строку застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою необхідно чітко зазначити у судовому рішенні про наявність іншої підстави або ризику, що передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України.

Як свідчить аналіз ухвали від 21.10.2018 року, у своєму судовому рішенні слідчий суддя, всупереч цим вимогам, обмежився лише

перерахуванням ризиків, викладених у клопотанні слідчого, не підкріпивши та не обґрунтувавши їх якимись аргументами.

2. Тяжкість покарання, що загрожує Петрову В.Ю. у разі визнання його винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він обвинувачується.

Інкримінування Петрову В.Ю. суспільно небезпечного діяння, за яке передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років, не означає, що до нього автоматично повинен обиратися запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Від такого підходу до вирішення питання про обрання такого запобіжного заходу застерігають як норми національного законодавства, так і міжнародні договори, ратифіковані Україною, а також рішення Європейського суду з прав людини.

Так, згідно з п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року тримання під вартою осіб, що очікують судового розгляду, не може бути загальним правилом. Виходячи з положень ст. 5 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, видно, що право на свободу та особисту недоторканність встановлює тверду презумпцію на користь того, щоб підозрювані (обвинувачені) у вчиненні злочинів залишались на волі.

Ці важливі положення знаходять своє повне підтвердження в рішеннях Європейського суду з прав людини. Зокрема, у справі «Мамедова проти Росії» від 01.06.2006 року Європейський суд з прав людини відмітив: «... і районний, і обласний суди незмінно посилялись на тяжкість обвинувачення як на головний фактор при оцінці того, що заявниця буде переховуватися від правосуддя, перешкоджати ходу розслідування або вчинювати нові злочини. Однак Суд неодноразово зазначав, що хоча суворість покарання є визначальним елементом при оцінці ризику ховатися від правосуддя або вчинення нових злочинів, потреба подальшого позбавлення когось свободи не можна оцінювати з виключно абстрактного погляду, беручи до уваги лише тяжкість злочину». Подібна позиція Європейського суду з прав людини відображена в його рішеннях у справі «В. проти Швейцарії» від 26.01.1993 року, «Каучор проти Польщі» від 03.02.2009 року, а також по інших справах.

На неприпустимість автоматичного застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою лише через тяжкість вчиненого злочину вказує Конституційний Суд України. Зокрема, у мотивувальній частині Рішення Конституційного Суду України від 8 липня 2003 року № 14-рп у справі № 1-23/2003 зазначено, що сама по собі тяжкість злочину, що інкримінується обвинуваченому, не визначається підставою для застосування будь-якого виду запобіжного заходу.

Таким чином, наявність лише підозри у вчиненні особливо тяжкого злочину, за яке передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, не може бути підставою для подальшого перебування Петрова В.Ю. під вартою. Тим більше, що це кримінальне провадження перебуває на початку досудового

розслідування. Тому юридична кваліфікація дій, вчинених Петровим В.Ю., є попередньою і надалі може стати більш м'якою.

3. Вік та стан здоров'я підозрюваного.

Петров В.Ю. досяг 40-річного віку. Цей вік дає йому спроможність належно сприймати і виконувати прийняті за результатами досудового розслідування і судового розгляду об'єктивні та справедливі рішення у разі доведеності його вини. Навпаки, спроби безпідставного притягнення до кримінальної відповідальності, перебування під вартою викликають у нього критичне ставлення до органів досудового розслідування, прокуратури, зневіру щодо об'єктивного та справедливого правосуддя. Останнє негативно впливає на його психологічний і фізичний стан.

Безпідставне перебування під вартою може погіршити стан здоров'я Петрова В.Ю., адже він тривалий час (з 2013 року) хворіє хронічним пієлонефритом і потребує постійного лікування (як стаціонарного, так і амбулаторного). Такий останній курс стаціонарного лікування цієї хвороби Петров В.Ю. проходив у липні 2018 року.

4. Міцність соціальних зв'язків підозрюваного в місці його постійного проживання, у тому числі наявність у нього родини й утриманців.

У м. Дніпро Петров В.Ю. проживає разом зі своєю сім'єю у приватному будинку № 50 по вул. Вишневій: дружиною Анною Анатоліївною, 1977 р.н., і неповнолітніми дітьми: дочкою Катериною, 28.02.2002 р.н., і сином Олегом, 05.05.2006 р.н. Дружина останні п'ять років не працює через постійні хвороби дітей (особливо сина Олега, який хворіє на астму) і змушена займатися лише домашнім господарством. Своїх дітей Петров В.Ю. оточив батьківською турботою, бере участь у їх вихованні. Всі члени сім'ї перебувають на його утриманні, їхнє матеріальне та інше забезпечення залежить тільки від нього.

На утриманні Петрова В.Ю. перебувають також його батьки: батько, 1949 р.н., і мати, 1952 р.н., які проживають у кв. 29, буд. № 10 по вул. Будівельній в м. Дніпро. Батьки Петрова В.Ю. є пенсіонерами, через низку серйозних хвороб працювати не можуть, отримують мінімальні пенсії, якихось додаткових матеріальних доходів не мають. Виживання батьків у таких складних життєвих умовах значною мірою також залежить від їхнього сина Петрова В.Ю., який змушений із своїх доходів певну частку виділяти для них.

Соціальне середовище, в якому Петров В.Ю. перебував до взяття під варту, є позитивним: його батьки, члени сім'ї ведуть нормальний спосіб життя, ніхто з них не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності. Більшість знайомих, з якими він спілкується, також характеризуються позитивно.

5. Наявність у підозрюваного постійного місця роботи.

Все своє доросле життя Петров В.Ю. трудився. Останні п'ять років постійно працює на штатній посаді тренера-викладача з легкої атлетики

«ДЮСШ № 5» Дніпровської міської ради. За час роботи ним підготовлена велика кількість спортсменів дорослих і юнацьких розрядів. Його вихованці постійно брали участь у міських та обласних змаганнях, де досягали вагомих результатів.

6. Репутація підозрюваного Петрова В.Ю.

Суспільна оцінка особистості Петрова В.Ю. носить позитивний характер. Він має вищу педагогічну освіту (в 2001 році закінчив Дніпропетровський державний інститут фізичної культури), після закінчення якого тривалий час займається спортивним вихованням молодого покоління. Серед своїх вихованців, а також співробітників ДЮСШ № 5 має високий авторитет. За місцем роботи, а також за місцем проживання він характеризується виключно позитивно. Як зазначено в характеристиці дільничного інспектора поліції Бабушкінського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області, Петров В.Ю. «...аморальний та антигромадський спосіб життя не веде, спиртними напоями не зловживає, наркотичні засоби не вживає. З особами, раніше засудженими, та які ведуть антигромадський спосіб життя, стосунків не підтримує». До цього слід додати, що на обліках наркологічного та психоневрологічного диспансерів Петров В.Ю. не перебуває.

7. Майновий стан Петрова В.Ю.

Наявність постійної роботи, отримання заробітної плати за її виконання дозволяє підозрюваному забезпечити матеріальну благополучність самого себе, членів своєї сім'ї і, за необхідності, також своїх батьків.

8. Наявність судимостей в підозрюваного.

Петров В.Ю. є несудимою особою. Інкриміноване йому кримінальне правопорушення вчинив вперше у своєму житті. Ніколи раніше не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності.

9. Дотримання підозрюваним умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше.

Умови застосованого щодо Петрова В.Ю. за цим кримінальним провадженням запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою ним не порушувались.

10. Наявність повідомлення Петрову В.Ю. про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення.

За час досудового розслідування інкриміноване Петрову В.Ю. вчинення розбійного нападу не підкріплене іншими кримінальними правопорушеннями. Відкритих щодо нього інших кримінальних проваджень немає, нових повідомлень про підозру також. Жодного відношення до інших кримінальних проваджень, які в даний час об'єднані з кримінальним провадженням щодо нього, він не має.

11. Розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється,

обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

З матеріалів кримінального провадження випливає, що Петров В.Ю. 19.10.2018 року своїми діями жодної майнової шкоди іншим особам не заподіяв, якоїсь вигоди для себе не отримав.

Вищенаведена позитивна характеристика особистості підозрюваного Петрова В.Ю. свідчить про те, що він є законослухняним громадянином, до вчинення суспільно небезпечних діянь не схильний. Є всі підстави вважати, що те кримінальне правопорушення, в якому він зараз підозрюється, вчинено ним випадково, зі збігом певних обставин і без належного усвідомлення тих дій, в яких він брав участь.

Ця характеристика вказує також на те, що Петров В.Ю. заслуговує на зміну обраного стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на більш м'який, бо він може забезпечити виконання покладених на нього процесуальних обов'язків і не допустить вчинення неправомірних дій, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК.

За викладених обставин вбачаю достатньо підстав для зміни Петрову В.Ю. запобіжного заходу тримання під вартою на домашній арешт, що буде пропорційним, помірним та таким, що не становитиме надмірний тягар, не суперечитиме КПК України та практиці ЄСПЛ. Саме цей запобіжний захід дасть можливість повною мірою забезпечити виконання підозрюваним процесуальних обов'язків.

Сторона захисту запевняє суд, що у випадку зміни Петрову В.Ю. запобіжного захисту на більш м'який, він буде добросовісно виконувати покладені на нього процесуальні обов'язки, під час досудового розслідування і судового розгляду поводити себе належним чином.

На підставі викладеного і керуючись ст.ст. 42, 46, 176-178, 181, 392, 393, 395, 396, 407 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Скасувати ухвалу слідчого судді Індустріального районного суду м. Дніпра від 21 жовтня 2018 року про застосування до Петрова Володимира Юрійовича, 27.02.1976 року народження, підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 187 КК України, запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

2. Змінити підозрюваному Петрову В.Ю. застосований до нього запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на домашній арешт, про що постановити нову ухвалу.

Додатки:

1) копія ухвали слідчого судді від 21 жовтня 2018 року в 3-х екз. (на 5 стор. кожна);

2) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю в 1 екз. (на 1 арк.);

3) копія договору від 20.10.2018 року про надання правової допомоги Петрову В.Ю. в 1 екз. (на 1 арк.).

Адвокат

І.С. Бельський

23 жовтня 2018 року

(Примітка: зразок взято з особистого архіву автора посібника. За результатами розгляду апеляційної скарги обраний слідчим суддею запобіжний захід було змінено на цілодобовий домашній арешт).

До Дніпровського апеляційного суду

вул. Харківська, 13, м. Дніпро, 49030

Адвоката Бельського І.С.

(свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю № 0909 від 07.03.2001 року)

вул. Набережна Перемоги, б. 29а, м. Дніпро, 49101, моб. тел. 095-235-99-99

захисника Дорошенка Михайла Івановича, підозрюваного у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених п. 12. ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України

Державна установа «Дніпровська установа виконання покарань № 4», вул. Надії Алексеєнко, 80, м. Дніпро, 49006

на ухвалу Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 20.08.2022 року про продовження строку тримання під вартою підозрюваного Дорошенка М.І.

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

У провадженні слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області перебувають матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12021041650000000 від 31.03.2021 року за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених п. 12. ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України.

06.09.2021 року Дорошенку М.І. повідомлено про підозру у вчиненні згаданих вище кримінальних правопорушень.

Згідно з повідомленням про підозру, Дорошенко М.І. за попередньою змовою з Прошиним А.В. та іншими нестановленими особами, діючи як виконавці, на ґрунті особистої неприязні до Михайлова Г.В. **невстановленим під час досудового розслідування способом, у нестановленому у процесі досудового розслідування місці**, в період часу з 09:37 29.03.2021 року до 16:03 30.03.2021 року, бажаючи заподіяти смерть Михайлову Г.В., вчинили злочинні дії, спрямовані на позбавлення життя Михайлова Г.В., внаслідок яких настала смерть потерпілого.

Далі, з метою приховати свої злочинні дії, Дорошенко М.І. спільно з Прошиним А.В. та іншими нестановленими особами розробили злочинний план щодо знищення трупа Михайлова Г.В. і речових доказів, в тому числі автомобіля «Toyota Highlander», д.н.з. АЕ 4545 СМ, який належав Михайлову Г.В., шляхом спалення останніх. Реалізуючи умови заздалегідь розробленого плану, Дорошенко М.І. разом з Прошиним А.В. та іншими нестановленими особами 01.04.2021 року в період часу між 10:00 та 11:00 на ділянці місцевості, розташованій на березі річки Мокра Сура поблизу вул. Крайньої в с. Зелений Гай Дніпровського району Дніпропетровської області, використовуючи нафтопродукти, вчинили підпал тіла Михайлова Г.В., а також належного йому автомобіля, який унаслідок дії вогню був повністю пошкоджений.

Крім цього, у нестановлений досудовим розслідуванням час, у нестановленому місці в Дорошенка М.І. виник злочинний умисел, спрямований на придбання та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу. Реалізуючи цей умисел, Дорошенко М.І. без передбаченого законом дозволу у нестановлений у процесі досудового розслідування час та способом придбав 76 (сімдесят шість) патронів, призначених для стрільби з бойової нарізної вогнепальної зброї, які є бойовими припасами. Усвідомлюючи, що вказані патрони є бойовими припасами, Дорошенко М.І. почав зберігати їх у металевій банці під переднім водійським сидінням свого автомобіля марки «ВАЗ-2106» АЕ 2223 ОС, який перебував під його постійним керуванням. Всі ці патрони 30.06.2021 року з 08:56 до 10:12 були виявлені під час обшуку вказаного автомобіля за адресою: м. Дніпро, проспект Праці, 10.

06.09.2021 року слідчому судді Бабушкінського районного суду м. Дніпра надійшло клопотання слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області Башкирова Б.Б., погоджене з прокурором Центральної окружної прокуратури м. Дніпра Івановим І.І., про застосування до Дорошенка М.І. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у межах строку досудового розслідування, тобто до 30.09.2021 року.

Ухвалою слідчого судді Бабушкінського суду м. Дніпра від 09 вересня 2021 року щодо Дорошенка М.І. обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Вважаю, що зазначене судове рішення є необґрунтованим і безпідставним, оскільки при його прийнятті не враховувались наведені стороною захисту факти та обставини, які вказують на те, що в наданих стороною обвинувачення матеріалах кримінального провадження відсутні фактичні дані, які свідчать про наявність обґрунтованої підозри у вчиненні інкримінованих Дорошенку М.І. кримінальних правопорушень, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді вважати, що Дорошенко М.І. може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України.

Безпідставність перебування Дорошенка М.І. під цим надзвичайно суворим запобіжним заходом змушує мене як його захисника звернутися до апеляційного суду зі скаргою на ухвалу слідчого судді від 09.09.2021 року, навівши в ній відповідні аргументи щодо необхідності зміни обраного запобіжного заходу на більш м'який.

I.

Згідно з ч. 1 ст. 177 КПК України метою застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам:

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;
- 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;
- 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Запобіжні заходи можуть застосовуватися лише за наявності підстав, передбачених ч. 2 ст. 177 КПК. Цією частиною ст. 177 УПК визначено, що підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною

першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК.

Відповідно до статті 183 КПК тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченими статтею 177 КПК, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 КПК.

Виключність цього запобіжного заходу обумовлена тим, що відповідно до п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року «тримання під вартою осіб, які чекають судовий розгляд, не повинно бути загальним правилом». Тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом, який істотно обмежує конституційне право людини на свободу і особисту недоторканність. Будучи природним, воно повинно бути забезпечено посиленням захистом у сфері кримінального судочинства, а тому може бути обмежено тільки з дотриманням загальноправових принципів, виходячи з критеріїв розумності та необхідності.

Як показують результати досудового розслідування, проведеного судового засідання у слідчого судді, якихось фактичних даних, які б вказували на можливість вчинення Дорошенком М.І. негативних дій, передбачених ч. 1 ст. 177 УПК, а саме:

– що підозрюваний не буде виконувати покладені на нього процесуальні обов'язки;

– що він буде переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; знищувати, приховувати або спотворювати будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; незаконно впливати на потерпілого, свідків, іншого підозрюваного, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; вчинювати інше кримінальне правопорушення, – **стороною обвинувачення не було приведено. І це при тому, що під такими ризиками слід розуміти наявність відомостей, отриманих із передбачених законом джерел, які свідчать про можливість виникнення у майбутньому вказаних проявів протиправної поведінки підозрюваного.**

На жаль, ці голослівні, не підкріплені будь-якими доказами твердження сторони обвинувачення про існування ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК, не знайшли належної та об'єктивної оцінки у слідчого судді. Останній, не проаналізувавши аргументи сторони обвинувачення, їх відповідність фактичним обставинам кримінального провадження, автоматично перекопіював їх у судові рішення. Крім цього, слідчий суддя повністю проігнорував доводи сторони захисту про те, що Дорошенко М.І. не є судимою особою, якихось зв'язків з антисуспільними елементами не підтримує, має постійне місце проживання, є інвалідом 3-ї групи з дитинства і позитивним

пенсіонером, виключно позитивно характеризується, на його утриманні знаходяться дружина і донька, батьки-пенсіонери, які тяжко хворіють (мати – онкологічною недугою) і повністю залежать від нього, та інші важливі обставини (більш детальна їх характеристика викладена нижче).

Крім того, аналіз змісту клопотання слідчого, погодженого з прокурором, викладених прокурором під час його розгляду доводів, а також ухвали слідчого судді від 09.09.2021 року вказує на те, що під час судового засідання сторона обвинувачення не довела, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, застосованих до Дорошенка М.І., не зможе забезпечити належну поведінку підозрюваного, запобігти ризикам, передбачених ст. 177 КПК.

II.

Відповідно до ст. 178 КПК України при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу, крім наявності ризиків, зазначених у статті 177 КПК, слідчий суддя, суд на підставі наданих сторонами кримінального провадження матеріалів зобов'язані оцінити в сукупності всі обставини, у тому числі:

- 1) вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;
- 2) тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання підозрюваного, обвинуваченого винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується;
- 3) вік та стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого;
- 4) міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання, у тому числі наявність в нього родини й утриманців;
- 5) наявність у підозрюваного, обвинуваченого постійного місця роботи або навчання;
- 6) репутацію підозрюваного, обвинуваченого;
- 7) майновий стан підозрюваного, обвинуваченого;
- 8) наявність судимостей у підозрюваного, обвинуваченого;
- 9) дотримання підозрюваним, обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше;
- 10) наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення;
- 11) розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

Немає жодного сумніву в тому, що перелічені вище обставини повинні були враховані слідчим суддею при вирішенні питання про обрання Дорошенку М.І. запобіжного заходу. На жаль, змушений констатувати, що

зазначеним обставинам слідчим суддею не було приділено належної уваги, вони практично не досліджувались і не підлягали об'єктивній оцінці.

Стосовно кожної з обставин, яка має відношення до даного кримінального провадження, вважаю за необхідне заявити наступне.

1. Вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним Дорошенком М.І. кримінальних правопорушень.

Оскільки досудове розслідування щодо інкримінованих Дорошенку М.І. кримінальних правопорушень ще не завершено, щось говорити про доведеність його вини не можна. Але вже зараз видно, що інкримінування Дорошенку М.І. вчинення вбивства Михайлова Г.В. і спалення належного йому автомобіля сторона обвинувачення жодними доказами не підкріплює, оскільки:

– згідно з висновками судово-медичних експертиз № 635 від 20.04.2021 р., № 635/240-Е від 28.04.2021 р. причина смерті потерпілого Михайлова Г.В. не встановлена;

– навіть якщо припустити, що Михайлов Г.В. умисно був позбавлений життя якимись особами, то, як впливає із повідомлення про підозру, у процесі досудового розслідування не встановлено ні способ, ні місце вчинення вбивства. Що стосується зазначеного у підозрі мотиву вбивства Михайлова Г.В. (на ґрунті особистої неприязні), то цей висновок сторони обвинувачення носить характер припущення і немає жодного фактичного підтвердження.

Не є обґрунтованою підозра Дорошенку М.І. й у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України. Адже Дорошенко М.І. категорично заявляє, що знайдені в автомобілі, яким він користується, патрони йому не належать, вони підкинуті працівниками поліції. Аналіз матеріалів кримінального провадження вказує на достовірність цієї позиції Дорошенка М.І. Крім цього, досудове розслідування кримінального провадження за фактом смерті Михайлова Г.В. розпочато **31.03.2021 року**. З цього моменту і до **29.06.2021 року** (дня, коли в автомобілі Дорошенка М.І. були знайдені і вилучені патрони), тобто протягом 3-х місяців Дорошенко М.І. неодноразово викликався до слідчого і слідчого судді для участі у проведенні процесуальних дій, під час яких з'ясовувалась його можлива причетність до смерті Михайлова Г.В. Більше того, він знав про затримання (31.03.2021 року) і взяття під варту (02.04.2021 року) за цим кримінальним провадженням свого товариша Прошина А.В., якому інкримінувалось вчинення вбивства Михайлова Г.В. Зазначені обставини вказують, що в ситуації, яка склалася стосовно Дорошенка М.І. з самого початку досудового розслідування за цим кримінальним провадженням, виключала можливість якоїсь його неправомірної поведінки, в тому числі пов'язаної з придбанням і зберіганням бойових припасів без передбаченого законом дозволу.

При цьому слід мати на увазі, що відповідно до вимог ч. 3 ст. 5 Конвенції

(правова позиція ЄСПЛ викладена у п. 60 рішення від 6 листопада 2008 року у справі «Слоєв проти України») навіть обґрунтована підозра у вчиненні злочину не може бути єдиним виправданням тримання під вартою підозрюваного, обвинуваченого, а тому слідчому судді, суду у разі задоволення клопотання про обрання або продовження терміну застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою необхідно чітко зазначити у судовому рішенні про наявність іншої підстави або ризику, що передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України.

Як свідчить аналіз ухвали від 09.09.2021 року, у своєму судовому рішенні слідчий суддя, всупереч цим вимогам, обмежився тільки перерахуванням ризиків, викладених у клопотанні слідчого, не підкріпивши та не обґрунтувавши їх якимись аргументами.

2. Тяжкість покарання, що загрожує Дорошенку М.І. у разі визнання його винуватим у кримінальних правопорушеннях, у вчиненні яких він обвинувачується.

Інкримінування Дорошенку М.І. суспільно небезпечних діянь, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, не означає, що до нього автоматично повинен обиратися запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Від такого підходу до вирішення питання про обрання такого запобіжного заходу застерігають як норми національного законодавства, так і міжнародні договори, ратифіковані Україною, а також рішення Європейського суду з прав людини.

Так, згідно з п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року тримання під вартою осіб, що очікують судового розгляду, не може бути загальним правилом. Виходячи з положень ст. 5 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, видно, що право на свободу та особисту недоторканність встановлює тверду презумпцію на користь того, щоб підозрювані (обвинувачені) у вчиненні злочинів залишались на волі.

Ці важливі положення знаходять своє повне підтвердження в рішеннях Європейського суду з прав людини. Зокрема, у справі «Мамедова проти Росії» від 01.06.2006 року Європейський суд з прав людини відмітив: «... і районний, і обласний суди незмінно посилялись на тяжкість обвинувачення як на головний фактор при оцінці того, що заявниця буде переховуватися від правосуддя, перешкоджати ходу розслідування або вчинювати нові злочини. Однак Суд неодноразово зазначав, що хоча суворість покарання є визначальним елементом при оцінці ризику ховатися від правосуддя або вчинення нових злочинів, потреба подальшого позбавлення когось свободи не можна оцінювати з виключно абстрактного погляду, беручи до уваги тільки тяжкість злочину». Подібна позиція Європейського суду з прав людини відображена в його рішеннях у справі «В. проти Швейцарії» від 26.01.1993 року, «Каучор проти Польщі» від 03.02.2009 року, а також по інших справах.

На недопустимість автоматичного застосування запобіжного заходу у

вигляді тримання під вартою тільки через тяжкість вчиненого злочину вказує Конституційний суд України. Зокрема, у мотивувальній частині Рішення Конституційного Суду України від 8 липня 2003 року № 14-рп в справі № 1-23/2003 зазначено, що сама по собі тяжкість злочину, що інкримінується обвинуваченому, не є підставою для застосування будь-якого виду запобіжного заходу.

Таким чином, наявність лише підозри у вчиненні тяжких та особливо тяжких злочинів, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, не може бути підставою для перебування Дорошенка М.І. під вартою.

3. Вік та стан здоров'я підозрюваного.

Дорошенко М.І. досяг віку, який дає йому спроможність належно оцінювати і виконувати прийняті за результатами досудового розслідування і судового розгляду об'єктивні та справедливі рішення у разі доведеності його вини. Навпаки, спроби безпідставного притягнення до кримінальної відповідальності, перебування під вартою викликають у нього критичне ставлення до органів досудового розслідування, прокуратури, зневіру щодо об'єктивного та справедливого правосуддя. Останнє негативно впливає на його психологічний і фізичний стан.

Безпідставне перебування під вартою може погіршити стан здоров'я Дорошенка М.І., адже він є інвалідом 3-ї групи з дитинства і позитивним пенсіонером, потребує постійного систематичного стаціонарного лікування. Такий останній курс стаціонарного лікування Дорошенко М.І. проходив у вересні 2021 року.

4. Міцність соціальних зв'язків підозрюваного в місці його постійного проживання, у тому числі наявність у нього родини й утриманців.

У м. Дніпро Дорошенко М.І. проживає разом зі своєю сім'єю: дружиною і донькою, які фактично перебувають на його утриманні. Тут також проживають батьки Дорошенка М.І., які є пенсіонерами, тяжко хворіють, у зв'язку з чим він змушений приділяти їм постійну увагу і надавати посильну матеріальну допомогу.

Соціальне середовище, в якому Дорошенко М.І. перебував до взяття під варту, є позитивним: його батьки, члени сім'ї ведуть нормальний спосіб життя, ніхто з них не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності. Більшість знайомих, з якими він спілкується, також характеризуються позитивно.

5. Наявність у підозрюваного місця роботи.

Отримуючи пенсію як інвалід дитинства, Дорошенко М.І. усе своє доросле життя, з урахуванням стану здоров'я, старається доповнити її за допомогою різних підробітків. Тим самим він покращує матеріальне становище власної сім'ї і підтримує своїх батьків.

6. Репутація підозрюваного Дорошенка М.І.

Суспільна оцінка особистості Дорошенка М.І. носить позитивний

характер. До цього слід додати, що на обліках наркологічного та психоневрологічного диспансерів Дорошенко М.І. не перебуває.

7. Майновий стан Дорошенка М.І.

Наявність пенсії, підробітки в міру своїх можливостей і стану здоров'я дозволяють підозрюваному забезпечити матеріальну благополучність самого себе, членів власної сім'ї і, за необхідності, також своїх батьків.

8. Наявність судимостей в підозрюваного.

Дорошенко М.І. є несудимою особою.

9. Дотримання підозрюваним умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше.

Умови застосованого щодо Дорошенка М.І. за цим кримінальним провадженням запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою ним не порушувались. До обрання запобіжного заходу протягом п'яти місяців як свідок з'являвся до слідчого і слідчого судді за першим їх викликом для участі у процесуальних діях, покладених при цьому на нього процесуальних обов'язків не порушував.

10. Наявність повідомлення Дорошенку М.І. про підозру у вчиненні інших кримінальних правопорушень.

Інкриміновані Дорошенку М.І. кримінальні правопорушення на час взяття під варту іншими правопорушеннями не підкріплені. Відкритих щодо нього інших кримінальних проваджень немає, нових повідомлень про підозру також.

11. Розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

З матеріалів кримінального провадження випливає, що інкриміновані Дорошенку М.І. кримінальні правопорушення не знаходять будь-якого підтвердження.

Вищенаведена позитивна характеристика особистості підозрюваного Дорошенка М.І. свідчить про те, що він є законослухняним громадянином, до вчинення суспільно небезпечних діянь не схильний. Крім того, наявні матеріали кримінального провадження вказують на відсутність у них якихось фактичних даних, які б свідчили про причетність Дорошенка М.І. до вчинення інкримінованих йому кримінальних правопорушень.

Ця характеристика вказує також на те, що Дорошенко М.І. заслуговує на зміну обраного стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на більш м'який, бо він може забезпечити виконання покладених на нього процесуальних обов'язків і не допустить вчинення неправомірних дій, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК.

За викладених обставин вбачаю достатні підстави для зміни Дорошенку М.І. запобіжного заходу тримання під вартою на домашній арешт,

що буде пропорційним, помірним та таким, що не становитиме надмірний тягар, не суперечитиме КПК України та практиці ЄСПЛ. Саме цей запобіжний захід дасть можливість повною мірою забезпечити виконання підозрюваним процесуальних обов'язків.

Сторона захисту запевняє суд, що у випадку зміни Дорошенку М.І. запобіжного захисту на більш м'який, він буде добросовісно виконувати покладені на нього процесуальні обов'язки, під час досудового розслідування і судового розгляду поводити себе належним чином.

На підставі викладеного і керуючись ст.ст. 42, 46, 176-178, 181, 392, 393, 395, 396, 407 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Скасувати ухвалу слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 09 вересня 2021 року про застосування до Дорошенка Михайла Івановича, 14.07.1978 року народження, підозрюваного у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених п. 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України, запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

2. Змінити підозрюваному Дорошенку М.І. застосований до нього запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на домашній арешт, про що постановити нову ухвалу.

Додатки:

4) копія ухвали слідчого судді від 09 вересня 2021 року в 3-х екз. (на 4 арк. кожна);

5) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю в 1 екз. (на 1 арк.);

6) копія договору від 02.01.2021 року про надання правової допомоги Дорошенку М.І. в 1 екз. (на 1 арк.).

Адвокат

М.І. Бельський

12 вересня 2021 року

(Примітка: зразок взято з особистого архіву автора посібника. За результатами розгляду апеляційної скарги рішення слідчого судді було залишено без змін. Протягом подальшого судового розгляду кримінального провадження тримання обвинуваченого під вартою було замінено на домашній арешт).

До Дніпровського апеляційного суду
вул. Харківська, 13, м. Дніпро, 49030

Адвоката Бельського І.С. (свідоцтво
про право на зайняття адвокатською
діяльністю № 0909 від 07.03.2001
року)
вул. Набережна Перемоги, б. 29а,
м. Дніпро, 49101, моб. тел. 095-235-
99-99

захисника Корнелюка Петра
Петровича, підозрюваного у
вчиненні кримінального
правопорушення, передбаченого ч. 2
ст. 307 КК України
Державна установа «Дніпровська
установа виконання покарань № 4»,
вул. Надії Алексеєнко, 80, м. Дніпро,
49006

на ухвалу слідчого судді
Індустріального районного суду
м. Дніпра від 09.05.2022 року про
обрання Корнелюку П.П.
запобіжного заходу у вигляді
тримання під вартою

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

У провадженні слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області знаходяться матеріали кримінального провадження, відомості про яке внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 120210400000000000 від 12.11.2021 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України.

05.05.2022 року за цим кримінальним провадженням Корнелюку П.П. повідомлено про підозру у вчиненні згаданого вище кримінального правопорушення.

Згідно з повідомленням про підозру, Корнелюк П.П. у невстановлений слідством час, але не пізніше 12.11.2021, перебуваючи на території м. Новомосковськ (більш точне місце слідством не встановлено), з метою реалізації свого злочинного умислу, спрямованого на незаконне придбання та зберігання особливо небезпечного наркотичного засобу, з метою збуту, задля

свого протиправного збагачення від незаконного збуту наркотичних засобів, діючи умисно, повторно всупереч вимогам ст. 2 Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними» № 62/95-ВР від 15.02.1995 (зі змінами), а також ст. 14 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів» № 863 від 08.07.1999 (зі змінами), придбав із невстановленого слідством джерела речовину рослинного походження, яка містить у собі особливо небезпечний наркотичний засіб, обіг якого заборонено, – канабіс, загальною масою в перерахунку на висушену речовину не менше 459,72 г, яку у подальшому переніс до приміщення свого постійного проживання за адресою: Дніпропетровська область, м. Новомосковськ, вул. Харківська, 21, розфасував у 11 полімерних пакетах та сховав, тим самим почав умисно, повторно, незаконно зберігати таку особливо небезпечну речовину до 12.11.2021.

У подальшому, 12.11.2021 у період часу з 07:33 по 08:42 працівниками правоохоронних органів на підставі ухвали слідчого судді проведено санкціонований обшук за адресою постійного місця проживання Корнелюка П.П.: Дніпропетровська область, м. Новомосковськ, вул. Харківська, 21, протягом якого у приміщенні гаража виявлено та вилучено одинадцять запаяних прозорих безбарвних полімерних пакетів, у яких знаходилась речовина рослинного походження зеленого кольору масами 50,079 г, 50,099 г, 50,122 г, 50,024 г, 49,993 г, 50,279 г, 50,295 г, 50,070 г, 50,493 г, 48,864 г, 9,389 г, яка містить у собі особливо небезпечний наркотичний засіб, обіг якого заборонено, – канабіс, масами канабісу в перерахунку на висушену речовину відповідно 45,150 г, 45,168 г, 45,189 г, 45,101 г, 45,073 г, 45,330 г, 45,345 г, 45,142 г, 45,523 г, 44,055 г, 8,644 г, а всього на загальну масу в перерахунку на висушену речовину 459,72 г, яку Корнелюк П.П. умисно, повторно, діючи всупереч вимогам ст. 2 Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними» № 62/95-ВР від 15.02.1995 (зі змінами), а також ст. 14 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів» № 863 від 08.07.1999 (зі змінами), з метою особистого та протиправного збагачення незаконно придбав та зберігав за місцем свого постійного мешкання з метою збуту.

06.05.2022 року до слідчого судді Індустріального районного суду м. Дніпра надійшло клопотання слідчого СУ ГУНП в Дніпропетровській області Короленка К.К., погоджене з прокурором відділу Дніпропетровської обласної прокуратури Сірим С.С., про застосування до Корнелюка П.П. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на 60 (шістдесят) діб.

Ухвалою слідчого судді Індустріального районного суду м. Дніпра від 09 травня 2022 року щодо Корнелюка П.П. обрано запобіжний захід у вигляді

тримання під вартою. Визначено відносно Корнелюка П.П. заставу у розмірі двохсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, а саме, 496 200 (чотириста дев'яносто шість тисяч двісті) гривень, у випадку внесення якої вважати, що до нього застосований запобіжний захід у вигляді застави з необхідністю виконання встановлених процесуальних обов'язків на строк до двох місяців.

Отримані стороною захисту після постановлення цієї ухвали матеріали вказують на те, що зазначене судове рішення є помилковим, безпідставним і незаконним, оскільки при його прийнятті слідчий суддя не міг врахувати ті факти та обставини, які свідчать про відсутність обґрунтованої підозри щодо вчинення інкримінованого Корнелюку П.П. кримінального правопорушення. У свою чергу відсутність такої обґрунтованої підозри виключає наявність ризиків, які б давали достатні підстави слідчому судді вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України. Маю всі підстави стверджувати, що причиною такого помилкового судового рішення стали неправомірні дії сторони обвинувачення, яка приховала від слідчого судді і сторони захисту матеріали, які свідчать про невинуватість Корнелюка П.П. у вчиненні ним кримінального правопорушення (про це мова буде вестися нижче). Тим самим сторона обвинувачення грубо порушила вимоги ч. 2 ст. 177 КПК, яка визначає, що слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених цим Кодексом.

Безпідставність перебування Корнелюка П.П. під цим надзвичайно суворим запобіжним заходом змушує мене, як його захисника, звернутися до апеляційного суду зі скаргою на ухвалу слідчого судді від 09.05.2022 року, навівши в ній відповідні аргументи щодо необхідності скасування або зміни обраного запобіжного заходу на більш м'який.

I.

Згідно з ч. 1 ст. 177 КПК України метою застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам:

- 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;
- 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;
- 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Запобіжні заходи можуть застосовуватися лише за наявності підстав,

передбачених ч. 2 ст. 177 КПК. Цією частиною ст. 177 УПК визначено, що підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК.

Відповідно до статті 183 КПК тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим статтею 177 КПК, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 КПК.

Виключність цього запобіжного заходу обумовлена тим, що відповідно до п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року «тримання під вартою осіб, які чекають судовий розгляд, не повинно бути загальним правилом». Тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом, який істотно обмежує конституційне право людини на свободу і особисту недоторканність. Будучи природним, воно повинно бути забезпечено посиленням захистом у сфері кримінального судочинства, а тому може бути обмежено тільки з дотриманням загальноправових принципів, виходячи з критеріїв розумності та необхідності.

Підстави застосування запобіжних заходів мають комплексний характер і визначені законодавцем уніфіковано стосовно всіх їх видів. Як вже зазначалося, відповідно до ч. 2 ст. 177 КПК підставою застосування запобіжного заходу є, **по-перше**, наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, **по-друге**, наявність ризиків, які дають підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений може переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду, перешкоджати здійсненню кримінального провадження або продовжити протиправну діяльність та інше.

Визначення поняття «обґрунтована підозра» у вчиненні особою кримінального правопорушення сформульовано у правових позиціях ЄСПЛ. Зокрема, у рішенні у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21.04.2011 ЄСПЛ зазначив, що термін «обґрунтована підозра» означає наявність фактів або відомостей, які здатні переконати об'єктивного спостерігача в тому, що особа могла вчинити це правопорушення. Від сукупності обставин справи залежить, що саме можна вважати обґрунтованою підозрою. **На даний момент така підозра не може ґрунтуватися лише на тому, що особа вчинила в минулому правопорушення, навіть аналогічне.** Таким чином, підозра буде вважатися обґрунтованою лише у випадку, коли вона ґрунтується на відомостях, що об'єктивно пов'язують підозрюваного із вчиненням кримінальним правопорушенням. Це означає, що у слідчого мають

бути докази, які вказують на причетність особи до вчинення кримінального правопорушення (показання свідків, потерпілих, речові докази, протоколи слідчих (розшукових) дій тощо).

Аналіз клопотання слідчого про застосування запобіжного заходу, ухвали слідчого судді від 09.05.2022 року свідчить, що підозра у вчиненні Корнелюком П.П. кримінального правопорушення обґрунтовано підтверджується наступними доказами: **1)** протоколом обшуку від 12.11.2021 території домоволодіння за адресою: м. Новомосковськ, вул. Харківська, 21, під час якого виявлено та вилучено одинадцять поліетиленових пакунків із речовиною рослинного походження зеленого кольору; **2)** висновком експерта № КСЕ-19/108-21/14303-НЗПРАП від 09.12.2021, згідно з яким надана на дослідження речовина рослинного походження зеленого кольору є особливо небезпечним наркотичним засобом, обіг якого заборонено, – канабісом. Маса канабісу склали відповідно 45,150 г, 45,168 г, 45,189 г, 45,101 г, 45,073 г, 45,330 г, 45,345 г, 45,142 г, 45,523 г., 44,055 г (в перерахунку на висушену речовину); **3)** висновком експерта № КСЕ-19/108-21/14304-НЗПРАП від 22.12.2021, відповідно до якого надана на дослідження речовина рослинного походження зеленого кольору є особливо небезпечним наркотичним засобом, обіг якого заборонено, – канабісом. Маса канабісу складає 8,644 г (в перерахунку на висушену речовину). Всі ці дані слідчим суддею визнані такими, що свідчать про наявність обґрунтованої підозри вчинення Корнелюком П.П. кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України.

Отримані стороною захисту після постановлення цієї ухвали матеріали вказують на те, що визнання слідчим суддею зазначених у клопотанні слідчого даних такими, що свідчать про наявність обґрунтованої підозри вчинення Корнелюком П.П. кримінального правопорушення, є помилковим, безпідставним і незаконним. І причиною цього стали неправомірні дії слідчого і прокурора, які звернулися з клопотанням до слідчого судді про необхідність обрання стосовно Корнелюка П.П. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Так, маючи в матеріалах кримінального провадження протокол допиту свідка Башкіна Г.А. від 17.11.2021 року (двоюрідного брата дружини Корнелюка П.П. – Полушкіної В.О., який проживає разом з ними в одному будинку), де він вказав, що виявлені в гаражі і вилучені одинадцять пакунків з наркотичним засобом належать йому, сторона обвинувачення жодної згадки про ці показання в клопотанні про обрання запобіжного заходу не зробила, копію протоколу допиту Башкіна Г.А. до клопотання не приєднала і не надала його стороні захисту. Цими своїми неправомірними діями слідчий і прокурор ввели в оману слідчого суддю, сприявши винесенню ним помилкового, безпідставного і незаконного судового рішення. Крім цього, такими діями слідчий і прокурор істотно порушили право підозрюваного Корнелюка П.П. на належний захист.

На відсутність обґрунтованої підозри вчинення Корнелюком П.П.

кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України, вказують ще й інші матеріали. Зокрема, підозрюваний Корнелюк П.П. під час допиту 05.05.2022 року слідчому, а також у процесі судового засідання 09.05.2022 року пояснив, що протягом вересня, жовтня і частини листопада 2021 року знаходився на території Генічеського району Херсонській області, де працював на будівництві об'єктів нерухомості. Повернувся до своєї сім'ї у м. Новомосковськ 11.11.2021 року, де також разом з ними проживає квартирант Башкін Григорій. Знайдена під час обшуку 12.11.2021 року в гаражі, розташованому на території домоволодіння, невідома речовина йому не належить, звідки вона там з'явилася, він не знає.

Якихось інших даних, які б свідчили про вчинення Корнелюком П.П. інкримінованого йому злочину, матеріали кримінального провадження не містять.

Таким чином, всі зазначені мною матеріали в своїй сукупності чітко вказують на те, що висунута Корнелюку П.П. підозра не є обґрунтованою, оскільки не підтверджується будь-якими належними, допустимими і достатніми доказами. Навпаки, вони свідчать, що він жодного відношення до вчинення інкримінованого йому кримінального правопорушення не має.

Відсутність обґрунтованої підозри щодо вчинення Корнелюком П.П. інкримінованого йому кримінального правопорушення виключає можливість застосування до нього якогось запобіжного заходу. Тому говорити про наявність ризиків, які б давали достатні підстави слідчому судді вважати, що підозрюваний може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України, не можна. Та незважаючи на це, все-таки вважаю за необхідне звернути увагу суду і на другу складову частину підстави для застосування запобіжного заходу, яка використана слідчим суддею при постановленні судового рішення.

Слідчим суддею визнана наявною така можлива неправомірна поведінка Корнелюка П.П.: 1) ризик переховування від органу досудового розслідування та суду, що підтверджується тим, що він підозрюється у вчиненні тяжкого злочину, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі строком від 6 до 10 років з конфіскацією майна, у зв'язку із чим, розуміючи тяжкість понесення покарання у разі визнання підозрюваного винним у вчиненні інкримінованого злочину, останній може переховуватись від органу досудового розслідування та суду з метою уникнення понесення покарання; 2) ризик вчинення підозрюваним іншого аналогічного кримінального правопорушення чи продовження кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється, оскільки останній раніше вчиняв кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 307 КК України; судовий розгляд обвинувального акта відносно Корнелюка П.П. здійснюється Новомосковським міжрайонним судом Дніпропетровської області.

Як показують результати досудового розслідування, проведеного судового засідання, якихось фактичних даних, які б вказували на можливість вчинення Корнелюком П.П. таких неправомірних дій, **стороною**

обвинувачення не було приведено. І це при тому, що під такими ризиками слід розуміти наявність відомостей, отриманих із передбачених законом джерел, які свідчать про можливість виникнення у майбутньому вказаних проявів протиправної поведінки підозрюваного.

На жаль, ці голослівні, не підтверджені будь-якими доказами, твердження сторони обвинувачення про існування ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК, не знайшли належної та об'єктивної оцінки у слідчого судді. Останній, не проаналізувавши аргументи сторони обвинувачення, їх відповідність фактичним обставинам кримінального провадження, автоматично перекопіював їх у судові рішення. Крім цього, слідчий суддя повністю проігнорував доводи сторони захисту про те, що Корнелюк П.П. є несудимою особою, має постійне місце проживання, позитивно характеризується, на його та дружини Полушкіної В.О. утриманні знаходяться двоє неповнолітніх дітей – донька Олена, 2006 р.н., і син Віктор, 2019 р.н., та інші важливі обставини (більш детальна їх характеристика викладена нижче).

Тож аналіз змісту клопотання слідчого, погодженого з прокурором, викладених прокурором під час його розгляду доводів, а також ухвали слідчого судді від 09.05.2022 року вказує на те, що під час судового засідання сторона обвинувачення не довела, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, застосованих до Корнелюка П.П., не зможе забезпечити належну поведінку підозрюваного, запобігти ризикам, передбачених ст. 177 КПК.

II.

Відповідно до ст. 178 КПК України при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу, крім наявності ризиків, зазначених у статті 177 КПК, слідчий суддя, суд на підставі наданих сторонами кримінального провадження матеріалів зобов'язаний оцінити в сукупності всі обставини, у тому числі:

- 1) вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;
- 2) тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання підозрюваного, обвинуваченого винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується;
- 3) вік та стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого;
- 4) міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання, у тому числі наявність в нього родини й утриманців;
- 5) наявність у підозрюваного, обвинуваченого постійного місця роботи або навчання;
- 6) репутацію підозрюваного, обвинуваченого;
- 7) майновий стан підозрюваного, обвинуваченого;
- 8) наявність судимостей у підозрюваного, обвинуваченого;
- 9) дотримання підозрюваним, обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше;

10) наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення;

11) розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

Немає жодного сумніву в тому, що всі перелічені вище обставини повинні були враховані слідчим суддею при вирішенні питання про обрання Корнелюку П.П. запобіжного заходу. На жаль, змушений констатувати, що зазначеним обставинам слідчим суддею не було приділено належної уваги, вони практично не досліджувались і не підлягали об'єктивній оцінці.

Стосовно кожної з обставин, яка має відношення до цього кримінального провадження, вважаю за необхідне заявити наступне.

1. Вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним Корнелюком П.П. кримінального правопорушення.

Як зазначалося вище, якихось доказів про вчинення Корнелюком П.П. інкримінованого кримінального правопорушення матеріали кримінального провадження не містять.

При цьому слід мати на увазі, що відповідно до вимог ч. 3 ст. 5 Конвенції (правова позиція ЄСПЛ викладена у п. 60 рішення від 6 листопада 2008 року у справі «Єлоєв проти України») навіть обґрунтована підозра у вчиненні злочину не може бути єдиним виправданням тримання під вартою підозрюваного, обвинуваченого, а тому слідчому судді, суду у разі задоволення клопотання про обрання або продовження терміну застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою необхідно чітко зазначити у судовому рішенні про наявність іншої підстави або ризику, що передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України.

Як свідчить аналіз ухвали від 09.05.2022 року, у своєму судовому рішенні слідчий суддя, всупереч цим вимогам, обмежився лише перерахуванням ризиків, викладених у клопотанні слідчого, не підкріпивши та не обґрунтувавши їх якимись аргументами.

2. Тяжкість покарання, що загрожує Корнелюку П.П. у разі визнання його винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється.

Інкримінування Корнелюку П.П. суспільно небезпечного діяння, за яке передбачено покарання у виді позбавлення волі, не означає, що до нього автоматично повинен обиратися запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Від такого підходу до вирішення питання про обрання даного запобіжного заходу застерігають як норми національного законодавства, так і міжнародні договори, ратифіковані Україною, а також рішення Європейського суду з прав людини.

Так, згідно з п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні

права 1966 року тримання під вартою осіб, що очікують судового розгляду, не може бути загальним правилом. Виходячи з положень ст. 5 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, видно, що право на свободу та особисту недоторканність встановлює тверду презумпцію на користь того, щоб підозрювані (обвинувачені) у вчиненні злочинів залишались на волі.

Ці важливі положення знаходять своє повне підтвердження в рішеннях Європейського суду з прав людини. Зокрема, у справі «Мамедова проти Росії» від 01.06.2006 року Європейський суд з прав людини відмітив: «... і районний, і обласний суди незмінно посилялись на тяжкість обвинувачення як на головний фактор при оцінці того, що заявниця буде переховуватися від правосуддя, перешкоджати ходу розслідування або вчинювати нові злочини. Однак Суд неодноразово зазначав, що, хоча суворість покарання є визначальним елементом при оцінці ризику ховатися від правосуддя або вчинення нових злочинів, потреба подальшого позбавлення когось свободи не можна оцінювати з виключно абстрактного погляду, беручи до уваги тільки тяжкість злочину». Подібна позиція Європейського суду з прав людини відображена в його рішеннях у справі «В. проти Швейцарії» від 26.01.1993 року, «Каучор проти Польщі» від 03.02.2009 року, а також по інших справах.

На недопустимість автоматичного застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою лише через тяжкість вчиненого злочину вказує Конституційний Суд України. У мотивувальній частині Рішення Конституційного Суду України від 8 липня 2003 року № 14-рп в справі № 1-23/2003 зазначено, що сама по собі тяжкість злочину, що інкримінується обвинуваченому, не визначається підставою для застосування будь-якого виду запобіжного заходу.

Таким чином, наявність лише підозри у вчиненні тяжкого злочину, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, не може бути підставою для перебування Корнелюка П.П. під вартою.

3. Вік та стан здоров'я підозрюваного.

Корнелюк П.П. досяг віку, який дає йому спроможність належно оцінювати і виконувати прийняті за результатами досудового розслідування і судового розгляду об'єктивні та справедливі рішення у разі доведеності його вини. Навпаки, спроби безпідставного притягнення до кримінальної відповідальності, перебування під вартою викликають у нього критичне ставлення до органів досудового розслідування, прокуратури, зневіру щодо об'єктивного та справедливого правосуддя. Останнє негативно впливає на його психологічний і фізичний стан.

4. Міцність соціальних зв'язків підозрюваного в місці його постійного проживання, у тому числі наявність у нього родини й утриманців.

У м. Новомосковськ Дніпропетровської області Корнелюк П.П.

проживає разом зі своєю сім'єю: дружиною, неповнолітньою донькою і малолітнім сином; всі вони перебувають на його і дружини утриманні. У цьому місті також проживають батьки Корнелюка П.П., які є пенсіонерами, отримують невеликі пенсії, часто хворіють, у зв'язку з чим він змушений приділяти їм постійну увагу і надавати посильну матеріальну допомогу.

Соціальне середовище, в якому Корнелюк П.П. перебував до взяття під варту, є позитивним: його батьки, дружина, неповнолітня донька ведуть нормальний спосіб життя, ніхто з них не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності. Більшість знайомих, з якими він спілкується, також характеризуються позитивно.

5. Наявність у підозрюваного місця роботи.

Корнелюк П.П. усе своє доросле життя працює, використовуючи для цього як офіційні, так і неофіційні можливості. Тим самим він підвищує матеріальне становище власної сім'ї і підтримує своїх батьків.

6. Репутація підозрюваного Корнелюка П.П.

Суспільна оцінка особистості Корнелюка П.П. носить позитивний характер. До цього слід додати, що на обліках наркологічного та психоневрологічного диспансерів він не перебуває.

7. Майновий стан Корнелюка П.П.

Постійна трудова зайнятість (як із офіційним, так і неофіційним працевлаштуванням) дозволяють йому забезпечити матеріальну благополучність самого себе, членів власної сім'ї і, за необхідності, також своїх батьків.

8. Наявність судимостей в підозрюваного.

Корнелюк П.П. є несудимою особою.

9. Дотримання підозрюваним умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше.

Умови застосованого щодо Корнелюка П.П. за цим кримінальним провадженням запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою ним не порушувались. До обрання цього запобіжного заходу протягом шести місяців ним не порушувались обрані за іншим кримінальним провадженням запобіжні заходи у вигляді тримання під вартою і застави – він своєчасно з'являвся до слідчого, слідчого судді і суду за першим їх викликом для участі у процесуальних діях, покладених при цьому на нього процесуальних обов'язків не порушував.

10. Наявність повідомлення Корнелюку П.П. про підозру у вчиненні інших кримінальних правопорушень.

У провадженні Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області стосовно Корнелюка П.П. знаходиться кримінальне провадження № 1202040710002121 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України. При цьому хочу підкреслити, що в рішенні у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21.04.2011 ЄСПЛ зазначив, що «обґрунтована підозра» як підстава для

обрання запобіжного заходу не може ґрунтуватися лише на тому, що особа вчинила в минулому правопорушення, навіть аналогічне.

11. Розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

З матеріалів даного кримінального провадження випливає, що інкриміноване Корнелюку П.П. кримінальне правопорушення не знаходить будь-якого підтвердження.

Всі викладені вище обставини хочу доповнити ще однією надзвичайно важливою, яку, на мою думку, колегія суддів повинна взяти до уваги при прийнятті судового рішення. Її сутність полягає в тому, що підозрюваний Корнелюк П.П. вже отримав повістку про виклик до Новомосковського РТЦК СП Дніпропетровської області на 10.05.2022 року для відправки на службу у Збройних Силах України. Як військовозобов'язаний і патріотично налаштований, Корнелюк П.П. готовий захищати Україну від зовнішньої агресії російської федерації.

Таким чином, наявні матеріали кримінального провадження щодо Корнелюка П.П. вказують на відсутність у них якихось фактичних даних, які б свідчили про його причетність до вчинення інкримінованого кримінального правопорушення. Вони також свідчать, що Корнелюк П.П. заслуговує на скасування обраного стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або, у крайньому випадку (за розсудом суду), зміни його на більш м'який. Таке рішення суду дозволить виконання Корнелюком П.П. покладених на нього процесуальних обов'язків і не допустить вчинення неправомірних дій, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК.

Сторона захисту запевняє суд, що у випадку скасування або зміни Корнелюку П.П. запобіжного захисту на більш м'який, він буде добросовісно виконувати покладені на нього процесуальні обов'язки, під час досудового розслідування і судового розгляду поводити себе належним чином.

На підставі викладеного і керуючись ст.ст. 42, 46, 176-178, 181, 392, 393, 395, 396, 407 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Дослідити під час розгляду апеляційної скарги протокол допиту свідка Башкіна Г.А., який не досліджувався у слідчого судді, оскільки був прихований стороною обвинувачення, а сторона захисту про його існування отримала інформацію тільки після постановлення ухвали про застосування стосовно Корнелюка П.П. запобіжного заходу.

2. Скасувати ухвалу слідчого судді Індустріального районного суду м.

Дніпра від 09 травня 2022 року про застосування до Корнелюка Петра Петровича, 12.06.1983 року народження, підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України, запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

3. Скасувати обраний підозрюваному Корнелюку П.П. запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Якщо суд вбачає підстави для застосування до Корнелюка П.П. іншого запобіжного заходу, не пов'язаного з позбавленням волі, – обрати такий запобіжний захід, про що постановити нову ухвалу.

Додатки:

- 1) копія ухвали слідчого судді від 09 травня 2022 року в 2-х екз. (на 5 арк. кожна);
- 2) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю на 1 арк.;
- 3) копія договору від 02.01.2021 року про надання правової допомоги Корнелюку П.П. на 2 арк.;
- 4) копія протоколу допиту свідка Башкіна Г.А. в 3-х екз. (на 2-х арк. кожен).

Адвокат

І.С. Бельський

13 травня 2022 року

(Примітка: зразок взято з особистого архіву автора посібника. За результатами розгляду скарги апеляційний суд змінив обраний запобіжний захід на більш м'який – домашній арешт).

2.2. Зразок апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції про продовження строку тримання обвинуваченого під вартою

До Дніпровського апеляційного суду
вул. Харківська, 13, м. Дніпро, 49030

Адвоката Бельського І.С.
(свідомство про право на зайняття
адвокатською діяльністю № 0909
від 07.03.2001 року)
вул. Набережна Перемоги, б. 29а,
м. Дніпро, 49101, моб. тел. 095-235-99-99

захисника Дорошенка Михайла Івановича,
обвинуваченого у вчиненні кримінальних
правопорушень, передбачених п. 12. ч. 2
ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України
Державна установа «Дніпровська установа
виконання покарань № 4», вул. Надії
Алексєєнко, 80, м. Дніпро, 49006

на ухвалу Бабушкінського районного суду
м. Дніпра від 20.08.2022 року про
продовження строку тримання під вартою
обвинуваченого Дорошенка М.І.

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

Бабушкінським районним судом м. Дніпра здійснюється судовий розгляд кримінального провадження № 12021041650000000 від 31.03.2021 року відносно Прошина Андрія Васильовича, 22.06.1980 року народження, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених п. 12 ч. 2 ст. 115, ч. 1 ст. 289, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України, та Дорошенка Михайла Івановича, 14.07.1978 року народження, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених п. 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України.

Згідно з обвинувальним актом Дорошенко М.І. за попередньою змовою з Прошином А.І., діючи як виконавці, на ґрунті особистої неприязні Прошина А.В. до Михайлова Г.В., перебуваючи в приміщенні будинку № 5 садового товариства «Зелений гай» Новомиколаївської сільської ради Дніпровського району Дніпропетровської області, в період часу з 14:45 по 15:45 31.03.2021 року, бажаючи заподіяти смерть Михайлову Г.В., вчинили злочинні дії, спрямовані на позбавлення його життя, внаслідок яких настала

смерть потерпілого Михайлова Г.В.

Далі, з метою приховати свої злочинні дії, Дорошенко М.І. спільно з Прошиним А.В. розробили злочинний план щодо знищення трупа Михайлова Г.В. і речових доказів, у тому числі автомобіля «Toyota Highlander», д.н.з. АЕ 4545 СМ, що належав Михайлову Г.В., шляхом спалення останніх. Реалізуючи умови заздалегідь розробленого плану, Дорошенко М.І. разом з Прошиним А.В. 01.04.2021 року в період часу між 10:00 та 11:00 на ділянці місцевості, розташованій на березі річки Мокра Сура поблизу вул. Крайньої в с. Зелений Гай Дніпровського району Дніпропетровської області, використовуючи нафтопродукти, вчинили підпал тіла Михайлова Г.В., а також його автомобіля, який унаслідок дії вогню був повністю пошкоджений.

Крім того, у невстановлений досудовим розслідуванням час, у невстановленому місці в Дорошенка М.І. виник злочинний умисел, спрямований на придбання та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу. Реалізуючи цей умисел, Дорошенко М.І. без передбаченого законом дозволу у невстановлений протягом досудового розслідування час та способом придбав 76 (сімдесят шість) патронів, призначених для стрільби з бойової нарізної вогнепальної зброї, які є бойовими припасами. Усвідомлюючи, що вказані патрони є бойовими припасами, Дорошенко М.І. почав зберігати їх у металевій банці під переднім водійським сидінням свого автомобіля марки «ВАЗ-2106» АЕ 2223 ОС, який перебував під його постійним керуванням, де зберігав їх до 08.56 години 30.06.2021 року. Всі ці патрони 30.06.2021 року в період з 08:56 до 10:12 були виявлені під час обшуку вказаного автомобіля за адресою: м. Дніпро, проспект Праці, 10.

10.09.2021 року щодо Дорошенка М.І. обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, який надалі неодноразово продовжувався (останній раз ухвалою суду від 20.06.2022 року).

02.08.2022 року прокурор відділу Дніпропетровської обласної прокуратури Лазуткін Л.Л. звернувся до суду з клопотанням про продовження строку тримання Дорошенка М.І. під вартою строком на шістдесят днів. Необхідність продовження строку прокурор обґрунтував стандартними доводами, які постійно ним дублюються і переводяться з одного клопотання до іншого, а саме:

1) «... суворість покарання, яке може бути призначене у випадку доведеності вини Дорошенка М.І., характер висунутого обвинувачення, яке має значний суспільний інтерес, можуть спонукати останнього до вчинення дій, спрямованих на ухилення від кримінальної відповідальності, що дає обґрунтовану підставу вважати про наявність ризику того, що, перебуваючи на волі, обвинувачений може переховуватися від суду (п. 1 ч. 1 ст. 177 КПК України)»;

2) «... враховуючи, що обвинувачений має доступ до матеріалів кримінального провадження, в тому числі до анкетних даних свідків у кримінальному провадженні, що у поєднанні з тяжкістю злочинів, у вчиненні

яких обвинувачується Дорошенко М.І., та суворості покарання, яке загрожує йому у випадку доведення вини, з метою уникнення встановленої законом відповідальності є досить високим ризик того, що, перебуваючи на волі, обвинувачений може незаконно впливати на свідків у кримінальному провадженні з метою відмови або зміни в подальшому ними свідчень (п. 3 ч. 1 ст. 177 КПК України)»;

3) «Обвинувачення Дорошенка М.І. у вчиненні злочинів, передбачених п. 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України, у поєднанні із наявними ризиками, передбаченими п.п. 1, 3 ч. 1 ст. 177 КПК України, є достатніми для продовження застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, який відповідатиме характеру та тяжкості інкримінованих злочинів та особі обвинуваченого».

Ухвалою Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 16 серпня 2022 року це клопотання прокурора задоволено, строк тримання під вартою обвинуваченого Дорошенка М.І. продовжено до 14 жовтня 2022 року включно.

Вважаю, що зазначене судове рішення є необґрунтованим, безпідставним і незаконним, оскільки прийнято з істотними порушеннями вимог кримінального процесуального законодавства України. При його прийнятті не враховувались факти та обставини, якими володіє сторона захисту і які вказують на те, що в наданих стороною обвинувачення матеріалах кримінального провадження відсутні фактичні дані, які свідчать про наявність обґрунтованого обвинувачення щодо вчинення інкримінованих Дорошенку М.І. кримінальних правопорушень, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави суду вважати, що Дорошенко М.І. може здійснити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України. Крім цього, у процесі судового засідання сторона обвинувачення не виклала обставини, які свідчать, що заявлені ризики не зменшилися або з'явилися нові ризики, які виправдовують подальше тримання Дорошенка М.І. під вартою.

Безпідставність перебування Дорошенка М.І. під цим надзвичайно суворим запобіжним заходом змушує мене, як його захисника, звернутися до апеляційного суду зі скаргою на ухвалу Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 16.08.2022 року, навівши в ній відповідні аргументи щодо необхідності її скасування, а також зміни обраного запобіжного заходу на більш м'який.

I.

Запобіжні заходи можуть застосовуватися лише за наявності підстав, передбачених ч. 2 ст. 177 КПК. Цією частиною ст. 177 УПК визначено, що підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри (у цьому випадку – обвинувачення (авт.) у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені частиною першою цієї статті. Слідчий,

прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього підстав, передбачених КПК.

Відповідно до статті 183 КПК тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим статтею 177 КПК, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 КПК.

Виключність цього запобіжного заходу обумовлена тим, що відповідно до п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року «тримання під вартою осіб, які чекають судовий розгляд, не повинно бути загальним правилом». Тримання під вартою є найбільш суворим запобіжним заходом, який істотно обмежує конституційне право людини на свободу і особисту недоторканність. Будучи природним, воно повинно бути забезпечено посиленням захистом у сфері кримінального судочинства, а тому може бути обмежено тільки з дотриманням загальноправових принципів, виходячи з критеріїв розумності та необхідності.

Відповідно до ч. 2 ст. 331 КПК України вирішення питання судом щодо запобіжного заходу відбувається в порядку, передбаченому главою 18 цього Кодексу.

Аналіз проведеного 16.08.2022 року судового засідання, під час якого вирішувалось питання про продовження строку тримання обвинуваченого Дорошенка М.І. під вартою, свідчить про істотне порушення цих вимог. Ці порушення проявилися у наступному.

1. Клопотання про продовження строку тримання обвинуваченого Дорошенка М.І. під вартою прокурором Лазуткіним Л.Л. під час судового засідання не озвучувалось, ніхто із учасників судового провадження його не обговорював.

2. Прокурор Лазуткін Л.Л. доводи на підтримку свого клопотання в суді не викладав.

3. Обвинуваченому Дорошенку М.І., а також мені, як його захиснику, і адвокату Юркіну Ю.Ю., який теж є захисником Дорошенка М.І., суд не надав можливості висловити свої доводи щодо відсутності підстав для продовження строку тримання Дорошенка М.І. під вартою.

4. Суд не надав можливість обвинуваченому Прошину А.В., а також його захисникам Гаркавому Г.Г. і Новосельцеву М.М. висловити свою позицію і навести відповідні доводи щодо можливості і необхідності продовження строку тримання обвинуваченого Дорошенка М.І. під вартою.

5. Суд не надав можливість представнику потерпілого Михайлова Г.В. – адвокату Суровікіну І.Б., а також представнику потерпілих Михайлової А.А., Михайлова М.М., Михайлова С.С. – адвокату Гудименку Г.Г. висловити свою позицію і навести відповідні доводи щодо можливості і необхідності продовження строку тримання обвинуваченого Дорошенка М.І. під вартою.

Перелічені мною істотні порушення вимог КПК України, допущені

судом під час розгляду клопотання про продовження строку тримання під вартою обвинуваченого Дорошенка М.І., знаходять своє повне підтвердження відеозаписом судового засідання, а також копією журналу судового засідання за 16.08.2022 року (додаються до апеляційної скарги).

Зрештою це призвело до таких істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, якими регулюються питання застосування заходів забезпечення кримінального провадження, різновидом яких є запобіжні заходи:

– положень частини 3 ст. 131 КПК, які визначають, що застосування заходів забезпечення кримінального провадження не допускається, якщо ... прокурор не доведе, що:

1) існує обґрунтована підозра (в цьому випадку – обвинувачення (авт.) щодо вчинення кримінального правопорушення такого ступеня тяжкості, що може бути підставою для застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

2) потреби досудового розслідування (в цьому випадку – судового розгляду (авт.) виправдовують такий ступінь втручання у права і свободи особи, про який ідеться в клопотанні ... прокурора;

3) може бути виконане завдання, для виконання яких ... прокурор звертається із клопотанням;

– положень частини 5 ст. 131 КПК, які визначають, що під час розгляду клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження сторони кримінального провадження повинні подати ... суду докази обставин, на які вони посилаються;

– положень ч. 3 ст. 176 КПК, які визначають, що ... суд відмовляє у застосуванні запобіжного заходу, якщо ... прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів обставини є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених частиною першою цієї статті, не може запобігти доведенням під час розгляду або ризикам. Крім того, найбільш м'яким запобіжним заходом є особисте зобов'язання, а найбільш суворим – тримання під вартою;

– положень частини 1 ст. 183 КПК, які визначають, що тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, передбаченим статтею 177 цього Кодексу, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 цього Кодексу;

– положень частини 1 ст. 194 КПК, які визначають, що під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу ... суд зобов'язаний встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази обставини, які свідчать про:

1) наявність обґрунтованої підозри (в цьому випадку – обвинувачення

(авт.) у вчиненні ... обвинуваченим кримінального правопорушення;

2) наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених статтею 177 цього Кодексу, і на які вказує ... прокурор;

3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні:

– положень частини 2 ст. 194 КПК, які визначають, що ... суд зобов'язаний постановити ухвалу про відмову в застосуванні запобіжного заходу, якщо під час розгляду клопотання прокурор не доведе наявність всіх обставин, передбачених частиною першою цієї статті;

– положень частини 5 ст. 199 КПК, які визначають, що слідчий суддя (в цьому випадку – суд (авт.) зобов'язаний відмовити у продовженні строку тримання під вартою, якщо прокурор ... не доведе, що обставини, зазначені у частині третій цієї статті, виправдовують подальше тримання ... обвинуваченого під вартою.

Виходячи з викладеного, маю всі підстави стверджувати, що:

– ухвала Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 16.08.2022 року щодо продовження строку тримання обвинуваченого Дорошенка М.І. під вартою носить безпідставний, необґрунтований і незаконний характер, оскільки прийнята з істотними порушеннями вимог кримінального процесуального законодавства України;

– викладені судом в ухвалі відомості про наявність підстав для продовження строку тримання Дорошенка М.І. під вартою не відповідають дійсності;

– допущені судом у ході судового засідання порушення положень КПК України унеможливили реалізацію сторонами судового провадження, потерпілими та їх представниками своїх процесуальних повноважень;

– під час судового засідання з розгляду клопотання прокурора Лазуткіна Л.Л. судом були порушені такі загальні засади кримінального провадження як верховенство права, законність, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, забезпечення права на захист, змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередність дослідження показань, речей і документів та деякі інші.

II.

Відповідно до ст. 178 КПК України, при вирішенні питання про обрання запобіжного заходу, крім наявності ризиків, зазначених у статті 177 КПК, слідчий суддя, суд на підставі наданих сторонами кримінального провадження матеріалів зобов'язаний оцінити в сукупності всі обставини, у тому числі:

1) вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;

2) тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання

підозрюваного, обвинуваченого винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується;

3) вік та стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого;

4) міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання, у тому числі наявність в нього родини й утриманців;

5) наявність у підозрюваного, обвинуваченого постійного місця роботи або навчання;

6) репутацію підозрюваного, обвинуваченого;

7) майновий стан підозрюваного, обвинуваченого;

8) наявність судимостей у підозрюваного, обвинуваченого;

9) дотримання підозрюваним, обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше;

10) наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення;

11) розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

Немає жодного сумніву в тому, що перелічені вище обставини повинні були досліджуватися та враховуватися судом при вирішенні питання про продовження строку тримання Дорошенка М.І. під вартою.

Як показало судове засідання від 16.08.2022 року, зазначені обставини судом не досліджувалися і не оцінювалися, при прийнятті судового рішення не були враховані.

Стосовно кожної з обставин, яка має відношення до цього кримінального провадження, вважаю за необхідне заявити наступне.

1. Вагомість наявних доказів про вчинення обвинуваченим Дорошенком М.І. кримінальних правопорушень.

Оскільки судовий розгляд щодо інкримінованих Дорошенку М.І. кримінальних правопорушень до кінця не завершено, щось говорити про доведеність його вини неможливо. Але вже зараз видно, що інкриміноване Дорошенку М.І. вбивство Михайлова Г.В. і знищення належного йому автомобіля сторона обвинувачення жодними доказами не підкріплює, бо:

- згідно з висновками судово-медичних експертиз № 635 від 20.04.2021 р., № 635/240-Е від 28.04.2021 р. причина смерті потерпілого Михайлова Г.В. не встановлена;

- навіть якщо припустити, що Михайлов Г.В. умисно був позбавлений життя якимись особами, то зазначені в обвинувальному акті спосіб і місце вчинення вбивства є нічим іншим, як припущенням, оскільки жодними доказами ці обставини стороною обвинувачення не підтверджені. Що стосується зазначеного в обвинувальному акті мотиву вбивства Михайлова Г.В. (на ґрунті

особистої неприязні), то цей висновок також носить характер припущення, будь-якого фактичного підтвердження в матеріалах кримінального провадження він не має. Про існування якихось неприязних стосунків між Михайловим Г.В. і Дорошенком М.І. взагалі не доводиться говорити, бо вони раніше ніколи не були знайомі між собою і жодного разу не зустрічалися;

- жоден із допитаних під час досудового розслідування свідків не вказує на якусь причетність Дорошенка М.І. до позбавлення життя Михайлова Г.В. і знищення його майна. **Тому зазначене у клопотанні твердження прокурора, що Дорошенко М.І., маючи доступ до анкетних даних свідків у кримінальному провадженні, під час перебування на волі може незаконно впливати на свідків, носить маніпулятивний характер. Адже це твердження не відповідає дійсності, оскільки в Дорошенка М.І. відсутня будь-яка потреба незаконно впливати на свідків;**

- якихось інших доказів винуватості Дорошенка М.І. в причетності до позбавлення життя Михайлова Г.В., спалення належного йому автомобіля матеріали кримінального провадження не містять. Навпаки, вони свідчать про те, що Дорошенко М.І. не міг вчинювати інкриміновані йому дії у визначених стороною обвинувачення часових відрізках і місцях, адже фізично знаходився в іншому місці.

Не є обґрунтованим обвинувачення Дорошенка М.І. й у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України. Адже Дорошенко М.І. категорично заявляє, що знайдені в автомобілі, яким він користується, патрони йому не належать, вони підкинуті працівниками поліції. Аналіз матеріалів кримінального провадження вказує на достовірність цієї позиції Дорошенка М.І.

Так, досудове розслідування кримінального провадження за фактом смерті Михайлова Г.В. розпочато **31.03.2021 року**. З цього моменту і до **39.06.2021 року** (дня, коли в автомобілі Дорошенка М.І. знайдені і вилучені патрони), тобто протягом 3-х місяців, Дорошенко М.І. неодноразово викликався до слідчого і слідчого судді для участі у проведенні процесуальних дій, під час яких з'ясовувалась його можлива причетність до смерті Михайлова Г.В. Крім цього, він знав про затримання (01.04.2021 року) і взяття під варту (03.04.2021 року) за цим кримінальним провадженням свого товариша Прошина А.В., якому інкримінується вчинення вбивства Михайлова Г.В. Зазначені обставини вказують, що ситуація, яка склалася стосовно Дорошенка М.І. з самого початку досудового розслідування (фактичне перебування під підозрою без процесуального її оформлення), виключала можливість якоїсь його неправомірної поведінки, в тому числі пов'язаної з придбанням і зберіганням бойових припасів без передбаченого законом дозволу. Адже такими неправомірними діями Дорошенко М.І. додатково ставив себе під ще більший ризик притягнення до кримінальної відповідальності. Як людина зі здоровим глуздом, Дорошенко М.І. у ситуації, що склалася навколо нього в зазначений період, таких неправомірних дій

ніколи б не допустив.

При цьому слід мати на увазі, що відповідно до вимог ч. 3 ст. 5 Конвенції (правова позиція ЄСПЛ викладена у п. 60 рішення від 6 листопада 2008 року у справі «Слоєв проти України») навіть обґрунтована підозра у вчиненні злочину не може бути єдиним виправданням тримання під вартою підозрюваного, обвинуваченого, а тому слідчому судді, суду у разі задоволення клопотання про обрання або продовження терміну застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою необхідно чітко зазначити у судовому рішенні про наявність іншої підстави або ризику, що передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України.

2. Тяжкість покарання, що загрожує Дорошенку М.І. в разі визнання його винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він обвинувачується.

В обґрунтування наявності ризику того, що Дорошенко М.І., перебуваючи на волі, може переховуватися від суду, прокурор у своєму клопотанні визначає «... суворість покарання, яке може бути призначене у випадку доведеності вини Дорошенка М.І., характер висунутого обвинувачення, яке має значний суспільний інтерес, можуть спонукати останнього до вчинення дій, спрямованих на ухилення від кримінальної відповідальності ... ». Саме це, на думку прокурора, викликає необхідність продовження строку тримання під вартою Дорошенка М.І.

У цьому взаємозв'язку слід зазначити наступне.

Інкримінування Дорошенку М.І. суспільно небезпечних діянь, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, не означає, що до нього автоматично повинен обиратися запобіжний захід у вигляді тримання під вартою або його продовження. Від такого підходу до вирішення питання про обрання згаданого запобіжного заходу застерігають як норми національного законодавства, так і міжнародні договори, ратифіковані Україною, а також рішення Європейського суду з прав людини.

Так, згідно з п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року тримання під вартою осіб, що очікують судового розгляду, не може бути загальним правилом. Виходячи з положень ст. 5 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, видно, що право на свободу та особисту недоторканність встановлює тверду презумпцію на користь того, щоб підозрювані (обвинувачені) у вчиненні злочинів залишались на волі.

Ці важливі положення знаходять своє повне підтвердження в рішеннях Європейського суду з прав людини. Зокрема, у справі «Мамедова проти Росії» від 01.06.2006 року Європейський суд з прав людини відмітив: «... і районний, і обласний суди незмінно посилялись на тяжкість обвинувачення як на головний фактор при оцінці того, що заявниця буде переховуватися від правосуддя, перешкоджати ходу розслідування або вчинювати нові злочини. Однак Суд неодноразово зазначав, що хоча суворість покарання є

визначальним елементом при оцінці ризику ховатися від правосуддя або вчинення нових злочинів, потреба подальшого позбавлення когось свободи не можна оцінювати з виключно абстрактного погляду, беручи до уваги тільки тяжкість злочину». Подібна позиція Європейського суду з прав людини відображена в його рішеннях у справі «В. проти Швейцарії» від 26.01.1993 року, «Каучор проти Польщі» від 03.02.2009 року, а також по інших справах.

На недопустимість автоматичного застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою тільки у зв'язку з тяжкістю вчиненого злочину вказує Конституційний суд України. У мотивувальній частині Рішення Конституційного Суду України від 8 липня 2003 року № 14-рп в справі № 1-23/2003 зазначено, що сама по собі тяжкість злочину, що інкримінується обвинуваченому, не визначається підставою для застосування будь-якого виду запобіжного заходу.

Таким чином, наявність лише підозри (обвинувачення) у вчиненні тяжких та особливо тяжких злочинів, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі, не може бути підставою для подальшого перебування Дорошенка М.І. під вартою. Практика застосування до підозрюваного (обвинуваченого) запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на підставі обґрунтування тяжкості злочину, яка інколи має місце в діяльності деяких судових органів, є нічим іншим, як істотним порушенням кримінального процесуального закону. Адже тяжкість злочину і покарання за нього визначається тільки за результатами судового розгляду і прийнятті підсумкового судового рішення.

3. Вік та стан здоров'я обвинуваченого.

Дорошенко М.І. досяг віку, який дає йому спроможність належно оцінювати і виконувати прийняті за результатами досудового розслідування і судового розгляду об'єктивні та справедливі рішення у разі доведеності його вини. Навпаки, спроби безпідставного притягнення до кримінальної відповідальності, перебування під вартою викликають у нього критичне ставлення до органів досудового розслідування, прокуратури, зневіру щодо об'єктивного та справедливого правосуддя. Останнє негативно впливає на його психологічний і фізичний стан.

Безпідставне перебування під вартою погіршує стан здоров'я Дорошенка М.І. – адже він є інвалідом 3-ї групи з дитинства і позитивним пенсіонером, у 2014 році переніс хірургічне втручання на серці, у зв'язку з чим потребує систематичного стаціонарного лікування. Такий останній курс стаціонарного лікування Дорошенко М.І. проходив у вересні 2021 року. В умовах СІЗО він такої можливості позбавлений.

4. Міцність соціальних зв'язків обвинуваченого в місці його постійного проживання, в тому числі наявність у нього родини й утриманців.

У м. Дніпро Дорошенко М.І. проживає разом зі своєю сім'єю – дружиною і донькою, які фактично перебувають на його утриманні, оскільки:
– дружина не працює, бо змушена доглядати своїх престарілих і хворих

на різні недуги батьків (зокрема, батько є онкохворим і визнаний інвалідом 1-ї групи); крім цього, вона одночасно доглядає і матір чоловіка, 1940 р.н., яка теж має онкологічне захворювання. Батьки Дорошенка М.І. і його дружини, які проживають у м. Дніпро, потребують постійних і значних матеріальних витрат на їх лікування, що в міру своїх можливостей завжди робив Дорошенко М.І. до взяття під варту;

– донька є студенткою одного з вищих навчальних закладів м. Дніпра на контрактній основі, навчання якої Дорошенко М.І. до взяття під варту належно оплачував. Зараз вона змушена припинити навчання, оскільки не може оплачувати його без батька.

Через перебування Дорошенка М.І. під вартою члени його сім'ї фактично позбавлені будь-яких засобів для існування, тим більше, що в умовах війни і запровадженого в Україні воєнного стану вони позбавлені можливості віднайти якусь роботу.

Соціальне середовище, в якому Дорошенко М.І. перебував до взяття під варту, є позитивним: його батьки, члени сім'ї, батьки дружини ведуть нормальний спосіб життя, ніхто з них не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності. Більшість знайомих, з якими він спілкується, також характеризуються позитивно.

Ця надзвичайно висока міцність соціальних зв'язків Дорошенка М.І. в місці його проживання, наявність у нього родини й утриманців свідчить про те, що в разі його звільнення з-під варти він не буде переховуватися від суду, ухилятися від виконання покладених на нього процесуальних обов'язків.

5. Наявність у обвинуваченого місця роботи.

Отримуючи пенсію як інвалід дитинства, Дорошенко М.І. усе своє доросле життя, з урахуванням стану здоров'я, старається доповнити її за допомогою різних підробітків. А саме: з 30.05.2020 року він працює охоронцем у ТОВ «Саймінерал»; у вільний від чергувань час старається використати свої навички і вміння під час виконання інших видів робіт. Тим самим він забезпечує терпиме матеріальне становище власної сім'ї, підтримку своїх і дружини батьків.

6. Репутація обвинуваченого Дорошенка М.І.

Суспільна оцінка особистості Дорошенка М.І. носить позитивний характер, що підтверджується даними, які його характеризують. До цього слід додати, що на обліках наркологічного та психоневрологічного диспансерів Дорошенко М.І. не перебуває.

7. Майновий стан Дорошенка М.І.

Наявність пенсії, підробітки в міру своїх можливостей і стану здоров'я дозволяють обвинуваченому забезпечити матеріальну благополучність самого себе, членів власної сім'ї, підтримувати своїх і дружини батьків.

8. Наявність судимостей в обвинуваченого.

Дорошенко М.І. не є судимою особою.

9. Дотримання обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше.

Умови застосованого щодо Дорошенка М.І. за цим кримінальним провадженням запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою ним не порушувались. До обрання запобіжного заходу протягом п'яти місяців він як свідок з'являвся до слідчого і слідчого судді за першим їх викликом для участі в процесуальних діях, за цей час не допустив жодного порушення покладених на нього процесуальних обов'язків.

10. Наявність повідомлення Дорошенку М.І. про підозру у вчиненні інших кримінальних правопорушень.

Інкриміновані Дорошенку М.І. кримінальні правопорушення за час досудового розслідування та судового розгляду іншими правопорушеннями не підкріплені. Відкритих щодо нього інших кримінальних проваджень не має, нових повідомлень про підозру також.

11. Розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється або обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

З матеріалів кримінальних проваджень випливає, що інкриміновані Дорошенку М.І. кримінальні правопорушення не знаходять будь-якого підтвердження.

12. Ризик продовження чи повторення протиправної поведінки, зокрема ризик летальності, що його створює підозрюваний, обвинувачений, у тому числі у зв'язку з його доступом до зброї.

З матеріалів кримінальних проваджень випливає, що інкриміновані Дорошенку М.І. кримінальні правопорушення не знаходять будь-якого підтвердження. Крім цього, Дорошенко М.І. не є мисливцем, власником або володільцем якоїсь зброї. Тому як з цієї, так і з інших причин не мав будь-якого доступу до неї.

Незважаючи на всі ці вагомні аргументи, які їх сторона захисту мала намір викласти в судовому засіданні, але була позбавлена судом права на це, а також те, що під час судового засідання сторона обвинувачення:

1) не довела наявність обґрунтованого обвинувачення щодо вчинення Дорошенком М.І. інкримінованих йому кримінальних правопорушень, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави суду вважати, що обвинувачений може здійснити дії, передбачені п.п. 1, 3 ч. 1 ст. 177 КПК;

2) не довела, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, застосованих до Дорошенка М.І., не зможе забезпечити належну поведінку обвинуваченого, запобігти ризикам, передбачених п.п. 1, 3 ч. 1 ст. 177 КПК;

3) не довела наявність обставин, які свідчать, що заявлені ризики не зменшилися або з'явилися нові ризики, які виправдовують тримання Дорошенка М.І. під вартою, –

суд прийняв безпідставне, необґрунтоване та незаконне рішення про продовження строку тримання Дорошенка М.І. під вартою до 14 жовтня 2022 року.

Зазначена сукупність обставин вказує на те, що Дорошенко М.І. заслуговує на зміну обраного стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на більш м'який, бо він може забезпечити виконання покладених на нього процесуальних обов'язків і не допустить вчинення неправомірних дій, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК. Вважаю, що таким запобіжним заходом може стати домашній арешт або інший м'який запобіжний захід, який буде пропорційним, помірним та таким, що не становитиме надмірний тягар, не суперечитиме КПК України та практиці ЄСПЛ. Саме такий запобіжний захід дасть можливість повною мірою забезпечити виконання обвинуваченим процесуальних обов'язків.

Сторона захисту запевняє суд, що у випадку зміни Дорошенку М.І. запобіжного захисту на більш м'який, він буде добросовісно виконувати покладені на нього процесуальні обов'язки, під час судового розгляду поводити себе належним чином.

На підставі викладеного і керуючись ст.ст. 42, 46, 176-178, 181, 183, 199, 392, 393, 395, 396, 407 КПК України, –

ПРОШУ:

1. За необхідності дослідити під час розгляду апеляційної скарги відеозапис засідання Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 16.08.2022 року щодо розгляду клопотання про продовження строку тримання обвинуваченого Дорошенка М.І. під вартою, а також копію журналу цього судового засідання.

2. Скасувати ухвалу Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 16 серпня 2022 року про продовження строку тримання під вартою Дорошенка Михайла Івановича, 14.07.1978 року народження, обвинуваченого у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених п. 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 194, ч. 1 ст. 263 КК України.

3. Змінити обвинуваченому Дорошенку М.І. застосований до нього запобіжний захід у вигляді тримання під вартою на домашній арешт або інший м'який запобіжний захід, про що постановити нову ухвалу.

4. Оскільки обвинувачений Дорошенко М.І. і я, як його захисник, бажаємо брати участь в апеляційному розгляді, про дату і час розгляду апеляційної скарги нас повідомити.

Додатки:

- 1) копія апеляційної скарги для учасників судового провадження в 4 екз. (на 7 арк. кожна);
- 2) копія ухвали Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 16 серпня

2022 року в 4 екз. (на 4 арк. кожна);

3) диск з відеозаписом судового засідання від 16 серпня 2022 року (в 1 екз.);

4) копія журналу судового засідання від 16 серпня 2022 року в 4 екз. (на 4 арк. кожна);

5) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю в 1 екз. (на 1 арк.);

6) копія договору від 02.01.2021 року про надання правової допомоги Дорошенку М.І. в 1 екз. (на 1 арк.).

Адвокат

І.С. Бельський

22 серпня 2022 року

(Примітка: зразок взято з особистого архіву автора посібника. Незважаючи на істотні порушення вимог КПК України, допущені судом першої інстанції під час розгляду клопотання прокурора про продовження строку тримання обвинувачених під вартою, апеляційний суд залишив ухвалу суду першої інстанції в силі. Протягом подальшого судового розгляду кримінального провадження тримання обвинуваченого під вартою було замінено на домашній арешт).

Розділ 3

ЗРАЗКИ АПЕЛЯЦІЙНИХ СКАРГ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ І ЗАХИСТУ НА ВИРОКИ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ. УХВАЛИ АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ, ПОСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ЦИХ СКАРГ

3.1. Зразок апеляційної скарги на обвинувальний вирок суду за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України

До Дніпровського апеляційного суду

вул. Харківська, 13, м. Дніпро, 49030

через Жовтневий районний суд

м. Дніпропетровська

вул. Паторжинського, 18-а, м. Дніпро, 49044

Адвоката Бельського І.С.
(свідectво про право на зайняття адвокатською діяльністю № 0909 від 07.03.2001 року)

вул. Набережна Перемоги, б. 29а, м. Дніпро, 49101, моб. тел. 098-235-09-99

захисника Сіромахи Віталія Петровича, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України

Державна установа «Дніпровська установа виконання покарань № 4», вул. Надії Алексеєнко, 80, м. Дніпро, 49006

на вирок Жовтневого районного суду м. Дніпра від 14 червня 2019 року

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

Вироком Жовтневого районного суду м. Дніпра (головуючий: суддя Новак С.І.) від 14 червня 2019 року Сіромаху В.П. визнано винуватим у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України, та призначено йому покарання у виді позбавлення волі строком на вісім років, з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на три роки. Крім цього, ухвалено рішення про стягнення з Сіромахи В.П., в рахунок відшкодування моральної шкоди, на користь: Корчак В.Л. – 150 000 грн, Корчака В.О. – 100 000 грн. На підставі ст.ст. 122 ч. 2, 124 ч. 2 КПК України, з обвинуваченого Сіромахи В.П. на користь держави підлягають стягненню документально підтверджені витрати на залучення експертів у розмірі 6865 грн, 7150 грн, 7150 грн, 9152 грн та 1144 грн.

Згідно з вироком суду, «Обвинувачений Сіромаха В.П. 20 травня 2018 року близько 23 години 50 хвилин, керуючи належним йому на праві власності технічно справним автомобілем «ВАЗ-2106», реєстраційний номер АА 2515 АВ, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, тим самим заздалегідь позбавивши себе можливості об'єктивно оцінювати дорожню обстановку та її зміни, перевозючи пасажирів: на передньому сидінні – Сіромаху В.О., а на задньому – Корчак В.В., рухався зі швидкістю більше ніж 122 км/год по сухій, освітленій міським електричним освітленням проїжджій частині вул. Набережна Перемоги, з боку вул. Ярова в напрямку вул. Космічна, в м. Дніпро. Під час руху обвинувачений Сіромаха В.П., грубо порушив п.п. 1.3, 1.5, 2.3 «б» та «в», 2.9 «а», 12.1, 12.4 та 12.9 «б» Правил дорожнього руху України, які свідчать:

– п. 1.3 – «Учасники дорожнього руху зобов'язані знати та неухильно виконувати вимоги Правил дорожнього руху України, а також бути взаємно ввічливими»;

– п. 1.5 – «Дії або бездіяльність учасників дорожнього руху та інших осіб не повинні створювати небезпеку чи перешкоду для руху, загрожувати життю або здоров'ю громадян, завдавати матеріальні збитки»;

– п. 2.3 – «Для забезпечення безпеки дорожнього руху водій зобов'язаний»:

а) бути уважним, стежити за дорожньою обстановкою, відповідно реагувати на її зміну, стежити за правильністю розміщення та кріплення вантажу, технічним станом транспортного засобу і не відволікатися від керування цим засобом у дорозі;

б) на автомобілях, обладнаних засобами пасивної безпеки

(підголовники, ремені безпеки), користуватися ними і не перевозити пасажирів, не пристебнутих ременями безпеки;

– п. 2.9 – «Водієві забороняється»:

а) керувати транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

– п. 12.1 – «Під час вибору в установлених межах безпечної швидкості руху водій повинен урахувати дорожню обстановку, а також особливості вантажу, що перевозиться, і стан транспортного засобу, щоб мати змогу постійно контролювати його рух та безпечно керувати ним»;

– 12.4 – «У населених пунктах рух транспортних засобів дозволяється із швидкістю не більше 50 км/год.»;

– 12.9 – «Водієві забороняється»:

б) перевищувати максимальну швидкість, зазначену в пунктах 12.4-12.7, на ділянці дороги, де встановлено дорожні знаки 3.29, 3.31, або на транспортному засобі, на якому встановлено розпізнавальний знак відповідно до підпункту «и» пункту 30 цих Правил.

Рухаючись у районі буд. 53 по вул. Набережна Перемоги в м. Дніпро, будучи неуважним до дорожньої обстановки та її змінам, не діяв таким чином, щоб не наражати на небезпеку життя і здоров'я громадян, не маючи жодних перешкод технічного характеру для безпечного забезпечення руху, не вибрав безпечну швидкість руху, внаслідок чого не впорався з керуванням та виїхав за межі проїжджої частини праворуч, де допустив перекидання керованого ним транспортного засобу, під час якого непристебнуті пасками безпеки пасажирів Сіромаха В.О. та Корчак В.В. випали з салону автомобіля. В результаті дорожньо-транспортної пригоди потерпілим були заподіяні наступні тілесні ушкодження:

– Сіромасі В.О. у вигляді: сумісної тупої травми тіла; травматичної ампутації лівої нижньої кінцівки, переломів правої сідничної, лівої клубової та лобкових кісток, правої плечової та лівої ліктьової кісток, лівих стегнової та маломілкової кісток; розривів печінки та хребта у шийному відділі; крововиливів у м'яких покривних тканинах голови та під м'якою мозковою оболонкою головного мозку, у легені та діафрагму, у м'які покривні тканини шиї та грудної клітини, верхніх та нижніх кінцівок; осаджень на грудній клітині, синців на кістках та правій стопі, саден на кінцівках, задній поверхні тулубу та шиї. Смерть потерпілої Сіромахи В.О. настала від сумісної тупої травми тіла у вигляді травматичної ампутації лівої нижньої кінцівки, переломів кісток тазу, кісток верхніх та лівої нижньої кінцівок, розривів печінки та хребта у шийному відділі, крововиливів у внутрішні органи та м'які покривні тканини тіла, яка ускладнилася розвитком шоку;

– Корчак В.В. у вигляді: розривів печінки, переломів ребер та лопаток, лівої стегнової кістки та нижньої голівки лівої великогомілкової кістки; крововиливів у легені, у м'які покривні тканини голови, тулубу, лівої стопи;

численних саден на верхніх та нижніх кінцівках, тулубі, синців на лівому передпліччі та правому стегні, рани на лівих гомілці та стопі, правому плечі. Смерть потерпілої Корчак В.В. настала від сумісної тупої травми тіла у вигляді розривів печінки, переломів ребер та лопаток, лівих стегнової та великогомілкової кісток, крововиливів у м'які покривні та внутрішні тканини тіла, яка ускладнилася розвитком шоку.

Не оспорюючи висновків суду першої інстанції щодо встановлених фактичних обставин вчиненого Сіромахою В.П. злочину, доведеності вини обвинуваченого та правильності кваліфікації його дій, сторона захисту при цьому вважає, що, постановляючи вирок, суд не врахував дані, які характеризують особу обвинуваченого, у зв'язку з чим призначив йому надто суворе і несправедливе покарання.

Відповідно до статті 65 КК України особі, яка вчинила злочин, має бути призначене покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових злочинів. Це важливе правове положення знаходить свій подальший розвиток у пункті 1 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24.10.2003 року № 7 (зі змінами), в якому зазначено, що призначаючи покарання, у кожному конкретному випадку суди зобов'язані враховувати ступінь тяжкості вчиненого злочину, дані про особу винного та обставини справи, що пом'якшують і обтяжують покарання. Особі, яка вчинила злочин, має бути призначене покарання, необхідне і достатнє для її виправлення та попередження нових злочинів.

Визначені у ст. 65 КК України загальні засади призначення покарання є гарантією обрання винній особі необхідного і доцільного заходу примусу, який би ґрунтувався на засадах законності, гуманізму, індивідуалізації та сприяв досягнення справедливого балансу між правами і свободами особи та захистом інтересів держави і суспільства.

Відповідно до вказаних засад особі, яка вчинила злочин, має бути призначено покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових злочинів. Виходячи з принципу співмірності, цей захід примусу за своїм видом і розміром має бути адекватним (відповідним) характеру вчинення дій, їхній небезпечності та даним про особу винного. При виборі покарання мають значення і повинні братися до уваги обставини, які його пом'якшують і обтяжують.

Згідно зі ст. 414 КПК України невідповідним ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого визнається таке покарання, яке хоч і не виходить за межі, встановлені відповідною статтею (частиною статті) закону України про кримінальну відповідальність, але за своїм видом чи розміром є явно несправедливим через м'якість або суворість.

Під особою обвинуваченого в контексті ст. 414 КПК України слід розуміти сукупність фізичних, соціально-демографічних, психологічних, правових, морально-етичних та інших ознак індивіда, щодо якого ухвалено

обвинувальний вирок, які існують на момент прийняття такого рішення та мають важливе значення для вибору покарання з погляду мети та засад його призначення.

Моя участь у цьому кримінальному провадженні як захисника Сіромаха В.П. дає підстави стверджувати, що, постановляючи вирок і призначаючи обвинуваченому покарання, суд на даний момент не врахував низку обставин, на які звертала увагу сторона захисту під час судового розгляду. А вони є надзвичайно важливими для прийняття об'єктивного і справедливого судового рішення, оскільки стосувалися як деяких обставин вчиненого Сіромахою В.П. кримінального правопорушення, так і особи обвинуваченого.

Ними є:

1. Сіромаха В.П. дійсно вчинив жахливе за своїми наслідками кримінальне правопорушення, яке призвело до позбавлення життя двох людей. Але при цьому не можна залишати поза увагою те, що зазначене діяння вчинено ним не умисно, **а з необережності.**

2. Під час досудового розслідування Сіромаха В.П. своєї вини у вчиненні кримінального правопорушення не заперечував, а під час судового розгляду **визнав її повністю, щиро покаявся в тому, що вчинив. Факт щирого каяття Сіромахою В.П. суд визнав обставиною, яка пом'якшує покарання обвинуваченому.**

3. Сіромаха В.П. має постійне місце проживання у м. Дніпро (мешкає у приватному будинку за № 42 по вул. Пролетарській). Після смерті дружини у цьому будинку зараз проживає його дочка Варвара, 01.02.2000 року народження, яку він завжди оточував батьківською турботою, брав постійну участь у її вихованні та матеріальному забезпеченні. Всі його члени сім'ї раніше підтримувались, а дочка до цього часу потребує підтримки від свого батька, адже її з матір'ю матеріальне та інше забезпечення завжди залежало лише від нього. До того ж вона потребує постійного батьківського контролю, підтримки у веденні домашнього господарства, оскільки у будинку залишилась одна.

Вважаю за необхідне підкреслити, що вже протягом трьох останніх років Сіромаха В.П. оплачує дороговартісне навчання своєї дочки на факультеті міжнародних відносин Дніпровського національного університету ім. О. Гончара. Її подальше навчання у цьому навчальному закладі на контрактних засадах залежить лише від Сіромахи В.П.

За місцем проживання обвинувачений характеризується виключно позитивно, ніхто із сусідів або інших осіб ніколи якихось претензій щодо його поведінки не пред'являв.

Соціальне середовище, в якому Сіромаха В.П. постійно перебував до вчинення кримінального правопорушення, є позитивним: його члени сім'ї вели нормальний спосіб життя, ніхто з них не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності. Більшість знайомих, з якими він

спілкувався і підтримував стосунки, також характеризуються позитивно.

4. Все своє доросле життя Сіромаха В.П. працевлаштований, він важко працював, стараючись таким чином забезпечити свою сім'ю достатніми матеріальними статками, належним рівнем життя. З 1997 року, тобто понад 20 років, постійно працював фрезерувальником 6-го розряду у ПрАТ «Нижньодніпровський трубний завод», демонстрував на цій посаді високі показники у своїй діяльності. Серед працівників заводу мав високий авторитет. **По роботі характеризується виключно позитивно.**

5. Суспільна оцінка особистості Сіромаха В.П. носить позитивний характер. Як вже згадувалося вище, за місцем роботи і проживання він характеризується лише позитивно.

До цього слід додати, що **на обліках наркологічного та психоневрологічного диспансерів Сіромаха В.П. не перебуває.**

6. Наявність постійної роботи, отримання високої заробітної плати за її виконання дозволяла обвинуваченому забезпечити належну матеріальну благополучність самого себе і членів своєї сім'ї.

7. Сіромаха В.П. не є судимою особою. Інкриміноване йому кримінальне правопорушення вчинив вперше у своєму житті через необережність. Ніколи раніше не притягувався ні до кримінальної, ні до адміністративної відповідальності. Умови застосованого щодо нього у даному кримінальному провадженні запобіжного заходу ні під час досудового розслідування, ні під час судового провадження не порушував.

8. Обвинувачений досяг 38-річного віку. Цей вік дає йому можливість належно усвідомити та оцінити вчинене ним діяння, сприймати і виконувати прийняте за результатами судового розгляду об'єктивне і справедливе рішення. Таке рішення сприятиме його швидкому виправленню, стане підставою для повернення до нормального життя, яке він вів перед вчиненням кримінального правопорушення.

9. Безпідставне тривале відбування кримінального покарання в умовах ізоляції може негативно вплинути на стан здоров'я Сіромаха В.П. – адже він ще з 2007 року страждає гіпертонічною хворобою, яка неодноразово змушувала його проходити курси лікування як у стаціонарних, так і амбулаторних умовах.

Вищенаведена позитивна характеристика особи обвинуваченого Сіромаха В.П. свідчить про те, що він є законослухняним громадянином, до вчинення суспільно небезпечних діянь не схильний. Усе це вказує, що те необережне кримінальне правопорушення, в якому він обвинувачується, вчинено ним випадково, за збігом певних обставин і без їх належного усвідомлення.

Те, що Сіромаха В.П. за вчинене діяння має понести кримінальне покарання, сумніву немає. Але не можна відкинути те, що він вже зразу після вчиненої дорожньо-транспортної пригоди несе безстрокове, довічне моральне покарання, тягар якого є значно більшим і страшнішим порівняно з

кримінальним покаранням. Адже він своїми нерозсудливими і неправомірними діями:

- позбавив життя двох близьких для себе осіб: своєї дружини Сіромахи В.О., а також Корчак В.В., яка перебувала у тісних родинних і дружніх стосунках з його сім'єю;
- завдав страшного удару матерям цих загиблих, які змушені були хоронити своїх доньок, переживши їх, що є алогічним, неприродним явищем;
- позбавив свою доньку, а також доньку Корчак В.В. щастя мати матерів, бути поряд з ними, отримувати від них відповідну допомогу.

Цей страшний і важкий хрест моральної відповідальності Сіромаха В.П. буде нести до кінця свого життя, до останнього подиху. Немає сумніву, що таке моральне покарання є більш ніж достатнім не лише для його виправлення, а й попередження вчинення ним нових злочинів.

Незважаючи на всі ці озвучені мною під час судових дебатів дані, які характеризують особу обвинуваченого, прохання визнати і врахувати їх при постановленні судового рішення як обставини, що пом'якшують покарання, призначити йому мінімально можливе покарання, суд цього не зробив. Проігнорувавши ці прохання сторони захисту, **позицію державного обвинувача, яким пропонувалось призначити Сіромасі В.П. покарання у виді позбавлення волі строком на шість років і шість місяців**, суд засудив обвинуваченого до 8 (восьми) років позбавлення волі, що є близьким до максимально можливого, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України. Та якихось належних мотивів, що спонукали суд до призначення такого строку покарання, суд у вирокі не навів.

Все це свідчить про те, що призначене Сіромасі В.П. судом першої інстанції кримінальне покарання є надто суворим і явно несправедливим; воно аж ніяк не відповідає справедливому балансу між загальними інтересами суспільства та вимогами захисту основоположних прав особи і, безперечно, буде становити особистий надмірний тягар для обвинуваченого.

На підставі вищевикладеного і керуючись статтями 392, 393, 395, 396, 407, 409, 414 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Вирок Жовтневого районного суду м. Дніпра від 14 червня 2019 року за обвинуваченням Сіромахи Віктора Петровича у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України, в частині призначеного покарання змінити у зв'язку з його невідповідністю особі обвинуваченого, надмірною суворістю і явною несправедливістю.

2. Призначити обвинуваченому Сіромасі В.П. мінімальне покарання, визначене санкцією ч. 3 ст. 286 КК України, яке буде достатнім та необхідним для виправлення обвинуваченого та попередження нових злочинів,

співмірним ступеню тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особі обвинуваченого та обставинам, що пом'якшують та обтяжують покарання. Видається, в наведеному випадку можливе і доцільне звільнення обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням – воно дасть йому можливість відшкодувати завдану ним майнову і моральну шкоду потерпілим у цьому кримінальному провадженні, а також компенсувати витрати на залучення експертів.

Додатки:

- 1) копія вироку Жовтневого районного суду м. Дніпра від 14 червня 2019 року в 6-х екз. (на 5 стор. кожна);
- 2) копія апеляційної скарги в 6-ти екз. (на 7 арк. кожна);
- 3) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю в 1 екз. (на 1 арк.);
- 4) копія договору від 20.11.2018 року про надання правової допомоги Сіромасі В.П. в 1 екз. (на 1 арк.).

Адвокат

І.С. Бельський

10 липня 2019 року

(Примітка: зразок взято з особистого архіву автора посібника. За результатами розгляду скарги апеляційний суд залишив вирок суду першої інстанції без змін).

3.2. Зразки процесуальних документів сторони обвинувачення і захисту на виправдувальний вирок суду першої інстанції за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України. Ухвали апеляційного суду за результатами їх розгляду
(особистий архів автора посібника)

***Ухвала Бабушкінського районного суду м. Дніпра
про направлення обвинувального акта до апеляційного суду для
визначення підсудності кримінальної справи***

08.05.20__

Провадження 1-кп/932/329/20

Справа 932/3037/20

УХВАЛА
Іменем України

8 травня 2020 року Бабушкінський районний суд м. Дніпропетровська у складі:
Головуючого-судді ОСОБА_1,
при секретарі ОСОБА_2,
прокурора ОСОБА_3,
захисника адвоката ОСОБА_4,
за участю:
обвинуваченого ОСОБА_5,
розглянувши у підготовчому судовому засіданні в залі суду у м. Дніпро обвинувальний акт з додатками у кримінальному провадженні, внесеному до ЄРДР за № 12020040640000074, відносно ОСОБА_5, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця м. Дніпропетровська, який зареєстрований та проживає за адресою: АДРЕСА_1, який обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, –

ВСТАНОВИВ

До Бабушкінського районного суду м. Дніпра 12 березня 2020 року з Дніпропетровської місцевої прокуратури № 2 Дніпропетровської області надійшов обвинувальний акт та додатки до нього у кримінальному провадженні відносно ОСОБА_5 за ознаками кримінального правопорушення,

передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, щодо обвинуваченого обирався запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, строк дії якого сплинув.

12 березня 2020 року за кримінальним провадженням винесена ухвала про призначення підготовчого судового засідання.

У підготовчому судовому засіданні захисник ОСОБА_4 заявив клопотання про направлення обвинувального акта до Дніпровського апеляційного суду для визначення підсудності зазначеної справи та для подальшого направлення її до відповідного суду відповідно до пред'явленого обвинувачення, оскільки зазначена кримінальна справа не підсудна Бабушкінському районному суду м. Дніпропетровська.

Вислухавши позиції учасників процесу щодо можливості призначення справи до розгляду, судом було встановлено, що зазначена кримінальна справа не підсудна Бабушкінському районному суду м. Дніпропетровська, а клопотання захисника підлягає задоволенню.

Відповідно до ст. 32 КПК України кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення.

Як зазначено в обвинувальному акті, який надійшов до суду, ОСОБА_5 у невстановлений час та у невстановленому місці, маючи умисел на незаконне придбання та носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу, придбав ручну короткоствольну гладкоствольну вогнепальну зброю – самозарядний пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета моделі «RG-88» № НОМЕР_1 калібру 9 мм P.A. Knall, шляхом внесення в конструкцію вищевказаного пістолета змін, а саме: видалення з каналу ствола стаціонарного захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм P.A. Knall, а в якості снаряду куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм, забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних у нього снарядів (куль), який він незаконно почав носити із собою та 09.01.2020 року доставив до буд. АДРЕСА_2, де у період часу з 10.40 год. до 11.43 год. був зупинений працівниками поліції, які у нього виявили та вилучили вищевказану вогнепальну зброю, яку ОСОБА_5 незаконно придбав та носив без передбаченого законом дозволу. Таким чином, місцем скоєння злочину є район буд. № 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро, що є територією Амур-Нижньодніпровського району. Аналізуючи вищенаведене, суд доходить висновку, що кримінальне провадження надійшло до суду з порушенням правил територіальної підсудності.

Згідно зі ст. 34 КПК України питання про передання кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції вирішується колегією суддів відповідного суду апеляційної інстанції за поданням місцевого суду або за клопотанням сторін чи потерпілого не пізніше п'яти днів від моменту внесення такого подання чи

клопотання, про що постановляється ухвала.

Виходячи з вищенаведеного, суд вважає необхідним задовольнити клопотання захисника та доходить висновку про необхідність звернення до апеляційного суду для визначення підсудності зазначеної кримінальної справи.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 32, 34, 314 КПК України, суд, –

ПОСТАНОВИВ

Направити обвинувальний акт з додатками у кримінальному провадженні, внесеному до ЄРДР за № 12020040640000074 відносно ОСОБА_5, який обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, до Дніпровського апеляційного суду для визначення підсудності зазначеної справи та направлення її до Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра в межах територіальної юрисдикції.

Ухвала суду оскарженню не підлягає.

Суддя Бабушкінського
районного суду м. Дніпра ОСОБА_1

***Ухвала апеляційного суду про визначення підсудності судового
розгляду кримінального провадження***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-п/803/701/20

Справа № 932/3037/20

Суддя у 1-й інстанції – Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_1

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

28 травня 2020 року Колегія суддів судової палати у кримінальних справах Дніпровського апеляційного суду у складі:

головуючого судді ОСОБА_1,
суддів ОСОБА_2, ОСОБА_3,

при секретарі ОСОБА_4,
розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Дніпрі подання Бабушкінського районного суду м. Дніпра про визначення підсудності матеріалів кримінального провадження № 12020040640000074 від 09.01.2020 року за обвинуваченням ОСОБА_5, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, –

В С Т А Н О В И Л А :

До Дніпровського апеляційного суду надійшли матеріали кримінального провадження з ухвалою Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 08 травня 2020 року про вирішення питання про направлення кримінального провадження до іншого суду за територіальною підсудністю.

Перевіривши надані матеріали кримінального провадження, колегія суддів дійшла наступного висновку.

Судом апеляційної інстанції встановлено, що до Бабушкінського районного суду м. Дніпра надійшов обвинувальний акт у кримінальному провадженні № 12020040640000074 від 09.01.2020 року за обвинуваченням ОСОБА_5 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Матеріалами кримінального провадження підтверджено, що згідно з обвинувальним актом ОСОБА_5 у невстановлений час та у невстановленому місці, маючи умисел на незаконне придбання та носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу, придбав ручну короткоствольну гладкоствольну вогнепальну зброю – самозарядний пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета моделі «RG-88» № НОМЕР_1 калібру 9 мм Р.А. Knall, шляхом внесення в конструкцію вищевказаного пістолета змін, а саме: видалення з каналу ствола стаціонарного захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм Р.А. Knall, а в якості снаряда куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм, та забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних у нього снарядів (куль), який він незаконно почав носити із собою та 09.01.2020 року доставив до буд. АДРЕСА_1, де у період часу з 10.40 год. до 11.43 год. був зупинений працівниками поліції, які у нього виявили та вилучили вищевказану вогнепальну зброю, яку ОСОБА_5 незаконно придбав та носив без передбаченого законом дозволу. Таким чином, місцем скоєння злочину є район буд. № 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро, що є територією Амур-Нижньодніпровського району.

Відповідно до ст. 32 КПК України кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення. У разі, коли було вчинено кілька кримінальних

правопорушень, кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено більш тяжке правопорушення. Якщо місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, то кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого закінчено досудове розслідування.

Відповідно до вимог ст. 34 ч. 1 п. 1 КПК України кримінальне провадження передається на розгляд іншого суду, якщо до початку судового розгляду виявилось, що кримінальне провадження надійшло до суду з порушенням правил територіальної підсудності.

Згідно з ч. 2 ст. 34 КПК України питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції вирішується колегією суддів відповідного суду апеляційної інстанції за поданням місцевого суду або за клопотанням сторін чи потерпілого не пізніше п'яти днів з дня внесення такого подання (клопотання), про що постановляється вмотивована ухвала.

З урахуванням наведеного, колегія суддів приходить до висновку про задоволення подання Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська та направлення кримінального провадження щодо ОСОБА_5 для здійснення судового провадження до Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпропетровська у встановленому законом порядку.

Керуючись ст.ст. 32, 34, 405 КПК України, колегія суддів,—

ПОСТАНОВИЛА:

Подання Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська — задовольнити.

Матеріали кримінального провадження № 12020040640000074 від 09.01.2020 року за обвинуваченням ОСОБА_5 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, направити до Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра для здійснення судового провадження у встановленому законом порядку.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення та оскарженню в касаційному порядку не підлягає.

Судді:

ОСОБА_1 ОСОБА_2 ОСОБА_3

***Ухвала про призначення підготовчого судового
засідання в суді першої інстанції***

Справа № 932/3037/20
(1-кп/199/397/20)

УХВАЛА

03 червня 2020 року

м. Дніпро

Суддя Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра ОСОБА_1, отримавши обвинувальний акт у кримінальному провадженні № 12020040640000074 від 09.01.2020 відносно ОСОБА_2 за його обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України,

ВСТАНОВИВ:

03.06.2020 до Амур-Нижньодніпровського районного суду міста Дніпра надійшов обвинувальний акт у кримінальному провадженні № 12020040640000074 від 09.01.2020 відносно ОСОБА_2 за його обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, тому є всі підстави для призначення підготовчого судового засідання та виклику учасників судового провадження.

Керуючись ч. 1 ст. 314, ст.ст. 369, 371, 372 КПК України,

ПОСТАНОВИВ:

Призначити підготовче судове засідання у кримінальному провадженні 12020040640000074 від 09.01.2020 відносно ОСОБА_2 за його обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, на 10.30 годину 11.06.2020 в залі судового засідання Амур-Нижньодніпровського районного суду міста Дніпропетровська.

Викликати в підготовче судове засідання учасників судового провадження.

Ухвала набирає чинності негайно та окремому оскарженню не підлягає.

Суддя: ОСОБА_3
03.06.2020

**Ухвала про призначення до судового розгляду кримінального
провадження в суді першої інстанції**

Справа № 932/3037/20
(1-кп/199/397/20)

УХВАЛА

16.06.2020

м. Дніпро

Амур-Нижньодніпровський районний суд м. Дніпра у складі:
головуючого судді ОСОБА_1,
секретаря судового засідання ОСОБА_2,
розглянувши у підготовчому судовому засіданні в залі суду кримінальне
провадження № 12020040640000074 від 09.01.2020 відносно ОСОБА_3 за його
обвинуваченням у вчиненні злочинів, передбачених ч.1 ст. 263 КК України,
за участю:
прокурора ОСОБА_4,
обвинуваченого ОСОБА_3,
захисника ОСОБА_5

ВСТАНОВИВ:

Всі учасники судового провадження вважали можливим призначити
судовий розгляд у відкритому судовому засіданні на підставі обвинувального
акта відносно ОСОБА_3 за його обвинуваченням у вчиненні злочинів,
передбачених ч.1 ст. 263 КК України.

Суд, вислухавши думки учасників судового провадження, дослідивши
зміст обвинувального акта та реєстр матеріалів досудового розслідування,
вважає, що дане кримінальне провадження підсудне
Амур-Нижньодніпровському районному суду міста Дніпропетровська, підстав
для закриття кримінального провадження, передбачених п.п. 4-8 ч. 1 або ч. 2
ст. 284 КПК України, або повернення обвинувального акта не встановлено,
тому дане кримінальне провадження підлягає призначенню до судового
розгляду у відкритому судовому засіданні.

Керуючись ст.ст. 314-316, 369, 371, 372 КПК України, суд

ПОСТАНОВИВ:

Призначити судовий розгляд за кримінальним провадженням № 12020040640000074 від 09.01.2020 відносно ОСОБА_3 за його обвинуваченням у вчиненні злочинів, передбачених ч.1 ст. 263 КК України, у відкритому судовому засіданні на 14.30 год. 16.06.2020 року в залі судового засідання Амур-Нижньодніпровського районного суду міста Дніпра за адресою: вул. Новоселівська, 9, місто Дніпро.

Судовий розгляд за кримінальним провадженням здійснювати суддею одноособово.

У судові засідання викликати: прокурора, обвинуваченого, захисника.

Згідно зі ст. 317 КПК України роз'яснити учасникам судового провадження можливість ознайомитися з матеріалами кримінального провадження, якщо вони про це заявлять клопотання.

Ухвала набирає чинності негайно та оскарженню не підлягає.

Суддя ОСОБА_6
16.06.2020

Виправдувальний вирок суду першої інстанції

Справа № 932/3037/20
(1-кп/199/217/21)

ВИРОК

іменем України

23 квітня 2021 року

м. Дніпро

Амур-Нижньодніпровський районний суд м. Дніпра у складі:
головуючого судді ОСОБА_1,

за участю секретаря судового засідання ОСОБА_2,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в місті Дніпро кримінальне провадження № 12020040640000074, внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань 09.01.2020, відносно обвинуваченого:

ОСОБА_3, який народився ІНФОРМАЦІЯ_1 у м. Дніпропетровську, громадянина України, українця, що проживає без реєстрації у квартирі

АДРЕСА_1, офіційно не працевлаштованого, не одруженого, на утриманні неповнолітніх і непрацездатних осіб не має, із середньою освітою, раніше судимого -

– 09.10.2018 Індустріальним районним судом м. Дніпра за ч. 2 ст. 187, ч. 2 ст. 27, ч. 3 ст. 27, ч. 2 ст. 146, ч. 2 ст. 27, ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 189, ч. 2 ст. 289, ч. 1 ст. 70 КК України до покарання у виді позбавлення волі строком на 7 років 6 місяців, звільнений 23.11.2018 після відбуття покарання;

у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. 1 ст. 263 КК України,

сторони кримінального провадження:

прокурор ОСОБА_4,

обвинувачений ОСОБА_3,

захисник ОСОБА_5

В С Т А Н О В И В:

1. Формулювання обвинувачення, яке пред'явлене особі і визнане судом недоведеним.

Згідно з обвинувальним актом у кримінальному провадженні № 12020040640000074, яке внесене до Єдиного реєстру досудових розслідувань, 09.01.2020 ОСОБА_3 висунуто обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, тобто у незаконному придбанні та носінні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу, за наступних обставин.

ОСОБА_3 у невстановлені слідством дату і час, знаходячись у невстановленому місці, маючи умисел на незаконне придбання і носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу, за невстановлених обставин придбав із невстановленого слідством джерела, без передбаченого законом дозволу, ручну короткоствольну гладкоствольну вогнепальну зброю – самозарядний пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета мод. «R.G-88» № НОМЕР_1, калібру 9 мм Р.А. Knall (виробництва Німеччини), шляхом внесення в конструкцію вищевказаного пістолета наступних змін: видалення з каналу ствола стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів кінетичними снарядами; та який придатний до проведення пострілів способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм Р.А. (Knall), а в якості снаряду – куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм, при цьому забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних з нього снарядів (куль), який незаконно почав носити при собі, пересуваючись вулицями м. Дніпро.

09.01.2020 в період часу з 10 год. 40 хв. до 11 год. 43 хв. ОСОБА_3, знаходячись поряд з буд. 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро, був зупинений

співробітниками поліції та під час огляду у нього виявлено та вилучено ручну короткоствольну гладкоствольну вогнепальну зброю – самозарядний пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета мод. «RG-88» № НОМЕР_1, калібру 9 мм Р.А. Knall (виробництва Німеччини) шляхом внесення в конструкцію вищевказаного пістолета наступних змін: видалення з каналу ствола стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів кінетичними снарядами; та який придатний до проведення пострілів способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм Р.А. (Knall), а в якості снаряду – куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм, при цьому забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних з нього снарядів (куль), яку останній придбав та носив при собі без передбаченого законом дозволу.

Вказані дії ОСОБА_3 кваліфіковані досудовим слідством за ч. 1 ст. 263 КК України, тобто у незаконному придбанні та носінні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу.

Обвинувачений ОСОБА_3 в судовому засіданні винним себе не визнав та пояснив, що його необґрунтовано підозрювали у вчиненні злочину за ч. 2 ст. 187 КК України, у зв'язку з чим в органі досудового розслідування була ухвала на проведення обшуку його квартири. Проте, як пояснив обвинувачений, він 9 січня на початку 10 години ранку підійшов до автомобіля, а Спіцина Яна була позаду нього на 1-2 хвилини. Коли він підійшов до автомобіля і відчинив двері, на нього напали 4 чоловіки. Заламавши його, поклали на землю, де він пролежав близько однієї години. Декілька людей сиділо на ньому, це були люди з Бабушкінського ВП. ОСОБА_3 прохав надати йому захисника Головченка, але його вимогу проігнорували, поклали на капот та незрозуміло звідки дістали пістолет, що йому не належав. Він не відчував, що йому щось засовували, бо був мороз. Він кричав, аби привернути увагу людей. Не розуміє, як на пістолеті опинились начебто його відбитки пальців. Скаргу ОСОБА_3 писав та прохав прокурора розібратися, але наступного дня прокурор та слідчий зникли, потім йому вручили підозру. Заступник начальника розшуку йому сказав, щоб він розповів, де група грабіжників, тоді наступного дня його відпустять додому, а якщо не розкаже, то затримують, тому що йому все одно ніхто не повірить, адже у нього є 4 судимості. ОСОБУ_3 заарештували 9 січня о 22:00, а 10 січня привели до заступника начальника розшуку. В ІТТ він сидів 3 дні, потім повезли на санкцію. ОСОБА_3 писав письмові скарги, але відповідей не було ніяких, а потім скарги взагалі зникли. ОСОБА_3 пояснив, що він не знає, чи були присутні поняті, адже там було багато людей. Коли він побачив, що дістали пістолет, то був у шоці. Він правша, був одягнений у куртку та спортивні штани. На момент затримання йому наділи капюшон на голову, і він весь час був у капюшоні, лежачи на землі, руки були у кайданках за спиною. На ОСОБІ_3 сиділи 8 осіб та давили на руки. У нього не брали відбитки

пальців та дактилокарта не складалась. Коли слідчий сказав, що всі розуміють, що йому підкинули зброю, то ОСОБА_3 дав відбитки пальців, але ніде не підписувався.

Стороною обвинувачення для доведеності винуватості обвинуваченого ОСОБА_3 у вчиненні злочину за вказаних обставин надано докази, а саме: показання свідків, письмові докази, речові докази, висновки експертиз, безпосереднім дослідженням яких встановлено наступне.

Так, свідок ОСОБА_6 у судовому засіданні пояснив, що на початку січня 2020 року, як їхати в бік міста, праворуч біля будинку, близько 10.00 години він йшов на зупинку через двір, в районі магазину «Варус» Фрунзенський район у місті Дніпрі, де побачив на відстані від себе 10-15 метрів громадянина, у якого за поясом знаходився предмет, схожий на пістолет, а саме рукоятку, здалося, що це зброя, потім він зателефонував до поліції та повідомив про подію. Під час досудового розслідування його допитали, допит було здійснено слідчим у найближчий час. Під час допиту психологічного або фізичного впливу з боку працівників поліції не було. Слідчі дії з ним не проводилися. Як вказав свідок, обвинувачений ОСОБА_3 був одягнений в темні сині штани джинсові, точно не спортивні штани та чорну коротку куртку. Телефон, з якого він телефонував до поліції, він продав і його номер не пам'ятає. Коли зателефонував на 102, то повідомляв своє прізвище, йому відповіла жінка. Патруль він не дочекався.

Свідок ОСОБА_7, який був слідчим у даному кримінальному провадженні, у судовому засіданні пояснив те, що 09.01.2020 близько 09.00 години ранку на підставі ухвали слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпра, що була у них на руках, у межах іншого кримінального провадження за фактом розбійного нападу, він у складі слідчої групи приїхав на АДРЕСА_2 для проведення обшуку за місцем мешкання ОСОБИ_3. Проте у цей час надійшло повідомлення про те, що невстановлена особа знаходиться зі зброєю на вулиці. Звідкіля і кому надійшло повідомлення про те, що у ОСОБИ_3 зброя, він не знає. Хто саме затримував ОСОБУ_3, йому невідомо, його тільки запросили для вилучення зброї, тому він провів лише поверхневий огляд ОСОБА_3 та вилучив зброю в присутності понятих, у яких не було зауважень чи клопотань щодо цієї процесуальної дії. Крім нього, були оперативні співробітники, які не представлялися і своїх прізвищ не називали, хто саме – він не пам'ятає, як і не пам'ятає, хто саме затримував ОСОБА_3, якого він вперше побачив лежачим на землі. Свідок пояснив, що він провів лише поверхневий огляд ОСОБА_3 та вилучив зброю. Обшук ОСОБА_3 «куріровали» співробітники Дніпропетровського ВП, і криміналіст також був із Дніпропетровського ВП. Хто саме проводив відеофіксацію огляду ділянки місця події, йому невідомо, можливо співробітники СКП, які не були учасниками огляду, тому їх прізвища і не зазначалися у протоколі. Оскільки затриманий ОСОБА_3 не був підозрюваним, тому йому права і понятим не роз'яснювалися.

Фактично огляд проводився годину, але відео знімав не він, а просто долучив його як речовий доказ. Фотографування полягало у здійсненні фото особи, де ці фото – йому не відомо. На його думку, протокол не повинен містити інформацію про особу, яка веде зйомку. Хто знімав відео, він не знає. З камери на диск переносив інформацію він. Первинним носієм є флеш-карта, потім скопійовано на диск для матеріалів справи. Відеозапис було показано повністю, він працював.

Крім вказаного, свідок зазначив, що ОСОБА_3 не вимагав надати йому захисника, і якби затриманий висунув цю вимогу, обшук був би негайно зупинений для залучення захисника.

Свідок ОСОБА_8 у судовому засіданні повідомив, що приблизно рік тому назад, близько 10.00 години ранку, він з ОСОБА_9 йшли додому від ОСОБА_10, у якого вони були у гостях. По Донецькому шосе у місті Дніпрі їх зупинили чоловіки та попросили бути понятими, люди були без поліцейської форми та посвідчення не показували, права та обов'язки ані йому, ані ОСОБА_11 не роз'яснялися. Він взагалі не розумів, що відбувається. Хто що робив і навіщо, також було незрозуміло. Відбувався «беспредел». Вони з ОСОБА_12 підійшли, побачили лежачого хлопця, це було взимку, холодно. Чоловік лежав на землі довгий час – 25-30 хвилин. Затриманий прохав встати, але поліція у «балаклавах» не реагувала. Слідчий не казав, що шукає. Хтось підійшов, мабуть, слідчий, розпочався сумнівний обшук, перед ним з ОСОБА_12 «мельтишили» люди, які не давали побачити, що відбувалось насправді, їх з ОСОБА_12 відтіснили, звідкілясь з'явився не бойовий пістолет та стріляні патрони, ОСОБА_3 говорив, що пістолет не його, йому пістолет підкинули працівники поліції.

Свідок зазначив, що він побачив пістолет вже у руках поліцейського, але він не бачив, як та звідки його діставали, їм з ОСОБА_12 не давали дивитися на це. З пістолета дістали стріляні патрони. Потім через 20 хв. приїхали експерти, які описували пістолет. Куди далі діли пістолет – він не пам'ятає. У обвинуваченого дістали портмоне та гроші. Чи бралися відбитки пальців у обвинуваченого, він не пам'ятає. На місці обшуку була поліцейська машина, не одна, та були люди у «балаклавах». Відеозйомка застосовувалась. Хто конкретно діставав зброю, свідок не бачив.

Свідок не виключив, що зброю ОСОБА_3 підкинули, а оглянувши в судовому засіданні протокол огляду від 09.01.2020 (а.с. 5 зворот. том № 2) вказав на те, що у графі «поняті» – відсутній його підпис, а ті підписи, що там містяться, йому не належать. Окрім вказаного, свідок зазначив, що під протоколом допиту (а.с. 13-15 том № 2) підпис також не його, та він суттєво різниться між тим, що він наразі підписав розписку про отримання пам'ятки про права і обов'язки в суді.

Свідок ОСОБА_13 у судовому засіданні пояснив, що саме він закрив рапорт (том 2 а.с. 4), але складав його оператор 102. Свідок зазначив, що коли людина зателефонувала на 102, наряд йому не потрібно було направляти, адже

там уже працював патруль і проводились слідчі дії. Сили фізичної підтримки там не потрібні були. Зі служби 102 прийшло йому повідомлення без реєстрації адреси, тобто такий виклик був забитий саме для **реєстрації в Шевченківському ВП**. Фабулу протоколу заповнював не він. Свідок лише закрив карточку, оскільки на місці вже працювала група. До його компетенції входить лише направляти патрульну поліцію.

Експерт ОСОБА_14 у судовому засіданні складений нею висновок № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020 р. підтримала у повному обсязі, вказавши, що не відповіла на третє питання у висновку тому, що воно не відповідає Методиці дактилоскопічної експертизи 4.6.14. від 2014 року. Експерт зазначила, що вона отримала для проведення експертизи такі вихідні дані: паперовий конверт з 3 липкими стрічками та спецпакет з дактилокартою підозрюваного ОСОБА_3. Дактилокарта надійшла для порівняльного дослідження через канцелярію для виконання. Після виконання експертизи дактилокарта була повернута разом з висновком експерта. Експерт підтвердила, що дійсно вона зазначила у висновку, що ОСОБА_3 відмовився від підпису на дактилокарті, а паперовий конверт білого кольору був підписаний: «Слідчий: ОСОБА_7 (підпис). Поняті: 1) підпис, 2) підпис». Зокрема, експерт зазначила, що їй не відомо, хто саме складав дактилокарту, оскільки вона ніким не підписана.

Експерт ОСОБА_15 у судовому засіданні підтримав складений ним Висновок 19/104-7/1/20 від 10.01.2020 та пояснив, що предметом дослідження був пістолет та 4 патрони. *Упаковка була герметично запакована, на ній були підписи слідчого ОСОБА_16 та одного з понять, підпис спеціаліста та другого понятого – були відсутні на упаковці.* Незначні нашарування крупи чорного та коричневого кольору означають, що були відкладені на тампоні у результаті протирки каналу ствола. Експерт досліджує тільки сам об'єкт, наданий на дослідження. Він проводив визначення чи є боєприпас штатний та визначав, яким саме боєприпасом можливо снарядити пістолет. Встановив, що для даного об'єкта не встановлено жодного боєприпаса, тобто для того, щоб вистрілити, потрібно переробити патрони. Снаряд діаметру 6,5-6,7 мм не належить до бойових. Так як йому вказує методичка, провівши експериментальний постріл, були ознаки бойової зброї. На питання, чи можна було здійснювати постріли з пістолета боєприпасами 9-9,1 мм, він відповіді не надавав. Досліджений пістолет не можна було снаряджати штатними боєприпасами. Роздільне заряджання – це розміщення шумового патрона та снаряда, виготовленого на основі свинцю. Експерт здійснив три постріли згідно методики та розрахував швидкість усіх трьох снарядів, тому зробив висновок що об'єкт є вогнепальним. Постанова слідчого йому надійшла 09.01.2020 року, виконав її з 09.01.2020 по 10.01.2020. Речові докази переміщені у кімнату речових доказів. Довідок він слідчому не надавав.

Як свідок сторони захисту була допитана ОСОБА_17, яка є співмешканкою ОСОБИ_3 і у судовому засіданні пояснила, що на момент,

коли ОСОБУ_3 затримували, вона була з ним, адже вони збирались по справах. Обвинуваченого знає з літа 2019 року, проживає з ним за АДРЕСОЮ_3. Охарактеризувала ОСОБУ_3 з позитивного боку. Пояснила, що за весь час проживання не бачила у нього зброю. 9 числа о 9:00 вони виїжджали по справах, ОСОБА_18 вийшов раніше на 2 хвилини, щоб запустити машину, вона зразу вийшла за ним. ОСОБА_3 був вдягнутий у кросівки, спортивні штани на резинці. Коли ОСОБА_3 дійшов до машини, до нього підбігли люди в чорному та в масках 4-5 осіб та у цивільному одязі було 8-10 осіб, повалили його на землю та наділи кайданки. Людей в масках було десь чоловік 5, вони заламали руки ОСОБИ_3, у якого була гола спина. ОСОБА_3 кричав, щоб його підняли, що йому холодно. На землі ОСОБА_3 пролежав десь близько години. Його підняли, коли прийшов чоловік із чемоданом, та поклали на капот автомобіля. Свідок стояла біля кіоску, де ремонтують взуття, та чула, як люди казали, що обвинуваченому підкинули зброю, то був чоловік досить кремезний за статуєю. Хто саме знімав на відео, свідок не знає, адже одягнуті всі чоловіки були у «цивільний» одяг. Ці люди не реагували на прохання ОСОБИ_3 підняти його із землі, та ігнорували прохання запросити адвоката, наразі розмовляли грубо, прав жодних не роз'яснювали. Свідка близько до обвинуваченого не підпускали, адже вона просила, щоб його підняли із землі. Вона не розуміла чи є поняті, а якщо і були, то їм прав також не роз'яснювали. Свідок не бачила як діставали зброю у ОСОБИ_3. Відбитки пальців знімалися з пістолета. Зазначає, що до обшуку її опитувала поліція у Бабушкінському ВП. Увечері був обшук у квартирі, та там нічого забороненого не знайшли, хоча вона і просила запросити захисника, та їй відмовили. Згодом обшукували автомобіль; наразі ухвала суду для проведення обшуку була, але ОСОБИ_3 не було під час обшуку. Опісля всіх подій ОСОБА_3 застудився. До того ж свідок пояснила, що один із перехожих чоловіків розказував іншому чоловіку, що пістолет ОСОБИ_3 підкинули.

Зокрема, прокурор на підтвердження винуватості ОСОБА_3 в скоєнні інкримінованого кримінального правопорушення послався на письмові докази:

Витяг з ЄРДР № 12020040640000074 від 09.01.2020 10.16 год., за змістом якого слідує, що 09.01.2020 до Шевченківського відділення поліції Дніпровського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області надійшло повідомлення про те, що 09.01.2020 близько 10:07 за адресою: місто Дніпро, вул. Донецьке шосе, 5 був помічений ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_2 з предметом, схожим на пістолет (ЖЄО 1074).

Рапорт працівників поліції ГУНП в Дніпропетровській області: 09.01.2020 року о 10:08 надійшло повідомлення зі служби 102 про те, що за адресою АДРЕСА_2 із вказаного будинку на АДРЕСА_2 щойно вийшов невідомий чоловік середнього зросту, одягнений в темний одяг, який за ремінь заکлав предмет, схожий на пістолет.

Доручення про проведення досудового розслідування від 05.02.2020,

відповідно до якого начальник СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_19 доручав провести, серед інших осіб і слідчому ОСОБА_7, досудове розслідування по кримінальному провадженню № 12019040640000365, попри те, що вказане провадження не має ніякого відношення до провадження №12020040640000074 щодо ОСОБА_3.

Протокол огляду місця події від 09.01.2020 року у період часу з 10.40 до 11.43 години. У присутності двох понятих ОСОБА_20, ОСОБА_8 за участі експерта (спеціаліста) оглядалася ділянка місцевості за адресою АДРЕСА_2, де знаходився чоловік, який назвався ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_2 при візуальному огляді чоловіка, на правому стегні, під резинкою штанів виявлено предмет, схожий на пістолет, рукоятка якого спостерігається на кілька сантиметрів від штанів. Вказаний предмет має маркування «Cal 9mm RA», в магазині якого виявлено 4 патрони з маркуванням «9mm RA6SA». Вказані предмети були вилучені та поміщені до спец. пакета. Окрім того, під час огляду експертом було знято відбитки пальців рук з предмета, схожого на пістолет на липких стрічках, та 1 фрагмент пальців рук з магазину на 1 липкій стрічці. При подальшому огляді у вищевказаного громадянина було виявлено гаманець, у якому знаходились грошові кошти у розмірі 1100 гривень купюрами по 200 гривень у кількості 5 штук та 1 купюра номіналом 100 гривень. Також у гаманці знаходився паспорт на автомобіль «KIA CEED», державний номерний знак НОМЕР_2, права на ім'я ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_2, папірець з написами, у сумці виявлено складний ніж «Bear Grille» чорно-помаранчевого кольору, мобільний телефон марки «Samsung» чорного кольору imei НОМЕР_3, imei: НОМЕР_4, папірець із залишком речовини білого кольору, який було поміщено до спец. пакету. Всі інші речі також поміщені до спец. пакета. Даний протокол підписано слідчим ОСОБА_7, містяться також підписи у графі «поняті» без зазначення їх прізвищ, підпис же спеціаліста відсутній.

Також як на доказ винуватості ОСОБА_3 прокурор посилався на речові докази по справі, якими відповідно до постанови слідчого **в межах кримінального провадження зовсім за іншою кваліфікацією, а саме за ч. 1 ст. 185 КК України** від 05.02.2020 (а.с. 6 том № 2), визнано речовими доказами:

- пістолет з маркуванням «Cal 9mm RA», в магазині якого знаходяться 4 патрони, відбитки пальців на 3 л.с., які вирішено зберігати в камері схову речових доказів Шевченківського ВП;

- чоловічий гаманець, складний ніж, грошові кошти у розмірі 1100 гривень, посвідчення водія на ім'я ОСОБА_3 передано під зберігальну розписку захиснику ОСОБА_21; технічний паспорт на автомобіль «Kia Ceed», мобільний телефон марки «Samsung» передано під зберігальну розписку ОСОБА_3.

Згідно постанови слідчого про визнання та долучення до кримінального провадження речових доказів від 12 січня 2020 року в якості доказу в межах

кримінального провадження від **05.02.2020** за кваліфікацією **ч. 1 ст. 185 КК України**, що не має відношення до кримінального провадження, яке наразі розглядається, визнано диск з відеозаписом вилучення пістолета у ОСОБА_3 та вирішено зберігати в матеріалах кримінального провадження.

Під час перегляду у судовому засіданні відеозапису, який є речовим доказом та додатком до протоколу огляду від 09.01.2020, на якому відтворено обставини вилучення предмета, схожого на пістолет, що мало місце 09.01.2020, за участі всіх учасників процесу в судовому засіданні було встановлено те, що тривалість даного відеозапису становить 10 хвилин 22 сек., натомість, як свідчить протокол огляду, його тривалість складала 1 годину 3 хвилини. Під час перегляду даного відеозапису було встановлено момент появи на відео предмета, схожого на пістолет. Вимоги ОСОБА_3 спрямовані до осіб, які його затримали та тримали у кайданках – надати йому захисника Головченка, та скарги ОСОБА_3 на протиправність дій з боку працівників поліції. У судовому засіданні слідчий ОСОБА_7 не зміг пояснити розбіжності у часі між протоколом та відеозаписом, та пояснити, яка саме посадова особа здійснювала відеозапис, оскільки прізвище особи, що здійснювала відеозапис даної процесуальної дії, відсутнє у протоколі.

Згідно протоколу затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, 09 січня 2020 року о 21 годині 44 хвилин ОСОБА_3 затримано слідчим Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_7 в порядку ст. 208 КПК України у присутності двох понятих – ОСОБА_22, ОСОБА_23, його захисника ОСОБА_5 та проведено обшук затриманої особи. Від підпису обвинувачений ОСОБА_3 відмовився у присутності двох понятих.

Відповідно до висновку судової експертизи зброї від 10.01.2020 року № 19/104-7/1/20, предмет, схожий на пістолет, який має маркування Cal 9 mm P.A Knallpatrone, вилучений 09.01.2020 року, є ручною короткоствольною гладкоствольною вогнепальною зброєю – самозарядним пістолетом, переробленим саморобним способом з газового пістолета мод. «RG-88» № НОМЕР_1, калібру 9 мм Р.А. Knall (виробництва Німеччини). Пістолет до проведення пострілів придатний. Конструкція пістолета дозволяє проводити постріли способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм Р.А. (Knall), а в якості снаряду – куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм. Зокрема, забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних з нього снарядів (куль). Пістолет перероблений саморобним способом з газового пістолета мод. «RG-88» № НОМЕР_1, калібру 9 мм Р.А. Knall (виробництва Німеччини) шляхом внесення до конструкції вищевказаного пістолета наступних змін: видалення з каналу ствола стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів кінетичними снарядами. Предмети, схожі на набой (в редакції слідчого – з маркуванням 9 mm PA 6 SA.), не є бойовими припасами.

З чотирьох предметів, наданих на дослідження:

– один предмет є патроном травматичної (несмертельної) дії калібру 9 мм Р.А., виготовленим промисловим способом (виробництва України).

Даний патрон призначений до стрільби з пістолетів «Форт-12Р», «Гарант С27», «АЕ 790 G1», «ПМР», «ПСМ-Р», «Эрма-55Р» та ін., а також деяких моделей револьверів – «Комбриг», «Скат-1Р» і «Скат-ІРК», «Сафарі 820G», калібру 9 мм Р.А.;

– три предмети виготовлені саморобним способом по типу патронів травматичної (несмертельної) дії з використанням капсульованих центрального бою патронів калібру 9 мм Р.А., порохового заряду і куль з еластичної гуми чорного кольору.

Дані патрони можуть використовуватись для стрільби з пістолетів «Форт-12Р», «Гарант С27», «АЕ 790 G1», «ПМР», «ПСМ-Р», «Эрма-55Р» та ін., а також деяких моделей револьверів – «Комбриг», «Скат-1Р» і «Скат-ІРК», «Сафарі 820G», калібру 9 мм Р.А. і, крім того, саморобної зброї, виготовленої під дані патрони.

Чотири патрони до стрільби придатні.

Відповідно до дослідницької частини вказаного Висновку (а.с. 57–зворот том № 2), експертом вказано про те, що об'єкти, надані на дослідження, містили рукописні пояснювальні написи та підписи: Слідчий Шаров (підпис) 1. поняті (підпис), 2. Спеціаліст:

Висновок трасологічної експертизи (дактилоскопічного дослідження) від 21.01.2020 року № 19/104-7/3/58, відповідно до якого: три сліди папілярних узорів розмірами: 31x19 мм, 27x14 мм та 39x19 мм, відкопійовані на три липкі стрічки та вилучені 09.01.2020 під час огляду місця події за адресою: м. Дніпро, вул. Донецьке шосе, біля буд. № 1, придатні для ідентифікації за ними особи. Три сліди папілярних узорів розмірами 31x19 мм, 27x14 мм та 39x19 мм, відкопійовані на три липкі стрічки та вилучені 09.01.2020 під час огляду місця події за адресою: АДРЕСА_2, залишена особою, дактилокарта якої заповнена на ім'я ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_2, а саме: слід пальця руки розмірами 31x19 мм залишений великим пальцем лівої руки вищевказаної особи; слід пальця руки розмірами 27x14 мм залишений середнім пальцем лівої руки вищевказаної особи; слід долоні руки розмірами 39x19 мм залишений долонею лівої руки вищевказаної особи.

При цьому, як слідує з дослідженої безпосередньо у судовому засіданні дактилокарти, заповненої на ім'я ОСОБА_3, вона не підписана ані самим ОСОБА_3 у зв'язку з відмовою, ані особою, яка цю карту складала. Що безпосередньо у суді підтвердила експерт ОСОБА_14, яка складала висновок експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020 р.

2. Мотиви суду:

У п. 146 справи «Барбера, Мессеґе і Джабардо проти Іспанії» від 06.12.1998 року Європейський суд з прав людини зазначив, що принцип презумпції невинуватості вимагає, серед іншого, щоб, виконуючи свої

обов'язки, судді не розпочинали розгляд справи з упередженої думки, що підсудний вчинив злочин, який йому ставиться у вину; обов'язок доказування лежить на обвинуваченні, і будь-який сумнів має тлумачитися на користь підсудного.

Дослідивши безпосередньо під час судового розгляду визначений обсяг доказів та з'ясувавши обставини кримінального провадження, суд, вирішуючи обвинувачення по суті, приходить до висновку про недоведеність в діяннях ОСОБА_3 складу інкримінованого йому кримінального правопорушення поза розумним сумнівом, з таких мотивів.

Відповідно до ст. 2 КПК України завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Статтею 22 КПК України передбачено, що кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом. Суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створює необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків.

Частиною 3 ст. 26 КПК України встановлено, що суд у кримінальному провадженні вирішує лише ті питання, що винесені на його розгляд сторонами та віднесені до його повноважень цим Кодексом.

Така загальна засада кримінального провадження як презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини, передбачена ст. 17 КПК України, встановлює, що ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом. Підозра, обвинувачення не можуть ґрунтуватися на доказах, отриманих незаконним шляхом. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь такої особи.

На підставі ч. 5 ст. 9 КПК України кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

У п. 65 рішення Європейського суду з прав людини у справі «Коробов проти України», п. 43 рішення Європейського суду з прав людини у справі «Кобець проти України» зазначено: при оцінці доказів суд, як правило,

застосовує критерій доведення «поза розумним сумнівом». Доведеність може впливати зі співіснування достатньо переконливих, чітких і узгоджених між собою висновків чи схожих неспростовних презумпцій факту. Суд при оцінці доказів має керуватися критерієм доведення «поза розумним сумнівом». Таке доведення має впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою (рішення від 18 січня 1978 року у справі «Ірландія проти Сполученого Королівства» (Ireland v. the United Kingdom), п. 161, Series A заява № 25).

У висновках Європейського суду з прав людини, висловлених у справах «Нечипорук і Йонкало проти України» № 42310/04 від 21.04.2011 та «Барбера, Мессеґе і Джбардо проти Іспанії» від 06.12.1998 зазначено, що «суд при оцінці доказів керується критерієм доведеності винуватості особи «поза будь-яким розумним сумнівом», і така «доведеність може впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою».

Згідно зі ст. 373 КПК України обвинувальний вирок не може ґрунтуватися на припущеннях і ухвалюється лише за умови доведення у ході судового розгляду винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення. У разі, якщо не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, ухвалюється виправдувальний вирок.

3. Підстави для виправдання обвинуваченого із зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення.

Відповідно до сформульованого прокурором обвинувачення, ОСОБА_3 обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за який передбачена ч. 1 ст. 263 КК України.

Однак за час судового розгляду даного кримінального провадження, з огляду на приписи п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, суд дійшов висновку про недоведеність стороною обвинувачення вчинення кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 263 КК України, у якому обвинувачується ОСОБА_3.

Згідно із ч. 1 ст. 94 КПК України суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів з точки зору достатності та взаємозв'язку – для прийняття відповідного процесуального рішення.

За ст. 84 КПК України доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявності чи відсутності фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів.

Статтею 62 Конституції України закріплено, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не може ґрунтуватись на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

Відповідно до п. 17 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про виконання судами України законодавства постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку» від 29.06.1990 року в основу вироку можуть бути покладені лише достовірні докази, досліджені в судовому засіданні. Під час постановлення вироку суд повинен дати остаточну оцінку доказам з точки зору їх стосовності, допустимості, достовірності і достатності.

За змістом рішення Конституційного Суду України № 12 рп/2011 від 20 жовтня 2011 року, визнаватися допустимими і використовуватися як докази в кримінальній справі можуть лише фактичні дані, одержані відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства. Перевірка доказів на їх допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення у справі.

4. Підстави для виправдання обвинуваченого ОСОБА_3.

Суд, оцінюючи кожний доказ з точки зору належності, допустимості і достовірності, а їх сукупність з точки зору достатності та взаємозв'язку, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, доходить висновку про недоведеність вини ОСОБА_3 з огляду на наступне.

Об'єктом злочину, що інкримінується ОСОБА_3 за ч. 1 ст. 263 КК України, є громадська безпека в частині убезпечення від порушення правил обороту (користування населенням) вогнепальної і холодної зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв. Загальнонебезпечні предмети при їх неконтрольованому поширенні становлять підвищену загрозу для суспільства. Тому встановлені спеціальні правила поводження зі зброєю, боєприпасами, вибухівкою, визначено, з якими з цих предметів громадяни взагалі не вправі вчиняти будь-яких дій, а які дії можна виконувати на підставі спеціального дозволу.

Предметом злочину, серед іншого, може бути вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської) – це зброя, в якій снаряд (куля, шрот) приводиться в рух миттєвим звільненням хімічної енергії заряду (пороху або іншої пальної суміші). До зброї, що є предметом злочину, передбаченого ст. 263, належать всі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї, а також атипічна зброя, кустарно виготовлені чи перероблені, а також історичні

зразки зброї. Це – гармати, міномети, кулемети, автомати, карабіни, гвинтівки, пістолети та револьвери тощо.

Питання про віднесення тих чи інших предметів до певних видів зброї вирішується з урахуванням об'єктивних і суб'єктивних критеріїв. За об'єктивними ознаками зброєю є предмети, що здатні заподіяти шкоду життю та здоров'ю людини з урахуванням їх форми, маси, міцності (зокрема твердості матеріалу, з якого виготовлені вражаючі частини), конструктивних особливостей. Суб'єктивно вони призначені для враження живої сили – ушкодження тіла іншої людини, тобто не повинні мати іншого призначення – господарського, побутового, спортивного, обрядового тощо.

Об'єктивна сторона злочину за ч. 1 ст. 263 КК України може бути виконана шляхом здійснення альтернативних суспільно-небезпечних діянь: 1) носіння; 2) зберігання; 3) придбання; 4) виготовлення; 5) ремонт; 6) передача; 7) збут. Всі вони характеризуються незаконністю, тобто здійснюються без відповідного дозволу.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується умисною виною.

Як вбачається із долученого стороною обвинувачення Витягу з ЄРДР № 12020040640000074 від 09.01.2020 10.16 год., «09.01.2020 до Шевченківського відділення поліції Дніпровського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області надійшло повідомлення про те, що 09.01.2020 близько 10:07 за адресою: місто Дніпро, вул. Донецьке шосе, 5 був помічений ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_2 з предметом, схожим на пістолет (ЖЄО 1074).

Тобто на момент внесення відомостей до ЄРДР органу досудового розслідування достеменно було відомо, що поміченим був саме ОСОБА_3, а не невідомий чоловік, як це вказано в інформації, зазначеній у рапорті (том № 2 а.с. 4), із якого слідує те, що 09.01.2020 року о 10:08 надійшло повідомлення зі служби 102 про те, **що за адресою АДРЕСА_2 із вказаного будинку на АДРЕСА_2 щойно вийшов невідомий чоловік середнього зросту, одягнений в темний одяг, який за ремінь заکлав предмет, схожий на пістолет.**

Дорученням про проведення досудового розслідування від 05.02.2020 начальник СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_19 доручав провести, серед інших осіб і слідчому ОСОБА_7, досудове розслідування за кримінальним провадженням **№ 12019040640000365**, незважаючи на те, що вказане провадження не має ніякого відношення до провадження № 12020040640000074 щодо ОСОБА_3.

Постанова ж про призначення групи слідчих за кримінальним провадженням № 12020040640000074, що наразі розглядається, суду не надана взагалі.

Суд, оцінюючи надані докази, зокрема протокол огляду місця події від 09.01.2020, доходить висновку, що ОСОБА_3 було фактично затримано та слідчим було проведено його обшук, а не поверхневу перевірку, оскільки з-під одягнених штанів затриманого вилучались певні предмети. Відповідно до ст.

34 Закону України «Про Національну поліцію» поверхнева перевірка як превентивний поліцейський захід є здійсненням візуального огляду особи, проведенням по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуальним оглядом речі або транспортного засобу. Згідно з положеннями ч. 3 ст. 208 КПК уповноважена службова особа, слідчий, прокурор може здійснити обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223 і ст. 236 цього Кодексу.

Таким чином, фізичне затримання ОСОБА_3 здійснено службовою особою, а його обшук проведено слідчим, який повинен був дотримуватися вказаних правил КПК.

У зв'язку з наведеним та враховуючи той факт, що ОСОБА_3 було фактично затримано та слідчим було проведено його обшук, а не поверхневу перевірку, суд визнає недопустимим доказом **протокол огляду місця події від 09.01.2020 року, складений у період часу з 10:40 до 11:43**, оскільки викладені у даному протоколі огляду місця події обставини не відповідають змісту процесуальних дій, які фактично здійснювались уповноваженими особами. Тобто уповноважені особи органу досудового розслідування фактично провели не огляд місця події, а затримання ОСОБА_3 із вилученням речей, грошових коштів, посвідчення водія та іншого, а тому мали дотриматися вимог статей 208, 209 КПК України.

З огляду на відеозапис, долучений до матеріалів справи, ОСОБА_3 у категоричній формі заперечував проти його затримання та вимагав надати йому захисника Головченка. Тому, за твердженнями обвинуваченого, не йдеться про його добровільну участь у слідчих діях, зокрема і проведених негайно після його фактичного затримання, в розумінні положень ст. 209 КПК, ОСОБА_3 не було негайно повідомлено про його процесуальні права, передбачені ч. 4 ст. 208 КПК України.

Відповідно до ч. 6 ст. 104 КПК, якщо особа, яка брала участь у проведенні процесуальної дії, відмовилася підписати протокол, про це зазначається в протоколі. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу. Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності – понятих.

Разом з тим переглянутий відеозапис не містить факту відмови ОСОБА_3 від підписання протоколу огляду, як і не містить інформації чи надавалося ОСОБА_3 право надати письмові пояснення причин такої відмови.

Допитаний судом свідок ОСОБА_8 взагалі не виключив, що «зброю ОСОБА_3 підкинули, а оглянувши в судовому засіданні протокол огляду від 09.01.2020 (а.с. 5 зворот. том № 2), вказав на те, що у графі «поняті» відсутній його підпис, а ті підписи, що там містяться, йому не належать».

Допитаний як свідок слідчий ОСОБА_7 в судовому засіданні підтвердив, що жодних прав ОСОБА_3 роз'яснено не було, оскільки останній

не перебував у статусі затриманого.

При цьому суд враховує й той факт, що протокол огляду місця події не підписаний всіма особами, які брали участь у його складанні.

Для з'ясування питання чи є предмет схожий на пістолет, який має маркування Cal 9 mm P.A Knallpatrone, вилучений 09.01.2020 року, зброєю та чи є предмети, схожі на набої з маркуванням «9mm PA6SA» боєприпасами, експертів Дніпропетровського НДЕКЦ МВС на дослідження були надані об'єкти, упаковані в сейф-пакет (том № 2 а.с. 37 зворот).

Водночас на даному сейф-пакеті були наявні підписи слідчого ОСОБА_24 та одного понятого (без прізвища), при цьому підписи іншого понятого та спеціаліста були відсутні.

Відповідно до ч. 5 ст. 237 КПК при проведенні огляду дозволяється вилучення лише речей і документів, які мають значення для кримінального провадження, та речей, вилучених з обігу. Усі вилучені речі і документи підлягають негайному огляду і опечатуванню із завіренням підписів осіб, які брали участь у проведенні огляду.

При огляді слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження (ч. 7 ст. 237 КПК).

Для участі в огляді може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, законний представник та інші учасники кримінального провадження. З метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для участі в огляді може запросити спеціалістів (ч. 3 ст. 237 КПК).

Згідно з ч. 7 ст. 223 КПК слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих) для пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідчування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне.

Частинами 1, 5 статті 104 КПК України передбачено, що у випадках, передбачених цим Кодексом, хід і результати проведення процесуальної дії фіксуються у протоколі. Протокол підписують усі учасники, які брали участь у проведенні процесуальної дії.

Згідно з вимогами статті 105 КПК України особою, яка проводила процесуальну дію, до протоколу долучаються додатки. Такими додатками можуть бути серед іншого фототаблиці, відеозапис процесуальної дії. Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора,

спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні таких додатків.

Статтею 106 КПК України передбачено, що протокол під час досудового розслідування складається слідчим або прокурором, які проводять відповідну процесуальну дію, під час її проведення або безпосередньо після її закінчення.

Речові докази фіксуються за допомогою фотографування або відеозапису та докладно описуються (абз. 6 ч. 6 ст. 100 КПК).

Відповідно до п. 7 Інструкції про порядок вилучення, обліку, зберігання та передачі речових доказів у кримінальних справах, цінностей та іншого майна органами дізнання, досудового слідства і суду (нова редакція), затвердженої Наказом № 51/401/649/471/23/125 від 27 серпня 2010 року Генеральною прокуратурою України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною податковою адміністрацією України, Службою безпеки України, Верховним Судом України та Державною судовою адміністрацією України (далі – Інструкція), у протоколі перераховуються всі предмети, які вилучаються, та щодо кожного такого предмета повинні бути вказані точне найменування, кількість, міра, вага, серія і номер, інші відмінні індивідуалізуючі ознаки, а також місце, де відповідний об'єкт був виявлений.

Відповідно до п. 9 вказаної Інструкції, усі вилучені під час обшуку предмети, цінності і документи пред'являються понятим та іншим учасникам слідчої дії. У необхідних випадках зазначені об'єкти упаковуються для уникнення їх пошкодження, неконтрольованого доступу до них та забезпечення зберігання слідів (мікрослідів), які є на них, з доданням бірок, посвідчених відповідними написами і підписами особи, у якої вилучено речі, понять, слідчого, працівника органу дізнання, прокурора, працівника апарату суду, які скріплюються печаткою відповідного органу, про що зазначається в протоколі.

Згідно з п. 3 Порядку зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 року № 1104, спосіб упаковки повинен забезпечувати неможливість підміни або зміни вмісту без порушення її цілісності та схоронність вилучених (отриманих) речових доказів від пошкодження, псування, погіршення або втрати властивостей, завдяки яким вони мають доказове значення. На упаковці (бирці) проставляються підписи осіб, які брали участь у процесуальній дії, та зазначається інформація про вміст упаковки, найменування проведеної процесуальної дії, дата її проведення та номер кримінального провадження.

Між тим, як встановлено судом та свідчать матеріали даного кримінального провадження, слідчим ОСОБА_7 вимог вищезазначеного Закону дотримано не було, сейф-пакет, до якого було поміщено предмет, схожий на пістолет, та 4 гільзи, містив лише підпис слідчого ОСОБА_24 та одного понятого (без прізвища).

Тобто вилучені під час огляду місця події предмети у встановленому законом порядку із додаванням бірок з підписами ОСОБА_3, понятих, слідчого та скріпленням печатки не упаковувалися, що у свою чергу не дає підстав вважати, що саме ті предмети, які були знайдені та вилучені в ОСОБА_3 під час огляду місця події, і були передані на експертизу.

Також даних про ідентифікацію та упакування вилучених під час огляду предметів не відображено у відеозаписі, дослідженому у судовому засіданні, а отже, відсутні підстави беззаперечно стверджувати, що саме ті предмети, які були начебто вилучені у обвинуваченого, передавалися на експертизу та є вогнепальною зброєю.

При цьому допитаний в суді як свідок ОСОБА_8 щодо протоколу огляду від 09.01.2020 зазначив, що він дійсно був присутнім при проведенні даної слідчої дії, однак «побачив пістолет вже у руках поліцейського, але він не бачив, як та звідки його діставали, їм з ОСОБА_12 не давали дивитися на це. З пістолета дістали стріляні патрони. Далі через 20 хв. приїхали експерти, які описували пістолет. Куди далі діли пістолет, він не пам'ятає. Свідок не виключив, що зброю ОСОБА_3 підкинули, а оглянувши протокол огляду від 09.01.2020 (а.с. 5 зворот. том № 2), **вказав на те, що у графі «поняті» – відсутній його підпис, а ті підписи, що там містяться, йому не належать».**

У зв'язку з наведеним у суду виникають обґрунтовані сумніви щодо того, що саме той вилучений 09.01.2020 предмет надавався експерту для проведення дослідження. Переконання суду ґрунтуються й на тому, що, як свідчить протокол огляду від 09.01.2020, серед іншого було вилучено і 4 патрони з маркуванням «9mmPA6SA», проте експерту були надані вже **1 гільза з маркуванням «9mm PA6SA», а інші гільзи були без маркувального позначення, що було констатовано під час дослідження даних речових доказів у судовому засіданні.**

Тому речові докази, а саме: пістолет з маркуванням «Cal 9mm RA», в магазині якого знаходилися 4 патрони, з огляду на приписи ст.ст. 86-87 КПК України, суд визнає недопустимими доказами.

Крім вказаного, суд вбачає за необхідне зазначити, що при вчиненні посадовою особою Шевченківського ВП ОСОБА_25 певних процесуальних дій з ОСОБА_3, який 09.01.2020 вже був затриманий працівниками поліції, так званого «відібрання відбитків та відтисків пальців рук та складання дактилокарти» для проведення трасологічної експертизи, було допущено ряд грубих процесуальних порушень і порушень прав людини, які не можуть бути залишені поза увагою суду і на які суд наголошує.

Сторона обвинувачення як на один із доказів посилається на Висновок експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020, який базується у тому числі і на дактилокарті, заповненої на ім'я ОСОБА_3, долученої як речовий доказ до матеріалів кримінального провадження, проте даний доказ є недопустимим через наступне.

Так, відповідно до ст. 245 КПК України, у разі необхідності отримання

зразків для проведення експертизи вони відбираються стороною кримінального провадження, яка звернулася за проведенням експертизи або за клопотанням якої експертиза призначена слідчим суддею. У випадку, якщо проведення експертизи доручено судом, відібрання зразків для її проведення здійснюється судом або за його дорученням залученим спеціалістом.

Порядок відібрання зразків з речей і документів встановлюється згідно з положеннями про тимчасовий доступ до речей і документів (статті 160-166 цього Кодексу).

Відбирання біологічних зразків у особи здійснюється за правилами, передбаченими статтею 241 цього Кодексу. У разі відмови особи добровільно надати біологічні зразки слідчий суддя, суд за клопотанням сторони кримінального провадження, що розглядається в порядку, передбаченому статтями 160-166 цього Кодексу, має право дозволити слідчому, прокурору (або зобов'язати їх, якщо клопотання було подано стороною захисту) здійснити відбирання біологічних зразків примусово.

Отримання зразків для експертизи – це самостійна процесуальна дія, що проводиться стороною кримінального провадження, яка звернулася за проведенням експертизи, слідчим суддею у випадках, якщо експертиза призначена за клопотанням сторони провадження або судом з метою забезпечення проведення експертизи та встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження. Звертатися за проведенням експертизи під час досудового розслідування мають право слідчий, прокурор, а стороні захисту надається право звертатися до них з клопотанням про залучення експерта та залучати експерта безпосередньо за угодою. Зразки, отримані для експертизи, не є доказами у кримінальній справі, проте несуть в собі інформацію, що має доказове значення. Така інформація стає доступною і може бути застосована в доведенні за кримінальним провадженням лише в результаті проведення експертизи. Саме тому зразки для порівняльного дослідження мають особливий процесуальний статус, являють собою матеріал для отримання нового або перевірки вже наявного доказу.

Юридичною підставою для отримання зразків є постанова слідчого, прокурора (ч. 3 ст. 110 КПК), що здійснює досудове розслідування, або ухвала слідчого судді, суду (ст. 164 КПК), а науковою – неможливість вирішення поставлених експерту питань без спеціально підібраного порівняльного матеріалу.

Для отримання зразків для експертизи необхідно винести вмотивовану постанову (ч. 5 ст. 110 КПК), в якій коротко описують обставини кримінального провадження, що зумовлюють необхідність одержання зразків, конкретні види зразків і перелік осіб, у яких вони будуть вилучатися з обов'язковим зазначенням процесуального становища останніх. За законом сторона кримінального провадження має право отримати у підозрюваного або обвинуваченого зразки, необхідні для порівняльного дослідження. У потерпілого або свідка припускається отримання зразків лише за необхідності

перевірки, чи не залишені цими особами сліди в певному місці або на речових доказах, а після отримання зразків скласти протокол (ст. 104 КПК), в якому обов'язково повинні бути зазначені такі відомості: який саме зразок вилучено (його точну назву, характеристику та кількість); у кого він отриманий (у підозрюваного, обвинуваченого, свідка чи потерпілого); в який матеріал або ємність він упакований (поміщений) і яким чином посвідчена його ідентичність; де він буде зберігатися; зауваження, які надійшли від учасників при проведенні цієї слідчої дії.

При підготовці до отримання зразків особа, яка призначає експертизу, повинна вирішити питання про участь у названій дії спеціаліста певного профілю знань і запросити його для участі в слідчій (розшуковій) дії.

При отриманні зразків і підготовці матеріалів на експертизу сторони кримінального провадження повинні керуватися правилами, викладеними в інструкціях про призначення та проведення окремих видів судових експертиз. При цьому повинні бути створені такі умови, які забезпечували б отримання необхідної їх кількості та якості, а також гарантували **б безсумнівність їх походження**. Всі досліджувані об'єкти й зразки мають бути відповідно упаковані, опечатані і засвідчені пояснювальним написом та підписом особи, яка одержувала зразки. Упаковка добирається з урахуванням особливостей об'єктів дослідження і повинна захищати їх від пошкоджень та привнесення будь-яких змін під час транспортування і зберігання.

Так, 14.01.2020 в межах даного кримінального провадження слідчим ОСОБА_7 було прийнято постанову про доручення Дніпропетровському НДЕКЦ МВС України проведення трасологічної експертизи за спеціальністю 4.6, при цьому експерту надавався паперовий конверт з 3 липкими стрічками та спецпакет ЕХРО294212 з дактилокартою підозрюваного ОСОБА_3.

Між тим, будь-які постанови прокурора у даному кримінальному провадженні про відібрання біологічних зразків у ОСОБА_3 для проведення трасологічної експертизи – відсутні, а наявна дактилокарта на ім'я ОСОБА_3, заповнена посадовою особою Шевченківського ВП ОСОБА_25, не містить підпису цієї особи. У свою чергу матеріали даного кримінального провадження взагалі не визначають процесуальний статус самого ОСОБА_25, оскільки постанова про призначення групи слідчих відсутня, доручення, на підставі яких мав би діяти ОСОБА_25, також відсутні.

Окрім цього, при відібранні вказаних біологічних зразків поняті взагалі не залучались, що в судовому засіданні стороною обвинувачення та стороною захисту не заперечувалось.

У свою чергу ОСОБА_3 від підписання дактилокарти під час досудового розслідування відмовився у зв'язку з відсутністю у нього захисника, а жодної фіксації не проводилося, хоча відібрати такі зразки повинен був би спеціаліст-експерт, що вбачається із вищенаведених норм закону.

Факт отримання біологічних зразків в добровільному порядку стороною обвинувачення під час досудового розслідування, не підтверджено. Також слід

врахувати відсутність дозволу слідчого судді на примусове відібрання біологічних зразків.

Приписами ч.ч. 2, 3 ст. 89 КПК України встановлено, що у разі встановлення очевидної недопустимості доказу під час судового розгляду суд визнає цей доказ недопустимим, що тягне за собою неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо таке дослідження було розпочате. Сторони кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, мають право під час судового розгляду подавати клопотання про визнання доказів недопустимими, а також наводити заперечення проти визнання доказів недопустимими.

У зв'язку з наведеним висновком експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020 є недопустимим доказом, оскільки дактилокарта на ім'я ОСОБА_3, на той момент підозрюваного, що була використана для проведення трасологічної експертизи, отримана з грубим порушенням порядку, визначеного КПК України, та не в добровільному порядку (за відсутності доказів зворотнього) і без отримання дозволу слідчого судді, суду на примусове відібрання біологічних зразків.

Суд дійшов саме такого висновку не лише з наведених вище підстав, а й з урахуванням того, що свідок ОСОБА_8 заявив про те, що не підписував протокол огляду від 09.01.2020, де серед іншого були вилучені і 3 липкі стрічки з відбитками пальців, які також були об'єктом експертизи №19/104-7/3/58 від 21.01.2020.

Також, на переконання суду, є недопустимим доказом і **Висновок експерта від 10.01.2020 року № 19/104-7/1/20**, оскільки під час дослідження у судовому засіданні речових доказів, а саме предмета, схожого на пістолет, та 4-х гільз, було встановлено наступне: на спецпакеті, до якого було запаковано пістолет і 4 гільзи, наявні підпис слідчого та 1 понятого, підписи другого понятого та спеціаліста відсутні. При цьому суду надано для огляду як предмет, схожий на пістолет, так і 1 гільза з маркуванням «9mm PA9 SA», а інші гільзи були без маркувального позначення. Між тим за змістом протоколу огляду від 09.01.2020 було виявлено та вилучено предмет, що мав маркування «Cal 9mm PA», в магазині якого виявлено 4 патрони з маркуванням «9mm PA6SA». Разом з тим, як свідчить висновок експерта від 10.01.2020 року № 19/104-7/1/20, експертом були досліджені 1 гільза з маркуванням «9mm PA6SA», а інші гільзи були без маркувального позначення.

Суд також не може прийняти як достовірні покази свідка ОСОБА_6, оскільки його покази суперечать наявному в матеріалах справи Рапорту працівників поліції ГУНП в Дніпропетровській області (том № 2 а.с. 4), за змістом якого 09.01.2020 року о 10:08 надійшло повідомлення зі служби 102 про те, що за адресою АДРЕСА_2 із вказаного будинку на АДРЕСА_2 щойно вийшов невідомий чоловік середнього зросту, одягнений в темний

одяг, який за ремінь заклав предмет, схожий на пістолет.

У той же час у судовому засіданні свідок зазначив про те, що «на початку січня 2020 року ... близько 10.00 години, в районі магазину «Варус», Фрунзенський район у місті Дніпрі, він на відстані від себе 10-15 метрів побачив громадянина, у якого за поясом знаходився предмет, схожий на пістолет... Як вказав свідок, обвинувачений ОСОБА_3 був одягнений в темно-сині штани джинсові, не спортивні штани точно, та чорну коротку куртку...».

Між тим дані покази свідка ОСОБА_6 спростовуються дослідженням у судовому засіданні відеозаписом, на якому чітко видно, що події даного кримінального провадження відбувалися на АДРЕСА_2, а ОСОБА_3 був одягнений у спортивні штани. Відомості про те, що ОСОБА_3 виходив із будинку АДРЕСА_4 (де, до речі, розташований Шевченківський ВП ГУНП) та направився до будинку АДРЕСА_2, матеріали справи не містять.

Таким чином, органом досудового розслідування не доведено «поза розумним сумнівом» винуватість ОСОБА_3, оскільки доведеність може впливати зі співіснування достатньо переконливих, чітких і узгоджених між собою висновків чи схожих неспростовних презумпцій факту. Суд при оцінці доказів має керуватися критерієм доведення «поза розумним сумнівом».

Відповідно до ст. 92 КПК України обов'язок доказування обставин, передбачених ст. 91 КПК України, покладається на слідчого, прокурора. Обов'язок доказування належності та допустимості доказів покладається на сторону, що їх подає.

Так, згідно з ч. 1 ст. 237 КПК з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів. Разом з тим у даному кримінальному провадженні щодо ОСОБА_3 хід згаданої слідчої дії, виходячи зі змісту протоколу та додатків до нього, вказує на те, що фактично було проведено не огляд місця події, а обшук затриманої особи ОСОБА_3.

Так, на відеозапису (том № 2 а.с. 8) зафіксовано, що слідчий із залученням понятих, оперативних співробітників та спеціаліста провів процедуру вилучення та попереднього огляду предмета, при цьому ОСОБА_3 перебував у кайданках на руках, заведених за спину, під охороною озброєних людей та вимагав викликати захисника Головченка, проте його законні вимоги були проігноровані.

Разом з тим під час перегляду у судовому засіданні вказаного відеозапису судом не встановлено факту вилучення саме у ОСОБА_3 «на правому стегні, під резинкою штанів виявлено предмет, схожий на пістолет, рукоятка якого спостерігається на кілька сантиметрів від штанів».

При цьому досить сумнівним є й те, що предмет, схожий на пістолет, був вилучений начебто у ОСОБА_3 «на правому стегні», а вилучені три сліди папілярних узорів та слід долоні належить лівій руці, хоча логічним би було, якби там залишилися сліди папілярних узорів саме правої руки, оскільки вилучення предмета, схожого на пістолет, відбулося з «правого стегна».

У свою чергу ОСОБА_3 заперечував свою винуватість у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК, послався, що працівники поліції вилучений предмет підкинули під час затримання за підозрою у вчиненні іншого злочину та в межах зовсім іншого кримінального провадження.

З пояснень допитаного в суді слідчого ОСОБА_7 слідує про те, що «09.01.2020 близько 09.00 години ранку на підставі ухвали слідчого судді Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська, яка була у них на руках, в межах кримінального провадження за фактом розбійного нападу, він у складі слідчої групи приїхав на АДРЕСА_2 для проведення обшуку за місцем мешкання ОСОБА_3 ... Звідкіля і кому надійшло повідомлення про те, що у ОСОБА_3 зброя, він не знає. ... він провів лише поверхневий огляд ОСОБА_3 та вилучив зброю ...».

Водночас, як свідчить інформація Жовтневого районного суду м. Дніпра від 30.11.2020 на адвокатський запит захисника ОСОБА_5, в межах кримінального провадження № 12019040640002389 від 29.10.2019 за правовою кваліфікацією ч. 2 ст. 187 КК України, 09.01.2020 слідчим суддею було ухвалено надати дозвіл на проведення обшуку в квартирі АДРЕСА_1 за місцем проживання ОСОБА_26. Дана ухвала розглянута слідчим суддею Баткіною о 15.30 хв. та того ж дня, а саме 09.01.2020, ухвалено надати дозвіл слідчому на проведення обшуку транспортного засобу, на якому пересувається ОСОБА_3. Дана ухвала розглянута слідчим суддею ОСОБА_27 о 13.45.

Наведене спростовує покази свідка ОСОБА_7 та вказує на те, що правових підстав проводити обшук житла та автомобіля, яким користувався ОСОБА_3, станом на момент затримання останнього у працівників поліції не було.

Через це є слушними доводи захисника ОСОБА_5 щодо порушення органом досудового розслідування територіальної підслідності.

Суд також звертає увагу і на той факт, що вручення повідомлення про зміну підозри ОСОБА_3 відбулося 11.01.2020 та здійснювалося за відсутності захисника ОСОБА_5, який вже був залучений до даної справи як захисник та брав участь відповідно до договору про надання правової допомоги і був присутнім 10.01.2020 при повідомленні ОСОБА_3 про підозру. Попри це, факт відмови ОСОБА_3 від підписання повідомлення про зміну підозри засвідчено двома підписами в графі для проставлення підпису понятими. Разом з тим взагалі є незрозумілим, чи вручалися ОСОБА_3 разом із повідомленням про зміну підозри пам'ятка про процесуальні права та обов'язки підозрюваного і протокол роз'яснення підозрюваному права на захист. Однак, крім прізвищ та підписів, у вказаних процесуальних документах не зазначено жодної інформації про понятих, зокрема їх ім'я, по батькові, місце проживання чи інші контактні дані. Внаслідок такого порушення неможливо ідентифікувати цих осіб, зокрема з метою встановлення відповідності критеріям, визначеним ч. 7 ст. 223 КПК, згідно з якою понятими не можуть бути потерпілий, родичі

підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження. З цих же підстав унеможливлено перевірку дотримання порядку повідомлення про зміну підозру ОСОБА_3 в цьому провадженні та роз'яснення йому процесуальних прав. Доказів роз'яснення ОСОБА_3 його прав в кримінальному провадженні в присутності захисника ОСОБА_5, в межах повідомлення про зміну підозри від 11.01.2020 – матеріали справи також не містять.

Суд вважає недопустимим обвинувальний ухил при вирішенні питання про винність чи невинність обвинуваченого. Всі сумніви щодо доведеності обвинувачення, якщо їх неможливо усунути, повинні тлумачитись на користь обвинуваченого.

Аналіз досліджених доказів у даному кримінальному провадженні переконав суд у тому, що жоден з доказів, наданих судом стороною обвинувачення і перевірений в судовому засіданні, як окремо, так і всі в сукупності, не можуть бути покладені в безпосереднє підтвердження вини ОСОБА_3 у вчиненні інкримінованого йому злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Доводи ОСОБА_3 про те, що він злочину не вчиняв, не носив і не зберігав вогнепальної зброї, прокурором належними і допустимими доказами не спростовані.

При цьому суд враховує, що свідки, допитані судом, давали покази у судовому засіданні під присягою, будучи попередженими про кримінальну відповідальність. Прокурор у свою чергу відповідно до ст. 333 КПК України не заявляв жодних клопотань, необхідних для встановлення обставин або перевірки обставин, які мають істотне значення для кримінального провадження, шляхом доручення органу досудового розслідування провести певні слідчі (розшукові) дії.

Крім вказаного, прокурором всупереч вимогам ст. 214 КПК України, після надання показів у судовому засіданні свідком ОСОБА_8, у яких він заявив про вчинення злочину, а саме – про підроблення його підпису як під протоколом огляду від 09.01.2020, так і під протоколом його допиту від 09.01.2020 – відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань не внесено.

До суду не з'явився свідок ОСОБА_20, судом неодноразово постановлялися ухвали про привід останнього, проте органами поліції протягом тривалого розгляду справи, ухвали суду не виконані, що свідчить про те, що сторона обвинувачення з огляду на приписи ч. 3 ст. 23 КПК України не забезпечила присутність даного свідка під час судового розгляду з метою реалізації права сторони захисту на допит перед незалежним та неупередженим судом.

При цьому суд за клопотанням прокурора неодноразово відкладав судові засідання для виклику свідка ОСОБА_20 з направленням на адресу свідка

судових повісток, роз'яснюючи прокурору про те, що забезпечення явки вказаного свідка в судове засідання покладено на сторону обвинувачення. Прокурор же у свою чергу самостійно визначив розумний строк для подання суду всіх необхідних доказів по справі, у тому числі і забезпечення явки свідка до суду, проте явка свідка до суду так і не була забезпечена.

Доповнень судового розгляду згідно зі ст. 363 КПК України учасники судового провадження не мали.

За змістом рішення Конституційного Суду України № 12 рп/2011 від 20.10.2011 року, визнаватися допустимими і використовуватися як докази в кримінальній справі можуть лише фактичні дані, одержані відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства. Перевірка доказів на їх допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення у справі.

Провівши судовий розгляд в межах висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акта, дотримавшись принципів змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, дотримавшись принципу диспозитивності, тобто діючи виключно у межах своїх повноважень та компетенції, суд вирішує лише ті питання, що винесені на його розгляд сторонами та віднесені до його повноважень, зберігаючи при цьому об'єктивність та неупередженість та створивши при цьому необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання ними процесуальних обов'язків, дійшов висновку про те, що рівність перед законом і судом виключає будь-які привілеї у сторін кримінального провадження під час судового розгляду. Саме тому суд не приймає до уваги позицію сторони обвинувачення, оскільки завданнями кримінального провадження є не лише захист суспільства та держави від кримінальних правопорушень, а й неупереджений судовий розгляд з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений.

Оцінюючи докази, суд керувався принципом «поза розумним сумнівом», зміст якого сформульований у пункті 43 рішення ЄСПЛ від 14 лютого 2008 року у справі «Кобець проти України». ЄСПЛ зазначив, що відповідно до його прецедентної практики під час оцінки доказів він керується критерієм доведення «поза розумним сумнівом» (рішення у справі «Авшар проти Туреччини»). Критерій доведення має впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою. Розумним є сумнів, який ґрунтується на певних обставинах та здоровому глузді, впливає зі справедливого та зваженого розгляду всіх належних та допустимих відомостей, визнаних доказами, або з відсутності таких відомостей і є таким, який змусив би особу втриматися від прийняття рішення у питаннях, що мають для неї найбільш важливе значення.

При цьому судом враховується правова позиція щодо визнання винності особи «поза розумним сумнівом» та визначення «стандартів доказування», висловлена Верховним Судом у постанові від 04.07.2018 по справі № 688/788/15-к, в якій зазначається, що при вирішенні питання щодо достатності встановлених під час змагального судового розгляду доказів для визнання особи винуватою суди мають керуватися стандартом доведення (стандартом переконання), визначеним частинами другою та четвертою статті 17 КПК: «Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь такої особи».

Стандарт доведення поза розумним сумнівом означає, що сукупність обставин справи, встановлена під час судового розгляду, виключає будь-яке інше розумне пояснення події, яка є предметом судового розгляду, крім того, що інкримінований злочин був вчинений і обвинувачений є винним у вчиненні цього злочину.

Суд, оцінивши кожний доказ з точки зору належності, допустимості і достовірності, а їх сукупність з точки зору достатності та взаємозв'язку, за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, приходить до висновку про необхідність виправдання ОСОБА_3 за обвинуваченням у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за який передбачена ч. 1 ст. 263 КК України на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення ОСОБА_3 кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Мотиви ухвалення інших рішень щодо питань, які вирішуються судом при ухваленні вироку:

Запобіжні заходи у даному кримінальному провадженні відносно ОСОБА_3 – не застосовувались.

Процесуальні витрати на підставі ст. 124 КПК України приймаються на рахунок держави.

Питання щодо речових доказів суд вважає за необхідне вирішити в порядку, передбаченому ст. 100 КПК України.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 374-376 КПК України, –

УХВАЛИВ:

ОСОБА_3 визнати невинуватим в пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за який передбачена ч. 1 ст. 263 КК України, та виправдати на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення ОСОБА_3 кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 263 КК України.

Речові докази:

– пістолет з маркуванням «Cal 9mm RA», в магазині якого знаходяться 4 патрони, відбитки пальців на 3 л.с., які вирішено зберігати в камері схову речових доказів Шевченківського ВП, знищити.

– чоловічий гаманець, складний ніж, грошові кошти у розмірі 1100 гривень, посвідчення водія на ім'я ОСОБА_3, технічний паспорт на автомобіль «Kia Ceed», мобільний телефон марки «Samsung» – повернути ОСОБА_3.

Витрати за проведення експертизи віднести на рахунок держави.

На вирок можуть бути подані апеляційні скарги протягом 30 днів з дня його проголошення, а обвинуваченим, який перебуває під вартою, з моменту вручення йому копії вироку, до Дніпровського апеляційного суду через Амур-Нижньодніпровський районний суд міста Дніпропетровська.

Вирок набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо таку скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги вирок, якщо його не скасовано, набирає законної сили після ухвалення рішення апеляційним судом.

Копію вироку негайно після його проголошення вручити обвинуваченому та прокурору.

Суддя Амур-Нижньодніпровського
районного суду м. Дніпра ОСОБА_28
23.04.2021

**Апеляційна скарга прокурора на виправдальний
вирок суду першої інстанції**

Прокуратура України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПРОКУРАТУРА
ЦЕНТРАЛЬНА ОКРУЖНА ПРОКУРАТУРА МІСТА ДНІПРА
Вул. Січеславська Набережна, буд. 29 м. Дніпро, 49000 факс: 056-756-89-02
№ _____

До Судової палати у кримінальних
справах Дніпровського апеляційного суду

через Амур-Нижньодніпровський
районний суд м. Дніпра
49083, Дніпропетровська область,
м. Дніпро, вул. Новоселівська, 9

Прокурора Центральної окружної
прокуратури м. Дніпра
Дніпропетровської області
Панкратова Івана Петровича
centr-dn@prokuratura.dp.ua, тел. 756-89-02

на вирок Амур-Нижньодніпровського
районного суду м. Дніпра від 23.04.2021 у
кримінальному провадженні за
обвинуваченням Шинова О.В. за ч. 1
ст. 263 КК України (справа
№ 932/3037/20)

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

Вироком Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23.04.2021.

Шинова Олега Васильовича, 01.02.1975 року народження, уродженця м. Дніпропетровськ, громадянина України, офіційно не працевлаштованого, не одруженого, мешкаючого за адресою: вул. Донецьке шосе, буд. 5 кв. 100, раніше судимого, останній раз:

– 09.10.2018 Індустріальним районним судом м. Дніпра за ч. 2

ст. 187, ч. 2 ст. 27, ч. 3 ст. 27, ч. 2 ст. 146, ч. 2 ст. 27, ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 189, ст. 289 ч. 2, ч. 1 ст. 70 КК України до 7 років 6 місяців позбавлення волі. Звільнений 23.11.2018 по відбуттю покарання:

визнано невинуватим в пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. 1 ст. 263 КК України, та виправдано на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення Шиновим О. В. кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 263 КК України.

До того ж відповідно до вимог ст. 370 КПК України судові рішення повинні бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до статті 94 цього Кодексу. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

Проте даний вирок підлягає скасуванню у зв'язку з невідповідністю висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження.

Отже, постановою начальника СВ від 08.01.2020 визначено групу слідчих у кримінальному провадженні № 12019040640002389, до якої включено слідчого Шарова М.І. Ухвалою Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 27.12.2019 (справа №932/18897/19) надано дозвіл слідчим слідчої групи на проведення обшуку в кв. 100 буд. 5 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро за місцем проживання Шинова О. В. Саме у зв'язку з участю в запланованому обшуку 09.01.2020 близько 09.30 год. слідчий Шаров М. І. прибув за адресою місця проживання обвинуваченого – м. Дніпро, вул. Донецьке шосе, буд. 5, кв. 100. Після встановлення факту допущення судом в ухвалі на проведення обшуку описки при зазначенні номерів будинку та квартири учасники слідчої дії залишились чекати повторного звернення слідчого до слідчого судді з клопотанням на проведення обшуку. Саме в цей час надійшло повідомлення заявника Бабкіна П.В. про незаконне поводження зі зброєю невідомим чоловіком поблизу будинку № 5 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро. За результатами розгляду зазначеного повідомлення 09.01.2020 о 10.16 год. внесено відповідні відомості до ЄРДР (кримінальне провадження № 12020040640000074 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України), визначено слідчих, які здійснюватимуть досудове розслідування, – Лапов В. О., Антоненко І. В., Якубкін В. О., Шаров М. І., Левкіна К. М., Шереденко Д. С. та, з метою запобігання вчинення злочину, слідчим Шаровим М. І. проведено огляд місцевості поблизу будинку № 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро.

Зокрема, відповідно до ст.ст. 223, 237 КПК України слідчий, прокурор зобов'язані запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих) для

пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, в тому числі пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідчування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне. З метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів. З метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий, прокурор для участі в огляді може запросити спеціалістів. Особи, у присутності яких здійснюється огляд, при проведенні цієї слідчої (розшукової) дії мають право робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу огляду. При проведенні огляду дозволяється вилучення лише речей і документів, які мають значення для кримінального провадження, та речей, вилучених з обігу. Усі вилучені речі і документи підлягають негайному огляду і опечатуванню із завіренням підписами осіб, які брали участь у проведенні огляду. У разі, якщо огляд речей і документів на місці здійснити неможливо або їх огляд пов'язаний з ускладненнями, вони тимчасово опечатуються і зберігаються у такому вигляді доти, доки не буде здійснено їх остаточний огляд і опечатування. При огляді слідчий, прокурор або за їх дорученням залучений спеціаліст має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі і документи, які мають значення для кримінального провадження. Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження.

Під час проведення 09.01.2020 огляду місцевості слідчим Шаровим М.І. за власною ініціативою залучено двох понятих (Конов Д. В. та Баков С.С.), спеціаліста Карабахіна С.Є., яким роз'яснено їхні права та обов'язки. За дорученням слідчого спеціалістом Карабахіним С.Є. у присутності понятих здійснено виявлення та вилучення у Шинова О. В. предмета, схожого на пістолет, набойів, зроблено відбитки пальців рук, які упаковано та опечатано. Факт надання відбитків пальців рук підтверджує і сам Шинов О. В.

Вищевикладені обставини вчинення злочину підтверджено наступними доказами:

- рапортом чергового від 09.01.2020 про надходження повідомлення (Бабкіна П.В.) про незаконне поводження зі зброєю невідомим чоловіком;
- витягом з ЄРДР від 09.01.2020 (кримінальне провадження №12020040640000074);
- протоколом огляду місцевості від 09.01.2020, під час якого поблизу будинку № 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро у Шинова О. В. виявлено та вилучено предмет, схожий на пістолет, та набойі;
- висновком експерта № 19/104-7,1,20 від 10.01.2020, відповідно до

якого предмет, схожий на пістолет, який має маркування Cal 9mm R.A Knallpatrone, вилучений 09.01.2020, є ручною короткоствольною гладкоствольною вогнепальною зброєю – самозарядним пістолетом, переробленим саморобним способом з газового пістолета. Пістолет до проведення пострілів придатний;

- висновком експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020, відповідно до якого три сліди папілярних узорів розмірами: 31*19 мм, 27*14 мм та 39*19 мм, відкопійовані на три липкі стрічки та вилучені 09.01.2020 під час огляду місця події за адресою: м. Дніпро, вул. Донецьке шосе, біля будинку № 1, залишені особою, дактилокарта якої заповнена на ім'я Шинова Олега Васильовича, 01.02.1975 р.н., а саме: сліди залишені великим та середнім пальцями лівої руки і долонею лівої руки вищевказаної особи;

- показаннями заявника Бабкіна П.В., відповідно до яких останній дійсно 09.01.2020 поблизу будинку № 5 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро помітив чоловіка з предметом, схожим на пістолет, та повідомив до органів поліції;

- показаннями інспектора Байдукова С. О., який підтвердив факт надходження 09.01.2020 повідомлення про незаконне поводження із зброєю поблизу будинку № 5 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро;

- показаннями слідчого Шарова М. І., який підтвердив факт проведення 09.01.2020 огляду місцевості, виявлення та вилучення у Шинова О.В. пістолета;

- показаннями експерта Бикової О. О., яка підтвердила висновки проведеної нею трасологічної експертизи;

- показаннями експерта Муральова Р. В., який підтвердив висновки проведеної нею судової експертизи зброї;

- постановами від 12.01.2020 про визнання та доручення до кримінального провадження речових доказів, відповідно до яких пістолет з маркуванням Cal 9mm RA з 4 патронами, відбитки пальців рук, диск з відеозаписом вилучення пістолета у Шинова О. В. визнано речовим доказом та здано до камери зберігання речових доказів.

Посилання у вирозі на порушення порядку проведення обшуку Шинова О. В. є безпідставним, оскільки слідчим проводився огляд місцевості за правилами, встановленими саме для цієї слідчої дії.

Також досить сумнівним з точки зору встановлення об'єктивної дійсності є посилання на свідчення свідка Спіциної Я. М., яка є співмешканкою Шинова О. В. та, відповідно, зацікавленою особою.

Посилання на затримання Шинова О. В. (згідно з протоколом затримання від 09.01.2020) лише о 21.44 год. є безпідставним, оскільки в протоколі чітко зазначено як час його складання – 21.44 год., так і час фактичного затримання – 10.40 год. Присутній при цьому адвокат Бельський І.С. підписав протокол, будь-яких зауважень, скарг від нього не надходило.

Щодо зазначення в постановах від 12.01.2020 про визнання та долучення речових доказів невірних дат реєстрації, статті та номера кримінального провадження варто вказати, що, виходячи із зазначених у вказаних постановах обставин, посилань та фактів, цілком зрозуміло про допущену виключну неточність при зазначенні дати реєстрації провадження та статті КК України.

Що стосується незаконності повідомлення про підозру Шинова О. В. від 11.01.2020, потрібно підкреслити, що зазначене повідомлення підписане слідчим та прокурором, яким відповідно доручено проведення досудового розслідування та процесуального керівництва. Текст документа повідомлення про підозру містить перелік прав підозрюваного. До того ж роз'яснення процесуальних прав підозрюваного здійснено під час вручення повідомлення про підозру від 10.01.2020. Тобто порушення прав Шинова О. В. при врученні повідомлення про підозру від 11.01.2020 не допущено. У зв'язку з відмовою останнього від підпису, то цей факт засвідчено підписами слідчого та понятих, що відповідає вимогам ст.ст. 104, 223 КПК України.

П. 2 ч. 1 ст. 409 цього ж Кодексу передбачено, що підставою для скасування або зміни судового рішення при розгляді справи в суді апеляційної інстанції є: невідповідність висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження.

Відповідно до ч. 1 ст. 411 КПК України судові рішення вважається таким, що не відповідає фактичним обставинам кримінального провадження, якщо: 1) висновки суду не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду; 2) суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки; 3) за наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у судовому рішенні не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші; 4) висновки суду, викладені у судовому рішенні, містять істотні суперечності.

За таких обставин вважаю, що у вирокі Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23.04.2021 стосовно Шинова О. В. за ч. 1 ст. 263 КК України вбачається невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи, у зв'язку з чим даний вирок підлягає скасуванню.

Керуючись ст.ст. 36, 392, 393, 395, 396, 409, 411 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23.04.2021 стосовно Шинова Олега Васильовича, якого визнано невинуватим в пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. 1 ст. 263 КК України та виправдано на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, – скасувати повністю.

2. Ухвалити новий вирок, яким визнати Шинова Олега Васильовича винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, та призначити йому покарання у вигляді трьох років позбавлення

волі. Крім того, стягнути з Шинова Олега Васильовича витрати на проведення судових експертиз 2512,16 грн. Речові докази – пістолет з патронами, відбитки пальців рук – знищити, чоловічий гаманець, складний ніж, грошові кошти у розмірі 1100 грн, посвідчення водія на ім'я Шинова Олега Васильовича, технічний паспорт на автомобіль «Kia Ceed», мобільний телефон марки «Samsung» – повернути Шинову О. В.

3. Розгляд кримінального провадження провести за участю працівників відділу забезпечення обвинувачення в апеляційному суді управління підтримання публічного обвинувачення в суді Дніпропетровської обласної прокуратури.

Додаток: копії апеляційних скарг у 2-х примірниках.

Прокурор Центральної
окружної прокуратури міста Дніпра

І. Панкратов

***Ухвала апеляційного суду
про відкриття апеляційного провадження***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/1771/21

Справа № 932/3037/20

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

**УХВАЛА
про відкриття апеляційного провадження**

02 червня 2021 року

м. Дніпро

Суддя – доповідач Судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2, ознайомившись з апеляційною скаргою прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року щодо

**ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_1, громадянина України,
обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України,**

ВСТАНОВИЛА:

31 травня 2021 року до Дніпровського апеляційного суду надійшли матеріали кримінального провадження № 12020040640000074 разом з вищевказаною апеляційною скаргою.

Відповідно до матеріалів провадження, апеляційна скарга за формою та змістом відповідає вимогам ст. 396 КПК України, подана на судове рішення, яке підлягає оскарженню в апеляційному порядку, особою, яка має право на апеляційне оскарження, з дотриманням строку на подачу апеляційної скарги, визначеного ч. 2 ст. 395 КПК України.

Підстави для залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова у відкритті провадження, передбачені ст. 399 КПК України, – відсутні.

Перевіривши апеляційну скаргу на відповідність вимогам кримінального процесуального закону, враховуючи відсутність будь-яких перешкод для відкриття апеляційного провадження, керуючись ст.ст. 398, 401, 402 КПК України, суддя-доповідач

ПОСТАНОВИЛА:

Відкрити апеляційне провадження за апеляційною скаргою прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року.

Надіслати учасникам судового провадження копію ухвали про відкриття апеляційного провадження, копію апеляційної скарги та інформацію про права і обов'язки.

Відповідно до ст. 403 КПК України особа, яка подала апеляційну скаргу, має право відмовитись від неї до закінчення апеляційного розгляду, а до початку апеляційного розгляду має право змінити та/або доповнити її.

Учасники апеляційного провадження відповідно до ст. 402 КПК України можуть до **11 червня 2021 року** подати до суду апеляційної інстанції заперечення на апеляційну скаргу, подати нові докази, заявити необхідні клопотання, в тому числі стосовно бажання взяти участь у судовому засіданні апеляційного суду.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Суддя Дніпровського
апеляційного суду: ОСОБА_2**

Заперечення захисника на апеляційну скаргу прокурора

До судової палати у кримінальних
справах Дніпровського апеляційного суду
вул. Харківська, 13, м. Дніпро, 49030

Адвоката Бельського Івана Сергійовича
(свідоцтво про право на зайняття
адвокатською діяльністю № 0909 від
07.03.2001 року) – захисника
обвинуваченого Шинова Олега
Васильовича
вул. Набережна Перемоги, б. 29-а,
м. Дніпро, 49101, моб. тел. 095-235-99-99

На апеляційну скаргу прокурора
Центральної окружної прокуратури
м. Дніпра Дніпропетровської області
Панкратова Івана Петровича на вирок
Амур-Нижньодніпровського районного
суду м. Дніпра від 30 квітня 2021 року у
кримінальному провадженні за
обвинуваченням Шинова О.В. за ч. 1
ст. 263 КК України (справа
№ 932/3037/20, провадження № 11-
кп/803/1771/21)
вул. Січеславська Набережна,
буд. 29, м. Дніпро, 49000,
centr-@prokuratura.dp.ua, тел. 756-89-02

ЗАПЕРЕЧЕННЯ

Прокурором Центральної окружної прокуратури м. Дніпра Дніпропетровської області Панкратовим І.П. подана апеляційна скарга на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 30.04.2021 року, яким Шинова Олега Васильовича, 01.02.1975 р.н., що мешкає за адресою: м. Дніпро, вул. Донецьке шосе, буд. 5, кв. 100, «визнано невинуватим в пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. 1 ст. 263 КК України, та виправдано на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення Шиновим О.В. кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 263 КК України».

На думку прокурора, цей вирок підлягає скасуванню у зв'язку з

невідповідністю висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження. На обґрунтування своєї позиції прокурором в апеляційній скарзі приведені відповідні доводи.

Здійснений стороною захисту їх аналіз дає можливість привернути увагу суддів апеляційного суду на низку важливих обставин, встановлених і доведених під час судового розгляду кримінального провадження стосовно Шинова О.В. у суді першої інстанції, які повністю спростовують викладені в скарзі доводи прокурора.

I.

У скарзі зазначається, що слідчий Шаров М.І. 09.01.2020 року близько 09.30 год. прибув для проведення обшуку за місцем проживання Шинова О.В. (кв. 100, буд. 5 по вул. Донецьке шосе) за кримінальним провадженням № 12019040640002525, відомості про яке внесені до ЄРДР 29.10.2019 року, на що мав відповідний дозвіл – ухвалу слідчого судді. Після встановлення факту допущення судом в ухвалі на проведення обшуку описки при зазначенні номерів будинку та квартири, учасники слідчої дії залишились чекати повторного звернення слідчого до слідчого судді з клопотанням на проведення обшуку. Саме в цей час надійшло повідомлення заявника Бабкіна П.В. про незаконне поводження зі зброєю невідомим чоловіком поблизу будинку № 5 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро. У зв'язку з цим з метою запобігання вчинення злочину слідчим Шаровим М.І. проведено огляд місцевості поблизу будинку № 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро.

Аналізуючи викладені вище прокурором відомості, слід зазначити, **що вони носять завідомо неправдивий характер як в частині підстав для проведення обшуку слідчим Шаровим М.І., так і його відкладення.** На це вказує низка обставин, встановлених у ході судового розгляду, а саме:

1) слідчий Шаров М.І. під час двох допитів у суді (07 жовтня і 08 грудня 2020 року) жодного разу не вказував на те, **що підставою відкладення проведення обшуку за місцем проживання Шинова О.В. стали наявні в ухвалі суду описки при зазначенні номерів будинку та квартири, через що потрібно було чекати повторного звернення слідчого до слідчого судді з клопотанням на проведення обшуку.** Він весь час стверджував, що мав на руках ухвалу на проведення обшуку за місцем проживання Шинова О.В., а його відкладення пов'язано з необхідністю надання допомоги працівникам поліції в процесуальному оформленні виявлення і вилучення пістолета.

Здійсненою стороною захисту перевіркою цих показань Шарова М.І. встановлено, що вони є завідомо неправдивими – він жодного права на проведення обшуку в цей день у Шинова О.В. не мав, **оскільки вранці 09.01.2020 року такої ухвали в нього не було і не могло бути.** Долученими до кримінального провадження 08.12.2020 року документами підтверджено, що правом на проведення обшуку в Шинова О.В. 09.01.2020 року наділялась лише **слідча ВП № 7 ДРУП ГУНП в Дніпропетровській області**

Левкіна К.М., клопотання якої в цей день розглядалися слідчими суддями Жовтневого районного суду м. Дніпра. Її перше клопотання про проведення обшуку в автомобілі, на якому пересувається Шинів О.В., розглядалось слідчим суддею Дугель О.С. о **13 годині 45 хвилин**, а друге – **про проведення обшуку в житлі Шинова О.В. – слідчим суддею Баткіною В.В. о 15 годині 30 хвилин**. Крім цього, саме Левкіна К.М. увечері 09.01.2020 року проводила обшуки за місцем проживання Шинова О.В. і в належному йому автомобілі, **про що свідчать долучені до матеріалів кримінального провадження протоколи цих обшуків.**

До цього слід додати ще й те, що навіть після приєднання до матеріалів кримінального провадження отриманих у Жовтневому районному суді м. Дніпра документів, слідчий Шаров М.І. під час допиту 08.12.2020 року продовжував стверджувати, що ухвала слідчого судді на проведення обшуку за місцем проживання Шинова О.В. вранці 09.01.2020 року в нього була, а підставою відкладення обшуку стала необхідність надання допомоги працівникам поліції в процесуальному оформленні виявлення і вилучення пістолета. Ці неправдиві показання Шарова М.І. повною мірою підтверджуються технічним записом судових засідань, під час яких він допитувався;

2) стверджуючи, що слідчим Шаровим М.І. проведено «огляд» поблизу будинку № 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро випадково, з метою запобігання вчинення злочину, прокурор оминає увагою, що цей слідчий не лише не мав права проводити цю слідчу (розшукову) дію, а й те, що замість огляду ним проводилася інша слідча (розшукова) дія.

Так, встановлені під час судового розгляду факти та обставини чітко вказують на те, що **слідчий ВП № 7 ДРУП ГУНП в Дніпропетровській області Шаров М.І.** на місці затримання Шинова О.В. опинився не випадково, як він і прокурор стараються подати, а заплановано, з метою проведення так званого «огляду місцевості» і затримання Шинова О.В. Надані ним у суді показання є спробою прикриття своїх неправомірних дій під час проведення цього огляду. Адже ним свідомо і свавільно порушені загальні положення КПК України щодо порядку проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій на території, яка не підпадає під його юрисдикцію, у разі, якщо ці дії не пов'язані з кримінальними провадженнями, що ним розслідуються. Як встановлено під час судового розгляду, Шинів О.В. не був підозрюваним за жодним з кримінальних проваджень, які розслідувались слідчим Шаровим М.І.; «огляд місцевості» здійснювався ним не на території Шевченківського району м. Дніпра, яка підпадає під його юрисдикцію, а в «чужому» Амур-Нижньодніпровському районі. Тому, знаючи Шинова О.В. як свідка в кримінальному провадженні № 12019040640000000 щодо розбійного нападу на гр-на Кульгавіна Д.О., з яким (Шиновим О.В.) він проводив деякі слідчі (розшукові) дії, і побачивши його на місці затримання, слідчий Шаров М.І. повинен був відмовитися від проведення так званого «огляду

місцевості». Адже в цьому випадку зазначена слідча (розшукова) дія повинна була проводитись не ним, а слідчими слідчого відділення ВП № 1 ДРУП. Перешкод для цього не було жодних, оскільки 09.01.2020 року був звичайним робочим днем (четвер) і всі або більшість слідчих цього відділення працювали на своїх робочих місцях.

Все це вказує на те, що ця слідча (розшукова) дія проведена неуповноваженою, некомпетентною особою, тому отримані під час її проведення фактичні дані суд правомірно визнав недопустимими доказами.

Аналіз фактів та обставин, які супроводжували проведення Шаровим М.І. так званого «огляду місцевості», вказує, що за своїм фактичним та правовим змістом це був не огляд, а обшук Шинова О.В., який потягнув за собою істотне порушення прав людини і основоположних свобод. Про це свідчать наступні факти та обставини.

Згідно з вимогами ч. 1 ст. 237 КПК огляд місцевості, приміщення, речей та документів проводиться з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення. **Проведення огляду особи положеннями цієї статті не передбачено.**

Встановлені факти та обставини свідчать, що Шинов О.В. був затриманий співробітниками спецпідрозділу і кримінального розшуку близько 10 год. ранку 09.01.2020 року, **тобто за 30-40 хвилин до проведення слідчим Шаровим М.І. «огляду місцевості».** Таким чином, з огляду на вимоги ст. 209 КПК Шинов О.В. був особою, яку фактично затримала уповноважена службова особа. Незважаючи на таке фактичне затримання, співробітники кримінального розшуку його процесуально не оформили, Шинову О.В. передбачені КПК процесуальні права та обов'язки не повідомили і не роз'яснили, можливості їх реалізувати не надали.

Надалі, під час проведення так званого «огляду місцевості», а фактично – обшуку Шинова О.В., ще більшими неправомірними діями відзначився слідчий Шаров М.І.

Отже, на момент прибуття до буд. № 1 по вул. Донецьке шосе слідчий Шаров М.І. бачив, що Шинов О.В. уже був затриманий іншими співробітниками поліції, які закували його руки кайданками і утримували його в такому стані. Через це Шинов О.В. змушений був залишатися поряд із співробітниками поліції, які затримали його. Незважаючи на ці надзвичайно важливі обставини, які засвідчували факт затримання Шинова О.В. працівниками поліції ще до прибуття слідчого, **Шаров М.І. протокол затримання на цьому місці не склав – це він зробив лише о 21 год. 50 хв. у приміщенні ВП № 7 ДРУП.** Право ж на проведення обшуку Шинова О.В. біля буд. № 1 по вул. Донецьке шосе слідчий Шаров М.І. міг би мати лише в разі складання протоколу затримання в місці затримання підозрюваного.

Достовірно знаючи про те, що Шинов О.В. був затриманий іншими працівниками поліції за кілька десятків хвилин до його прибуття до буд. № 1

по вул. Донецьке шосе, в протоколі затримання слідчий Шаров М.І. неправильно визначив час фактичного затримання підозрюваного. У протоколі він вказав, що Шинов О.В. був затриманий 09.01.2020 року **о 10 год. 40 хв.** Насправді цей час може визначати лише можливий приблизний час початку проведення обшуку Шинова О.В. (він зазначений у так званому протоколі «огляді місцевості»).

Під час судового розгляду встановлено, що з метою виявлення та вилучення у Шинова О.В. пістолета та інших речей спеціаліст-криміналіст Карабахін С.Є., грубо порушуючи положення частини 2 і 3 ст. 71 КПК України, замість слідчого Шарова М.І. виконав низку пошукових дій і обстежень на тілі Шинова О.В., його одязі, а також належній йому шкіряній сумці. Вийшовши за межі своїх процесуальних повноважень, визначених ст. 71 КПК, він відшукав у Шинова О.В. під його одягом пістолет і вилучив його, перевірів вміст кишень його одягу, зняв з плеча Шинова О.В. шкіряну сумку, вилучив з неї гаманець та інші речі, з гаманця вилучив грошові кошти. **Пошуковий характер виконаних спеціалістом-криміналістом дій щодо виявлення і вилучення пістолета та інших речей у Шинова О.В. прямо вказує на те, що це був не огляд особи, який, як відомо, положеннями ст. 237 КПК не передбачений, а обшук особи.**

На те, що замість «огляду місцевості» слідчим Шаровим М.І. проводився обшук Шинова О.В., вказує ще й інше.

Як впливає з показань Шинова О.В., ще до прибуття слідчого Шарова М.І. на місце проведення «огляду місцевості», він (Шинов О.В.) був затриманий групою (приблизно з 10 осіб) співробітників поліції. Застосувавши грубу фізичну силу, вони повалили його на землю та почали заламувати руки назад, однак, у зв'язку з тим, що раніше у нього була травма правої руки, деякий час не могли зімкнути руки за спиною. Це тривало приблизно 3-5 хвилин, після чого на його руки, заведені ззаду спини, одягли кайданки. Далі невідомі особи близько 3-х хвилин «топталися» на ньому.

У такому положенні, тобто лежачи на землі із закованими в кайданки руками без будь-яких рукавиць, із закинутим на голову капюшоном куртки, не маючи можливості вільно пересуватися, Шинов О.В. залишався поруч з працівниками поліції, які затримали його, близько 30-40 хвилин аж до приїзду слідчого Шарова М.І. Весь цей час він просив працівників поліції підняти його з землі, оскільки було дуже холодно, однак ті на його прохання жодної уваги не звертали. І це при тому, що як слідує з архіву сайту погоди в м. Дніпро за 09.01.2020 року, в зазначений час температура повітря в місті була мінусовою (2 (два) градуси, вологість 77 %, швидкість вітру 2,8 м/с., комфортність – 5 градусів), а він був легко одягнений (у спортивні штани, коротку тканинну куртку, сорочку, туфлі, одні шкарпетки), оскільки планував весь день перебувати в автомобілі. Після прибуття слідчого Шарова М.І. обвинувачений Шинов О.В. перебував на місці затримання більше години в цьому ж самому одязі, з кайданками на руках і відсутніми на них рукавицями. Як засвідчує

відеозапис «огляду місцевості», він постійно страждав від таких нелюдських умов утримання в цьому місці, неодноразово скаржився на завданий йому такими неправомірними діями фізичний біль.

Крім показань обвинуваченого Шинова О.В., факт такого тривалого його перебування в цьому місці при викладених вище умовах знаходить своє підтвердження ще й іншими доказами, а саме: показаннями свідка-поятого Конова Д.В., наданими ним суду 27 січня 2021 року; показаннями свідка Спиціної Я.М., наданими нею суду 17 лютого 2021 року; показаннями слідчого Шарова М.І., наданими ним суду 08.12.2020 року, в яких він вказав, що «Коли я прийшов, я пам'ятаю Шинов лежав на землі».

Вважаю, що такі жахливі з погляду людяності дії співробітників спецпідрозділу та кримінального розшуку, а також слідчого Шарова М.І. стосовно Шинова О.В. під час його затримання і проведенні «огляду» мають всі ознаки катування, яким повинна бути дана відповідна правова оцінка.

До викладеного вище слід додати ще й те, що слідчий Шаров М.І. відомості про вчинене Шиновим О.В. кримінальне правопорушення вніс до ЄРДР **о 10 год. 16 хв.**, а обшук Шинова О.В. розпочав **о 10 год. 40 хв.** Це означає, що на момент проведення обшуку досудове розслідування вже здійснювалося. Для того, щоб мати право на його проведення, слідчому Шарову М.І. необхідно було отримати письмове доручення керівника органу досудового розслідування. Його він не мав, бо з самого ранку 09.01.2020 року перебував за межами приміщення ВП № 7 ДРУП, а **о 10 год. 16 хв.**, коли вносились відомості до ЄРДР, знаходився в районі вул. Донецьке шосе. До того ж на час проведення обшуку Шинова О.В. слідчий не мав ухвали слідчого судді, що давала б йому право проводити цей обшук.

Ці та інші встановлені під час судового розгляду факти та обставини стали підставою для суду першої інстанції дійти до об'єктивного висновку про те, що «Наведене спростовує покази свідка Шарова М.І. та вказує на те, що правових підстав проводити обшук житла та автомобіля, яким користувався Шинов О.В., станом на момент затримання останнього у працівників поліції не було. Через це є слушними доводи захисника Бельського І.С. щодо порушення органом досудового розслідування територіальної підслідності».

II.

У скарзі зазначається, що «При проведенні 09.01.2020 року огляду місцевості слідчим Шаровим М.І. за власною ініціативою залучено двох понятих (Конова Д.В. та Бакова С.С.), спеціаліста Карабахіна С.Є., яким роз'яснено їх права та обов'язки. За дорученням слідчого спеціалістом Карабахіним С.Є. у присутності понятих здійснено виявлення та вилучення у Шинова О.В. предмета, схожого на пістолет, набоїв, зроблено відбитки пальців рук, які упаковано та опечатано».

Достовірність зазначених тверджень прокурора спростовується

встановленими під час судового розгляду фактами та обставинами.

Як уже зазначалося, згідно з протоколом «огляду місцевості» і його відеозаписом зазначена дія проводилася в присутності двох понять: Конова Д.В. і Бакова С.С. Як засвідчує відеозапис «огляду місцевості», залучення цих понять було суто формальним, оскільки:

а) вони перебували на відстані 3-4 метрів від місця, де здійснювався огляд пістолета та інших вилучених у Шинова О.В. речей;

б) фактично з самого початку «огляду» вони нічого не бачили і нічим не цікавилися (Конов Д.В. розмовляє по телефону (**8 хв. 05 сек. відеозапису**)), а Баков С.С. перебуває за спиною бійця спецпідрозділу з № 4-04-38 і не спостерігає за тим, що роблять спеціаліст-криміналіст і слідчий (**09 хв. 25 сек.**);

в) слідчий Шаров М.І. не звертає їх увагу на вилучені у Шинова О.В. речі, виявлені на них відбитки пальців рук та інші важливі обставини, що мають значення за цим кримінальним провадженням.

Це вказує на те, що зазначена дія фактично проводилася без понять. Отже, слід враховувати, що показання цих понять не можуть мати якогось обвинувально доказового значення, оскільки вказані особи були учасниками процесуальної дії, яка була проведена з порушенням процесуального закону та прав обвинуваченого Шинова О.В.

На підтвердження цього висновку вважаю за необхідне звернутися до показань свідка-понятого Конова Д.В., які він надав суду 27 січня 2021 року. Зокрема, ним повідомлено, що 09.01.2020 року, будучи присутнім під час обшуку Шинова О.В., **він не бачив, як співробітники поліції вилучали в затриманого пістолет та інші предмети, якихось протоколів на місці обшуку, а також протоколів допиту в цьому або іншому місці, не підписував; хто замість нього вчинив підписи в цих документах – не знає.**

Вищевикладене слід доповнити ще й тим, що всупереч положенням ч. 5 ст. 237 КПК України, слідчий не виконав вимоги цієї правової норми **щодо необхідності опечатування пакетів, у які поміщені вилучені під час «огляду місцевості» речі: якась вказівка про це в протоколі відсутня.**

Положеннями ч. 3 ст. 223 КПК України визначено, що «Перед проведенням слідчої (розшукової) дії особам, які беруть у ній участь, роз'яснюються їх права і обов'язки, передбачені цим Кодексом, а також відповідальність, встановлена законом».

Вивчення протоколу «огляду місцевості» та його відеозапису показало, що ці важливі вимоги цієї процесуальної норми слідчим Шаровим М.І. грубо порушені. І хоча в протоколі зроблена відмітка про роз'яснення прав і обов'язків понятим та спеціалісту-криміналісту, з відеозапису цієї дії видно, що зазначеним учасникам вони (права та обов'язки) не оголошувалися і не роз'яснювалися. Цю обставину також підтвердив у своїх показаннях свідок Конов Д.В. під час допиту в суді 27 січня 2021 року. Що стосується співробітників спецпідрозділу поліції та кримінального розшуку, які

затримували Шинова О.В. і були присутні під час проведення «огляду місцевості», то стосовно них слідчий Шаров М.І. взагалі якихось відомостей в протоколі не зазначив.

Ще більш істотним порушенням вимог ч. 3 ст. 223 КПК стало те, що поза увагою слідчого залишився основний заінтересований учасник цієї процесуальної дії – Шинов О.В. З якихось незрозумілих причин його процесуальний статус на момент проведення «огляду місцевості» слідчий не визначив, процесуальні права та обов'язки не оголосив і не роз'яснив (крім протоколу «огляду місцевості» та його відеозапису ця обставина підтверджується показаннями Шинова О.В., Спиціної Я.М., Конова Д.В.). І це при тому, що на момент прибуття Шарова М.І. до місця «огляду місцевості» Шинов О.В. вже близько 30-40 хвилин як був затриманий бійцями спецпідрозділу і співробітниками кримінального розшуку. Застосувавши грубу фізичну силу, вони повалили його на землю, заламали руки назад, закували їх в кайданки, накинули на голову капюшон куртки, не даючи, таким чином, спостерігати за тим, що відбувається з ним і навколо нього. Саме в такому стані Шинов О.В. перебував до моменту прибуття на це місце слідчого Шарова М.І.

Незважаючи на ці надзвичайно важливі обставини, які засвідчували факт затримання Шинова О.В. працівниками поліції ще до прибуття слідчого, Шаров М.І. чомусь їх у протоколі не зазначив. І це при тому, що такий стан Шинова О.В. слідчий спостерігав особисто.

На те, що в момент проведення «огляду місцевості» Шинов О.В. уже мав відповідний процесуальний статус, вказують наступні докази:

а) показання Шинова О.В., який повністю підтвердив викладені вище обставини його затримання працівниками поліції;

б) показання свідка Спиціної Я.М., яка спостерігала затримання обвинуваченого працівниками поліції з самого початку;

в) показання свідка-понятого Конова Д.В., який підтвердив такий стан і положення Шинова О.В. в момент прибуття понятих на місце його затримання;

г) відеозапис «огляду місцевості»;

д) протокол затримання Шинова О.В. в порядку ст. 208 КПК, який був складений слідчим Шаровим М.І. 09.01.2020 року о 21 год. 50 хв. і в якому він зазначив момент фактичного затримання Шинова О.В. як **«09.01.2020 року о 10 год. 40 хв.»**, а місце фактичного затримання – **«м. Дніпро, вул. Донецьке шосе буд. № 1»**. З цих відомостей випливає, що на момент початку проведення «огляду місцевості» **(10 год. 40 хв.)** Шинов О.В. уже мав статус затриманого, а виходячи з цього, – підозрюваного.

Таким чином, з огляду на вимоги ст. 209 КПК Шинов О.В. являвся особою, яка фактично була затримана уповноваженою службовою особою.

Як відомо, згідно з положеннями ст. 209 КПК України «особа є затриманою з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд із уповноваженою службовою особою чи в приміщенні,

визначеному уповноваженою службовою особою». Тому виходячи із встановлених обставин і часу затримання Шинова О.В., положень ст. 209, частини 1 ст. 42 КПК України, яка визначає, що «підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 цього Кодексу, повідомлено про підозру, або **особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення**», на момент проведення «огляду місцевості» Шинов О.В. уже набув статусу підозрюваного. Саме через це слідчий Шаров М.І. зобов'язаний був, виходячи з положень ч. 3 ст. 42 КПК, чітко і своєчасно повідомити Шинову О.В. про його процесуальні права та обов'язки, роз'яснити їх і надати можливість для їх реалізації.

Однак жодних із цих вимог кримінального процесуального законодавства слідчий Шаров М.І. не лише не виконав, а й ще двічі проігнорував вимогу Шинова О.В. негайно зателефонувати адвокату Головченку Г.Г. і забезпечити його участь при проведенні «огляду місцевості» (**02 хв. 20 сек.; 05 хв. 57 сек. відеозапису**). Попри ці вимоги обвинуваченого, слідчий Шаров М.І. не відклав проведення процесуальної дії до часу прибуття захисника, обраного Шиновим О.В. До того ж слід відмітити, що сам Шинов О.В., який не погоджувався з підставами затримання і не визнавав свою причетність до вчинення злочину, не міг користуватися своїм мобільним телефоном і з його допомогою або іншим чином зв'язатися з адвокатом, якого він хотів запросити, оскільки під час проведення «огляду місцевості» його руки весь час знаходилися в кайданках.

Усе це у своїй сукупності свідчить про те, що слідчий Шаров М.І. під час проведення «огляду місцевості» істотно порушив одну із загальних засад кримінального провадження, яка безпосередньо стосується обвинуваченого Шинова О.В., – забезпечення права на захист.

Саме на підставі цих, а також інших істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, допущених при проведенні цієї слідчої дії, суд першої інстанції прийняв об'єктивне та справедливе судове рішення – визнав «недопустимим доказом протокол огляду місця події від 09.01.2020 року, складений у період часу з 10.40 до 11.43, оскільки викладені у даному протоколі огляду місця події обставини не відповідають змісту процесуальних дій, які фактично здійснювались уповноваженими особами».

III.

В апеляційній скарзі прокурором зазначається, що обставини вчинення Шиновим О.В. злочину підтверджено, зокрема, такими доказами:

- «висновком експерта № 19/104-7/1/20 від 10.01.2020, відповідно до якого предмет, схожий на пістолет, який має маркування Cal 9mm R.A Knallpatrone, вилучений 09.01.2020, є ручною короткоствольною гладкоствольною вогнепальною зброєю – самозарядним пістолетом, переробленим саморобним способом з газового пістолета. Пістолет до

проведення пострілів придатний»;

- «показаннями експерта Муральова Р.В., який підтвердив висновки проведеної ним судової експертизи зброї»;

- висновком експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020, відповідно до якого три сліди папілярних узорів розмірами: 31*19 мм, 27*14 мм та 39*19 мм, відкопійовані на три липкі стрічки та вилучені 09.01.2020 під час огляду місця події за адресою: м. Дніпро, вул. Донецьке шосе біля будинку № 1, залишені особою, дактилокарта якої заповнена на ім'я Шинова Олега Васильовича, 01.02.1975 р.н., а саме: сліди залишені великим та середнім пальцями лівої руки і долонею лівої руки вищевказаної особи»;

- «показаннями експерта Бикової О.О., яка підтвердила висновки проведеної нею трасологічної експертизи»;

- «постановами від 12.01.2020 про визнання та долучення до кримінального провадження речових доказів, відповідно до яких пістолет з маркуванням Ca1 9mm RA з 4 патронами, відбитки пальців рук, диск з відеозаписом вилучення пістолета у Шинова О.В. визнано речовим доказом та здано до камери зберігання речових доказів»;

- «показаннями заявника Бабкіна П.В., відповідно до яких останній дійсно 09.01.2020 поблизу будинку № 5 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпро помітив чоловіка з предметом, схожим на пістолет, та повідомив до органів поліції».

Стосовно цих перелічених прокурором доказів вважаю за необхідне привернути увагу суддів апеляційного суду на те, наскільки з грубими порушеннями вимог кримінального процесуального закону збиралися ці докази слідчим Шаровим М.І. під час обшуку Шинова О.В.

Зокрема, під час судового розгляду встановлено, що слідчий Шаров М.І. і спеціаліст-криміналіст Карабахін С.Є.:

- а) не встановлювали розміри пістолета і патронів до нього, їх вагу і не вказали їх у протоколі;

- б) маючи всі можливості для встановлення факту наявності чи відсутності в каналі ствола пістолета стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджає проведенню пострілів кінетичними снарядами, цей факт не встановили і не зафіксували його у складеному протоколі;

- в) не встановлювали розміри слідів пальців рук, виявлених на пістолеті і магазині, не визначали типи папілярних візерунків, які відобразились у цих слідах, і не зазначали ці важливі відомості в протоколі;

- г) не вказали в протоколі конкретні місця виявлення слідів пальців рук на пістолеті і магазині;

- д) не визначали розміри липучих стрічок, які використовувались для перекопійовання виявлених слідів пальців рук, і не зазначили їх у протоколі;

- е) не вказали, на які конкретно липучі стрічки були перекопійовані з тих чи інших місць пістолета і магазину сліди пальців рук, не пронумерували ці

липучі стрічки. Всі ці необхідні відомості про липучі стрічки і перекопійовані на них сліди пальців рук не були зафіксовані у протоколі. Зазначені порушення виключають можливість встановлення та ідентифікації, які саме сліди пальців рук були вилучені з тих чи інших місць пістолета і магазину, їх перекопійовання на конкретні липучі стрічки.

Жодних відомостей про ці важливі обставини протокол слідчої дії та її відеозапис не містить.

Всупереч вимогам кримінального процесуального закону слідчий Шаров М.І.:

- не зазначив у протоколі слідчої дії та її відеозаписі відомості про застосовані під час цієї дії технічні засоби фіксації (відеозапис і фотографування), характеристики цих технічних засобів та носіїв інформації, на яких вона зафіксована, умови та порядок їх використання. Перед проведенням слідчої дії її учасники про всі ці технічні засоби фіксації та носії інформації також не були повідомлені;

- не зберіг у матеріалах кримінального провадження оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої слідчої дії, не забезпечив окремого зберігання резервних копій. У кримінальній справі залишився лише диск з відеозаписом, перекопійованим з оригінального (первинного) технічного носія, який зберігався неупакованим і неопечатаним, що призвело до знищення частини зафіксованої на ньому інформації;

- ні в протоколі слідчої дії, ні в матеріалах її відеозапису не вказав, хто саме здійснював відеозапис і фотографування. Під час допиту в суді 08.12.2020 року Шаров М.І. заявив, що відеозапис проводився кимось з оперативних співробітників, ким саме – не пам'ятає. Що стосується фотографування, то під час судового розгляду так і не було встановлено, хто його здійснював. Із цього випливає, що відеозапис і фотографування проводилися не спеціалістами, як цього вимагають положення ст. 71, ч. 1 ст. 236, ч.ч. 3, 7 ст. 237 КПК, а не підготовленими для виконання такої специфічної діяльності особами. До цього потрібно додати ще й те, що в матеріалах кримінального провадження фототаблиця, як додаток до протоколу «огляду», взагалі відсутня.

Таким чином, всі ці істотні порушення порядку застосування технічних засобів при проведенні обшуку Шинова О.В. вказують на те, що фактично під час цієї слідчої (розшукової) дії ні відеозапис, ні фотографування не здійснювались.

Зазначені обставини є ще однією з підстав для визнання отриманих під час обшуку Шинова О.В. фактичних даних недопустимими доказами. На це вказують положення ч. 2 ст. 104 КПК, згідно з якими «Запис, здійснений за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів під час проведення слідчим, прокурором обшуку, є невід'ємним додатком до протоколу. Дії та обставини проведення обшуку, не зафіксовані у записі, не можуть бути внесені до протоколу обшуку та використані як докази у кримінальному провадженні».

Вважаю, що додатковими підставами для визнання отриманих під час проведення трасологічної експертизи доказів недопустимими є грубе порушення вимог кримінального процесуального закону, яке було допущене слідчим Шаровим М.І. при одержанні зразків для цієї експертизи.

Так, у резолютивній частині постанови про призначення цієї експертизи від 14.01.2020 року слідчий вказав, що, зокрема, на дослідження експертові надається «Спец. пакет № ЕХРО294212 з дактокартою підозрюваного Шинова О.В.» (а.с. 60 матер. досуд. розслід.).

Вивчення матеріалів кримінального провадження вказує на те, що відбитки пальців рук Шинова О.В., відображені на дактокарті, отримані із невідомого джерела і в непроцесуальний спосіб, оскільки слідчий грубо порушив вимоги ст.ст. 104, 105, 110, 245 КПК, а саме:

- а) постанову про одержання зразків для експертизи не складав;
- б) хід і результати одержання зразків для експертизи не протоколював.

Факт непроцесуального способу отримання зразків для експертизи підтвердив слідчий Шаров М.І. У своїх показаннях в суді 08.12.2020 року він повідомив, що дактокарту підозрюваного Шинова О.В. отримав від когось із співробітників сектору кримінальної поліції ВП № 7 ДРУП. Стосовно цих показань слідчого необхідно зазначити, що якогось документального підтвердження факту такої передачі дактокарти оперуповноваженим до слідчого матеріали кримінального провадження не містять.

Зазначене необхідно доповнити ще й тим, що згідно з даними, зафіксованими у висновку експерта від 21 січня 2020 року № 19/104-7/3/58:

- в пояснювальному надписі на конверті, в якому містились липкі стрічки зі слідами пальців рук, відсутній підпис спеціаліста-криміналіста (с. 2 висновку, а.с. 63 мат. дос. розс.);
- в пояснювальному надписі на конверті, в якому містилася дактилокарта, відсутні підписи двох понятих і спеціаліста-криміналіста (с. 3 висновку, а.с. 64 мат. дос. розс.).

Зазначені порушення знайшли своє повне підтвердження під час допиту в суді 05.01.2021 року експерта-дактилоскопіста Бикової О.О., а також під час дослідження речових доказів у суді 20 січня 2021 року.

Крім цього, із згаданого дослідження речових доказів 20 січня 2021 року було встановлено ще одне порушення вимог кримінального процесуального закону – на дактилокарті з відбитками пальців рук відсутній підпис Шинова О.В. і співробітника поліції, який відбирав ці відбитки.

Усе це вказує на те, що слідчий Шаров М.І. під час проведення так званого «огляду» грубо порушив положення ч. 3 ст. 105 КПК, яка визначає, що «Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків».

Ці та інші грубі порушення вимог кримінального процесуального

закону, встановлені під час судового розгляду, стали підставою для суду зробити такий висновок: «У зв'язку з наведеним, висновок експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020 є недопустимим доказом, оскільки дактилокарта на ім'я Шинова О.В., на той момент підозрюваного, що була використана для проведення трасологічної експертизи, отримана з грубим порушенням порядку, визначеного КПК України та в недобровільному порядку (за відсутності доказів зворотнього) і без отримання дозволу слідчого судді, суду на примусове відібрання біологічних зразків. Суд дійшов саме такого висновку не лише з наведених вище підстав, а й з урахуванням того, що свідок Конов Д.В. заявив про те, що не підписував протокол огляду від 09.01.2020, де серед іншого були вилучені і 3 липкі стрічки з відбитками пальців, які також були об'єктом експертизи № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020».

Що стосується додаткових підстав для визнання отриманих під час проведення судової експертизи зброї доказів недопустимими, то вони полягають у порушенні вимог кримінального процесуального закону щодо порядку оформлення вилучення у Шинова О.В. 09.01.2020 року пістолета, направлення його на експертизу.

Так, із висновку експерта від 10 січня 2020 року № 19/104-7/1/20 (с. 2) випливає, що у пояснювальному надписі на сейф-пакеті, в який був поміщений пістолет при його вилученні у Шинова О.В., відсутні підписи одного з понятих і спеціаліста-криміналіста, а також не вказана дата пакування. Зазначені порушення знайшли своє повне підтвердження під час допиту в суді 05.01.2021 року експерта-баліста Муральова Р.В., а також при дослідженні в суді 13.01.2021 року речових доказів.

Це вказує на те, що слідчий Шаров М.І. під час проведення так званого «огляду» грубо порушив положення ч. 3 ст. 105 КПК, яка визначає, що «Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків».

Крім цього, ще одним додатковим аргументом необхідності визнання фактичних даних, отриманих під час проведення судової експертизи зброї, недопустимими, є те, що слідчий під час проведення «огляду» грубо порушив положення ч. 2 ст. 104 КПК, яка зобов'язує зазначати в описовій частині протоколу **«отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження, в тому числі виявлені та/або надані речі і документи»**. Всупереч цим вимогам КПК, слідчий і спеціаліст-криміналіст під час проведення «огляду місцевості», маючи всі можливості для встановлення факту наявності чи відсутності в каналі ствола пістолета стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджає проведенню пострілів кінетичними снарядами, цей факт не встановили і не зафіксували його у складеному протоколі.

У зв'язку з цим зроблений експертом висновок про те, що «Пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета мод. «RG-88» № 0339734, калібру 9 мм Р.А. Kna11 (виробництва Німеччини) шляхом внесення в конструкцію вищевказаного пістолета наступних змін: видалення з каналу ствола стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджає проведенню пострілів кінетичними снарядами» (с. 12 висновку), не може вважатися достовірним і допустимим.

Крім цього, аналіз протоколу «огляду» від 09.01.2020 року, постанови про доручення призначення судової експертизи зброї від 09.01.2020 року, висновку судової експертизи зброї від 10.01.2020 року № 19/104-7/1/20 свідчить про величезні розбіжності у відомостях щодо пістолета і патронів, які вилучалися у Шинова О.В., і тих, які досліджувалися експертом-балістом.

Так, у протоколі «огляду» від 09.01.2020 року слідчий зазначив, що «Вказаний предмет (тобто пістолет – *адв.*) має маркування Ca1 9 mm PA» без будь-якої вказівки на інші дані, які би давали можливість ідентифікувати цей пістолет. Що стосується магазину пістолета, то наявність на ньому якихось маркувань у протоколі не зафіксовано.

В описовій і резолютивній частині постанови про доручення проведення судової експертизи зброї від 09.01.2020 року (а.с. 32-33 матер. дос. розсл.) слідчий щодо направленого на дослідження пістолета зазначає інші, відмінні від зазначених у протоколі відомості, а саме: «Предмет, схожий на пістолет має маркування Ca1 9 mm P.A **Kna11patrone**». Якихось відомостей щодо магазину пістолета ця постанова не містить.

Натомість, як слідує з висновку судової експертизи зброї від 10.01.2020 року № 19/104-7/1/20, експертом досліджувався пістолет і магазин з іншими маркуваннями. Зокрема, на стор. 6 висновку експертом зазначено: «На деталях пістолета наявні маркувальні позначення (зображення 8-10):

- з лівої сторони затвора: «RÖHM RG 88 Germany CAL 9 mm P.A. Kna11patrone» – фірма-виробник, модель пістолета, країна-виробник, калібр пістолета та «РТВ 670» – клеймо пістолета, вписаного в коло (зображення 8);
- з лівої сторони приливу рамки: технологічні клейма, «КК» та «0339734» – заводський серійний номер пістолета (зображення 9);
- на магазині: «RÖHM RG 88» – модель пістолета та фірма-виробник (зображення 10)».

Що стосується відомостей стосовно патронів, які вилучалися під час «огляду», і тих, що досліджувалися експертом, то між ними також спостерігаються великі розбіжності.

Так, у протоколі «огляду» від 09.01.2020 року слідчий зазначив, що «В магазині виявлено 4 патрони з маркуванням **Ca 1 9 mm PA**».

В описовій і резолютивній частині постанови про доручення проведення судової експертизи зброї від 09.01.2020 року (а.с. 32-33 матер. дос. розсл.) слідчий щодо направлених на дослідження 4-х патронів зазначає інші, відмінні

від зазначених у протоколі відомості, а саме: «... з маркуванням **9 mm PA 6 SA**».

Натомість, як слідує з висновку судової експертизи зброї від 10.01.2020 року № 19/104-7/1/20, експертом досліджувалися 4 патрони, стосовно яких експерт зазначив такі відомості (стор. 9 висновку): **«На дні гільзи одного патрона наявне маркірувальне позначення: «S.A.-9 9 mm P.A», на решті гільз патронів маркірувальні позначення відсутні (зображення 15)»**.

Ця документально-інформаційна суперечливість для суду першої інстанції стала об'єктивною підставою прийняти єдино правильне в цій ситуації процесуальне рішення – визнати «речові докази, а саме: пістолет з маркуванням Ca1 9 mm PA, в магазині якого знаходились 4 патрони, з огляду на приписи ст.ст. 86-87 КПК України» недопустимими доказами.

Що стосується показань свідка Бабкіна П.В., на які прокурор посиляється як на доказ винуватості Шинова О.В., то в суду першої інстанції були всі підстави для їх визнання недостовірними. Однак суд у вирокі зазначив, що «... не може прийняти як достовірні покази свідка Бабкіна П.В., оскільки його покази суперечать наявному в матеріалах справи рапорту працівників поліції ГУНП в Дніпропетровській області (том № 2, а.с. 4), за змістом якого 09.01.2020 року о 10.08 надійшло повідомлення зі служби 102 про те, що за адресою: **Шевченківський район м. Дніпро, проспект Пилипа Орлика, будинок № 3, із вказаного будинку по вул. Донецьке шосе, будинок № 5 щойно вийшов невідомий чоловік середнього зросту, одягнений в темний одяг, який за ремінь заکлав предмет, схожий на пістолет.** У той же час у судовому засіданні свідок зазначив про те, що «на початку січня 2020 року ... близько 10.00 години, в районі магазину «Варус», Фрунзенський район у місті Дніпрі, він на відстані від себе 10-15 метрів побачив громадянина, у якого за поясом знаходився предмет, схожий на пістолет.... Як вказав свідок, обвинувачений Шинов О.В. був одягнений в темні сині штани джинсові, не спортивні штани точно, та чорну коротку куртку...». Між тим дані показання свідка Бабкіна П.В. спростовуються дослідженням у судовому засіданні відеозаписом, на якому чітко видно, що події даного кримінального провадження відбувалися на вулиці Донецьке шосе, 1 у місті Дніпрі, а Шинов О.В. був одягнений у спортивні штани». Відомості про те, що Шинов О.В. виходив із будинку № 3 на проспекті П. Орлика у місті Дніпрі (де, до речі, розташований ВП № 7 ДРУП ГУНП) та направився до будинку № 5 по Донецькому шосе – матеріали справи не містять».

Тим часом викладений у вирокі висновок суду стосовно показань Бабкіна П.В. дає підстави стороні захисту стверджувати, що Бабкін П.В. є підставним свідком. Як людина з кримінальним минулим він діяв, а також давав недостовірні показання за проханням або під тиском оперативних співробітників.

Таким чином, як охарактеризовані в цьому запереченні істотні порушення вимог кримінального процесуального закону, так і ті, що не віднайшли в ньому відображення, але зазначені у судовому рішенні, давали

суду першої інстанції всі підстави для винесення виправдувального вироку. Викладені в ньому обґрунтування, а саме: «Суд, оцінивши кожний доказ з точки зору належності, допустимості і достовірності, а їх сукупність з погляду достатності та взаємозв'язку, за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження», слугували достатньою підставою для «висновку про необхідність виправдання Шинова О.В. за обвинуваченням у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за який передбачена ч. 1 ст. 263 КК України на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення Шиновим О.В. кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України».

У цьому взаємозв'язку є необхідність доповнити висновок суду ще й таким: зазначене судове рішення носить об'єктивний, неупереджений та справедливий характер і повністю відповідає всім встановленим і дослідженим у ході судового розгляду обставинам кримінального провадження щодо Шинова О.В.

На підставі вищевикладеного і керуючись ст.ст. 42, 45, 46-47, 402, 407 КПК України, –

ПРОШУ:

1. Відмовити в задоволенні вимог апеляційної скарги прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра Дніпропетровської області Панкратова І.П. на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 30 квітня 2021 року.

2. Вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 30 квітня 2021 року, яким Шинова Олега Васильовича, 01.02.1975 р.н., що мешкає за адресою: м. Дніпро, вул. Донецьке шосе, буд. 5, кв. 100, визнано невинуватим в пред'явленому обвинуваченні у вчиненні кримінального правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. 1 ст. 263 КК України та виправдано на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення Шиновим О.В. кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 263 КК України, залишити без змін.

3. Оскільки обвинувачений Шинов О.В. і я, як його захисник, бажаємо брати участь в апеляційному розгляді, про дату і час розгляду апеляційної скарги нас повідомити.

Додатки:

- 1) копія заперечення на апеляційну скаргу прокурора в 4 екз. (на 14 арк.);
- 2) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (на 1 арк.);

3) копія ордера № 523 від 09 січня 2020 р. (на 1 арк.).

Адвокат

І.С. Бельський

10 червня 2021 року

***Ухвала апеляційного суду про закінчення підготовки
та призначення апеляційного розгляду***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/1771/21 Справа № 932/3037/20

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА

про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду

11 червня 2021 року

м. Дніпро

Суддя-доповідач Судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2, розглянувши матеріали кримінального провадження № 12020040640000074 за апеляційною скаргою прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року,

встановила:

Ухвалою Дніпровського апеляційного суду від 02 червня 2021 року відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року щодо **ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_1**, громадянина України, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Під час підготовки до апеляційного розгляду учасникам судового

провадження надіслані копії ухвали про відкриття апеляційного провадження, разом з копіями апеляційної скарги та пам'ятками про їх права і обов'язки, встановлено строк, протягом якого можуть бути подані заперечення на апеляційну скаргу, вирішені інші питання для здійснення апеляційного розгляду.

У зв'язку з тим, що у даному провадженні за апеляційною скаргою проведені необхідні підготовчі дії, передбачені ч. 1 ст. 401 КПК України, суддя-доповідач приходить до висновку про необхідність закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду за вищевказаною апеляційною скаргою.

Керуючись ст. 401 КПК України, суддя-доповідач

постановила:

Закінчити підготовчі дії до розгляду апеляційної скарги прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року.

Призначити розгляд апеляційної скарги у відкритому судовому засіданні в приміщенні Дніпровського апеляційного суду (вул. Харківська, 13, м. Дніпро) на **30 червня 2021 року о 14 годині 15 хвилин**, повідомивши учасників судового провадження про час та місце розгляду даної апеляційної скарги.

Про прийняте рішення повідомити учасників судового провадження.

Явка у судові засідання обвинуваченого ОСОБА_3 є обов'язковою.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Суддя Дніпровського
апеляційного суду: ОСОБА_2**

***Ухвала апеляційного суду щодо задоволення заяви судді про
самовідвід у кримінальному провадженні***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/1771/21

Справа № 932/3037/20

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА

30 червня 2021 року

м. Дніпро

Колегія суддів Судової палати з розгляду кримінальних справ
Дніпровського апеляційного суду у складі:

головуючого судді **ОСОБА_2**,

суддів **ОСОБА_3**, **ОСОБА_4**,

за участю секретаря судового засідання **ОСОБА_5**,

прокурора **ОСОБА_6**,

розглянувши у відкритому судовому засіданні матеріали кримінального
провадження № 12020040640000074 за апеляційною скаргою прокурора
Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді
кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-
Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23квітня 2021року щодо

ОСОБА_7, ІНФОРМАЦІЯ_1, який народився в м. Дніпропетровськ,
громадянина України, проживає за адресою: АДРЕСА_1, раніше судимий:

– 09.10.2018 року Індустріальним районним судом м. Дніпра за ч. 2
ст. 187, ч.ч. 2, 3 ст. 27 ч. 2 ст. 146, ч.ч. 2, 3 ст. 27 ч. 3 ст. 189, ч. 2 ст. 289, ч. 1
ст. 70 КК України до 7 років 6 місяців позбавлення волі з конфіскацією майна.
Звільнений 23.11.2018 року після відбуття строку покарання,

обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України,

ВСТАНОВИЛА:

Протоколом автоматизованого розподілу судової справи між суддями
Дніпровського апеляційного суду по кримінальному провадженню
№ 11-кп/803/1771/21 визначено головууючого суддю (суддю-доповідача) –
ОСОБА_2 та склад колегії суддів – **ОСОБА_3** і **ОСОБА_4**.

До початку судового розгляду від судді ОСОБА_3 надійшла заява про самовідвід у цьому кримінальному провадженні у зв'язку з тим, що вказане кримінальне провадження щодо ОСОБА_7 здійснювалося у складі головуючого судді – ОСОБА_1, яка є її родичем.

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 75 КПК України суддя не має права брати участь у кримінальному провадженні за наявності інших обставин, які викликають сумнів у його неупередженості.

За вищезазначених обставин суддя ОСОБА_3 не має права брати участь у розгляді цього кримінального провадження.

Керуючись ст. ст. 75, 81 КПК України, колегія суддів, –

ПОСТАНОВИЛА:

Заяву судді ОСОБА_3 про самовідвід у кримінальному провадженні щодо ОСОБА_7, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, задовольнити.

Передати матеріали справи для визначення складу суддів до відділу забезпечення судового процесу судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду.

Судді:

ОСОБА_2 ОСОБА_3 ОСОБА_4

***Ухвала апеляційного суду про залишення апеляційної
скарги прокурора без задоволення
(вступна і резолютивна частини)***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/1771/21

Справа № 932/3037/20

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

14 вересня 2021 року

м. Дніпро

Колегія суддів Судової палати з розгляду кримінальних справ
Дніпровського апеляційного суду у складі:

головуючого судді **ОСОБА_2**,

суддів **ОСОБА_3, ОСОБА_4**,

за участю секретаря судового засідання **ОСОБА_5**,

прокурорів **ОСОБА_6, ОСОБА_7, ОСОБА_8**,

захисника **ОСОБА_9**,

обвинуваченого **ОСОБА_10**,

розглянувши у відкритому судовому засіданні провадження матеріали
кримінального провадження № 12020040640000074 за апеляційною скаргою
прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у
розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-
Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року щодо

ОСОБА_10, ІНФОРМАЦІЯ_1, який народився в м. Дніпропетровськ,
громадянина України, проживає за адресою: **АДРЕСА_1**, раніше судимий:

– 09.10.2018 року Індустріальним районним судом м. Дніпра за ч. 2
ст. 187, ч.ч. 2, 3 ст. 27 ч. 2 ст. 146, ч.ч. 2, 3 ст. 27 ч. 3 ст. 189, ч. 2 ст. 289, ч. 1 ст.
70 КК України до 7 років 6 місяців позбавлення волі з конфіскацією майна.
Звільнений 23.11.2018 року після відбуття строку покарання,

обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України,

ВСТАНОВИЛА:

У зв'язку з тим, що складання ухвали апеляційного суду вимагає значного часу, колегія суддів вважає за необхідне обмежитись складанням і оголошенням її резолютивної частини.

Керуючись ст. 376 КПК України, колегія суддів

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року залишити без задоволення.

Вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року щодо ОСОБА_10 в частині зазначення підстави виправдання – змінити.

Вважати ОСОБА_10 невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України та виправданим на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України, за недоведеністю, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

У решті вирок залишити без змін.

Ухвала апеляційного суду набирає законної сили з моменту її проголошення та може бути оскаржена в касаційному порядку до Касаційного кримінального суду Верховного Суду протягом трьох місяців з дня проголошення судового рішення судом апеляційної інстанції.

Повний текст ухвали буде складений і оголошений учасникам судового провадження о 15.30 годині 20 вересня 2021 року.

Судді:

ОСОБА_2 ОСОБА_3 ОСОБА_4

***Ухвала апеляційного суду про залишення апеляційної
скарги прокурора без задоволення
(повний текст)***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/1771/21

Справа № 932/3037/20

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

14 вересня 2021 року

м. Дніпро

Колегія суддів Судової палати з розгляду кримінальних справ
Дніпровського апеляційного суду у складі:

головуючого судді **ОСОБА_2**,

суддів **ОСОБА_3**, **ОСОБА_4**,

за участю секретаря судового засідання **ОСОБА_5**,

прокурорів **ОСОБА_6**, **ОСОБА_7**, **ОСОБА_8**,

захисника **ОСОБА_9**,

обвинуваченого **ОСОБА_10**,

розглянувши у відкритому судовому засіданні матеріали кримінального
провадження № 12020040640000074 за апеляційною скаргою прокурора
Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді
кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-
Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року щодо

ОСОБА_10, **ІНФОРМАЦІЯ_1**, який народився в м. Дніпропетровськ,
громадянина України, проживає за адресою: **АДРЕСА_1**, раніше судимий:

– 09.10.2018 року Індустріальним районним судом м. Дніпра за ч. 2
ст. 187, ч.ч. 2, 3 ст. 27 ч. 2 ст. 146, ч.ч. 2, 3 ст. 27 ч. 3 ст. 189, ч. 2 ст. 289, ч. 1
ст. 70 КК України до 7 років 6 місяців позбавлення волі з конфіскацією майна.
Звільнений 23.11.2018 року після відбуття строку покарання,

обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України,

ВСТАНОВИЛА:

В апеляційній скарзі прокурор просить вирок суду скасувати у зв'язку з невідповідністю висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження, та ухвалити новий вирок, яким визнати ОСОБА_10 винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, та призначити йому покарання у виді позбавлення волі строком на 3 роки. Стягнути з ОСОБА_10 витрати на проведення судових експертиз 2512,16 грн. Речові докази: – пістолет з патронами, відбитки пальців рук – знищити; – чоловічий гаманець, складний ніж, грошові кошти у розмірі 1100 грн, посвідчення водія на ім'я ОСОБА_10, технічний паспорт на автомобіль «Kia Ceed», мобільний телефон марки «Samsung» – повернути ОСОБА_10.

Вимоги апеляційної скарги обґрунтовує тим, що постановою начальника СВ від 08.01.2020 року визначено групу слідчих у кримінальному провадженні № 12019040640002389, до якої включено слідчого ОСОБА_11. Ухвалою Бабушкінського районного суду м. Дніпра від 27.12.2019 року надано дозвіл слідчим слідчої групи на проведення обшуку в кв. АДРЕСА_1 за місцем проживання ОСОБА_10.

09.01.2020 року близько 09:30 годин слідчий прибув за адресою місця проживання обвинуваченого – АДРЕСА_1 для проведення обшуку. Після встановлення факту допущення судом в ухвалі на проведення обшуку описки при зазначенні номерів будинку та квартири, учасники слідчої дії залишилися чекати повторного звернення слідчого до слідчого судді з клопотанням на проведення обшуку. Саме в цей час надійшло повідомлення заявника ОСОБА_12 про незаконне поведіння зі зброєю невідомим чоловіком поблизу будинку АДРЕСА_2. За результатами розгляду зазначеного повідомлення 09.01.2020 року о 10:16 годин внесено відповідні відомості до ЄРДР (кримінальне провадження № 12020040640000074 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України), визначено слідчих, які здійснюватимуть досудове розслідування, – ОСОБА_13, ОСОБА_14, ОСОБА_15, ОСОБА_11, ОСОБА_16, ОСОБА_17 та з метою запобігання вчинення злочину слідчим ОСОБА_11 проведено огляд місцевості поблизу будинку АДРЕСА_3.

Вказує на те, що при проведенні 09.01.2020 року огляду місцевості слідчим ОСОБА_11 за власною ініціативою залучено двох понятих (ОСОБА_18 та ОСОБА_19), спеціаліста ОСОБА_20, яким роз'яснено їх права та обов'язки. За дорученням слідчого спеціалістом ОСОБА_20 у присутності понятих здійснено виявлення та вилучення у ОСОБА_10 предмета, схожого на пістолет, набоїв, зроблено відбитки пальців рук, які упаковано та опечатано. Факт надання відбитків пальців рук підтверджує і сам ОСОБА_10.

Зазначає, що вищевикладені обставини вчинення злочину підтверджено наступними доказами: – рапортом чергового від 09.01.2020 року про

надходження повідомлення (ОСОБА_12) про незаконне поводження зі зброєю невідомим чоловіком; – витягом з ЄРДР від 09.01.2020 року (кримінальне провадження № 12020040640000074); – протоколом огляду місцевості від 09.01.2020 року; – висновками експертів № 19/104-7,1,20 від 10.01.2020 та № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020; – показаннями ОСОБИ_12, інспектора – ОСОБА_21, слідчого – ОСОБА_11, експертів – ОСОБА_22 та ОСОБА_23; – постановами від 12.01.2020 року про визнання та долучення до кримінального провадження речових доказів.

Стверджує, що посилення у вирокі на порушення порядку проведення обшуку ОСОБИ_10 є безпідставним, оскільки слідчим проводився огляд місцевості за правилами, встановленими саме для цієї слідчої дії.

Зазначає, що посилення на свідчення свідка ОСОБИ_24, яка є співмешканкою ОСОБИ_10 та, відповідно, зацікавленою особою є сумнівним з точки зору встановлення об'єктивної дійсності.

Посилення на затримання ОСОБИ_10 (згідно з протоколом затримання від 09.01.2020 року) лише о 21:44 годині є безпідставним, оскільки в протоколі чітко зазначено як час його складання – 21:44 години, так і час фактичного затримання – 10.40 годин. Присутній при цьому адвокат ОСОБИ_25 підписав протокол, будь-яких зауважень, скарг від нього не надходило.

Вказує на те, що зазначення в постанові від 12.01.2020 року про визнання та долучення речових доказів неправильних дат реєстрації, статті та номера кримінального провадження свідчать лише про допущену неточність при зазначенні дати реєстрації провадження та статті КК України.

Щодо незаконності повідомлення про підозру ОСОБИ_10 від 11.01.2020 року зазначає, що вказане повідомлення підписано слідчим та прокурором, яким доручено проведення досудового розслідування та процесуального керівництва. Текст документа повідомлення про підозру містить перелік прав підозрюваного. До того ж роз'яснення процесуальних прав підозрюваного здійснено під час вручення повідомлення про підозру від 10.01.2020 року, тобто порушення прав ОСОБИ_10 при врученні повідомлення про підозру від 11.01.2020 року не допущено. У зв'язку з відмовою ОСОБИ_10 від підпису, цей факт засвідчено підписами слідчого та понятих, що відповідає вимогам ст.ст.104, 223 КПК України.

Захисником ОСОБИ_25 подано заперечення на апеляційну скаргу прокурора, у якому просить вказану апеляційну скаргу залишити без задоволення, а вирок суду залишити без змін.

Вироком Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року ОСОБА_10 визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України та виправдано на підставі п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, оскільки не доведено вчинення ОСОБА_10 кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 263 КК України; також вирішено питання щодо судових витрат та речових доказів.

Органом досудового слідства ОСОБА_10 обвинувачується в тому, що

він у невстановлені слідством дату і час, знаходячись у невстановленому місці, маючи умисел на незаконне придбання і носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу, за невстановлених обставин, придбав із невстановленого слідством джерела, без передбаченого законом дозволу ручну короткоствольну гладкоствольну вогнепальну зброю – самозарядний пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета мод. «R.G-88» № НОМЕР_1, калібру 9 мм Р.А. Knall (виробництва Німеччини), шляхом внесення в конструкцію вищевказаного пістолета наступних змін: видалення з каналу ствола стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів кінетичними снарядами; який придатний до проведення пострілів способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм Р.А. (Knall), а в якості снаряду – куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм, наразі забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних з нього снарядів (куль), які він незаконно почав носити при собі, пересуваючись вулицями м. Дніпра.

09.01.2020 року в період часу з 10:40 годин до 11:43 годин ОСОБА_10, знаходячись поряд з буд. 1 по вул. Донецьке шосе у м. Дніпрі був зупинений співробітниками поліції та під час огляду в останнього виявлено та вилучено ручну короткоствольну гладкоствольну вогнепальну зброю – самозарядний пістолет, перероблений саморобним способом з газового пістолета мод. «RG-88» № НОМЕР_1, калібру 9 мм Р.А. Knall (виробництва Німеччини), шляхом внесення до конструкції вищевказаного пістолета таких змін: видалення з каналу ствола стаціонарного (нез'ємного) захисного елемента (перетинки), що перешкоджав проведенню пострілів кінетичними снарядами; який придатний до проведення пострілів способом роздільного заряджання з використанням в якості ініціюючого складу сигнальних (шумових) патронів калібру 9 мм Р.А. (Knall), а в якості снаряду – куль сферичної форми зі сплаву на основі свинцю діаметром до 6,7 мм. Також забезпечується достатня вражаюча здатність вистріляних снарядів (куль) зі зброї, яку останній придбав та носив при собі без передбаченого законом дозволу.

Заслухавши суддю-доповідача, прокурорів, які підтримали доводи апеляційної скарги, обвинуваченого та його захисника, які заперечували щодо задоволення апеляційної скарги прокурора та просили вирок суду залишити без змін, перевіривши матеріали кримінального провадження та обговоривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга прокурора не підлягає задоволенню з таких підстав.

Відповідно до вимог ст. 404 КПК України вирок суду першої інстанції перевіряється апеляційним судом в межах апеляційної скарги.

Частинами 1, 2 ст. 2 КК України передбачено, що підставою для кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом. Особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального

правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вини не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Відповідно до п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, установленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Згідно із положеннями ч. 3 ст. 62 Конституції України обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях.

За ч. 2 ст. 17 КПК України ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватості особи поза розумним сумнівом.

Згідно з положеннями ч. 4 вказаної статті усі сумніви щодо доведеності винуватості особи тлумачаться на користь такої особи.

Серед іншого, як передбачає ч. 6 ст. 22 цього Кодексу, суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створює необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків.

Згідно із ч. 1 ст. 92 КПК України обов'язок доказування обставин, передбачених ст. 91 цього Кодексу, за винятком випадків, передбачених ч. 2 цієї статті, покладається на слідчого, прокурора та в установлених цим Кодексом випадках – на потерпілого. Тобто тягар доведення винуватості обвинуваченого покладено на сторону обвинувачення.

Відповідно до ч. 1 ст. 373 КПК України суд ухвалює виправдувальний вирок у разі, якщо не доведено, що: було вчинено кримінальне правопорушення, в якому обвинувачується особа; кримінальне правопорушення вчинено обвинуваченим; у діянні обвинуваченого є склад кримінального правопорушення.

Згідно із п. 1 ч. 3 ст. 374 КПК України мотивувальна частина виправдувального вироку має містити підстави для виправдання обвинуваченого та мотиви, виходячи з яких, суд відкидає докази обвинувачення.

Відповідно до ст. 370 КПК України судові рішення повинно бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 цього Кодексу. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його

ухвалення.

Колегія суддів вважає, що суд першої інстанції належним чином дослідив всі зібрані у справі докази в їх сукупності, надав їм належну оцінку, правильно встановив фактичні обставини справи та обґрунтовано виправдав ОСОБА_10 у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

Доводи прокурора про те, що у цьому кримінальному провадженні визначено групу слідчих, колегія суддів вважає необґрунтованими з огляду на таке.

Відповідно до ч.ч. 1, 2, 3 ст. 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування.

Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджується Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Національним антикорупційним бюро України, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства.

Зі змісту п. 2.1. та 3.1 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генерального прокурора України № 139 від 6 квітня 2016 року, внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань відбувається на підставі відповідних процесуальних рішень, оформлених відповідно до вимог чинного законодавства.

Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України керівник органу досудового розслідування уповноважений визначати слідчого (слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, а у випадках здійснення досудового розслідування слідчою групою визначати старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих.

Отже, відповідно до витягу з ЄРДР № 12020040640000074 від 09.01.2020 року, 09.01.2020 року до Шевченківського відділення поліції Дніпровського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області надійшло повідомлення про те, що 09.01.2020 року близько 10:07 години за адресою: місто Дніпро, вул. Донецьке шосе, 5 був помічений ОСОБА_10, ІНФОРМАЦІЯ_2, з предметом, схожим на пістолет (ЖЄО 1074). Також, відповідно до вказаного витягу, слідчі, які здійснюють досудове розслідування, – ОСОБА_13, ОСОБА_14, ОСОБА_15, ОСОБА_11, ОСОБА_16, ОСОБА_17 (а.п. 1 т. 2).

Однак колегією суддів встановлено, що постанова про визначення групи слідчих у кримінальному провадженні № 12020040640000074 відсутня. До того ж прокурором під час розгляду цього кримінального провадження як в суді першої інстанції, так і в суді апеляційної інстанції, не надано доказів

визначення групи слідчих у вказаному кримінальному провадженні та не надано постанови на підтвердження повноважень слідчих у цьому кримінальному провадженні відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК України.

Прокурор, заперечуючи проти визнання доказів недопустимими, надав до суду першої інстанції витяг з ЄРДР та постанову про призначення групи слідчих в іншому провадженні (а.п. 19, 23 т. 3), що не є належним підтвердженням повноважень.

Відсутність постанови про визначення групи слідчих свідчить про те, що при відкритті матеріалів обвинуваченому в порядку ст. 290 КПК України вона не надавалась, що слідує із протоколу про надання доступу до матеріалів (додаткових матеріалів) досудового розслідування від 05.03.2020 року та реєстру матеріалів, що доданий до обвинувального акта.

Відповідно до ч. 2 ст. 92 КПК України обов'язок доказування належності та допустимості доказів покладається на сторону, що їх подає.

Згідно із ч. 12 ст. 290 КПК України, якщо сторона кримінального провадження не здійснить відкриття матеріалів відповідно до положень цієї статті, суд не має права допустити відомості, що містяться в них, як докази.

Однак прокурор як учасник процесу не вжив заходів для відкриття у судовому засіданні матеріалів за їх наявності.

Колегія суддів не приймає позицію прокурора щодо повноважень слідчих відповідно до витягу з ЄРДР, виходячи з того, що така позиція суперечить положенням ст.ст. 39, 110 КПК України щодо винесення відповідних постанов та їх відкриття відповідно до положень ст. 290 КПК України, а також усталеній практиці Верховного Суду, що відображена у постановях від 17 березня 2021 року (справа № 281/422/18, провадження № 51-5167км20 щодо обов'язкового визначення уповноважених слідчих постановою, відсутність якої обумовлює недопустимість доказів), від 24 березня 2021 року (справа № 127/10042/18, провадження № 51-6058км20, що містить висновок, аналогічний попередньому), від 03 червня 2020 року (справа № 188/1266/18, провадження № 51-642км20 щодо необхідності надання оцінки повноваженням особи, яка здійснювала відкриття матеріалів досудового розслідування в порядку ст. 290 КПК України).

Отже, виходячи із наданих матеріалів, процесуальні та слідчі дії, що були вчинені у кримінальному провадженні № 12020040640000074 слідчим ОСОБА_11 були здійснені особою, яка не була призначеною відповідно до вимог статей 39, 110 КПК України.

Посилання прокурора на те, що слідчий ОСОБА_11, який діяв у складі групи слідчих у кримінальному провадженні № 12019040640002389, та якому було надано дозвіл на проведення обшуку за місцем проживання ОСОБА_10 відповідно до вимог КПК України, тому він здійснив огляд місцевості 09.01.2020 року у кримінальному провадженні № 12020040640000074 є безпідставним, оскільки огляд було здійснено слідчим ОСОБА_11 у кримінальному провадженні № 12020040640000074, за яким відомості в ЄРДР

за ч. 1 ст. 263 КК України було внесено 09.01.2020 року о 10:16 години, а огляд місцевості було проведено 09.01.2020 року о 10.40 години, та в якому відсутня постанова про призначення групи слідчих.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.

За правовими позиціями, викладеними у постановах Верховного Суду від 14.04.2020 року (справа № 761/34909/14), від 28.04.2021 року (справа № 759/833/18), здійснення досудового розслідування неуповноваженими на те особами (органами) визнаються істотним порушенням прав людини і основоположних свобод та має наслідком визнання отриманих доказів недопустимими.

Також із матеріалів провадження вбачається, що огляд місцевості за адресою: вул. Донецьке шосе, біля будинку № 1, було проведено 09.01.2020 року з 10:40 години до 11:43 години, під час якого у ОСОБА_10 виявлено предмет, схожий на пістолет. Зазначений предмет має маркування «Cal 9mm PA», в магазині якого виявлено 4 патрони з маркуванням «9mm PA6SA». Вказані предмети були вилучені та поміщені до спецпакета. При подальшому огляді у ОСОБА_10 було виявлено гаманець, у якому знаходились грошові кошти у розмірі 1100 грн, також у гаманці знаходився паспорт на автомобіль «KIA SEED», державний номерний знак НОМЕР_2, права на ім'я ОСОБА_10, ІНФОРМАЦІЯ_2, папірець з написами, у сумці виявлено складний ніж «Bear Grille» чорно-помаранчевого кольору, мобільний телефон марки «Samsung» чорного кольору imei НОМЕР_3, imei: НОМЕР_4, папірець із залишком речовини білого кольору, який було поміщено до спецпакета. Всі інші речі також поміщені до спецпакета.

Як бачимо з матеріалів провадження, єдиною метою цієї слідчої дії було виявлення предмета, схожого на пістолет. Судом першої інстанції правильно встановлено, що оскільки при огляді вилучалися речі з кишень одягу ОСОБА_10, який перебував у кайданках, то проведений органами досудового розслідування 09.01.2020 року огляд місцевості мав ознаки обшуку затриманої особи, а не поверхневої перевірки, та був проведений без дотримання положень ст.ст. 208, 209 КПК України. Та незважаючи на наведене вище, вказані дії було процесуально оформлено відповідним протоколом як огляд місцевості.

Відповідно до правової позиції, викладеної у постанові Верховного Суду від 05.08.2020 року (справа № 700/361/17), уповноважені особи досудового розслідування при проведенні огляду місця події з фактичним затриманням особи та подальшим обшуком затриманого повинні керуватися статтями 208, 209 КПК України, а також вимогами ст. 237 цього Кодексу.

До того ж із матеріалів провадження бачимо, що на час проведення вказаного огляду ОСОБА_10 був затриманий 09.01.2020 року о 10:40 години,

а також, відповідно до відеозапису до протоколу огляду від 09.01.2020 року, захисник під час вказаної процесуальної дії був відсутній, хоча ОСОБА_10 наполягав на його присутності, що свідчить про порушення права ОСОБА_10 на захист при проведенні слідчої дії огляду місцевості від 09.01.2020 року, під час якої були вилучені речові докази в провадженні на підтвердження його винуватості, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 42 КПК України особа є підозрюваною, якщо вона затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, а підозрюваний відповідно до п. 3 ч. 3 ст. 42 КПК України має право мати на першу вимогу захисника.

Отже, вказані порушення відповідно до ст. 87 КПК України є істотними порушеннями прав та свобод людини, оскільки докази зібрані неуповноваженими слідчими, а тому суд першої інстанції обґрунтовано визнав недопустимими доказами: протокол огляду місця події від 09.01.2020 року, вилучені під час огляду речові докази, а саме: пістолет з маркуванням «Cal 9mm PA», в магазині якого виявлено 4 патрони, а також висновок експерта № 19/104-7/1/20 від 10.01.2020 року, відповідно до якого наданий на експертизу предмет, схожий на пістолет, вилучений 09.01.2020 року, є вогнепальною зброєю, а предмети, схожі на набої, не є бойовими припасами, чотири патрони, придатні до стрільби, та який ґрунтується на дослідженні речових доказів, що визнані недопустимими, та висновок експерта № 19/104-7/3/58 від 21.01.2020 року, відповідно до якого три сліди папілярних узорів, вилучені 09.01.2020 року під час огляду місця події, залишені особою, дактилокарта якої заповнена на ім'я ОСОБА_10, ІНФОРМАЦІЯ_2, оскільки вказана дактилокарта, яка була використана для проведення трасологічної експертизи, була отримана з грубим порушенням КПК України, а саме неуповноваженою особою ОСОБА_26, щодо якого відсутня постанова про призначення групи слідчих.

За встановлених обставин, враховуючи допущені істотні порушення вимог КПК України, колегія суддів дійшла висновку, що судом обґрунтовано виправдано обвинуваченого з підстав недоведеності вчинення ним вказаного кримінального правопорушення, у зв'язку з чим апеляційна скарга прокурора не підлягає задоволенню.

Відповідно до ч. 1 ст. 87 КПК України недопустимими є докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також будь-які інші докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.

Доводи апеляційної скарги прокурора щодо підтвердження вини ОСОБА_10 показами ОСОБА_12, інспектора ОСОБА_21, слідчого ОСОБА_11, експертів ОСОБА_22 та ОСОБА_23 не приймаються колегією суддів до уваги, оскільки відповідно до ч. 1 ст. 87 КПК України є також недопустимими доказами будь-які інші докази, здобуті завдяки інформації,

отриманій внаслідок істотних порушень прав і свобод людини.

Посилання суду на покази свідка ОСОБА_24 не спростовують висновків суду щодо істотних порушень вимог КПК України, що ґрунтуються на оцінці інших доказів у їх сукупності.

Твердження прокурора про те, що суд першої інстанції послався на затримання ОСОБА_10 о 21:44 години, хоча в протоколі затримання зазначено, що час його складання – 21:44 години, а час фактичного затримання – 10:40 години, є безпідставним, оскільки судом фактично встановлено, що ОСОБА_10 було затримано під час складання протоколу огляду місця події від 09.01.2020 року, тобто з 10:40 години, який фактично є обшуком затриманої особи.

Доводи апеляційної скарги щодо зазначення в постановях від 12.01.2020 року про визнання та долучення речових доказів неправильних дат реєстрації, статті та номера кримінального провадження, які свідчать лише про допущену неточність при зазначенні дати реєстрації провадження та статті КК України не можуть бути взяті до уваги, оскільки суд першої інстанції на зазначені порушення у своєму рішенні не посилається, до того ж суд першої інстанції обґрунтовано звернув увагу на істотні порушення вимог КПК України, які взяв в основу вироку.

Посилання прокурора щодо законності повідомлення про підозру ОСОБА_10 від 11.01.2020 року, оскільки воно було підписано слідчим та прокурором, колегія суддів вважає безпідставним, оскільки судом першої інстанції встановлено, що матеріали провадження не містять постанови про призначення групи слідчих у цьому кримінальному провадженні, а тому повідомлення про підозру було вчинено неуповноваженою особою, що є істотним порушенням вимог КПК України.

Разом з цим колегією суддів встановлено, що мотивувальна та резолютивна частини вироку містять чітку вказівку на підставу такого виправдання за недоведеністю, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, та посилання на конкретну норму закону, на підставі якої ОСОБА_10 виправдано, а саме п. 1 ч. 1 ст. 373 КПК України, однак вказана норма закону передбачає виправдання, якщо не доведено, що вчинено кримінальне правопорушення, в якому обвинувачується особа.

З урахуванням наведеного колегія суддів вважає, що підстави для виправдання обвинуваченого підлягають приведенню у відповідність до вимог процесуального закону шляхом зміни вироку суду першої інстанції в межах повноважень за наслідками апеляційного розгляду, визначених п. 2 ч. 1 ст. 407 КПК України, оскільки помилкове зазначення судом іншого пункту виправдання обвинуваченого не є тим істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону чи неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, які були б безумовними підставами для скасування вироку суду, що узгоджується з правовою позицією, викладеною в постанові Верховного Суду від 17.03.2020 року

(справа № 426/12149/17).

Таким чином, колегія суддів вважає, що ОСОБА_10 підлягає виправданню саме на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України за недоведеністю, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

Керуючись ст. ст. 404, 405, 407, 409, 419 КПК України, колегія суддів

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра, який брав участь у розгляді кримінального провадження судом першої інстанції, на вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року залишити без задоволення.

Вирок Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпра від 23 квітня 2021 року щодо ОСОБА_10 в частині зазначення підстави виправдання – змінити.

Вважати ОСОБА_10 невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України, та виправданим на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України за недоведеністю, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

В решті вирок залишити без змін.

Ухвала апеляційного суду набирає законної сили з моменту її проголошення та може бути оскаржена в касаційному порядку до Касаційного кримінального суду Верховного Суду протягом трьох місяців з дня проголошення судового рішення судом апеляційної інстанції.

Судді:

ОСОБА_2 ОСОБА_3 ОСОБА_4

(Примітка: виправдувальний вирок суду першої інстанції та ухвала апеляційного суду за результатами розгляду апеляційної скарги прокурора сторонами судового провадження в касаційному порядку не оскаржувались).

3.3. Зразки процесуальних документів сторони обвинувачення на виправдувальний вирок суду першої інстанції за обвинуваченням у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України. Ухвали апеляційного суду за результатами їх розгляду

(особистий архів автора посібника)

Ухвала апеляційного суду про направлення кримінального провадження з одного суду першої інстанції до іншого

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Провадження № 11-п/774/279/18

Справа № 200/5706/18

Слідчий суддя – Суддя-доповідач – ОСОБА_1

Категорія: ст. КПК України

**УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

03 квітня 2018 року

м. Дніпро

Апеляційний суд Дніпропетровської області в складі колегії суддів судової палати з розгляду кримінальних справ:

судді-доповідача ОСОБА_1,

суддів ОСОБА_2, ОСОБА_3,

за участю секретаря

судового засідання ОСОБА_4,

розглянувши у відкритому судовому засіданні подання Бабушкінського районного суду м. Дніпра про направлення матеріалів кримінального провадження до іншого суду,–

В С Т А Н О В И В:

До Апеляційного суду Дніпропетровської області надійшло подання Бабушкінського районного суду м. Дніпра про направлення кримінального провадження відносно ОСОБА_5, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, до іншого суду.

Суд першої інстанції зазначив, що в Бабушкінському районному суді

м. Дніпра неможливо утворити колегіальний склад суду для розгляду вищезазначеного кримінального провадження, оскільки зборами суддів визначено суддів з розгляду кримінальних справ: ОСОБА_6, ОСОБА_7, ОСОБА_8, ОСОБА_9 та ОСОБА_10. Суддя ОСОБА_10 брав участь у досудовому розслідуванні даного кримінального провадження, як слідчий суддя, тому не має права брати участь у розгляді даного кримінального провадження. Судді ОСОБА_11 та ОСОБА_7 з 28 березня 2018 року по 06 квітня 2018 року включно перебувають у відпустці, а з 02 квітня 2018 року по 13 квітня 2018 року включно перебуватиме у відпустці суддя ОСОБА_6. Суддя ОСОБА_9 з 29 березня 2018 року по 02 квітня 2018 року планує перебувати у нарадчій кімнаті за кримінальним провадженням № 1-кп/200/212/18.

Заслухавши суддю-доповідача, вивчивши матеріали подання, колегія суддів вважає, що подання підлягає задоволенню.

Відповідно до вимог п. 2 ч. 1 ст. 34 КПК України кримінальне провадження може бути передано на розгляд іншого суду, якщо неможливо утворити новий склад суду для судового розгляду.

Згідно з ч. 2 ст. 34 КПК України питання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції вирішується колегією суддів відповідного суду апеляційної інстанції за поданням місцевого суду або за клопотанням сторін чи потерпілого не пізніше п'яти днів з дня внесення такого подання (клопотання), про що постановляється вмотивована ухвала.

Відповідно до ч. 2 ст. 31 КПК України кримінальні провадження в суді першої інстанції щодо злочинів, за вчинення яких передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк більше десяти років, здійснюється колегіально судом у складі трьох професійних суддів.

Наявними матеріалами кримінального провадження підтверджено, що ОСОБА_5 обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, яке відноситься до категорії особливо тяжких злочинів, у зв'язку з чим розгляд кримінального провадження повинен здійснюватися колегіально судом у складі трьох професійних суддів.

Судом апеляційної інстанції встановлено, що станом на 03 квітня 2018 року в Бабушкінському районному суді м. Дніпра не можливо утворити колегіальний склад суду для розгляду кримінального провадження відносно ОСОБА_5.

З урахуванням наведеного, апеляційний суд приходить до висновку про задоволення подання Бабушкінського районного суду м. Дніпра та направлення кримінального провадження відносно ОСОБА_5, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, для здійснення судового розгляду до Ленінського районного суду м. Дніпра.

Керуючись ст. ст. 32, 34 КПК України, апеляційний суд,-

П О С Т А Н О В И В:

Подання Бабушкінського районного суду м. Дніпра задовольнити.
Матеріали кримінального провадження відносно ОСОБА_5, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, направити до Ленінського районного суду м. Дніпра для здійснення судового провадження.

Судді
ОСОБА_1 ОСОБА_2 ОСОБА_3

***Виправдувальний вирок суду першої інстанції,
оскаржений стороною обвинувачення в апеляційному порядку***

24.11.2023 Єдиний унікальний номер 200/5706/18

1-кп/205/428/23

Ленінський районний суд м. Дніпра

Провадження № 1-кп/205/428/23

Справа № 200/5706/18

В И Р О К

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

24 листопада 2023 року

м. Дніпро

Колегія суддів Ленінського районного суду м. Дніпра у складі:
головуючого судді: ОСОБА_1,
суддів: ОСОБА_2, ОСОБА_3,
за участю секретаря судового засідання: ОСОБА_4,
розглянувши у відкритому судовому засіданні кримінальне провадження № 12017040640003536 від 09.12.2017 стосовно
ОСОБА_5, який народився ІНФОРМАЦІЯ_1 в м. Кустанай, Казахстан, росіянина, громадянина України, який має неповну вищу освіту, офіційно не працевлаштований, одружений, зареєстрований за адресою: АДРЕСА_1, раніше несудимий,

обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 Кримінального кодексу України (далі – КК),

за участю:

прокурора ОСОБА_6,
потерпілого ОСОБА_7,
захисника ОСОБА_8,
обвинуваченого ОСОБА_5,

В С Т А Н О В И Л А:

Органом досудового розслідування ОСОБА_5 обвинувачується у тому, що він 09.12.2017 року, близько 03 год. 00 хв., знаходячись у дворі будинку АДРЕСА_2, на ґрунті раптово виниклих неприязних стосунків із потерпілим ОСОБА_9, реалізуючи раптово виниклий злочинний умисел, спрямований на умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, перебуваючи за вищевказаною адресою, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно небезпечні наслідки, наблизившись впритул до потерпілого ОСОБА_9, утримуючи в руці ніж, який він носив при собі, та визначивши його знаряддям злочину, умисно почав наносити хаотичні удари вищевказаним ножом по потерпілому ОСОБА_9 в різні ділянки тіла, чим ОСОБА_5 заподіяв потерпілому ОСОБА_9 тілесні ушкодження у вигляді: 35 колото-різаних ран: в лівій лопатковій ділянці; на лівій бічній поверхні грудної клітини на рівні 6-го ребра; на рівні 7-го ребра, на правій задньо-бічній поверхні грудної клітини від рівня остюка лопатки до рівня 9-го ребра, на передній поверхні грудної клітини по центру та ліворуч, від рівня рукояті груднини до рівня 9-го ребра по передньо-пахвовій лінії; на передній та лівій бічній поверхнях шиї; біля правого кута нижньої щелепи; на передній поверхні підборіддя, на слизовій оболонці верхньої губи біля лівого кута рота; на межі в проекції правого колінного суглоба та гомілки. Дві різані рани: на підборідді ліворуч, розповсюджується на край нижньої щелепи; між правою щокою та краєм нижньої щелепи. Садна: по задньо-пахвовій лінії, від реберної дуги до рівня 9-го ребра; на лівій щоці, розповсюджуючись на виличну, скроневу ділянки та на ліву вушну скойку; на підборідді праворуч; на чолі праворуч; на передній поверхні грудної клітини праворуч на рівні 2-го ребра по середньо-ключичній лінії; на передній поверхні в проекції лівого колінного суглоба; по передньо-пахвовій лінії ліворуч на рівні 4 го ребра; на слизовій оболонці верхньої губи посередині; на переніссі праворуч. Синці: у правій тім'яній ділянці; на верхній повіці праворуч. Крововиливи в м'які покривні тканини голови. Крововиливи в м'яких тканинах навколо всіх ранкових каналів. Пошкодження серцевої сорочки та серця. Крововилив в плевральній та черевну порожнини. Крововилив в порожнину серцевої сорочки.

Заподіяні ОСОБА_9 тілесні ушкодження у вигляді саден та синців, крім садна на переніссі, утворились незадовго до настання смерті від дії тупого

твердого предмета (предметів), або при ударі об такий (такі), в причинному зв'язку з настанням смерті не перебувають та згідно з правилами судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень вони є легкими, як ті, що не супроводжувались розладом здоров'я.

Тілесні ушкодження колото-різаних та різаних поранень утворились незадовго до настання смерті (не більш ніж за декілька десятків хвилин), від багаторазової дії плаского твердого предмета (або предметів), який мав колючо-ріжучі властивості та не менш одного загостреного леза. Ці ушкодження у своїй сукупності перебувають в причинному зв'язку з настанням смерті та згідно з правилами судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень є тяжкими за ознакою небезпеки для життя. Від отриманих тілесних ушкоджень ОСОБА_9 помер ІНФОРМАЦІЯ_2 у період часу з 03 год. 00 хв. до 03 год. 30 хв., більш точний час під час досудового розслідування встановити не вдалося.

Дії ОСОБА_5 органом досудового розслідування кваліфіковані за ч. 1 ст. 115 КК, як умисне вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині.

Допитаний в судовому засіданні обвинувачений ОСОБА_5 свою провину у вчиненні інкримінованого йому злочині не визнав у повному обсязі, заперечував свою причетність до його скоєння та надав суду наступні покази.

08 грудня 2017 року він приїхав до своєї цивільної дружини, разом з якою вони поїхали до його батьків для знайомства з ними, однак по дорозі вони посварились та цивільна дружина поїхала додому. Він перебував деякий час у батьків, переодягнувся, неодноразово телефонував дружині, однак вона не відповідала, тому він вирішив поїхати до неї. Прибувши за адресою їх спільного проживання, він виявив, що вдома його цивільної дружини не було, на телефон вона не відповідала.

Він вирішив піти у зал гральних автоматів, де зустрів свідків ОСОБА_10 та ОСОБА_11, з якими почав спілкуватись. Він декілька разів виходив із залу та йшов до місця проживання його дружини, однак її не було вдома, після чого він повертався назад до клубу. Повертаючись в черговий раз, вже на світанку, він побачив велику кількість працівників поліції та огорожене стрічкою місце, ймовірно, вчинення злочину. Працівники поліції попросили зупинитись його та надати пояснення, що він тут робить в зазначений час. Поліцейські зібрали чоловік 7-8 та повезли їх до відділку поліції, де відібрали пояснення, зняли відбитки пальців рук та відпустили. Через день він поїхав до м. Генічеська та постійно перебував там. Через деякий час, приблизно за місяць, йому зателефонував товариш та повідомив, що він перебуває у державному розшуку та запропонував йому повернутись в м. Дніпро, щоб з'ясувати підстави для розшуку. Він сів в автобус та поїхав до Дніпра 22 лютого 2018 року та в подальшому був затриманий працівниками карного розшуку.

На уточнюючі запитання учасників кримінального провадження

обвинувачений ОСОБА_5 повідомив, що подія відбувалась 08 грудня 2017 року. Приблизно о 18:00 годині вони з дружиною поїхали до батьків на маршрутному таксі у пос. Опитний, де вийшли з маршрутки, посварились з нею. Він пішов до своїх батьків, а вона залишилась на зупинці. Потім він повечеряв, змінив одяг та пішов на зупинку, сів в маршрутку та поїхав на 12 квартал, деесь приблизно о 22:00 годині. Він приїхав до її будинку, але її вдома не було, телефон не відповідав. Він пробув там деесь 20-30 хвилин, після чого направився в бік БК «Шинник» та зайшов до залу гральних автоматів, де пробув ще хвилин 20-30, після чого пішов в бік магазину «Варус», а свідки ОСОБА_10 та ОСОБА_11 поїхали у невідомому йому напрямку. Він купив цигарки та пішов в бік будинку, де мешкає його цивільна дружина. Зазначив, що алкоголь в той день він не вживав, дружину не знайшов, хоча цілу ніч їй телефонував. Він повернувся додому приблизно о 10-11 годині наступного дня, тобто 09 грудня 2017 року, після того, як його відпустили з відділку поліції, куди його доставили близько 08 години ранку. Потерпілого він не знав, алкогольних напоїв та наркотичних засобів не вживав. Додатково зазначив, що перебуваючи у залі гральних автоматів, бачив, як заходили працівники поліції, які проводили обшук приміщення та особистий огляд речей відвідувачів, а після того, як вони пішли, він та свідки вирішили також залишити зал гральних автоматів. Він перший вийшов на вулицю, тому не чув, чи питала адміністратор про ніж, а свідок ОСОБА_10 нічого не питав його про ніж та вказаного свідка він бачив вперше, а в другий раз він бачив його в судовому засіданні. Зі свідком ОСОБА_10 він не спілкувався. Зазначив, що після того, як вони вийшли з грального клубу, вони пішли в бік БК «Шинник», між ним та магазином «ІНФОРМАЦІЯ_3». Він попрямував у вказаний магазин за цигарками, а свідки збирались кудись їхати. Вони дійшли до магазину, в якому він придбав цигарки та пішов в бік АДРЕСА_3, де мешкала його дружина, а свідки кудись поїхали. Дружини вдома не було, тому він пішов назад до супермаркету «Варус», де пробув деякий час і пішов назад до клубу гральних автоматів. Чи спілкувався він там з кимось, не пам'ятає, конфліктів у нього ні з ким не було. Там уже перебували свідки ОСОБА_11 та ОСОБА_10. Він пробув з ними деякий час та вийшов надвір, пройшов по пр. Героїв Сталінграда до вул. Козакевича і звідти пішов на АДРЕСА_3. Вирішив скоротити дорогу та пішов повз двори, де побачив огорожене місце, працівників поліції, які попросили зупинитись, щоб дізнатись, куди він прямує. Він їм повідомив, що йде до кума, який проживає неподалік. Після цього його та ще 5-7 осіб затримали і вони на трамваї поїхали у відділ поліції, де у них відібрали пояснення, зняли відбитки пальців рук та відпустили. Після цього він поїхав додому, переодягнувся та поїхав на похорони до м. Генічеська. Чому ОСОБА_10 надає неправдиві покази, йому не відомо, вважає, що на нього здійснюють тиск працівники правоохоронних органів. Свідка ОСОБА_12 він побачив вперше в судовому засіданні. Також зазначив, що після ознайомлення з показами свідка ОСОБА_13, яка надавала їх під час

досудового розслідування, вважає, що її покази є перебільшеними, будь-яких відносин між ними немає, конфліктів з нею у нього не було.

В останньому слові обвинувачений ОСОБА_5 доповнив, що дійсно мав при собі ніж, який передав свідку ОСОБА_10 для власних потреб та в подальшому він його не бачив.

Окрім показань обвинуваченого ОСОБА_5, судом на виконання вимог ч. 4 ст. 95 Кримінального процесуального кодексу України було безпосередньо допитано потерпілого, свідків та експерта.

Допитаний у судовому засіданні потерпілий ОСОБА_7 суду пояснив, що вбитий ОСОБА_9 є його братом. Про його вбивство 09 грудня 2017 року він дізнався від працівників поліції. Йому зателефонували сусіди та повідомили, що його брата вбили, у зв'язку з чим він поїхав у Шевченківський ВП та дізнався, що відбулось. Їздив до моргу, щоб дізнатись, де перебуває тіло його брата. Очевидцем події він не був, тому всі обставини справи йому відомі зі слів працівників поліції. Цивільний позов він не заявляв.

Безпосередньо допитана у судовому засіданні свідок ОСОБА_14 суду зазначила, що обвинуваченого ОСОБА_5 вона бачила у залі гральних автоматів, де вона працює, будь-яких інших стосунків з ним не має. На початку грудня 2017 року вона перебувала на робочому місці, після 20:00 у приміщенні залу зайшли працівники поліції та оглянули усіх присутніх, запропонували викласти свої особисті речі. ОСОБА_5 виклав свої речі на полицю. Через деякий час він зі своїми товаришами почали виходити з приміщення клубу. Вона їм повідомила, щоб вони забрали свої речі, які залишились лежати після огляду працівників поліції. Хтось забрав речі та пішов.

На питання учасників кримінального провадження свідок повідомила, що саме ОСОБА_5 дістав рукавички та ніж, які поклав на тумбочку, а речі забирав не обвинувачений, оскільки він вийшов першим з клубу. Вона брала участь у впізнанні ОСОБА_5 за фотознімками та впізнала його серед інших осіб. Вказала, що працює з 09:00 ранку до 09:00 ранку наступного дня, ОСОБА_5 раніше періодично заходив у зал автоматів, а о котрій годині він виходив в той день, свідок не пам'ятає, бо вже була ніч. Зазначила, що поліцейські дивились особисті речі усіх присутніх, та вона впевнена у тому, що саме ОСОБА_5 викладав свої речі на полицю. Свідок не пам'ятає, чи виходили обвинувачений зі свідками з клубу на деякий час чи ні. Під час огляду особистих речей працівники поліції речі ОСОБА_5 не забирали.

Свідок ОСОБА_13 суду повідомила, що 08 грудня 2017 року вони з подругою вирішила піти погуляти, та десь близько 23:00 години вони перебували біля ТЦ «Терра», де вживали алкогольні напої. Через деякий час до них підійшла раніше невідома особа і її подруга вирішила спитати, що він робить біля них та чому до них підійшов. У результаті чого між ними виник конфлікт. Але незважаючи на його присутність, вони продовжили відпочивати. Пізніше вона пішла проваджати свою подругу, а цей чоловік

пішов за ними. Та свідок зробила йому зауваження з цього приводу і відштовхнула його від себе. З ними був сусід ОСОБА_15 (прізвище свідку невідоме), який пішов її проводити. Коли вони підходили до будинку свідка, до неї підбігла невідома людина, вдарила її по обличчю, схватила за плече, а коли вона озирнулася, то зрозуміла, що це та особа, яка була біля них в районі ТЦ «Терра». Після цього вона пішла додому. Зранку вона виявила поріз на своїй куртці.

На уточнюючі запитання сторін кримінального провадження свідок повідомила, що з подругою вона зустрілись після 23:00 години в районі магазину «Варус», а невідомий чоловік підійшов до них після 01:00 години ночі. Її сусід ОСОБА_15 підійшов трішки раніше, ніж незнайомий чоловік, та вони втрьох відпочивали. Додому вона йшла з ОСОБА_15, та на неї напали біля дому, поруч якого знаходиться відділок поліції. Обвинуваченого ОСОБА_5 свідок впізнала як особу, яка на неї напала. Зазначила, що спочатку її вдарили по обличчю, а вранці вона виявила на куртці та на тілі порізи. Працівники поліції у неї вилучили куртку, яку на даний час не повернули. З нею проводили впізнання, під час якого свідок впізнала ОСОБА_5, який напав на неї. Додатково пояснила, що біля ТЦ «Терра» вона зустрілась з ОСОБА_16 та потім підійшов її сусід ОСОБА_15. Спочатку вони вживали слабоалкогольні напої, а потім пили віскі, провели там близько трьох годин. Зазначила, що обвинувачений ОСОБА_5 був у незрозумілому для неї стані, не виражав будь-яких емоцій. ОСОБА_17 робила ОСОБА_5 зауваження, щоб він відійшов від них та не заважав відпочивати. У цей вечір до них підходили ще якісь люди, з якими вони спілкувались, в тому числі й свідок ОСОБА_11, який проходив повз, та побачивши її, погукав на пару слів та пішов у своїх справах. За що ОСОБА_5 її вдарив, свідку не відомо. За вказаним фактом вона написала заяву в поліцію. Також пояснила, що наступного дня, після подій, коли вона перебувала на роботі, до них прийшли співробітники поліції. Вони питали, що відбулось вночі. І свідок зазначила, що її побили, після чого свідка доставили до відділку поліції, де показували фотокартки різних осіб, серед яких свідок впізнала ОСОБА_5, як особу, яка вдарила її та порізала куртку. Зазначила, що лікар проводив її огляд, коли слідчий повіз її у лікарню та забрав довідку. На проведення судово-медичної експертизи її не направляли.

Допитаний в судовому засіданні свідок ОСОБА_11 суду пояснив, що на початку грудня 2017 року, ввечері, він перебував у залі гральних автоматів та зустрівся з обвинуваченим ОСОБА_5, з яким він раніше був знайомий. Він привітався, вони поспілкувались, пограли в автомати, конфліктів ні з ким не було. Потім ОСОБА_5 кудись пішов, куди саме – свідку невідомо, оскільки він був зайнятий грою в автомати. Після гри в ці автомати пішов до ТЦ «Терра» за цигарками, де побачив там ОСОБА_5. Біля торгового центру була конфліктна ситуація з дівчиною, яку вдалось вирішити мирним шляхом, після чого він пішов в інший зал гральних автоматів, куди приходила поліція. Йому відомо, що в залі хтось забув ніж та рукавички, які забрав свідок ОСОБА_10 і

передав їх ОСОБА_5, серед них був якийсь ніж маленький. Хто викладав ці речі в залі гральних автоматів – свідок не знає. Після того, як вони вийшли із залу гральних автоматів та розійшлись, він ще один раз бачив ОСОБА_5, який перебував в стані алкогольного сп'яніння, біля ТЦ «Терра».

На уточнюючі запитання захисника свідок повідомив, що не бачив, хто саме доставав речі, зокрема ніж та рукавицю, оскільки був зайнятий грою, а ніж забрав свідок ОСОБА_10, оскільки адміністратор залу сказав забрати речі, які залашилися. Вони з ОСОБА_5 розходились на певний час, а потім зустрічались, чим він займався у цей проміжок часу, свідку невідомо.

Під час свого первісного допиту в судовому засіданні свідок ОСОБА_10 надав такі показання.

На початку грудня 2017 року він перебував на 12 кварталі в м. Дніпро, в залі ігрових автоматах зі своїм знайомим свідком ОСОБА_11. У цей час до залу прийшов ОСОБА_5, підійшов до ОСОБА_11 і вони почали втрюх спілкуватись. Після цього ОСОБА_5 та ОСОБА_11 почали виходити з приміщення залу ігрових автоматів, і він пішов за ними. Коли вони перебували в залі, заходили співробітники поліції, які посвітили ліхтариками, а згодом пішли. Під час виходу із залу адміністратор клубу сказала, щоб вони забрали ніж і рукавичку. Він подумав, що це ОСОБА_5 та забрав їх, повідомивши йому про це, однак ОСОБА_5 сказав, що це не його речі, після чого вказаний ніж він почав зберігати при собі. Вони пішли в інший зал гральних автоматів, де пограли, а після цього пішли в напрямку ТЦ «Терра», де побачили дівчат, які запропонували їм познайомитись. Вони поспілкувались із вказаними дівчатами й викликали зі свідком ОСОБА_11 таксі, де приблизно о 21-22:00 годині. ОСОБА_5 пішов у своїх справах, а вони поїхали до його товариша. Повернувшись від нього, він з ОСОБА_11 також розійшлись. Через деякий час він знову зустрівся з ОСОБА_11 і останній запропонував піти до ОСОБА_5 на 12-й квартал в район БК «Шинник». Вони вирушили туди, підійшли, постояли, покурили, поспілкувались та направились в бік ТЦ «Терра» до залу ігрових автоматів, де проводили час. Він виходив з ОСОБА_5 надвір справити потребу, повернулись назад та продовжили гру. Після спливу деякого часу ОСОБА_5 пішов, а він залишився з свідком ОСОБА_11, де грали ще певний час, а коли програли гроші – розійшлись у своїх справах. Він повернувся додому, оскільки вже було пізно та відпочивав. Та через деякий час зателефонував ОСОБА_11 і вони знову зустрілись, поїхали на АДРЕСА_4, де грали в автомати. Потім розійшлись по домівках. Наступного ранку до нього приїхали працівники поліції та забрали його у відділок поліції, де допитували з приводу ножа та його місця перебування, вилучили ніж, відібрали пояснення.

На запитання учасників кримінального провадження свідок ОСОБА_10 додатково зазначив, що під час допиту у ході досудового розслідування він підписував те, що йому давали працівники поліції, не читаючи зміст цих документів. Зазначив, що адміністратор сказала забрати рукавичку і ніж, що він і зробив, нікому його не передававши, ганчіркою ніж ніхто з них не витирив

та він всю ніч знаходився при ньому. Вказав, що з ОСОБА_11 вони просто грали в автомати, а ОСОБА_5 він побачив вперше 08 грудня 2017 року. Ніж постійно перебував у свідка, але він його не застосовував. Чи був ніж складений, коли він його забирав, свідок не пам'ятає, але жодних слідів, в тому числі й крові, на ножі не було. Вказаний ніж свідок відкривав, аби зняти двигун з холодильника, але не зміг цього зробити. Зазначив, що коли повернувся з вул. Тітова, йому подзвонив брат та повідомив, що з ним хочуть поспілкуватись працівники поліції. Біля «Дніпропресу» стояла машина, де з ним спілкувались працівники поліції, а потім повезли у відділок поліції, де він видав ніж, який взяли співробітники поліції та пішли з ним кудись на півгодини, а потім повернулись і повідомили, що виявили на ножі краплі крові. Вказав, що його допит проводила якась дівчина. Покази, надані під час досудового розслідування, він не надавав, підписав протокол, щоб його швидше відпустили. Повідомив, що працівники поліції носили ніж в руках, не опечатували, і погрожували, що його можуть відправити у в'язницю на 15 років.

За клопотанням прокурора до вказаного свідка ухвалою колегії суддів від 12 вересня 2019 року були застосовані заходи безпеки у вигляді переведення до іншої установи виконання покарань з триманням в безпечних умовах зі зміною документів особи.

Також за клопотанням сторони обвинувачення було додатково допитано свідка ОСОБА_10, який надав суду наступні покази.

08 грудня 2017 року свідок перебував на 12 кварталі в залі ігрових автоматів зі своїм знайомим ОСОБА_11. У цей час до вказаного залу прийшов обвинувачений ОСОБА_5, який підійшов до свідка ОСОБА_11, і вони утрюх почали спілкуватись. Після цього ОСОБА_5 та ОСОБА_11 почали виходити з приміщення залу ігрових автоматів, і він пішов за ними. Коли вони перебували в залі, заходили співробітники поліції, світили ліхтариками та пішли. Під час виходу із залу адміністратор клубу сказала, щоб вони забрали ніж та рукавичку. Свідок подумав, що це ОСОБА_5 та забрав їх і віддав останньому після того, як вони вийшли на вулицю. Вони пішли в інший зал гральних автоматів, там теж пограли, а потім пішли в напрямку ТЦ «Терра», де побачили дівчат, які запропонували їм познайомитись. Вони поспілкувались з вказаними дівчатами, викликали з ОСОБА_11 таксі, приблизно о 21-22 годині вечора, а ОСОБА_5 пішов у своїх справах, а вони поїхали до товариша свідка. Повернувшись від нього, він зі свідком ОСОБА_11 також розійшлись. Через деякий час він знову зустрівся з ОСОБА_11, який запропонував піти до ОСОБА_5 на 12-й квартал в район БК «Шинник». Вони підійшли, постояли, покурили, поспілкувались та направились в бік ТЦ «Терра» до залу ігрових автоматів, де в подальшому проводили час. Свідок точно не пам'ятає, чи заходив ОСОБА_5 у зал чи ні. Він попросив у нього ніж, на що ОСОБА_5 йому повідомив, що треба поговорити. І вони удвох пішли на вул. Героїв Сталінграда, де перебували співробітники поліції, територія була огорожена

стрічкою. Після цього вони повернулись в зал. І він знову попросив ніж у ОСОБА_5, та останній його дістав, протер та передав свідку. Після чого ОСОБА_5 пішов. Він повернувся додому, оскільки вже було пізно, та відпочивав. Але через деякий час зателефонував ОСОБА_11, і вони з ним знову зустрілись, поїхали на АДРЕСА_4, де грали в автомати. Після цього знову розійшлись по домівках. Наступного ранку до нього приїхали працівники поліції та забрали у відділок поліції, де допитували з приводу ножа та його місця знаходження у цю ніч, вилучили ніж, відібрали пояснення.

На питання сторін кримінального провадження свідок повідомив, що попередні виправдувальні ОСОБА_5 покази він надав у зв'язку з тим, що боявся за власне життя. Зазначив, що перебуваючи у ДУ «Дніпровська установа виконання покарань № 4», була загроза для його життя, яка дотепер зберігається. До нього в камеру приходили, задавали різні питання з приводу цієї справи. У тому числі в камеру приходив і сам ОСОБА_5 та цікавився з приводу його свідчень у якості свідка та вказав, що якщо я дам нормальні покази, він не чіпатиме його. Про обставини здійснення на нього психологічного впливу він не повідомляв нікого, оскільки це могло спровокувати ще гіршу ситуацію, ніж ту, у якій він і так перебував. Додатково зазначив, що на попереднє судове засідання від був етапований працівниками поліції, яким і вказав про вчинення на нього тиску з боку ОСОБА_5. Жодних заяв про здійснення на нього тиску він ніколи не писав та не подавав, звідки відомо прокурору про ці обставини, йому невідомо. Також зазначив, що ОСОБА_5, коли заходив в зал ігрових автоматів, поклав ніж на тумбочку, з якої свідок її і забрав, коли саме це було – він не пам'ятає. Він бачив, як ОСОБА_5 поклав ніж, який він потім забрав собі. Зазначив, що ніж був довжиною близько 7-8 см та потрібен був йому для того, щоб скрутити двигун в холодильнику, тому і попросив ніж у ОСОБА_5. Яку частину ножа протирав ОСОБА_5 та з якою метою повів його до місця вчинення злочину – свідок не пам'ятає та не знає.

Безпосередньо допитаний в судовому засіданні свідок ОСОБА_12 суду показав, що його товариш проживає на ж/м Тополь, біля ТЦ «Терра», з яким він гуляв 09 грудня 2017 року до 02:00 години, провів його додому та пішов до себе через двори. Дійшов до 12-го кварталу та побачив невідомого йому чоловіка, який тримав в руках ніж, після чого зупинився. Свідок чув крики, а потім, злякавшись, що ОСОБА_5 його може побачити, пішов додому. Через деякий час йому стало відомо, що відбулось вбивство, про що повідомив працівників поліції.

На уточнюючі запитання сторін кримінального провадження свідок повідомив, що подія мала місце в грудні 2017 року, в районі 04:00 години ранку, оскільки він провів о 02:00 годині ночі свого товариша та йшов додому. Він ішов проходом між ж/м Тополя та 12-им кварталом, почув шарудіння, побачив, що біжить невідомий чоловік. Свідок зупинився, вдалині світив ліхтар, тому він побачив ОСОБА_5, який побіг в бік дворів, а потім почув

крики. Він впізнав ОСОБА_5, оскільки той був з бородою, і на нього впало світло. ОСОБА_5 на той момент був одягнений у світлі джинси та темну куртку, в шапці, а на обличчі була борода. Зазначив, що коли ОСОБА_5 забігав у двори, останній зупинився, оглянувся по боках та побіг далі. І в цей час свідок побачив предмет, схожий на ніж, який ОСОБА_5 тримав в руці. Через деякий час, приблизно через кілька тижнів, його запросили працівники поліції впізнати особу за фотознімками, і він показав на ОСОБА_5. Додатково повідомив, що в той день він не працював, а гуляв по місту та відпочивав в центрі міста з компанією. Вони йшли із центру до ТЦ«Терра» десь о 02:00 години ночі, та в цей же час він вийшов від ТЦ «Терра» у напрямку власного дома. Коли свідок побачив ОСОБА_5, починало світлішати, приблизно о 04:00 години. У 05:30 години він був на вул. Кірова. Його знайомий повідомив йому, що відбулось вбивство. І він зрозумів, що бачив обвинуваченого, тому пішов у відділок поліції та повідомив про вищевказані обставини. Йому відомо, що вбили якогось безхатка, про що він і повідомив працівників поліції. Зазначив, що на крики, які чув, він у двір не заходив, а бачив лише якогось чоловіка, якого потім впізнав, як ОСОБА_5, інших осіб там не було. Він подумав, що у дворах відбувається бійка, злякався та пішов додому. На ділянці місцевості, де він бачив ОСОБА_5, світила лампа, тому бачив останнього, його обличчя, одяг та ніж в руках.

За клопотанням сторони захисту в судовому засіданні було безпосередньо допитано свідка ОСОБА_18, який суду повідомив, що він йшов ввечері з роботи, біля будинку його зупинив працівник поліції та запросив бути понятим. Його завели в кабінет до слідчого разом з іншим молодим чоловіком, показали ніж, просили уважно подивитись, а потім склали протокол. Слідча дія з вилучення ножа проводилась співробітником поліції чоловічої статі та в присутності особи, у якої вилучали ніж, просили звернути увагу на наявність бурих плям. Ніж був довжиною сантиметрів 15, складний. За результатами вилучення складався протокол цієї слідчої дії, де він розписався разом з другим понятим та слідчим, а ніж поклали в пакет. Протокол слідчої дії складав чоловік. Чи були в кабінеті жінки, свідок не пам'ятає, пригадує, що була особа, у якої вилучали цей ніж, але чи пояснювала вона щось чи ні – не пригадує. Коли вони зайшли в кабінет, співробітник поліції вже тримав ніж в руках, особа, у якої її вилучили, не заперечувала, що ніж вилучили саме у нього, в кабінеті також була жінка, яка стояла біля особи, у якої вилучили ніж.

Також за клопотанням сторони захисту судом безпосередньо допитано судового експерта ОСОБА_19, який на запитання захисника повідомив, що під час нанесення тілесних ушкоджень розташування потерпілого змінювалось, а тому детально встановити його розташування під час нанесення кожного тілесного ушкодження не видається можливим у зв'язку з відсутністю достовірних медичних ознак. Також додав, що у висновку експерта зазначено повний перелік тілесних ушкоджень та перелік органів, яким було заподіяно

такі ушкодження, а довжина усіх ранових каналів складає від 1,5 до 6 см.

Допитана у судовому засіданні свідок ОСОБА_20 суду пояснила, що вона входила до складу слідчої групи під час досудового розслідування кримінального провадження стосовно ОСОБА_5 за ч. 1 ст. 115 КК.

Зазначила, що нею було складено протокол огляду та вилучення ножа від 09 грудня 2017 року, який проводився у її кабінеті за участі понятих та особи, у якої цей ніж було вилучено, також проводився огляд та вилучення жіночої куртки. Після складання даного протоколу заперечень від учасників цієї слідчої дії не надходило.

На запитання учасників кримінального провадження свідок зазначила, що як саме особа з ножем опинилась у її кабінеті, вона не пам'ятає, вважає, що це був свідок, який мав відомості з приводу розслідуваного кримінального провадження. Хто давав вказівку провести огляд і вилучення, свідок не пам'ятає. Як проводилась процедура виявлення та вилучення ножа – теж не пам'ятає, однак в протоколі зазначено, що саме ОСОБА_10 видав ніж. Додаток до протоколу у вигляді відеозапису міг не зберегтися. Чи опечатувався цей ніж – свідок не пам'ятає, але будь-який речовий доказ завжди упаковується та опечатується.

Безпосередньо допитана в судовому засіданні свідок ОСОБА_21 суду пояснила, що вона брала участь у розслідуванні кримінального провадження відносно ОСОБА_5 та проводила якісь слідчі дії, зокрема й пред'явлення особи для впізнання за фотознімками за участю свідків у справі. До проведення цих слідчих дій залучались поняті, інформація про яких занесена у відповідні протоколи. Зазначила: якщо в протоколі відсутній запис про зауваження, то таких від учасників цієї слідчої дії не надходило.

За клопотанням сторони захисту в судовому засіданні було допитано також свідка ОСОБА_22, яка пояснила, що вона з 2016 по травень 2018 року працювала на посаді заступника начальника – начальника СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області та мала трьох заступників, які, у разі її відсутності, мали право на підпис процесуальних документів, та вона, в тому числі, підписувала постанови про створення слідчої групи у даному кримінальному провадженні. До того ж назва її посади декілька разів змінювалась, що могло обумовити різну назву її посади в процесуальних документах.

Про виклик та безпосередній допит інших свідків сторони обвинувачення та захисту не клопотали перед судом.

Крім показань вищевказаних осіб, на переконання сторони обвинувачення, провина ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому злочині підтверджується також й письмовими доказами, які були безпосередньо дослідженими у судовому засіданні, а саме:

– протоколом огляду місця події від 09 грудня 2017 року, відповідно до якого об'єктом огляду є ділянка місцевості, що розташована за адресою: м. Дніпро, у дворі будинку 109 по пр. Богдана Хмельницького, де на відстані

близько 20 метрів від третього під'їзду вказаного будинку знаходиться труп невідомого чоловіка, який має на собі забруднення речовиною бурого кольору, на відстані 50 метрів від якого виявлено смугасту у клітину порожню сумку. Поряд із сумкою виявлено металеві банки у кількості 6 штук з надписом Gin-Tonic та скляні пляшки з-під пива з надписами Staropramen у кількості 10 штук. Також у купі пляшок виявлена темно-синя зимова шапка з прямокутною емблемою чорно-білого кольору та навколо виявлено целофанові пакети. Серед іншого, на земельному покритті поряд із трупом серед пляшок виявлено дрібні монети українського зразка. Ліворуч трупа на земельному покритті виявлено відбиток протектора коліс автомобіля довжиною 30 см у кількості 2 штук на відстані 1,7 м одне від одного. Також під час огляду виявлено слід взуття довжиною 300 мм та шириною 105 мм, з якого виготовлено гіпсовий зліпок, а також виявлено рукавицю та квитанцію;

– протоколом огляду трупа від 09 грудня 2017 року, відповідно до якого виявлено труп особи чоловічої статі з численними ранами різних ділянок тіла;

– протоколом огляду від 09 грудня 2017 року, відповідно до якого предметом огляду є куртка болотного кольору, яку добровільно видала для огляду ОСОБА_13, яка містить поріз прямолінійної форми біля лівої кишені довжиною близько 1,5-2 см;

– протоколом пред'явлення особи для впізнання за фотознімками від 29 грудня 2017 року, відповідно до якого свідок ОСОБА_14 впізнала ОСОБА_5, як особу, яка 09 грудня 2017 року перебувала в клубі гральних автоматів за адресою: АДРЕСА_5;

– лікарським свідоцтвом про смерть № 627/НЕ від 11 грудня 2017 року, відповідно до якого потерпілий ОСОБА_9 помер ІНФОРМАЦІЯ_4 внаслідок крововтрати, множинних колото-різаних ран, які охоплюють декілька ділянок тіла;

– протоколом пред'явлення особи для впізнання за фотознімками від 26 грудня 2017 року, відповідно до якого свідок ОСОБА_10 впізнав ОСОБА_5, як особу, яку він бачив 09 грудня 2017 року та який передав йому ніж;

– протоколом пред'явлення особи для впізнання за фотознімками від 29 грудня 2017 року, відповідно до якого свідок ОСОБА_12 впізнав ОСОБА_5, як особу, яку він бачив 09 грудня 2017 року за адресою: АДРЕСА_2;

– протоколом пред'явлення особи для впізнання за фотознімками від 29 грудня 2017 року, відповідно до якого свідок ОСОБА_13 впізнала ОСОБА_5, як особу, яка 09 грудня 2017 року нанесла їй удар по обличчю;

– висновком судово-медичної експертизи № 1622 від 19 січня 2018 року, відповідно до якої в змиві з внутрішньої поверхні дактилоплівки з правої руки трупа ОСОБА_9 встановлено наявність крові та білок людини, встановити статево належність якої не видається можливим та походження якої можливе від потерпілого ОСОБА_9;

– висновком судово-медичної експертизи № 1623 від 19 січня 2018 року, відповідно до якої в слідах на лезі клинка ножа, а також на зовнішній поверхні

рукоятки та в ложі клинка встановлено наявність крові та білок людини, встановити статеву належність якої не видається можливим та походження якої можливе від потерпілого ОСОБА_9;

– висновком судово-медичної експертизи № 1624 від 15 січня 2018 року, відповідно до якої при судово-цитологічному дослідженні трьох недопалків цигарок встановлено наявність слини, статева належність якої не встановлена;

– висновком судово-медичної експертизи трупа № 627/НЕ від 15 грудня 2017 року, відповідно до якої смерть потерпілого ОСОБА_9 настала від множинних колото-різаних поранень, які охоплюють декілька ділянок тіла та ускладнились розвитком крововтрати. При експертизі трупа виявлені тілесні ушкодження у вигляді: 35 колото-різаних ран: в лівій лопатковій ділянці; на лівій бічній поверхні грудної клітини на рівні 6-го ребра; на рівні 7-го ребра, на правій задньо-бічній поверхні грудної клітини від рівня остюка лопатки до рівня 9-го ребра, на передній поверхні грудної клітини по центру та ліворуч, від рівня рукояті грудини до рівня 9-го ребра по передньо-пахвовій лінії; на передній та лівій бічній поверхнях шиї; біля правого кута нижньої щелепи; на передній поверхні підборіддя, на слизовій оболонці верхньої губи біля лівого кута рота; на межі в проекції правого колінного суглобу та гомілки. Дві різані рани: на підборідді ліворуч, розповсюджується на край нижньої щелепи; між правою щокою та краєм нижньої щелепи. Садна: по задньо-пахвовій лінії, від реберної дуги до рівня 9-го ребра; на лівій щоці, розповсюджуючись на виличну, скроневу ділянки та на ліву вушну скойку; на підборідді праворуч; на чолі праворуч; на передній поверхні грудної клітини праворуч на рівні 2-го ребра по середньо-ключичній лінії; на передній поверхні в проекції лівого колінного суглобу; по передньо-пахвовій лінії ліворуч на рівні 4 го ребра; на слизовій оболонці верхньої губи посередині; на переніссі праворуч. Синці: в правій тім'яній ділянці; на верхній повіці праворуч. Крововиливи в м'які покривні тканини голови. Крововиливи в м'яких тканинах навколо всіх ранкових каналів. Пошкодження серцевої сорочки та серця. Крововилив в плевральній та черевній порожнині. Крововилив в порожнину серцевої сорочки.

Заподіяні ОСОБА_9 тілесні ушкодження у вигляді саден та синців, крім садна на переніссі, утворились незадовго до настання смерті від дії тупого твердого предмета (предметів), або при ударі об такий (такі), в причинному зв'язку з настанням смерті не перебувають та згідно з правилами судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, вони є легкими, як ті, що не супроводжувались розладом здоров'я.

Тілесні ушкодження колото-різаних та різаних поранень утворились незадовго до настання смерті (не більш ніж за декілька десятків хвилин) від багаторазової дії плаского твердого предмета (або предметів), який мав колючо-ріжучі властивості та не менш одного загостреного леза. Ці ушкодження в своїй сукупності перебувають в причинному зв'язку з настанням смерті та згідно з правилами судово-медичного визначення ступеня

тяжкості тілесних ушкоджень є тяжкими за ознакою небезпеки для життя;

- висновком судово-медичної експертизи № 627/НЕ/154 від 28 грудня 2017 року, відповідно до якої смерть потерпілого ОСОБА_9 настала не менше ніж за 5 годин до огляду трупа, а виявлені при експертизі трупа тілесні ушкодження у вигляді різаних та колото-різаних ран утворились від багаторазової дії плаского твердого предмета (або предметів), який мав колючо-ріжучі властивості та не менше одного загостреного леза. Раньові канали від виявлених при експертизі трупа ран розповсюджуються в різних напрямках, їх довжина сягає від 1,5 до 6 см;

- висновком медико-криміналістичної експертизи № 390МК від 27 березня 2018 року, відповідно до якого пошкодження, умовно позначені № 1-11 на шматку шкіри з грудної клітини від трупа ОСОБА_9, могли бути заподіяні клинком, представленим на експертизу ножа;

- висновком судово-психіатричної експертизи № 68 від 13 березня 2018 року, відповідно до якої ОСОБА_5 у період часу, що відноситься до інкримінованого йому діяння, на хронічне психічне захворювання, недоумство, тимчасовий хворобливий розлад психічної діяльності, інший хворобливий стан психіки не страждав і в теперішній час не страждає. За своїм психічним станом під час інкримінованих йому діяння він міг усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними. Застосування примусових заходів медичного характеру не потребує;

- протоколом огляду від 09 грудня 2017 року, відповідно до якого об'єктом огляду є складний кишеньковий ніж, який для огляду надав ОСОБА_10. Ніж складається з металевого леза та рукоятки, загальна довжина якого в складному вигляді складає 8,5 см, лезо ножа пласке. На гострій стороні ножа на відстані 1 см від рукоятки є сліди РБК у вигляді плями, на відстані 1,7 см від цієї плями в ряд по гострій стороні ножа наявні плями РБК з обох сторін, в отворі для леза, яке знаходиться в рукоятці, є плями, схожі на РБК;

- протоколом огляду від 09 грудня 2017 року, відповідно до якого об'єктом огляду є жіноча чорна куртка, що надала ОСОБА_13, яка має порізи у вигляді трикутника, через який видно внутрішній вміст куртки;

- речовим доказом, яким визнано ніж, вилучений під час огляду 09 грудня 2017 року у свідка ОСОБА_10 та який оглянутий в судовому засіданні.

Інших письмових доказів стороною обвинувачення надано не було. До того ж на неодноразові запитання колегиї суддів прокурор зазначав, що будь-якими іншими письмовими доказами, які б обґрунтовували винуватість ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення, сторона обвинувачення не володіє та вважав за можливе завершити з'ясування обставин справи та перевірку їх доказами і перейти до судових дебатів, а тому колегія суддів виходить з об'єму наданих прокурором доказів.

Стосовно клопотань учасників кримінального провадження, які вирішуються колегією суддів в нарадчій кімнаті.

Захисником обвинуваченого ОСОБА_5 адвокатом ОСОБА_23 в

судовому засіданні заявлено клопотання, а самим обвинуваченим в останньому слові наголошено про визнання доказів недопустимими (т. 3, а.с. 3-9). Сторона захисту вважає, що недопустимими є наступні докази: протокол допиту свідків ОСОБА_10, ОСОБА_24, ОСОБА_11, протокол огляду і вилучення куртки у свідка ОСОБА_13, протокол огляду і вилучення ножа у свідка ОСОБА_10, протокол другого допиту свідка ОСОБА_10, протоколи пред'явлення особи для впізнання за фотознімками за участю свідків ОСОБА_14, ОСОБА_10, ОСОБА_12 та ОСОБА_13, висновки судово-медичних експертиз № 627/НЕ та 627/НЕ/154, висновок судово-цитологічної експертизи № 1623 та висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК, протокол затримання ОСОБА_5, повідомлення про підозру ОСОБА_5, постанова про призначення судово-медичної експертизи та висновок експерта № 1622 від 19.01.2018, клопотання про надання дозволу на затримання ОСОБА_5 з метою його приводу для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та саме клопотання, постанова про зупинення та відновлення досудового розслідування, постанова про оголошення ОСОБА_5 у розшук.

В обґрунтування свого клопотання захисник посиляється на те, що вказані докази були отримані неуповноваженими слідчими, протоколи пред'явлення особи для впізнання за фотознімками та протокол вилучення та огляду ножа були складені також з процесуальними порушеннями, а тому не можуть визнаватись допустимими, а деякі з цих доказів, зокрема висновки експертиз, є похідними від недопустимих, а тому за правовою доктриною «плодів отруєного дерева» також є недопустимими доказами.

Розглянувши зазначені клопотання сторони захисту, колегія суддів доходить таких висновків.

Щодо посилань сторони захисту про недопустимість протоколів допиту свідків, то колегія суддів вважає їх неприйнятними, оскільки відповідно до принципу безпосередності дослідження показань, речей і документів, який закріплений у ст. 23 КПК, суд досліджує докази безпосередньо. Показання учасників кримінального провадження суд отримує усно.

Не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Суд може прийняти як доказ показання осіб, які не дають їх безпосередньо в судовому засіданні, лише у випадках, передбачених цим Кодексом.

Тож оскільки суд зобов'язаний сприймати покази свідків безпосередньо, шляхом їх допиту в судовому засіданні, суд не використовує протоколи допиту зазначених осіб під час досудового розслідування у якості доказу, а тому підстав для визнання їх недопустимими немає.

Колегія суддів не може надати юридичну оцінку на предмет їх допустимості таким доказам: постанові слідчого про призначення судово-медичної експертизи, протоколу затримання ОСОБА_5, клопотанню про

надання дозволу на затримання ОСОБА_5 з метою його приводу для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та самому клопотанню про застосування запобіжного заходу, постанові про зупинення та відновлення досудового розслідування, постанові про оголошення ОСОБА_5 у розшук у зв'язку з тим, що вказані документи не подавались суду як докази винуватості ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому злочину та безпосередньо в судовому засіданні не досліджувались.

Щодо інших доказів, вказаних у клопотанні сторони захисту, колегія суддів зазначає таке.

Щодо дотримання належної правової процедури під час пред'явлення ОСОБА_5 повідомлення про підозру.

Як видно з матеріалів кримінального провадження (а.к.п. 5) для розслідування цього кримінального провадження було створено слідчу групу на підставі постанови заступника начальника - начальника СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_25 від 22 лютого 2018 року та визначено слідчих ОСОБА_26, ОСОБА_20 та ОСОБА_27, як осіб, яким доручено здійснення досудового розслідування у цьому кримінальному провадженні.

Проте письмове повідомлення ОСОБА_5 про підозру від 30 грудня 2017 року (а.к.п. 26-27), складене слідчою Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_21, яка не входила до складу слідчої групи у цьому кримінальному провадженні як до прийняття постанови про створення слідчої групи від 22.02.2018, так і після її прийняття.

Відповідно до ст. 2 КПК України завданнями кримінального провадження, серед іншого, є те, щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Підозра – це обґрунтоване припущення слідчого та/або прокурора про вчинення особою кримінального правопорушення. Це є результатом інтелектуальної діяльності спеціально уповноважених осіб (слідчого, прокурора) з оцінки доказів на предмет їх відповідності та допустимості, та може спричинити юридичні наслідки для учасників провадження у разі дотримання вимоги щодо строків, процедури та суб'єктного складу осіб, які здійснюють його вручення.

Слід звернути увагу на те, що повідомлення про підозру – це одне із найважливіших процесуальних рішень, яке приймає прокурор або слідчий за погодженням із прокурором (ч. 1 ст. 277 КПК України) до закінчення розслідування у кримінальному провадженні. Тобто згадане процесуальне рішення приймається за обов'язковою участю прокурора.

У цьому процесуальному рішенні на підставі зібраних під час досудового розслідування доказів певна особа набуває статусу підозрюваного. Саме з моменту повідомлення особи про підозру у неї виникають конкретні права та обов'язки. Повідомлення про підозру має важливе значення, оскільки служить одним із засобів забезпечення невідворотності відповідальності осіб,

які вчинили кримінальне правопорушення. Повідомлення особи про підозру є початковим моментом реалізації функції обвинувачення. А оскільки обсяг процесуальних прав («можливостей») у підозрюваного (особи, якій вручено повідомлення про підозру – стаття 42 КПК України) значно більший, ніж у інших учасників кримінального провадження, відповідно момент повідомлення особі про підозру можна сміливо визначати як початок змагального процесу. У підозрюваного з'являються можливості впливати на зміст підозри та на подальше формулювання обвинувачення в обвинувальному акті, яким завершується досудове розслідування. Сформульована підозра встановлює межі здійснення слідчим і прокурором обвинувальної діяльності, а підозрюваний, його захисник та законний представник одержують можливість більш цілеспрямовано реалізовувати функцію захисту.

Тому важливе значення має те, чи дане процесуальне рішення прийнято уповноваженим на це органом/посадовою особою з підстав та в порядку, визначеному КПК України.

Таким чином, якщо письмове повідомлення про підозру підписано не уповноваженим суб'єктом, слід стверджувати про порушення вимог п. 1, п. 8 ч. 1 ст. 277 КПК України. (Постанова ККС ВС від 23.01.2020 у справі №750/93/16-к).

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 11.12.2019 у справі №536/2475/14-к (провадження №13-34кс19) (далі – Постанова ВП ВС) вказує, що до повідомлення про підозру особі законодавець виокремлює такі термінопоняття: «складення», «вручення» та «здійснення».

Відповідно до ч. 1 ст. 42 КПК підозрюваною є особа, яку, зокрема (три випадки набуття), у порядку, передбаченому статтями 276-279 Кодексу, повідомлено про підозру.

При цьому підозрюваною особа стає лише у разі здійснення щодо неї усіх передбачених Кодексом процедур з дотриманням встановленого порядку їх вчинення, що обумовлено вимогами ч. 1 ст. 8 та ч. 1 ст. 9 КПК.

За даним кримінальним провадженням відносно ОСОБА_5 відбулося особисте повідомлення особи про його підозру, яке мала здійснити належна процесуальна особа шляхом «складення», «вручення» та «здійснення» відповідного письмового повідомлення.

Відповідно до твердження у згаданій Постанові ВП ВС повідомлення про підозру є системою («комплексом») процесуальних дій та рішень прокурора або слідчого під час досудового розслідування, спрямованих на формування законної та обґрунтованої підозри за умови забезпечення особі, яка стала підозрюваною, можливості захищатися усіма дозволеними законом засобами та способами.

Частиною 2 ст. 22, ч. 1 ст. 277 КПК встановлено виключний перелік процесуальних осіб, які уповноважені здійснювати повідомлення про підозру. До таких осіб віднесені прокурор або слідчий за погодженням з прокурором.

Таке положення обумовлене особливими вимогами для здійснення повідомлення про підозру особі. За будь-яких умов таке повідомлення може здійснюватися лише за наявності достатніх доказів для підозри особі у вчиненні кримінального правопорушення.

У цьому контексті під достатністю, очевидно, слід розуміти наявність у кримінальному провадженні такої сукупності належних, допустимих, достовірних доказів, отриманих у даному провадженні відповідно до встановленої законом процедури в результаті всебічного, повного й неупередженого дослідження всіх обставин у їх взаємозв'язку, яка викликає у слідчого та прокурора внутрішнє переконання у достатньому з'ясуванні наявності обставин предмета доказування, необхідних для встановлення об'єктивної істини та прийняття рішення щодо повідомлення про підозру особі.

Слідчий має право повідомляти особі про підозру лише за погодженням з прокурором за умов: 1) здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні, виключно віднесеного ст. 216 КПК до підслідності такого слідчого; 2) визначення цього слідчого, у порядку п. 1 ч. 2 ст. 39 КПК, керівником органу досудового розслідування для здійснення досудового розслідування у даному кримінальному провадженні.

Таким чином, логіко-структурний системний аналіз приписів, наведених у п. 15 ч. 1 ст. 3, статей 36, 40, ст. 216, ч. 1 ст. 276, статтях 277, 481 КПК, свідчить, що процесуальну дію у вигляді повідомлення про підозру особі може вчинити лише належний слідчий, до підслідності якого віднесене дане кримінальне провадження, за погодженням з прокурором – процесуальним керівником, або прокурор–процесуальний керівник у кримінальному провадженні.

Крім того, слід зазначити, що у кримінальних провадженнях, які здійснюються не відносно спеціальних суб'єктів чинним КПК, взагалі не передбачено право доручити вручення повідомлення про підозру іншому слідчому, а останній не може доручити вручити складене ним повідомлення про підозру іншому слідчому через відсутність у останнього таких процесуальних повноважень (ч. 2 ст. 40 КПК).

З аналізу змісту статей 42, 277 КПК України випливає, що процесуального статусу підозрюваного (окрім випадку затримання) особа набуває не після складання тексту відповідного повідомлення, а лише після його належного вручення. Саме з цим моментом пов'язується набуття особою відповідних процесуальних прав після їх роз'яснення слідчим, прокурором.

У випадку неналежного здійснення повідомлення особі про підозру і не набуття нею процесуального статусу підозрюваного у кримінальному провадженні така особа, враховуючи викладені обставини, не може набути статусу обвинуваченого і підсудного навіть за умов складення щодо неї обвинувального акта.

Колегія суддів зазначає, що станом на 30.12.2017 року, як і в

подальшому, постанова керівника органу досудового розслідування, яка б надавала слідчому ОСОБА_21 процесуальне право складати, повідомляти та вручати ОСОБА_5 повідомлення про підозру у скоєнні злочину, не існувала і не існує до теперішнього часу, тому під час досудового розслідування, зокрема на виконання вимоги ст. 290 КПК, стороні захисту надана не була, та прокурорами під час судового розгляду кримінального провадження, разом з доказами, суду не подана.

У випадку здійснення слідчим чи прокурором, які не визначені відповідно до вимог кримінального процесуального закону як такі, що проводитимуть досудове розслідування та здійснюватимуть процесуальне керівництво у конкретному кримінальному провадженні, дій, передбачених статтями 36, 40 КПК, то вони здійснюються неналежним суб'єктом, зазначено в постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі від 28 квітня 2021 року (справа № 759/833/18, провадження № 51-5977 км 20), що також вказано в постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду у складі від 03 березня 2021 року (справа № 522/11807/18, провадження № 51-4687 км 20).

Також у постанові Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 22 лютого 2021 року (справа № 754/7061/15, провадження № 51-4584 кмо 18) викладено такий висновок: здійснення досудового розслідування неуповноваженими на те особами (органами) визнається істотним порушенням прав людини і основоположних свобод та має наслідком визнання отриманих доказів недопустимими.

Окремо колегія суддів зазначає, що і у витягах з ЄРДР за даним кримінальним провадженням відсутні відомості та не зазначена слідча СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_21 (м.к.п. 1, 2).

Під час судового розгляду даного кримінального провадження за клопотанням прокурора було долучено витяг у формі скрін-шотів з єдиного реєстру досудових розслідувань (т. 4, а.с. 109-120), про повний рух кримінального провадження, відповідно до якого 23 лютого 2018 року було внесено запис про призначення слідчого, в тому числі й слідчу ОСОБА_21. У той же час постанова про створення вказаної слідчої групи саме 23 лютого 2018 року в матеріалах кримінального провадження відсутня та прокурором під час розгляду кримінального провадження не надавалась.

Натомість зазначений витяг не містить інформації про ухвалення постанови від 22 лютого 2018 року, яка наявна в матеріалах кримінального провадження, що були надані суду на дослідження (м.к.п. 5) та відкривалась стороні захисту під час виконання вимог ст. 290 КПК.

Підсумовуючи, суд зазначає, що за даним кримінальним провадженням недотримання встановлених законом приписів повідомлення про підозру ОСОБА_5 стало підставою виникнення негативних правових наслідків з точки

зору дотримання принципів верховенства права та законності у кримінальному провадженні, які мають безпосередній результат, що повинно розглядатися як істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, недійсність такої процесуальної дії та не набуття 30.12.2017 процесуального статусу підозрюваного як в цілому, так і протягом всього строку досудового розслідування кримінального провадження.

Оскільки повідомлення про підозру є визначальним для початку процедури зібрання доказів винуватості щодо конкретно визначеної підозрюваної особи, недійсність даної процесуальної дії має наслідком недопустимість таких доказів.

З огляду на викладене, виходячи зі змісту ст.ст. 36, 37, 38 КПК України та вищевказаних правових позицій Верховного Суду, у слідчої ОСОБА_21 у кримінальному провадженні не було повноважень здійснювати слідчі дії та приймати будь-які процесуальні рішення, не було повноважень, які би надавали їй процесуальне право складати, повідомляти та вручати ОСОБА_5 повідомлення про підозру у скоєнні злочину, оскільки відсутні у кримінальному провадженні доручення керівника прокуратури – слідчому чи постанови про визначення відповідного слідчого або групи слідчих у кримінальному провадженні, та які прокурорами під час судового розгляду не подані суду, а тому всі рішення, прийняті слідчою, та слідчі дії виконані нею, в тому числі повідомлення слідчою ОСОБА_21 про підозру у скоєнні злочину ОСОБА_5 – є незаконними, а докази, отримані після повідомлення ОСОБА_5 про підозру, а саме: висновки судово-медичних цитологічних експертиз № 1622, № 1623, № 1624, висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК та висновок судово-психіатричної експертизи № 68 недопустимими.

Щодо допустимості інших доказів.

Так, під час проведення досудового розслідування у даному кримінальному провадженні, крім повідомлення ОСОБА_5 про підозру, слідчою ОСОБА_21 було проведено й пред'явлення ОСОБА_5 для впізнання за фотознімками свідкам ОСОБА_14, ОСОБА_13, ОСОБА_10 та ОСОБА_12.

Крім тієї обставини, що вказані процесуальні дії були проведені неуповноваженим слідчим, що само по собі є підставою для визнання цих доказів недопустимими, слідчою під час їх проведення було грубо порушено вимоги ст. 228 КПК.

Відповідно до ч. 1 ст. 228 КПК, перед тим, як пред'явити особу для впізнання, слідчий, прокурор попередньо з'ясовує, чи може особа, яка впізнає, впізнати цю особу, опитує її про зовнішній вигляд і прикмети цієї особи, а також про обставини, за яких вона бачила цю особу, про що складає протокол. Якщо особа заявляє, що вона не може назвати прикмети, за якими впізнає особу, проте може впізнати її за сукупністю ознак, у протоколі зазначається, за сукупністю яких саме ознак вона може впізнати особу. Забороняється попередньо показувати особі, яка впізнає, особу, яка повинна бути пред'явлена для впізнання, та надавати інші відомості про прикмети цієї особи.

Всупереч вказаної вимоги процесуального Закону у відповідних розділах протоколів пред'явлення особи для впізнання відсутні відомості про зовнішній вигляд і характерні прикмети особи, яка підлягає впізнанню.

Відповідно до ч. 7 ст. 228 КПК, фотознімок з особою, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими фотознімками, яких повинно бути не менше трьох. Фотознімки, що пред'являються, не повинні мати різких відмінностей між собою за формою та іншими особливостями, що суттєво впливають на сприйняття зображення. Особи на інших фотознімках повинні бути тієї ж статі і не повинні мати різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі з особою, яка підлягає впізнанню.

Як встановлено судом, до пред'явлення для впізнання свідкам було представлено фотографії чотирьох осіб, які мають певні відмінності у зовнішньому вигляді, віці та одязі, які можуть суттєво впливати на сприйняття зображення. Зокрема, із вказаних зображень чотирьох осіб, колегією суддів встановлено, що вони мають різний вік, лише двоє з них мають бороду та лише один, який має бороду, вдягнутий в куртку, яким і виявився ОСОБА_5, що у своїй сукупності могло істотно вплинути на суб'єктивне сприйняття зображення особою, яка впізнає та позбавляло можливості свідка обирати між фотокартками, тобто таке впізнання було необ'єктивним.

Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 231 КПК, про проведення пред'явлення для впізнання складається протокол згідно з вимогами цього Кодексу, у якому докладно зазначаються ознаки, за якими особа впізнала особу, річ чи труп, або зазначається, за сукупністю яких саме ознак особа впізнала особу, річ чи труп.

У даному випадку всі протоколи пред'явлення особи для впізнання містять висновки про те, що свідки впізнали ОСОБА_5 за рисами обличчя, однак не конкретизовано якими саме та чим ці риси обличчя відрізняються від рис обличчя інших осіб, які пред'являлись для впізнання.

Тож підсумовуючи зазначене, а також враховуючи правову позицію, викладену у Постанові ККС ВС від 12.08.2019 у справі № 607/14707/17, колегія суддів доходить висновку про порушення слідчою ОСОБА_21 вимог процесуального закону, яке є істотним, оскільки вплинуло на об'єктивність результатів цих слідчих дій, а тому протоколи пред'явлення особи для впізнання за фотознімками за участю свідків ОСОБА_14, ОСОБА_13, ОСОБА_10 та ОСОБА_12 суд визнає недопустимими доказами також із вказаних підстав.

Щодо протоколу вилучення та огляду ножа від 09.12.2017, то колегія суддів погоджується з доводами сторони захисту про його недопустимість з огляду на таке.

Так, вказаний протокол було складено слідчою ОСОБА_20 09 грудня 2017 року. У той же час матеріалами кримінального провадження, наданими прокурором в судовому засіданні постановами та скрін-шотами про повний рух справи в ЄРДР, підтверджується те, що вказана слідча набула процесуальних повноважень на здійснення досудового розслідування у

даному кримінальному провадженні лише 11 грудня 2017 року, відповідно до постанови, наданої прокурором (т. 4, а.с. 122), та 13 грудня 2017 року, відповідно до скрін-шотів з ЄРДР (т. 4, а.с. 113, 116), що вказує на отримання вказаного доказу неуповноваженою особою.

Крім того, суд зважає й на процесуальний порядок проведення та фіксації цієї процесуальної дії, зокрема на те, що фіксація вилучення ножа відбувалась фактично після його вилучення, що підтверджується показами свідка ОСОБА_10 та свідка ОСОБА_18, всупереч ч. 2 ст. 100 КПК, в протоколі відсутні фотографії та докладний опис вилученого ножа, в протоколі відсутні відомості про упакування ножа з метою надійного збереження із засвідченням підписами слідчого та інших осіб, які брали участь у вилученні такого ножа та, в порушення вимог ч. 3 ст. 107 КПК, матеріали кримінального провадження не містять оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, хоча є відповідний запис про застосування камери мобільного телефона у якості засобів фіксації.

З огляду на вказане, враховуючи усі допущені процесуальні порушення, колегія суддів доходить висновку про недопустимість цього протоколу, як доказу винуватості ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому злочину.

Правова доктрина «плодів отруйного дерева» (fruit of the poisonous tree) сформульована Європейським судом з прав людини у справах «Гефген проти Німеччини», «Тейксейра де Кастро проти Португалії», «Шабельник проти України», «Балицький проти України», «Нечипорук і Йонкало проти України», «Яременко проти України».

Відповідно до цієї доктрини, якщо джерело доказів є неналежним, то всі докази, отримані з його допомогою, будуть такими ж («Гефген проти Німеччини»). Недопустимими є докази, здобуті із суттєвим порушенням прав та свобод людини.

У рішеннях у справах «Балицький проти України», «Тейксейра де Кастро проти Португалії», «Шабельник проти України» ЄСПЛ застосовував різновид доктрини «плодів отруйного дерева», яка полягає в тому, що визнаються недопустимими не лише докази, безпосередньо отримані з порушеннями, а також докази, яких не було б отримано, якби не було отримано перших. Таким чином, допустимі самі по собі докази, отримані за допомогою відомостей, джерелом яких є недопустимі докази, стають недопустимими.

Тож оскільки висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК від 27 березня 2018 року був отриманий в результаті дослідження ножа, який вилучений недопустимим доказом протоколом огляду від 09.12.2017, колегія суддів застосовує правову доктрину «плодів отруйного дерева» та визнає вказаний доказ недопустимим, як похідний від недопустимого джерела.

Застосування судом концепції «асиметрія правил допустимості доказів».

Правила оцінки доказів, особливо вимога дотримуватися передбаченого

законом порядку при отриманні доказів, мають за мету запобігання неправомірному втручанню держави та заохочення доброчесної поведінки правоохоронних органів. Вимога визнати докази, отримані з порушеннями, недопустимими, спрямована на те, щоб сторона, що допустила порушення, не могла скористатися його результатами. Використання цих правил на шкоду стороні, яка жодним чином не відповідальна за порушення процесуальних правил, суперечить їх меті (постанова ККС ВС від 29.09.2020 у справі № 601/1143/16).

Стосовно можливості застосування асиметричних правових наслідків в питанні визнання доказів недопустимими колегія суддів виходить з такого: 1) обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях (частина 3 статті 62 Конституції України), з чого випливає, що недопустимими повинні визнаватися докази, здобуті з порушенням закону, що можуть бути покладені в основу саме обвинувачення; 2) визнання доказу недопустимим є проявом процесуальної відповідальності для сторони, яка допустила порушення, що призвело до недопустимості доказу; 3) сторона захисту має право на використання доказів, при збиранні яких вимоги законодавства були порушені з вини сторони обвинувачення, адже обвинувачений не має нести негативні процесуальні наслідки через некомпетентність, недобросовісність чи порушення сторони обвинувачення.

Тож у даному випадку, оскільки прийняття законного та обґрунтованого рішення потребує оцінки усієї сукупності здобутих органом досудового розслідування доказів, колегія суддів застосовує концепцію асиметрії правил допустимості доказів.

Оцінка суду сукупності доказів сторони обвинувачення.

Оцінюючи решту зібраних у справі доказів, колегія суддів, за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюючи кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку, доходить наступних висновків.

Склад кримінального правопорушення – це сукупність об'єктивних та суб'єктивних ознак, що дозволяють кваліфікувати суспільно небезпечне діяння як конкретне кримінальне правопорушення.

При цьому суду необхідно встановлювати всі фактичні обставини кримінального провадження, в тому числі спрямованість умислу, мотив, мету, характер дій обвинуваченого, оскільки за своєю суттю та змістом кваліфікація кримінальних правопорушень завжди пов'язана з необхідністю обов'язкового встановлення доказування кримінально-процесуальними і криміналістичними засобами двох надзвичайно важливих обставин: 1) факту вчинення особою (суб'єктом злочину) суспільно небезпечного діяння, тобто конкретного акта її поведінки (вчинку) у формі дії чи бездіяльності; 2) точної відповідності ознак цього діяння ознакам складу кримінального правопорушення, передбаченого

відповідною статтею Особливої частини КК України.

Як зазначалось вище, обвинуваченому ОСОБА_5 інкриміновано вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, а саме: умисне вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині.

Об'єктивна сторона вбивства характеризується: 1) діянням у вигляді посягання на життя іншої людини; 2) наслідком у вигляді смерті людини; 3) причинним зв'язком між вказаними діянням та наслідком.

Відповідно до ст. 91 КПК у кримінальному провадженні підлягають доказуванню: подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення), винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення; вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат; обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття кримінального провадження; обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання; обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення кримінального правопорушення та/або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом кримінального правопорушення, у тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення; обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Доказування полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження.

Відповідно до ч. 1 ст. 92 КПК обов'язок доказування обставин, передбачених статтею 91 цього Кодексу, за винятком випадків, передбачених частиною другою цієї статті, покладається на слідчого, прокурора та, в установлених цим Кодексом випадках, – на потерпілого.

Так, у даному випадку, на переконання сторони обвинувачення, провина ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому злочині доводиться показаннями свідків та зібраними у кримінальному провадженні письмовими доказами.

Проте колегія суддів не може погодитись з тим, що зібрані у справі докази підтверджують винуватість ОСОБА_5 за критерієм доведення «поза розумним сумнівом», що було б безумовною підставою для притягнення його до кримінальної відповідальності та застосування заходів кримінально-

правового впливу з огляду на таке.

Оцінюючи показання свідка ОСОБА_10 на предмет їх достовірності, колегія суддів виходить з того, що вказаний свідок, будучи допитаний у судовому засіданні вперше, надав виправдувальні покази щодо обвинуваченого ОСОБА_5, повністю спростувавши викладені в обвинувальному акті обставини щодо належності вилученого у нього ножа саме обвинуваченому.

У той же час, після зазначеного судового засідання, майже через 2 роки після початку даного кримінального провадження, прокурор звернувся до суду з клопотанням про застосування заходів безпеки до свідка ОСОБА_10 шляхом його переведення до іншої установи виконання покарань, яке мотивував тим, що на вказаного свідка з боку обвинуваченого ОСОБА_5 здійснюється психологічний тиск та погрози фізичною розправою.

Після переведення зазначеного свідка до іншої установи виконання покарань вказаний свідок надав суду протилежні своїм первісним показам свідчення, підтвердивши, що саме виявлений та вилучений у нього ніж він взяв у ОСОБА_5 для користування у власних цілях.

Колегія суддів критично ставиться до показів зазначеного свідка, отриманими під час його повторного допиту, оскільки передумови отримання цих свідчень викликають обґрунтований сумнів у їх достовірності.

До таких висновків колегія суддів доходить в першу чергу виходячи з тієї обставини, що зазначений свідок у судовому засіданні на неодноразові запитання захисника стверджував про те, що не повідомляв ані слідчого, ані прокурора, ані адміністрацію установи виконання покарань, ні будь-яких інших осіб про здійснення на нього будь-якого впливу з боку обвинуваченого ОСОБА_5, а тому суд вважає, що клопотання прокурора про застосування заходів безпеки до даного свідка обумовлено наданням останнім показів у судовому засіданні, що виправдовують обвинуваченого та спростовують причетність останнього до вчинення інкримінованого йому злочину. А тому колегія суддів не може вважати такі покази зазначеного свідка достовірними та приймати їх до уваги, як доказ обвинувачення.

Посилання вказаного свідка на те, що про здійснення на нього тиску з боку обвинуваченого він повідомляв працівників поліції, які конвоювали його до суду під час першого допиту, колегія суддів також не приймає, оскільки сторона обвинувачення, отримавши зазначену інформацію, не зволікала б із застосуванням заходів безпеки до цього свідка і, тим паче, не допустила б його допит під психологічним впливом.

Очевидним для суду є те, що саме після надання первісних показів свідком ОСОБА_10 стороною обвинувачення було вжито всіх можливих заходів з метою схилити останнього до зміни власних показів.

Крім показів свідка ОСОБА_10, на належність вказаного ножа, як ймовірного знаряддя вчиненого злочину, саме обвинуваченому ОСОБА_5, вказувала й свідок ОСОБА_14, яка працюючи адміністратором клубу

гральних автоматів, бачила, як ОСОБА_5 викладав зазначений ніж під час перевірки особистих речей працівниками поліції.

З цього приводу колегія суддів зазначає, що із вказаним свідком під час досудового розслідування не проводилось впізнання зазначеного ножа, а тому підстав стверджувати, що саме цей ніж, який визнано у справі речовим доказом, бачила свідок ОСОБА_14, та саме цей ніж, який в подальшому вилучений у свідка ОСОБА_10, передавався останньому обвинуваченим ОСОБА_5, у колегії суддів не має. Крім цього, під час допиту зазначеного свідка у судовому засіданні, остання не зазначала про розмір ножа, особливості його конструкції або характерні відмінності, що у сукупності з викладеним вище свідчить про те, що свідок могла бачити будь-який ніж або інший предмет, який схожий на ніж або має аналогічні властивості.

Більше того, важливим також є й той факт, що свідки ОСОБА_14, ОСОБА_10 та ОСОБА_11, а також обвинувачений ОСОБА_5 надали суду однакові покази щодо тієї обставини, що під час перебування їх у гральному клубі до нього приходили працівники поліції, які здійснювали, в тому числі й огляд особистих речей відвідувачів, однак не звернули уваги на вищезазначений ніж, не вилучили його та не встановлювали його належність.

Колегія суддів зауважує й на обставинах виявлення та вилучення ножа, а саме: відповідно до показів свідка ОСОБА_10 до нього приїхали працівники поліції, які стали розпитувати його про ніж та який він, в подальшому видав їм, що, в тому числі, підтверджується протоколом огляду від 09 грудня 2017 року (а.к.п. 67).

Однак ключовим у даному випадку є те, що матеріали кримінального провадження не містять будь-яких відомостей, звідки працівники поліції дізнались про те, що ніж, який начебто передав ОСОБА_5 зазначеному свідку та який містить сліди крові людини, яка може походити в тому числі й від потерпілого ОСОБА_9, перебуває саме у цього свідка та що це саме той ніж, який передав обвинувачений ОСОБА_5.

Суд звертає увагу на покази свідка ОСОБА_10 в тій частині, що фактичне вилучення вказаного ножа відбувалось спочатку в автомобілі працівників поліції, а вже потім в приміщенні Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області, а поліцейські, вилучивши ніж, були відсутні протягом 30 хвилин та повернувшись в кабінет, вказали свідку на наявність крові людини на ньому, при тому, що під час свого допиту вказаний свідок повністю заперечував будь-яку наявність крові або інших плям на зазначеному ножі.

Покази свідка ОСОБА_10 в цій частині частково підтверджуються показаннями свідка ОСОБА_18, який був понятим під час вилучення цього ножа. Він зазначив, що на момент їх прибуття у кабінет ніж вже був вилучений і знаходився в руках у працівника поліції, а свідок ОСОБА_10 сидів в кабінеті та не спростовував того факту, що ніж було вилучено саме у нього, не вказуючи про те, що він належить іншій особі.

При цьому, як слідує з матеріалів кримінального провадження, дактилоскопічне дослідження із вказаним ножем не проводилось, версія щодо причетності свідка ОСОБА_10 до вчиненого злочину органом досудового розслідування не перевірялась, а тому, за наявності суперечливих та непрямих доказів, навіть за умови їх допустимості, колегія суддів позбавлена можливості стверджувати про те, що вилучений у свідка ОСОБА_10 ніж належить саме обвинуваченому ОСОБА_5 і що цей ніж є безпосереднім знаряддям вчинення даного кримінального правопорушення.

Долучені стороною обвинувачення висновки судово-медичних експертиз, які встановили групову належність крові потерпілого ОСОБА_9, наявність крові на вилученому у свідка ОСОБА_10 ножі, а також висновок медико-криміналістичної експертизи, який встановив, що зазначеним ножем могли бути спричинені тілесні ушкодження, виявлені у потерпілого, не доводять тієї обставини, що виявлений та вилучений ніж є знаряддям вбивства потерпілого ОСОБА_9, оскільки статева належність крові, яка виявлена на ножі, експертом не встановлена, а тілесні ушкодження, виявлені у потерпілого, могли бути утворені як зазначеним ножем, так і іншим предметом, в тому числі й іншим ножем, який має аналогічні властивості, а тому безумовно стверджувати про те, що саме вказаний ніж належить обвинуваченому та є знаряддям злочину, у колегії суддів підстав не має.

Аналізуючи покази свідка ОСОБА_12, колегія суддів доходить висновку про їх недостовірність з огляду на таке.

Так, відповідаючи на запитання захисника, зазначений свідок не орієнтувався на місцевості, плував назви вулиць, нелогічно пояснював напрямок свого руху та часові проміжки. Обґрунтований сумнів викликає і той факт, що зазначений свідок міг посеред ночі, на значній відстані (про це свідчить той факт, що зазначений свідок не був помічений), побачив обвинуваченого ОСОБА_5, запам'ятав риси його обличчя та одяг, а також побачив в руках предмет, схожий на ніж.

Як зазначалось вище, під час пред'явлення ОСОБА_5 для впізнання, свідок ОСОБА_12 впізнав останнього за рисами обличчя, однак не конкретизував за якими саме.

До висновків про недостовірність показів вказаного свідка колегія суддів доходить також з огляду на ту обставину, що під час досудового розслідування вказаного кримінального провадження з свідком ОСОБА_12 не проводився слідчий експеримент, під час якого можливо було б уточнити його покази, а поняті змогли б підтвердити достатню видимість та наявність зовнішнього освітлення, щоб можна було об'єктивно сприймати характерні риси обличчя обвинуваченого та його одяг, а тим паче маленький складний ніж.

На запитання захисника свідок не зміг пояснити, як саме йому стало відомо про вчинення кримінального правопорушення стосовно потерпілого ОСОБА_9, чому він не звернувся до працівників поліції раніше, а не через

декілька тижнів після вчинення злочину та не повідомив про обставини, свідком якого став. Не вказав цей свідок й прізвище та контактні дані людей, з якими він гуляв в цей день, та які, в свою чергу, змогли підтвердити обставини його перебування неподалік від місця вчинення злочину.

Все зазначене у своїй сукупності вказує на те, що покази даного свідка неможливо сприймати, як однозначний та достовірний доказ винуватості обвинуваченого ОСОБА_5 у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення.

Показання свідка ОСОБА_13 щодо тієї обставини, що обвинувачений ОСОБА_5 заподіяв їй тілесні ушкодження та невстановленим під час досудового розслідування предметом пошкодив куртку, що, на думку сторони обвинувачення, опосередковано підтверджує належність вилученого ножа саме обвинуваченому ОСОБА_5, суд вважає неналежними, тобто такими, що не входять в предмет доказування у даному кримінальному провадженні, оскільки зазначені обставини не ставляться в провину ОСОБА_5, а за вказаним фактом не було розпочато інше кримінальне провадження. Крім того, зазначений свідок не бачила, яким саме предметом було порізано їй куртку, та вказаний поріз вона виявила лише на ранок, а тому твердження про те, що вказану куртку було порізано саме ножем, який визнаний у справі речовим доказом, є лише припущенням.

Протоколи пред'явлення ОСОБА_5 для впізнання за фотознімками, відповідно до яких свідки ОСОБА_14, ОСОБА_10, ОСОБА_13 та ОСОБА_12 впізнали обвинуваченого за рисами обличчя, не доводять факту причетності обвинуваченого до вчинення вбивства потерпілого ОСОБА_9, а свідчать виключно про те, що вказані особи бачили обвинуваченого в день вбивства потерпілого в різних місцях та в різний час, що не оскаржується й самим обвинуваченим.

Як зазначалось вище, доказуванню підлягають усі елементи складу кримінального правопорушення, в тому числі й наявність умислу, мети та мотиву вчиненого злочину.

У даному випадку ОСОБА_5 інкриміновано органом досудового розслідування те, що він на ґрунті раптово виниклих неприємних стосунків із потерпілим ОСОБА_9, реалізуючи раптово виниклий злочинний умисел, вбив потерпілого.

При цьому з матеріалів кримінального провадження та з показів допитаних у справі осіб не встановлено будь-якого взаємозв'язку між обвинуваченим ОСОБА_5 та потерпілим ОСОБА_9, не доведено, що вони раніше були знайомі, між ними мав місце конфлікт або між ними були неприємні відносини, що могло слугувати мотивом вбивства останнього, а тому колегія суддів зазначає, що у даному кримінальному провадженні стороною обвинувачення не встановлено та не доведено перед судом, що обвинувачений ОСОБА_5 мав мотив на вбивство потерпілого, який є обов'язковим елементом суб'єктивної сторони кримінального

правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК.

Колегія суддів наголошує також й на тому, що органом досудового розслідування не надано суду будь-яких доказів, які б підтверджували той факт, що обвинувачений в період інкримінованого йому діяння дійсно перебував за зазначеною адресою, що у нього виявлено та вилучено речі, які містять сліди крові, які можуть належати потерпілому, враховуючи спосіб вбивства потерпілого ОСОБА_9, або інші, будь-які об'єктивні дані, які б свідчили про причетність саме обвинуваченого ОСОБА_5 до інкримінованого злочину.

Так, на безпосереднє дослідження колегії суддів не надано протоколів обшуку житла обвинуваченого ОСОБА_5, протоколу його затримання та особистого обшуку, протоколів тимчасового доступу до речей та документів, будь-яких висновків експертиз, в тому числі й дактилоскопічних, імунологічних та цитологічних, які б встановлювали будь-який взаємозв'язок між подією вбивства потерпілого ОСОБА_9 та обвинуваченим ОСОБА_5. Не містять матеріали кримінального провадження й висновків трасологічних експертиз, на вирішення яких ставилось би питання про наявність співпадіння слідів низу взуття, яке виявлено на місці злочину, із слідом взуття, яке належить обвинуваченому.

Більше того, колегія суддів зважає й на покази самого обвинуваченого, які знайшли своє підтвердження у процесуальних документах, зокрема у протоколах пред'явлення особи для впізнання за фотознімками, щодо тієї обставини, що він був затриманий працівниками поліції невдовзі після вбивства потерпілого ОСОБА_9, доставлений до Шевченківського ВП ДВП ДРУП ГУНП в Дніпропетровській області для допиту і зняття відбитків пальців рук, про що свідчить його фотокартка на зазначених протоколах. На переконання колегії суддів, малоімовірним є те, що працівники поліції після затримання ОСОБА_5 не звернули уваги на наявність у нього слідів крові на одязі або на тілі, з огляду на кількість та локалізацію тілесних ушкоджень, виявлених у потерпілого ОСОБА_9, та обмежившись допитом та зняттям відбитків пальців рук, відпустили останнього, що додатково вказує на непричетність обвинуваченого до вчинення інкримінованого йому злочину.

Інші зібрані у справі та безпосередньо досліджені в судовому засіданні докази визнаються колегією суддів належними та допустимими, однак їх сукупності недостатньо для доведення провини обвинуваченого ОСОБА_5 за стандартом доведення «поза розумним сумнівом».

Висновки суду за наслідками розгляду кримінального провадження.

Зі змісту ст. 370 КПК, де визначено вимоги стосовно законності, обґрунтованості та вмотивованості судового рішення, вбачається, що законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами,

дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 цього Кодексу.

Як регламентовано ч. 2 ст. 17 КПК, ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом.

Статтею 62 Основного Закону передбачено, що всі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) у рішенні у справі «Капо проти Бельгії» від 13 січня 2005 року зауважив, що в кримінальних справах питання прийняття доказів належить досліджувати загалом у світлі п. 2 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція) і вимагає воно, крім іншого, щоб тягар доказування лежав на стороні обвинувачення.

Статтею 373 КПК встановлено, що виправдувальний вирок ухвалюється у разі, якщо не доведено такого: вчинено кримінальне правопорушення, в якому обвинувачується особа; кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим; в діянні обвинуваченого є склад кримінального правопорушення. Виправдувальний вирок також ухвалюється при встановленні судом підстав для закриття кримінального провадження, передбачених пунктами 1, 2 ч. 1 ст. 284 цього Кодексу.

При цьому обвинувальний вирок може бути постановлений судом лише в тому випадку, коли вина обвинуваченої особи доведена поза розумним сумнівом.

Стандарт доведення поза розумним сумнівом означає, що сукупність обставин, встановлена під час судового розгляду, виключає будь-яке інше розуміння або пояснення події, яка є предметом судового розгляду, крім того, що інкримінований злочин був учинений і обвинувачений є винним у вчиненні цього злочину.

Поза розумним сумнівом має бути доведений кожний з елементів, які є важливими для правової кваліфікації діяння: як тих, що утворюють об'єктивну сторону діяння, так і тих, що визначають його суб'єктивну сторону. Зокрема, у справах, в яких наявність та/або характер умислу має значення для правової кваліфікації діяння, суд у своєму рішенні має пояснити, яким чином встановлені ним обставини справи доводять наявність умислу саме такого характеру, який є необхідним елементом складу злочину, і виключають можливу відсутність умислу або інший характер умислу.

Тобто дотримуючись засад змагальності та виконуючи свій професійний обов'язок, передбачений ст. 92 КПК, обвинувачення має довести перед судом за допомогою належних, допустимих та достовірних доказів, що існує єдина версія винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, щодо якого їй пред'явлено обвинувачення.

Обов'язок всебічного і неупередженого дослідження судом усіх

обставин справи у цьому контексті означає, що для того, щоб визнати винуватість доведеною поза розумним сумнівом, версія обвинувачення має пояснювати всі встановлені судом обставини, що мають відношення до події, яка є предметом судового розгляду. Суд не може залишити без уваги ту частину доказів та встановлених на їх підставі обставин лише з тієї причини, що вони суперечать версії обвинувачення. Наявність таких обставин, яким версія обвинувачення не може надати розумного пояснення або які свідчать про можливість іншої версії інкримінованої події, є підставою для розумного сумніву в доведеності вини особи.

Для дотримання стандарту доведення поза розумним сумнівом недостатньо, щоб версія обвинувачення була лише більш вірогідною за версію захисту. Законодавець вимагає, щоб будь-який обґрунтований сумнів у тій версії події, яку надало обвинувачення, був спростований фактами, встановленими на підставі допустимих доказів, і єдина версія, якою розумна і безстороння людина може пояснити всю сукупність фактів, установлених у суді, є та версія подій, яка дає підстави для визнання особи винною за пред'явленим обвинуваченням.

Як видно з матеріалів кримінального провадження, колегія суддів, зі свого боку, забезпечила сторонам усі можливості для реалізації їх прав у судовому засіданні в рамках кримінального процесуального закону, надала можливість самостійно обстоювати стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом.

Розглянувши це кримінальне провадження, колегія суддів доходить однозначного та обґрунтованого висновку, що стороною обвинувачення не здобуто і не надано жодних переконливих доказів, які б підтвердили, що саме обвинувачений ОСОБА_5 вчинив умисне вбивство потерпілого ОСОБА_9, що, з огляду на положення п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК, є підставою для ухвалення виправдувального вироку у даному кримінальному провадженні.

Під час судового розгляду кримінального провадження стосовно обвинуваченого ОСОБА_5 було застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

З огляду на те, що обвинувачений ОСОБА_5 підлягає виправданню, колегія суддів вважає за необхідне поновити його право на свободу, яке було обмежено під час кримінального провадження та скасувати запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, звільнивши останнього з-під варти в залі суду. Інші заходи забезпечення цього кримінального провадження не застосовувались.

Витрати на залучення експерта у даному кримінальному провадженні відсутні.

Питання щодо речових доказів вирішують колегією суддів відповідно до ст. 100 КПК.

Керуючись ст.ст. 2, 17, 126, 373, 374 КПК, колегія суддів,—

ПОСТАНОВИЛА:

ОСОБА_5 визнати невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, та виправдати його на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

Запобіжний захід ОСОБА_5 у вигляді тримання під вартою скасувати, звільнивши останнього з-під варти негайно в залі суду.

Заходи забезпечення кримінального провадження не застосовувались.

Речові докази, яким визнано складний ніж, який упакований в спецпакет № 0019323, спецпакети № 4465241, 0013743, 4465226, 4465242, 3470774, 4465232, 35661253566035 з речовими доказами, пакет з гіпсовим зліпком низу взуття, залишки змивів 1, 2 та витяжки № 1, дактилокарту трупа після набрання цим вироком законної сили знищити, а куртку чорного кольору, яка належить свідку ОСОБА_13, повернути за належністю.

Вирок суду може бути оскаржено протягом тридцяти днів з дня його проголошення до Дніпровського апеляційного суду через Ленінський районний суд м. Дніпропетровська.

Копії вироку вручити ОСОБА_5 та прокурору.

Головуючий суддя: ОСОБА_1

Судді: ОСОБА_2

ОСОБА_3

**Апеляційна скарга прокурора на виправдувальний вирок
суду першої інстанції
(особистий архів автора посібника)**

Прокуратура України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПРОКУРАТУРА
ЦЕНТРАЛЬНА ОКРУЖНА ПРОКУРАТУРА МІСТА ДНІПРА
Вул. Архітектора О.Петрова, 23, м. Дніпро, 49044 телефон (056) 756-89-02
e-mail: centr-dn@prk.dp.ua, web: <https://dnipr.gp.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 02909938

№ 43/53-5445 вих. 23 від 18.12.2023

В судову палату з розгляду кримінальних
справ Дніпровського апеляційного суду
49006, Дніпропетровська область, м. Дніпро,
вул. Харківська, 13

через Ленінський районний суд
м. Дніпра Дніпропетровської області

прокурора у кримінальному провадженні,
прокурора Центральної окружної
прокуратури
міста Дніпра Миколайчука Михайла
Олеговича
м. Дніпро, вул. Архітектора О.Петрова, 23,
e-mail centr-dn@prk.dp.ua,
телефон (056) 756-89-02

на вирок Ленінського районного суду
м. Дніпра від 24.11.2023

Справа № 200/5706/18

АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА

24.11.2023 колегією суддів (головуючий суддя Кондратенко П.Г.)
Ленінського районного суду м. Дніпра у кримінальному провадженні

№12017040640003536 від 09.12.2017 ухвалено та оголошено у судовому засіданні виправдувальний вирок, згідно з яким:

Маслова В'ячеслава Івановича, який народився 17 грудня 1980 року в м. Кустанай, Казахстан, росіянина, громадянина України, який має неповну вищу освіту, офіційно не працевлаштований, одружений, зареєстрований за адресою: с. Краснопілля, вул. Наукова, буд. 31, кв. 27, раніше несудимий, визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні, у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, та виправдано його на підставі того, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинено обвинуваченим.

Обрана відносно Маслова В.І. міра запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – скасована, його звільнено з під варті в залі суду.

Даний вирок підлягає скасуванню у зв'язку з неповнотою судового розгляду; невідповідністю висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження; істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до статті 94 цього Кодексу. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

Так, відповідно до вимог ст. 370 КПК України судові рішення повинно бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до статті 94 КПК України. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

Вважаю, що рішення суду, постановлене у вигляді виправдувального вироку у даному кримінальному провадженні, є необґрунтованим, невмотивованим та постановленим без дотримання норм процесуального права.

Визнання Маслова В.І. невинуватим у зв'язку з недоведеністю його вини у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, та виправдання його за вказаними статтями у зв'язку із недоведеністю вчинення кримінального правопорушення обвинуваченим є безпідставним, оскільки висновки суду першої інстанції, викладені у вироку, не відповідають фактичним обставинам кримінального провадження, оскільки суд під час ухвалення вироку не взяв до уваги докази, що могли істотно вплинути на його висновки, окрім того у судовому рішенні взагалі не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази та відкинув інші, навіть не

вмотивувавши підстав такого рішення, є односторонніми і взагалі не зіставляються з усіма матеріалами вказаного кримінального провадження, зібраними під час досудового розслідування, а також здобутими в судовому провадженні, крім того, дослідженими в судовому засіданні.

Допитаний в судовому засіданні обвинувачений Маслов В.І. свою провину у вчиненні інкримінованого йому злочині не визнав у повному обсязі, заперечував свою причетність до його скоєння та надав суду.

В останньому слові обвинувачений Маслов В.І. доповнив, що дійсно мав при собі ніж, який передав свідку Буркіну А.М. для власних потреб, та в подальшому він його не бачив.

Відповідно до вимог ст. 374 КПК України у мотивувальній частині вироку зазначаються, у разі визнання особи виправданою, – формулювання обвинувачення, що пред'явлене особі і визнане судом недоведеним, а також підстави для виправдання обвинуваченого з зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення; у резолютивній частині вироку зазначаються, у разі визнання особи виправданою, – прізвище, ім'я та по батькові обвинуваченого, рішення про визнання його невинуватим у пред'явленому обвинуваченні та його виправдання, рішення щодо речових доказів і документів, рішення щодо процесуальних витрат, строк і порядок набрання вироком законної сили та його оскарження, порядок отримання копій вироку та інші відомості.

Безпосередньо допитаний в судовому засіданні свідок Охлобистін Ю.О. суду показав, що його товариш проживає на ж/м Тополь, біля ТЦ «Терра», з яким він гуляв 09 грудня 2017 року до 02:00 години, провів його додому та пішов до себе через двори, дійшов до 12-го кварталу та побачив невідомого йому чоловіка, який тримав в руках ніж, після чого залишився. Свідок чув крики, а потім, злякавшись, що Маслов В.І. може його побачити, пішов додому. Через деякий час йому стало відомо, що відбулось вбивство, про що повідомив працівників поліції.

Безпосередньо допитаний в судовому засіданні свідок Буркін А.М., який надав суду наступні покази, що 08 грудня 2017 року свідок перебував на 12 кварталі в ігрових автоматах зі своїм знайомим Моргуновим В.Л. Та в цей час до вказаного залу прийшов обвинувачений Маслов В.І., який підійшов до свідка Моргунова В.Л., і вони втрьох почали спілкуватись. Після цього Маслов В.І. та Моргунов В.Л. почали виходити з приміщення залу ігрових автоматів, і він пішов за ними. Коли вони перебували в залі, заходили співробітники поліції, світили ліхтариками та пішли. Під час виходу із залу адміністратор клубу сказала, щоб вони забрали ніж та рукавичку, свідок подумав, що це Маслова В.І., та забрав їх і віддав останньому після того, як вони вийшли на вулицю. Вони пішли в інший зал гральних автоматів, де поговорили і після того, як пограли, пішли в напрямку ТЦ «Терра», де побачили дівчат, які запропонували їм познайомитись. Вони поспілкувались з вказаними дівчатами, викликали з Моргуновим В.Л. таксі, приблизно о 21-22

годині вечора, а Маслов В.І. пішов у своїх справах, а вони поїхали до товариша свідка, і повернувшись від нього, він зі свідком Моргуновим В.Л. також розійшлись. Через деякий час він знову зустрівся з Моргуновим В.Л., останній запропонував піти до Маслова В.І. на 12-й квартал в район БК «Шинник». Там вони постояли, покурили, поспілкувались та направились в бік ТЦ «Терра» до залу ігрових автоматів, де в подальшому проводили час. Свідок точно не пам'ятає, чи заходив Маслов В.І. в зал чи ні. Він попросив у нього ніж, на що Маслов В.І. йому повідомив, що треба поговорити. І вони удвох пішли на вул. Героїв Сталінграда, де перебували співробітники поліції, територія була огорожена стрічкою. Після цього вони повернулись в зал. Він знову попросив ніж у Маслова В.І., той його дістав, протер та передав свідку. Після чого Маслов В.І. пішов. Він повернувся додому, оскільки вже було пізно, та відпочивав, а через деякий час зателефонував Моргунову В.Л. і вони з ним знову зустрілись, поїхали на вул. Тітова, де грали в автомати та знову розійшлись по домівках. Наступного ранку до нього приїхали працівники поліції та забрали у відділок поліції, де допитували з приводу ножа та його місцезнаходження у цю ніч, вилучили ніж, відібрали пояснення.

На питання сторін кримінального провадження свідок повідомив, що попередні, виправдувальні Маслова В.І. покази, він надав у зв'язку з тим, що боявся за власне життя. Зазначив, що перебуваючи у ДУ «Дніпровська установа виконання покарань № 4», була загроза для його життя, яка дотепер зберігається, до нього в камеру приходили, задавали різні питання з приводу цієї справи. У тому числі в камеру приходив і сам Маслов В.І. та цікавився з приводу його свідчень у якості свідка та вказав, що якщо я дам нормальні покази, він не чіпатиме його. Про обставини здійснення на нього психологічного впливу він не повідомляв нікого, оскільки це могло спровокувати ще гіршу ситуацію, ніж ту, у якій він і так перебував. Додатково зазначив, що на попереднє судове засідання він був етапований працівниками поліції, яким і вказав про вчинення на нього тиску з боку Маслова В.І. Жодних заяв про здійснення на нього тиску він ніколи не писав та не подавав, звідки відомо прокурору про ці обставини, йому невідомо. Також зазначив, що Маслов В.І., коли заходив в зал ігрових автоматів, поклав ніж на тумбочку, з якої свідок його і забрав, коли саме це було, він не пам'ятає. Він бачив, як Маслов В.І. поклав ніж, який він в подальшому забрав собі. Зазначив, що ніж був довжиною близько 7-8 см та потрібен був йому для того, щоб скрутити двигун в холодильнику, тому і попросив ніж у Маслова В.І. Яку частину ножа протирав Маслов В.І. та з якою метою повів його до місця вчинення злочину, свідок не пам'ятає та не знає.

У мотивувальній частині вироку судом зазначено, що до висновків про недостовірність показів свідка Охlobистіна Ю.О., колегія суддів також з огляду на ту обставину, що під час досудового розслідування з кримінального провадження з свідком Охlobистіним Ю.О. не проводився експеримент, під час якого можливо було б уточнити його покази, а поняті змогли підтвердити

достатню видимість та наявність зовнішнього освітлення, щоб можна об'єктивно сприймати характерні риси обличчя обвинуваченого та його одяг, а тим паче маленький складний ніж. Суд у своїй сукупності вказує на те, що покази даного свідка неможливо сприймати, як однозначний та достовірний доказ винуватості обвинуваченого Маслова В.І. у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення.

Та незважаючи на це, визнав показання обвинуваченого Маслова В.І., які були надані під час судового слідства достовірними та взаємоузгодженими. А покази свідка Охлобистіна Ю.О., який бачив Маслова В.І. після вчинення ним злочину, та Буркіна А.М. відкинув взагалі.

Суд незаконно визнав недопустимими: повідомлення про підозру у скоєнні злочину Масловим В.І., оскільки відсутні у кримінальному провадженні доручення про визначення відповідного слідчого або групи слідчих у кримінальному провадженні, та які прокурорами під час судового розгляду не подані суду, а тому всі рішення, прийняті слідчою, та слідчі дії, виконані нею, в тому числі повідомлення слідчою Осипенко М.А. про підозру у скоєнні злочину Масловим В.І. – є незаконними, а докази, отримані після повідомлення Маслову В.І. про підозру, а саме: висновки судово-медичних цитологічних експертиз № 1622, № 1623, № 1624, висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК та висновок судово-психіатричної експертизи № 68.

Так, під час судового розгляду даного кримінального провадження за клопотанням прокурора судом долучено витяг у формі скрін-шотів з єдиного реєстру досудових розслідувань про повний рух кримінального провадження, відповідно до якого 23 лютого 2018 року внесено запис про призначення слідчого, в тому числі й слідчу Осипенко М.А. Постанова про створення вказаної слідчої групи в матеріалах кримінального провадження є у наявності.

Таким чином, суд необґрунтовано послався на суперечливі показання обвинуваченого надані ним під час розгляду справи та не дав оцінки показанням вищезазначених осіб на стадії досудового розслідування, хоча мав таку можливість і повинен був це зробити.

В даному випадку незрозуміло чому і з яких підстав суд відкинув докази, на яких ґрунтувалось обвинувачення, які в свою чергу могли істотно вплинути на висновок суду.

Суд не застосував практику Європейського суду з прав людини, яка вказує, що суд вправі при ухваленні вироку посилатись на показання особи, які були дані нею під час досудового розслідування, а не у суді, якщо показання, надані у судовому засіданні є суперечливими та не узгоджуються з іншими доказами по справі.

Крім показань обвинуваченого Маслова В.І., судом на виконання вимог ч. 4 ст. 95 Кримінального процесуального кодексу України було безпосередньо допитано потерпілого, свідків та експерта.

У мотивувальній частині вироку суд взагалі не прийняв до уваги

вищезазначені допити і не дав їм оцінки та у мотивувальній частині дійшов висновку про невинуватість обвинуваченого, ґрунтуючись лише на показаннях заінтересованих учасників процесу, не перевіривши їх належним чином. Таким чином, відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 411 КПК України, за наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у судовому рішенні не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші.

Таким чином, відповідно до ст. 410 КПК України судом було допущено неповноту судового розгляду, під час якого залишилися недослідженими обставини, з'ясування яких має істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення, а саме: не перевірено достовірність показань обвинуваченого, що відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 409 КПК України є підставою для скасування або зміни судового рішення при розгляді справи в суді апеляційної інстанції.

Отже, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 411 КПК України суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновки. З підстав, передбачених п.п. 1, 2, 3 ч. 1 ст. 411 КПК України, вбачається, що відповідно до ч. 2 ст. 411 КПК України невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження могла вплинути на вирішення питання про винуватість або невинуватість обвинуваченого.

Тож суд не застосував практику Європейського суду з прав людини, яка вказує, що суд вправі при ухваленні вироку посилатись на показання особи, які були дані нею під час досудового розслідування, а не у суді, якщо показання, надані у судовому засіданні, є суперечливими та не узгоджуються з іншими доказами по справі.

Таким чином, суд необґрунтовано послався на суперечливі показання обвинуваченого Маслова В.І. та не дав оцінки показанням вищезазначених осіб на стадії досудового розслідування, хоча мав таку можливість і повинен був це зробити.

Вищезазначені обставини були досліджені судом під час вивчення письмових доказів у кримінальному провадженні, однак в судовому рішенні будь-якої оцінки даним обставинам взагалі не надано. Тоді не зрозуміло чому і з яких підстав суд відкинув докази, на яких ґрунтувалось обвинувачення, які в свою чергу могли істотно вплинути на висновок суду.

Тож у мотивувальній частині суд має описати результати оцінки доказів, навести докази для підтвердження встановлених судом обставин, а також мотиви неврахування окремих доказів. Викладаючи підстави для прийняття рішення, суд повинен дати відповідь на аргументи сторін. Таким чином, кожен доречний, важливий і вирішальний аргумент учасників судового засідання має бути проаналізований і одержана відповідь. Висновки у судовому рішенні повинні прямо впливати з аргументації, а також бути чіткими, тобто не допускати неоднозначного трактування.

Суддя повинен послідовно поєднувати закон з фактами у справі і

наводити чіткі аргументи, яким чином було вирішено справу у конкретному випадку. Якщо цього не робити, це буде очевидним порушенням права на справедливий суд, яке гарантує стаття 6 Європейської конвенції з прав людини.

Враховуючи наведене під час ухвалення виправдувального вироку щодо Маслова В.І., судом зазначені вимоги кримінального процесуального закону в повному обсязі не виконані, що в свою чергу є істотним порушенням його вимог. Суд взагалі не вмотивував, чому відкинув частину доказів обвинувачення і не надав їм будь-якої оцінки, фактично зупинившись на встановленні факту, що стороною обвинувачення не надано безсумнівних доказів причетності обвинуваченого до злочину, в якому він обвинувачується при ухваленні вироку, відхиливши клопотання прокурора про допит певних осіб, дослідження доказів або вчинення інших процесуальних дій для підтвердження чи спростування обставин, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення.

Відповідно до ст. 410 КПК України, неповним визнається судовий розгляд, під час якого залишилися недослідженими обставини, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного обґрунтованого та справедливого судового рішення, зокрема, у разі, якщо судом були відхилені клопотання учасників судового провадження про допит певних осіб, дослідження доказів або вчинення інших процесуальних дій для підтвердження чи спростування обставин, з'ясування яких може мати істотне значення для ухвалення законного, обґрунтованого та справедливого судового рішення.

Ураховуючи вищенаведене, в діях суду вбачається неправильне застосування кримінально-процесуального законодавства України.

За таких обставин вважаю, що у вирокі суду вбачається односторонність і неповнота судового слідства; невідповідність висновків суду, викладених у вирокі, фактичним обставинам справи; істотні порушення кримінального процесуального закону, тому даний вирок підлягає скасуванню у силу зазначених вище обставин.

Керуючись ст.ст. 392, 393, 395, 396, 407, 409, 410, 411, 413 КПК України,

П Р О Ш У:

1. Вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24.11.2023, яким Маслова В'ячеслава Івановича, 17 грудня 1980 р.н., визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, та виправдано у зв'язку з недоведеністю вчинення ним вказаного кримінального правопорушення, скасувати у зв'язку з неповнотою судового розгляду; невідповідності висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження; порушеннями вимог кримінального

процесуального закону.

2. Призначити новий розгляд кримінального провадження у суді першої інстанції.

В апеляційній інстанції буде брати участь прокурор галузевого відділу прокуратури Дніпропетровської області.

У разі наявності підстав вказана скарга буде доповнена.

Додаток: копії апеляційної скарги у 4-х примірниках.

Державний обвинувач у справі:

Прокурор Центральної

окружної прокуратури міста Дніпра

Михайло МИКОЛАЙЧУК

Ухвала
про відкриття апеляційного провадження за скаргою прокурора
на виправдальний вирок суду першої інстанції

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/716/24

Справа № 200/5706/18

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА
про відкриття апеляційного провадження

05 січня 2024 року

м. Дніпро

Суддя судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2, ознайомившись з апеляційною скаргою прокурора на вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2023 року щодо ОСОБА_3, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України,

ВСТАНОВИЛА:

Апеляційна скарга відповідає вимогам ст. 396 КПК України, подана належним суб'єктом, у встановлений законом строк, підстав для залишення скарги без руху, повернення або відмови у відкритті апеляційного

провадження, згідно з ст. 399 КПК України не вбачається.

Керуючись ст. ст. 396, 401 КПК України, суддя –

ПОСТАНОВИЛА:

Відкрити апеляційне провадження за апеляційною скаргою прокурора на вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2023 року щодо ОСОБА_3, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України.

Заперечення на апеляційну скаргу можуть бути подані учасниками судового провадження в строк до 15 січня 2024 року.

Копії ухвали та апеляційної скарги з доданими до них матеріалами надіслати учасникам судового провадження.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Суддя Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2.

Ухвала про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду за скаргою прокурора на виправдувальний вирок суду першої інстанції

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/716/24

Справа № 200/5706/18

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА

про закінчення підготовки та призначення апеляційного розгляду

08 березня 2024 року

м. Дніпро

Суддя судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2, ознайомившись з апеляційною скаргою прокурора на вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2023 року щодо ОСОБА_3, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, –

ВСТАНОВИЛА:

Апеляційна скарга відповідає вимогам ст. 396 КПК України, перешкод для відкриття провадження не встановлено.

У період підготовки до апеляційного розгляду копії ухвали про відкриття апеляційного провадження та копії апеляційних скарг були направлені всім учасникам судового розгляду, були роз'яснені їх права та обов'язки шляхом направлення пам'яток.

Заперечення від учасників судового провадження до апеляційного суду на даний час не надійшли.

Вважаю, що є підстави закінчити підготовку до розгляду справи та призначити апеляційний розгляд у відкритому судовому засіданні.

Керуючись ст. 401 КПК України, суддя, –

ПОСТАНОВИЛА:

Підготовчі дії закінчити та призначити апеляційну скаргу прокурора на вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2023 року щодо ОСОБА_3, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, до апеляційного розгляду у відкритому судовому засіданні 15 травня 2024 року на 10 годину 00 хвилин у приміщенні Дніпровського апеляційного суду за адресою: м. Дніпро, вул. Харківська, 13.

Про час розгляду повідомити всіх учасників судового провадження.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Суддя Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2

**Ухвала апеляційного суду про прийняття апеляційної
скарги прокурора до свого провадження**

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/716/24

Справа № 200/5706/18

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

**УХВАЛА
про прийняття до свого провадження**

07 жовтня 2024 року

м. Дніпро

Суддя-доповідач судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду ОСОБА_2 перевірів апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра ОСОБА_3 на вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2023 року щодо ОСОБА_4, визнаного невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, -

В С Т А Н О В И В:

Ухвалою Дніпровського апеляційного суду від 05 січня 2024 року відкрито апеляційне провадження за вказаною апеляційною скаргою та ухвалою суду від 08 березня 2024 року, закінчена підготовка та призначений апеляційний розгляд.

Відповідно до розпорядження щодо призначення повторного автоматизованого розподілу судової справи від 03 жовтня 2024 року дане провадження передано на розгляд судді-доповідачу ОСОБА_2.

У зв'язку з тим, що у даному провадженні за апеляційною скаргою проведені необхідні підготовчі дії, передбачені ч. 1 ст. 401 КПК України, суддя-доповідач доходить висновку про необхідність прийняття матеріалів до свого провадження та призначення апеляційної скарги до розгляду у відкритому судовому засіданні з повідомленням сторін та викликом учасників судового провадження.

Керуючись ст. ст. 398, 401 КПК України, -

ПОСТАНОВИВ:

Прийняти до свого провадження апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра ОСОБА_3 на вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2023 року щодо ОСОБА_4, визнаного невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України.

Апеляційний розгляд призначити у відкритому судовому засіданні в приміщенні Дніпровського апеляційного суду на 14.30 години 28 жовтня 2024 року.

Про час та місце розгляду скарги повідомити сторони.

Ухвала набирає законної сили з моменту її постановлення та касаційному оскарженню не підлягає.

Суддя ОСОБА_2

***Ухвала апеляційного суду за наслідками розгляду апеляційної скарги прокурора на виправдувальний вирок суду першої інстанції
(вступна та резолютивна частини)***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/215/25

Справа № 200/5706/18

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

**УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ
(вступна та резолютивна)**

31 березня 2025 року

м. Дніпро

Колегія суддів судової палати з розгляду кримінальних справ Дніпровського апеляційного суду у складі:

головуючого судді ОСОБА_2,
суддів ОСОБА_3, ОСОБА_4

розглянув у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра ОСОБА_5 на вирок Ленінського

районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2024 року у кримінальному провадженні № 12017040640003536 від 09 грудня 2017 року щодо:

ОСОБА_6, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця м. Кустанай, Казахстан, громадянина України, який має неповну вищу освіту, офіційно непрацевлаштованого, одруженого, зареєстрованого за адресою: АДРЕСА_1, раніше несудимого,

визнаного невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, та виправданого на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, -

за участю:

секретаря судового засідання ОСОБА_7

прокурорів ОСОБА_5, ОСОБА_8

потерпілого ОСОБА_9

обвинуваченого ОСОБА_6

захисника ОСОБА_10

ВСТАНОВИЛА:

У зв'язку з тим, що складання повного тексту ухвали вимагає значного часу, колегія суддів вважає за необхідне обмежитись складанням і оголошенням її резолютивної частини.

Керуючись ч. 2 ст. 376 КПК України, колегія суддів, -

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра ОСОБА_5 – залишити без задоволення.

Вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2024 року у кримінальному провадженні № 12017040640003536 від 09 грудня 2017 року щодо ОСОБА_6, визнаного невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, та виправданого на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, – залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення і може бути оскаржена шляхом подачі касаційної скарги до Верховного Суду протягом трьох місяців з дня її проголошення.

Повний текст ухвали буде оголошено о 12.30 годині 04 квітня 2025 року.

Судді:

ОСОБА_2 ОСОБА_3 ОСОБА_4

***Ухвала апеляційного суду за наслідками розгляду апеляційної
скарги прокурора на виправдувальний вирок суду першої
інстанції
(повний текст)***

ДНІПРОВСЬКИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД

Провадження № 11-кп/803/215/25

Справа № 200/5706/18

Суддя у 1-й інстанції – ОСОБА_1 Суддя у 2-й інстанції – ОСОБА_2

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

31 березня 2025 року

м. Дніпро

Колегія суддів судової палати з розгляду кримінальних справ
Дніпровського апеляційного суду у складі:

головуючого судді ОСОБА_2

суддів ОСОБА_3, ОСОБА_4

розглянув у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу прокурора
Центральної окружної прокуратури м. Дніпра ОСОБА_5 на вирок Ленінського
районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2024 року у кримінальному
провадженні № 12017040640003536 від 09 грудня 2017 року щодо:

ОСОБА_6, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця м. Кустанай, Казахстан,
громадянина України, який має неповну вищу освіту, офіційно
непрацевлаштованого, одруженого, зареєстрованого за адресою: АДРЕСА_1,
раніше несудимого,

визнаного невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення,
передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, та виправданого на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК
України у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення
вчинене обвинуваченим, -

за участю:

секретаря судового засідання ОСОБА_7

прокурорів ОСОБА_5, ОСОБА_8

потерпілого ОСОБА_9

обвинуваченого ОСОБА_6

захисника ОСОБА_10

ВСТАНОВИЛА:

За вироком Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2024 року ОСОБА_6 визнано невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК, та виправданого на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

Відповідно до обвинувального акта ОСОБА_6, 09.12.2017 року, близько 03 год. 00 хв., знаходячись у дворі будинку АДРЕСА_2, на ґрунті раптово виниклих неприязних стосунків із потерпілим ОСОБА_11, реалізуючи раптово виниклий злочинний умисел, спрямований на умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, перебуваючи за вищевказаною адресою, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно небезпечні наслідки, наблизившись впритул до потерпілого ОСОБА_11, утримуючи в руці ніж, який він носив при собі, та визначивши його знаряддям злочину, умисно почав наносити хаотичні удари вищевказаним ножом потерпілому ОСОБА_11 в різні ділянки тіла, чим ОСОБА_12 заподіяв потерпілому ОСОБА_11 тілесні ушкодження у вигляді: 35 колото-різаних ран: в лівій лопатковій ділянці; на лівій бічній поверхні грудної клітини на рівні 6-го ребра; на рівні 7-го ребра, на правій задньо-бічній поверхні грудної клітини від рівня остюка лопатки до рівня 9-го ребра, на передній поверхні грудної клітини по центру та ліворуч, від рівня рукояті грудини до рівня 9-го ребра по передньо-пахвовій лінії; на передній та лівій бічній поверхнях шиї; біля правого кута нижньої щелепи; на передній поверхні підборіддя, на слизовій оболонці верхньої губи біля лівого кута рота; на межі в проекції правого колінного суглобу та гомілки. Дві різані рани: на підборідді ліворуч, розповсюджується на край нижньої щелепи; між правою щокою та краєм нижньої щелепи. Садна: по задньо-пахвовій лінії, від реберної дуги до рівня 9-го ребра; на лівій щоці, розповсюджуючись на виличну, скроневу ділянки та на ліву вушну скойку; на підборідді праворуч; на чолі праворуч; на передній поверхні грудної клітини праворуч на рівні 2-го ребра по середньо-ключичній лінії; на передній поверхні в проекції лівого колінного суглобу; по передньо-пахвовій лінії ліворуч на рівні 4-го ребра; на слизовій оболонці верхньої губи посередині; на переніссі праворуч. Синці: в правій тім'яній ділянці; на верхній повіці праворуч. Крововиливи в м'які покривні тканини голови. Крововиливи в м'яких тканинах навколо всіх ранкових каналів. Пошкодження серцевої сорочки та серця. Крововилив в плевральній та черевну порожнини. Крововилив в порожнину серцевої сорочки.

Заподіяні ОСОБА_11 тілесні ушкодження у вигляді саден та синців, крім садна на переніссі, утворились незадовго до настання смерті від дії тупого твердого предмету (предметів), або при ударі об такий (такі), в причинному зв'язку з настанням смерті не перебувають та згідно з правилами судово-

медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, вони є легкими, як ті, що не супроводжувались розладом здоров'я.

Тілесні ушкодження колото-різаних та різаних поранень утворились незадовго до настання смерті (не більш ніж за декілька десятків хвилин), від багаторазової дії плаского твердого предмета (або предметів), який мав колючо-ріжучі властивості та не менш одного загостреного леза. Ці ушкодження в своїй сукупності перебувають в причинному зв'язку з настанням смерті та згідно з правилами судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень є тяжкими за ознакою небезпеки для життя. Від отриманих тілесних ушкоджень ОСОБА_11 помер ІНФОРМАЦІЯ_2 у період часу з 03 год. 00 хв. до 03 год. 30 хв., більш точний час під час досудового розслідування встановити не надалось можливим.

Дії ОСОБА_6 кваліфіковані органом досудового розслідування за ч. 1 ст. 115 КК, як умисне вбивство, як умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині.

Суд першої інстанції дійшов висновку, що у слідчої ОСОБА_13 у кримінальному провадженні не було повноважень здійснювати слідчі дії та приймати будь-які процесуальні рішення, не було повноважень, які би надавали їй процесуальне право складати, повідомляти та вручати ОСОБА_6 повідомлення про підозру у скоєнні злочину, оскільки відсутні у кримінальному провадженні доручення керівника прокуратури – слідчому чи постанова про визначення відповідного слідчого або групи слідчих у кримінальному провадженні, та які прокурорами під час судового розгляду не подані суду, а тому всі рішення, прийняті слідчою, та слідчі дії, виконані нею, в тому числі повідомлення слідчою ОСОБА_13 про підозру у скоєнні злочину ОСОБА_6, є незаконними, а докази, отримані після повідомлення ОСОБА_6 про підозру, а саме: висновки судово-медичних цитологічних експертиз № 1622, № 1623, № 1624, висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК та висновок судово-психіатричної експертизи № 68, є недопустимими.

Також суд зазначив, що всі протоколи пред'явлення особи для впізнання містять висновки про те, що свідки впізнали ОСОБА_6 за рисами обличчя, однак не конкретизовано, якими саме та чим ці риси обличчя відрізняються від рис обличчя інших осіб, які пред'являлись для впізнання, а тому суд дійшов висновку про порушення слідчою ОСОБА_13 вимог процесуального закону, яке є істотним, оскільки вплинуло на об'єктивність результатів цих слідчих дій, а тому протоколи пред'явлення особи для впізнання за фотознімками за участю свідків ОСОБА_14, ОСОБА_15, ОСОБА_16 та ОСОБА_17 визнані недопустимими доказами.

Протокол вилучення та огляду ножа від 09 грудня 2017 року суд першої інстанції також визнав недопустимим доказом, оскільки вказаний протокол було складено слідчою ОСОБА_18 09 грудня 2017 року, однак вказана слідча набула процесуальних повноважень на здійснення досудового розслідування

у даному кримінальному провадженні лише 11 грудня 2017 року, що вказує на отримання вказаного доказу неуповноваженою особою. Суд також звернув увагу, що фіксація вилучення ножа відбувалась фактично після його вилучення, що підтверджується показами свідка ОСОБА_16 та свідка ОСОБА_19, всупереч ч. 2 ст. 100 КПК України, в протоколі відсутні фотографії та докладний опис вилученого ножа, в протоколі відсутні відомості про упакування ножа з метою надійного збереження з засвідченням підписами слідчого та інших осіб, які брали участь у вилученні такого ножа, та, в порушення вимог ч. 3 ст. 107 КПК України, матеріали кримінального провадження не містять оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, хоча є відповідний запис про застосування камери мобільного телефона у якості засобів фіксації.

На підставі наведеного вище, оскільки висновок медико-криміналістичної експертизи № 390 МК від 27 березня 2018 року був отриманий в результаті дослідження ножа, який вилучений недопустимим доказом протоколом огляду від 09 грудня 2017 року, суд першої інстанції застосував правову доктрину «плодів отруйного дерева» та визнав вказаний доказ недопустимим, як похідний від недопустимого джерела.

Судом першої інстанції зроблено висновок, що органом досудового розслідування не надано будь-яких доказів, які б підтверджували той факт, що обвинувачений в період інкримінованого йому діяння дійсно перебував за зазначеною адресою, що у нього виявлено та вилучено речі, які містять сліди крові, які можуть належати потерпілому, враховуючи спосіб вбивства потерпілого ОСОБА_11, або інші, будь-які об'єктивні дані, які б свідчили про причетність саме обвинуваченого ОСОБА_6 до інкримінованого злочину.

В апеляційній скарзі з доповненнями:

– прокурор просить скасувати вирок суду у зв'язку з неповнотою судового розгляду, невідповідністю висновку суду фактичним обставинам кримінального провадження, а також порушення вимог кримінального процесуального закону та призначити новий розгляд в суді першої інстанції.

В обґрунтування вказує, що допитаний в судовому засіданні свідок ОСОБА_17 повідомив, що побачив невідомого йому чоловіка, який тримав в руках ніж, після чого залишився. Свідок чув крики, а потім, злякавшись, що ОСОБА_6 може побачити, пішов додому.

До того ж прокурор посиляється на те, що відповідно до показів свідка ОСОБА_16, після проведення огляду залу ігрових автоматів співробітниками поліції, він попросив ніж у ОСОБА_6, останній його дістав, протер та передав свідку.

Прокурор також вказує, що під час судового розгляду було долучено витяг у формі скрін-шотів з ЄРДР про повний рух кримінального провадження, відповідно до якого 23 лютого 2018 року внесено запис про призначення слідчого, в тому числі й слідчу ОСОБА_13. Постанова про створення вказаної слідчої групи в матеріалах кримінального провадження є у

наявності, а тому суд безпідставно визнав недопустимим ряд доказів, зокрема повідомлення слідчою ОСОБА_13 про підозру у скоєнні злочину ОСОБА_6, а також висновки судово-медичних цитологічних експертиз № 1622, № 1623, № 1624, висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК та висновок судово-психіатричної експертизи № 68.

Позиції учасників судового провадження

Прокурори та потерпілий підтримали апеляційну скаргу прокурора з підстав, викладених в скарзі, просили її задовольнити, вирок суду скасувати та ухвалити новий, обвинувальний вирок.

Обвинувачений ОСОБА_6 та його захисник заперечували проти задоволення апеляційної скарги прокурора, вважали вирок суду законним та обґрунтованим, у зв'язку з чим просили апеляційний суд залишити його без змін.

Мотиви апеляційного суду

Відповідно до ст. 404 КПК України суд апеляційної інстанції переглядає судові рішення суду першої інстанції в межах апеляційної скарги.

Статтею 370 КПК України передбачено, що судові рішення повинно бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Обґрунтованим є рішення, ухвалені судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 цього Кодексу.

За статтею 373 КПК України виправдувальний вирок ухвалюється у разі, якщо недоведено, що: 1) вчинено кримінальне правопорушення, в якому обвинувачується особа; 2) кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим; 3) в діянні обвинуваченого є склад кримінального правопорушення.

За пунктом 1 частини 3 статті 374 КПК України, у разі визнання особи виправданою, в її мотивувальній частині зазначається формулювання обвинувачення, яке пред'явлене особі і визнане судом недоведеним, а також підстави для виправдання обвинуваченого із зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення, мотиви ухвалення інших рішень щодо питань, які вирішуються судом при ухваленні вироку, та положення закону, якими керувався суд.

При цьому, обвинувальний вирок може бути постановлений лише в тому випадку, коли вина обвинуваченої особи доведена поза розумним сумнівом.

Для дотримання стандарту доведення поза розумним сумнівом законодавець вимагає, щоб будь-який обґрунтований сумнів у тій версії події, яку надало обвинувачення, був спростований фактами, встановленими на підставі допустимих доказів, і єдина версія, якою розумна і безстороння людина може пояснити всю сукупність фактів, установлених у суді, – є та версія подій, яка дає підстави для визнання особи винуватою за пред'явленим обвинуваченням.

Тобто дотримуючись засад змагальності та виконуючи свій професійний

обов'язок, передбачений статтею 92 КПК, обвинувачення має довести перед судом за допомогою належних, допустимих та достовірних доказів, що існує єдина версія винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, щодо якого їй пред'явлено обвинувачення.

Конституційний Суд України у своєму рішенні від 26 лютого 2019 року №1-р/2019 у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 368-2 КК України зауважив, що елементом принципу презумпції невинуватості є принцип «*indubio pro reo*», згідно з яким при оцінюванні доказів усі сумніви щодо вини особи тлумачаться на користь її невинуватості. Презумпція невинуватості особи передбачає, що обов'язок доведення вини особи покладається на державу.

Європейський суд з прав людини у своїй практиці неодноразово наголошував, що суди при оцінці доказів керуються критерієм доведення «поза розумним сумнівом». Таке доведення може впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою (рішення у справах «Нечипорук і Йонкало проти України», «Яременко проти України», «Кобець проти України», «Ірландія проти Сполученого Королівства» та інші).

За змістом ст.ст. 404, 405, 407 КПК України, суд апеляційної інстанції фактично виступає останньою інстанцією, яка надає можливість сторонам перевірити повноту судового розгляду та правильність встановлення фактичних обставин кримінального провадження судом першої інстанції (ч. 1 ст. 409 КПК України), і це покладає на апеляційний суд певний обов'язок щодо дослідження й оцінки доказів, але з урахуванням особливостей, передбачених ст. 404 КПК України. Водночас у певних випадках дослідження доказів апеляційним судом може бути визнано додатковою гарантією забезпечення права на справедливий суд (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

Положеннями ст. 62 Конституції України та ст. 17 КПК України передбачено, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

Статтею 92 КПК України обов'язок доказування обставин, передбачених ст. 91 цього Кодексу, за винятком випадків, визначених ч. 2 цієї статті, покладено на слідчого, прокурора та в установлених цим Кодексом випадках – на потерпілого. Тобто саме сторона обвинувачення повинна доводити винуватість особи поза розумним сумнівом, чого в цьому кримінальному провадженні зроблено не було.

Суд першої інстанції зазначених норм закону під час ухвалення

виправдувального вироку дотримався та дійшов обґрунтованого висновку про те, що стороною обвинувачення не здобуто і не надано жодних переконливих доказів, які б підтвердили, що саме обвинувачений ОСОБА_6 вчинив умисне вбивство потерпілого ОСОБА_11, що, з огляду на положення п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України, є підставою для ухвалення виправдувального вироку у даному кримінальному провадженні.

Перевіrivши доводи апеляційної скарги прокурора щодо неповноти судового розгляду, невідповідності висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження, а також істотного порушення вимог кримінального процесуального законодавства, перевіrivши висновки суду першої інстанції, докази, які суд визнав недопустимими, та оцінку сукупності інших доказів кримінального провадження, колегія суддів дійшла наступного висновку.

Щодо невідповідності висновків суду фактичним обставинам справи та неповноти судового розгляду

В апеляційній скарзі прокурор стверджує, що суд безпідставно визнав низку доказів, здобутих на стадії досудового розслідування, а також повідомлення ОСОБА_6 про підозру недопустимими, з посиланням на те, що під час судового розгляду було долучено витяг у формі скрін-шотів з ЄРДР, про повний рух кримінального провадження, відповідно до якого 23 лютого 2018 року внесено запис про призначення слідчого, в тому числі й слідчу ОСОБА_13.

Однак з таким ствердженням прокурора не можна погодитись з огляду на наступне.

Кримінальний процесуальний закон у ст. 110 КПК України встановлює, що процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду. Рішення слідчого, прокурора приймається у формі постанови. Постанова виноситься у випадках, передбачених цим Кодексом, а також коли слідчий, прокурор визнає це за необхідне.

За приписами п. 1 ч. 2 ст. 39 та ч. 1 ст. 214 КПК України визначати слідчого (слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, а у випадках здійснення досудового розслідування слідчою групою – визначати старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих, належить до компетенції керівника органу досудового розслідування.

Така специфічна процесуальна форма рішення про визначення слідчого (групи слідчих), який здійснюватиме відповідні повноваження у конкретному кримінальному провадженні, як постанова, вбачається із тлумачення положень ч. 2 ст. 39, ч. 1 ст. 214 КПК у взаємозв'язку із положеннями ст. 110 цього Кодексу.

Виконання вимог кримінального процесуального закону забезпечуються дотриманням кримінальної процесуальної форми, тобто пов'язане із дотриманням гарантій прав і свобод учасників кримінального провадження

щодо будь-яких дій та рішень владних суб'єктів кримінального провадження, зокрема: щодо гарантій оскарження та можливості перевірки законності таких рішень, перевірки безсторонності та об'єктивності владних суб'єктів.

Тобто витяг у формі скрін-шотів з ЄРДР, як на це вказує прокурор, не може замінити постанову керівника відповідного органу про призначення (визначення) слідчого або групи слідчих, які здійснюватимуть повноваження з досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні, оскільки він не є кримінально-процесуальним рішенням, яке породжує зазначені правові наслідки в конкретному кримінальному провадженні.

Отже, рішення про визначення уповноважених осіб, які здійснюватимуть повноваження слідчих у конкретному кримінальному провадженні, обов'язково повинно прийматись у формі постанови, яка має знаходитись у матеріалах досудового розслідування.

Відсутність зазначеної постанови в матеріалах досудового розслідування обумовлює недопустимість доказів, зібраних під час досудового розслідування, як таких, що зібрані особою, яка не мала на те законних повноважень.

Такі ж наслідки тягне за собою складання та підписання постанови про визначення складу слідчих в кримінальному провадженні пізніше від здійснення слідчих (розшукових) дій та складання протоколів про їх проведення.

Такий висновок узгоджується з правовими позиціями Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду щодо визначення осіб, уповноважених в кримінальному провадженні на збирання доказів обвинувачення, що викладені у постанові об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 22 лютого 2021 року (справа № 754/7061/15, провадження № 51-4584кмо18).

Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 277 КПК України, письмове повідомлення про підозру складається прокурором або слідчим за погодженням з прокурором.

Повертаючись до матеріалів кримінального провадження, встановлено, що постановою начальника СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_20, яка датована 11 грудня 2017 року, доручено проведення досудового розслідування групі слідчих у складі слідчих ОСОБА_21, ОСОБА_22 та ОСОБА_18.

Водночас із матеріалів кримінального провадження слідує, що повідомлення про підозру ОСОБА_6 у вчиненні ним кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, складено 30 грудня 2017 року слідчим СВ Шевченківського ВП ДВП ГУНП в Дніпропетровській області ОСОБА_13, яка до групи слідчих не входила, і така постанова в матеріалах цього кримінального провадження відсутня. І прокурором такої постанови як в суді першої інстанції, так і під час апеляційного перегляду надано не було.

Слід зазначити, що від законності зазначеної процесуальної дії, а саме повідомлення про підозру, залежить правомірність набуття особою статусу підозрюваного і вчинення всіх подальших слідчих дій за його участю у відповідному статусі, а також наявність правових підстав для пред'явлення йому обвинувачення згідно з обвинувальним актом.

Тобто порушення порядку повідомлення ОСОБА_6 про підозру призвело до нівелювання завдань кримінального провадження, окреслених у ст. 2 КПК України, що полягають в охороні прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення того, щоб до кожного учасника кримінального провадження було застосовано належну правову процедуру.

Неналежне здійснення етапу повідомлення про підозру унеможливило правомірне здійснення наступних етапів кримінального провадження, призвело до викривлення змісту кримінально-правових і кримінальних процесуальних відносин і унеможливило внаслідок цього належну реалізацію учасниками цих відносин своїх прав і обов'язків.

Отже, всі докази, зібрані в здійсненому всупереч встановленій у КПК України правовій процедурі досудовому розслідуванні, з порушенням форми і змісту кримінального провадження, необхідно визнавати недопустимими.

Відповідно до ч. 1 ст. 87 КПК України недопустимими є докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також будь-які інші докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.

У цій нормі закріплено як загальну підставу визнання доказів недопустимими – їх отримання внаслідок істотного порушення прав та свобод людини, так і підставу, яку в доктрині кримінального процесу іменують правилом про «плоди отруєного дерева», – здобуття інших доказів завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.

При цьому для визнання недопустимим кожний доказ має бути оцінений судом як автономно, так і в сукупності з іншими доказами, а в рішенні суду – наведено належне обґрунтування та мотиви, які би вказували на підставу визнання цього доказу недопустимим.

Отже, оскільки у слідчої ОСОБА_13 не було повноважень здійснювати слідчі дії та приймати будь-які процесуальні рішення і таких доказів щодо повноважень слідчого прокурором не надавалось, тому всі рішення, прийняті слідчою, зокрема і повідомлення про підозру, а також слідчі дії, виконані нею, є недопустимими, оскільки отримані в порушення вимог КПК України, без передбачених законом підстав та з порушенням статті 6 Конституції України, відповідно до якої органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України, тобто з істотним порушенням прав та свобод

людини відповідно до положень п. 1 ч. 2 ст. 87 КПК України.

Аналізуючи наведене вище в сукупності, суд першої інстанції дійшов законного, обґрунтованого та вмотивованого висновку про визнання недопустимими доказами висновків судово-медичних цитологічних експертиз № 1622, № 1623, № 1624, висновок судово-психіатричної експертизи № 68, висновок медико-криміналістичної експертизи № 390МК, протоколи пред'явлення ОСОБА_6 для впізнання за фотознімками свідкам ОСОБА_14, ОСОБА_15, ОСОБА_16 та ОСОБА_17, а також протоколу вилучення та огляду ножа від 09 грудня 2017 року, які отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини.

У разі встановлення порушення, що породжує сумніви в достовірності отриманих фактичних даних, які неможливо усунути на основі інших доказів чи за допомогою проведення додаткових процесуальних дій, суд має визнати такий доказ недопустимим.

Суд здійснює встановлення достовірності доказу шляхом дослідження та аналізу його змісту, перевірки та співставлення з іншими доказами на предмет об'єктивного взаємозв'язку та взаємоузгодження.

Так, разом з визнанням протоколів пред'явлення ОСОБА_6 для впізнання за фотознімками свідкам ОСОБА_14, ОСОБА_15, ОСОБА_16 та ОСОБА_17 недопустимими доказами, судом першої інстанції було надано окрему оцінку цим протоколам.

Правила ст. 228 КПК України встановлюють вимоги до проведення такої слідчої дії, як пред'явлення особи для впізнання, недотримання яких має наслідком визнання відповідного протоколу недопустимим доказом, тобто таким, що отриманий з порушенням порядку, встановленого КПК України.

Частиною 2 цієї статті передбачено, що особа, яка підлягає впізнанню, пред'являється особі, яка впізнає, разом з іншими особами тієї ж статі, яких має бути не менше трьох і які не мають різких відмінностей у віці, зовнішності та одязі.

Так, як зазначено місцевим судом, всі протоколи пред'явлення особи для впізнання містять висновки про те, що свідки впізнали ОСОБА_6 за рисами обличчя, однак не конкретизовано якими саме та чим ці риси обличчя відрізняються від рис обличчя інших осіб, які пред'являлись для впізнання.

З таким висновком погоджується і колегія суддів, оскільки із наявних в протоколах зображень чотирьох осіб, усі вони мають різний вік, лише двоє з них мають бороду та лише один, який має бороду, вдягнутий в куртку, яким є ОСОБА_6.

Таким чином, місцевий суд дійшов законного та обґрунтованого висновку, що перелічені вище недоліки під час проведення слідчої дії впізнання особи за фотознімками, у своїй сукупності істотно вплинули на суб'єктивне сприйняття зображення особою, яка впізнає, та позбавляло можливості свідка обирати між фотокартками, тобто таке впізнання було необ'єктивним, що в свою чергу підтверджує недопустимість даних доказів з

іншої точки зору.

Крім того, разом з визнанням висновку медико-криміналістичної експертизи № 390 МК недопустимим доказом у зв'язку з незаконними повідомленнями слідчою ОСОБА_13 про підозру ОСОБА_6, місцевим судом також було надано оцінку протоколу вилучення та огляду ножа від 09 грудня 2017 року, який є похідним для складання вказаного вище висновку.

Так, за показами безпосередньо допитаних судом першої інстанції свідка ОСОБА_16 та ОСОБА_19, останні повідомили, що фіксація вилучення ножа відбувалась фактично після його вилучення, зокрема свідок ОСОБА_16 зазначив, що до відділу поліції його забрали наступного ранку, де і вилучили ніж, а свідок ОСОБА_19, який був понятим, повідомив, що коли він зайшов в кабінет, співробітник поліції вже тримав ніж в руках.

При цьому слід зауважити, що відповідно до ч. 2 ст. 100 КПК України, речові докази, які отримані або вилучені слідчим, прокурором, оглядаються, фотографуються та докладно описуються в протоколі огляду, а ч. 3 ст. 107 КПК України передбачено, що у матеріалах кримінального провадження зберігаються оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії.

Відповідно до безпосередньо дослідженого місцевим судом протоколу огляду та вилучення ножа від 09 грудня 2017 року слідує, що під час огляду застосовані технічні засоби, а саме камера мобільного телефона.

Однак до матеріалів не долучені оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, а саме – відео чи фотофіксація, що в свою чергу позбавляє можливості пересвідчитися про належне упакування ножа з метою надійного збереження із засвідченням підписами слідчого та інших осіб, які брали участь у вилученні такого ножа, як того вимагає Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження.

Таким чином, оскільки слідча дія – складання протоколу огляду від 09 грудня 2017 року, під час якої співробітниками поліції фактично було пред'явлено понятим на огляд раніше вилучений у ОСОБА_16 ніж, здійснювалась без технічної фіксації, що в свою чергу є істотним порушенням прав і свобод людини, то за вимогами ч. 3 ст. 87 КПК України, докази, отримані внаслідок цього, є недопустимими.

Також приймаються до уваги рішення ЄСПЛ у справах «Балицький проти України», «Тейксейра де Кастро проти Португалії», «Шабельник проти України», де Суд застосував різновид доктрини «плодів отруйного дерева», яка полягає в тому, що визнаються недопустимими не лише докази, безпосередньо отримані з порушеннями, а також докази, яких не було б отримано, якби не було отримано перших. Таким чином, допустимі самі по собі докази, отримані за допомогою відомостей, джерелом яких є недопустимі

докази, стають недопустимими.

За наведеного, оскільки висновок медико-криміналістичної експертизи № 390 МК від 27 березня 2018 року був отриманий в результаті дослідження ножа, який вилучений у непередбачений законом спосіб, зокрема визнаним недопустимим доказом, – протоколом огляду від 09 грудня 2017 року, то висновок місцевого суду про визнання вказаного доказу недопустимим, як похідний від недопустимого джерела, є законним та обґрунтованим.

Для визнання недопустимим кожний доказ має бути оцінений судом як автономно, так і в сукупності з іншими доказами, а в рішенні суду – наведено належне обґрунтування та мотиви, які би вказували на підставу визнання цього доказу недопустимим. Стосовно ж визнання доказу недопустимим за правилом «плодів отруєного дерева», то у рішенні суду має бути чітко доведено похідний характер інформації, яка стала фактичною підставою для проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, від дій, якими були істотно порушені права та свободи людини.

Отже, враховуючи факт повідомлення ОСОБА_6 про підозру неуповноваженим слідчим, а також зважаючи на порушення норм чинного кримінального процесуального законодавства під час збирання доказів органом досудового розслідування, що призвело до визнання наведених вище доказів недопустимими, свідчить про порушення статті 6 Конституції України, відповідно до якої органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України, тобто з істотним порушенням прав та свобод людини відповідно до положень п. 1 ч. 2 ст. 87 КПК України.

Щодо надання окремої оцінки показам свідків

Так, суд першої інстанції критично поставився до показів свідка ОСОБА_16, оскільки останній, будучи допитаний у судовому засіданні вперше, надав виправдувальні покази щодо обвинуваченого ОСОБА_6, а після переведення до іншої установи виконання покарань надав суду протилежні свідчення.

Судом встановлено, що хоча свідок ОСОБА_16 не стверджував про здійснення на нього будь-якого впливу з боку обвинуваченого ОСОБА_6, однак саме після надання первісних показів свідком ОСОБА_16 стороною обвинувачення було вжито всіх можливих заходів з метою схилити останнього до зміни власних показів, в саме шляхом його переведення до іншої установи виконання покарань.

Крім того, суд надав оцінку показам свідка ОСОБА_14, яка працюючи адміністратором клубу гральних автоматів, бачила, як ОСОБА_6 викладав зазначений ніж під час перевірки особистих речей працівниками поліції.

Судом враховано, що з даним свідком не проводилось впізнання зазначеного ножа, а тому суд не знайшов підстав стверджувати, що саме цей ніж, який визнано у справі речовим доказом, бачила свідок ОСОБА_14, та саме цей ніж був вилучений у свідка ОСОБА_16, передавався останньому

обвинуваченим ОСОБА_6.

При цьому в цій частині суд врахував, що свідок ОСОБА_14 не зазначала про характерні відмінності ножа, що свідчить про те, що остання могла бачити будь-який ніж або інший предмет, який схожий на ніж або має аналогічні властивості.

Крім того, аналізуючи покази свідка ОСОБА_17, суд першої інстанції дійшов висновку про їх недостовірність з огляду на те, що даний свідок, який не орієнтувався на місцевості, плутав назви вулиць, нелогічно пояснював напрямок свого руху та часові проміжки, посеред ночі, на значній відстані побачив обвинуваченого ОСОБА_6, запам'ятав риси його обличчя та одяг, а також побачив в руках предмет, схожий на ніж.

Також враховано, що у процесі досудового розслідування із вказаним свідком не проводився слідчий експеримент, під час якого можливо було б уточнити його покази, а поняті змогли б підтвердити достатню видимість та наявність зовнішнього освітлення, щоб можна було об'єктивно сприймати характерні риси обличчя обвинуваченого та його одяг, а тим паче маленький складний ніж.

Суд першої інстанції також обґрунтовано поставив під сумнів покази цього свідка, також виходячи з того, що свідок не зміг пояснити як саме йому стало відомо про вчинення кримінального правопорушення стосовно потерпілого ОСОБА_11, чому він не звернувся до працівників поліції раніше, а не через декілька тижнів після вчинення злочину та не повідомив про обставини, свідком якого став. Не вказав цей свідок і прізвище та контактні дані осіб, з якими він перебував в цей день, та які, в свою чергу, змогли підтвердити обставини його перебування неподалік від місця вчинення злочину.

Таким чином, доводи апеляційної скарги прокурора щодо належності показів свідка ОСОБА_17 з огляду на наведені вище обставини, не є прийнятними.

Що стосується показів свідка ОСОБА_15 щодо заподіяння ОСОБА_6 їй тілесних ушкоджень та пошкодження куртки невстановленим під час досудового розслідування предметом, то суд цілком обґрунтовано вважав їх неналежними, оскільки зазначені обставини не ставляться в провину ОСОБА_6. До того ж свідок не бачила, яким саме предметом було порізано їй куртку та вказаний поріз, а тому твердження про те, що вказану куртку було порізано саме ножом, який визнаний у справі речовим доказом, є припущенням.

Висновки апеляційного суду

Виправдовуючи ОСОБА_6, суд першої інстанції дійшов висновку, що органом досудового розслідування не надано будь-яких належних та допустимих доказів, які б підтверджували той факт, що у обвинуваченого виявлено та вилучено речі, які містять сліди крові, які можуть належати потерпілому, враховуючи спосіб вбивства потерпілого ОСОБА_11, або інші

будь-які об'єктивні дані, які б свідчили про причетність саме обвинуваченого ОСОБА_6 до інкримінованого злочину.

Судом також було відхилено низку доказів сторони обвинувачення через їх отримання у непередбачений законом спосіб, які при цьому, навіть незважаючи на їх недопустимість, не узгоджуються з іншими фактичними обставинами у справі.

Тобто суд першої інстанції дійшов обґрунтованого та об'єктивного і достатньо вмотивованого висновку про те, що досліджені у судовому засіданні на підтвердження винуватості надані стороною обвинувачення докази не відповідають критерію доведення поза розумним сумнівом, оскільки кожен з них окремо з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність цих доказів з точки зору достатності та взаємозв'язку безперечно не вказують на винуватість обвинуваченого у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення.

Хоча наведені докази, на які посилається прокурор в підтвердження доведеності винуватості ОСОБА_6, і складені з порушеннями кримінального процесуального закону, однак в будь-якому разі з огляду на інші допустимі докази в їх сукупності та покази свідків, не вказують беззаперечно на винуватість саме ОСОБА_6, а лише підтверджують факт перебування останнього в районі вчинення злочину, чого по суті не заперечується і самим обвинуваченим.

З огляду на усе вищенаведене, суд першої інстанції, проаналізувавши в сукупності надані стороною обвинувачення і стороною захисту та досліджені під час судового розгляду кримінального провадження докази з точки зору їх достатності та взаємозв'язку, дійшов до обґрунтованого та законного висновку про недоведеність того, що кримінальне правопорушення, вчинене обвинуваченим ОСОБА_6, згідно з п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України є підставою для його виправдування.

З таким висновком суду першої інстанції погоджується і колегія суддів, оскільки він повністю відповідає фактичним обставинам кримінального провадження.

Переконливих доводів, що спростовували б висновки суду першої інстанції в частині саме виправдування через недоведеність того, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, прокурор в апеляційній скарзі не навів.

Щодо зауваження прокурора на те, що під час судового розгляду було долучено витяг у формі скрін-шотів з ЄРДР, про повний рух кримінального провадження, відповідно до якого було внесено запис про призначення слідчої ОСОБА_13, що свідчить про легітимність усіх слідчих дій за участі цієї слідчої, то даній обставині була надана ґрунтована оцінка судом першої інстанції, з якою погодився і апеляційний суд, з мотивів, які наведені вище, згідно з якими у слідчої ОСОБА_13 у даному кримінальному провадженні не було повноважень здійснювати слідчі дії та приймати будь-які процесуальні

рішення.

Встановлено, що ухвалюючи виправдувальний вирок, суд першої інстанції під час розгляду провадження, відповідно до вимог кримінального процесуального закону, забезпечивши принцип змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів, передбачений ч. 2 ст. 22 КПК України, згідно з якою сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених цим Кодексом, ретельно перевірів представлені сторонами докази, у тому числі й ті, на підставі яких було пред'явлено обвинувачення, навів детальний аналіз усіх досліджених доказів і дав належну оцінку кожному з них.

Виходячи із закріпленого в ст. 62 Конституції України принципу презумпції невинуватості та вимог ст. 370 КПК України про те, що вирок суду повинен бути законним і обґрунтованим, обвинувальний вирок не може ґрунтуватися на припущеннях, а всі сумніви щодо доведеності винності особи тлумачаться на її користь, суд першої інстанції дійшов законного і обґрунтованого висновку про виправдування ОСОБА_6 за недоведеністю, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

Такий висновок повністю відповідає фактичним обставинам кримінального провадження і узгоджується з наведеними вище нормами закону та правовими позиціями Європейського Суду з прав людини, викладених в його рішеннях.

Доводи прокурора щодо вибірковості в оцінці доказів, істотності порушення вимог кримінального процесуального закону, недослідження всіх обставин вчинення злочину та ненадання їм належної правової оцінки, є безпідставними і необґрунтованими.

Судом першої інстанції належним чином надана оцінка всіх перевірених судом доказів у їх сукупності, наведені підстави для виправдання обвинуваченого ОСОБА_6 із зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення, що в повній мірі відповідає та узгоджується з вказаними вище вимогами норм закону.

З урахуванням наведеного вирок суду першої інстанції за своїм змістом відповідає вимогам ст.ст. 370, 373, 374 КПК України, а тому підстав для його скасування з мотивів, наведених прокурором, не вбачається.

Будь-яких істотних порушень, які б були безумовною підставою для скасування рішення суду першої інстанції, які передбачені ч. 2 ст. 412 КПК України, прокурором у своїй апеляційній скарзі не наведено.

Відповідно до ч.ч. 2, 3 ст. 62 Конституції України, ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

За результатами апеляційного перегляду оскарженого вироку колегія

суддів дійшла висновку, що суд першої інстанції належним чином виконав вимоги ст.ст. 22, 94, 370, 373 КПК України, забезпечив повне та всебічне дослідження всіх обставин кримінального провадження, належним чином дослідив та оцінив всі докази і виклав переконливі мотиви, чому він приймає до уваги одні докази і відхиляє інші. Судом першої інстанції при розгляді кримінального провадження не допущено таких порушень кримінального процесуального закону, які б могли бути визнані істотним в розумінні ч. 1 ст. 412 КПК України або потягнути несправедливість судового розгляду в даному кримінальному провадженні, у зв'язку з чим апеляційна скарга прокурора задоволенню не підлягає, а вирок суду має бути залишений без змін.

Керуючись ст.ст. 404, 405, 407, 419 КПК України, колегія суддів,

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу прокурора Центральної окружної прокуратури м. Дніпра ОСОБА_5 – залишити без задоволення.

Вирок Ленінського районного суду м. Дніпра від 24 листопада 2024 року у кримінальному провадженні № 12017040640003536 від 09 грудня 2017 року щодо ОСОБА_6, визнаного невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК та виправданого на підставі п. 2 ч. 1 ст. 373 КПК України, у зв'язку з тим, що не доведено, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим, – залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення і може бути оскаржена шляхом подачі касаційної скарги до Верховного Суду протягом трьох місяців з дня її проголошення.

Судді:

ОСОБА_2 ОСОБА_3 ОСОБА_4

(Примітка: колегія суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду касаційний розгляд виправдувального вироку суду першої інстанції та ухвали апеляційного суду про залишення вироку без змін у цьому кримінальному провадженні завершила прийняттям таких рішень:

1) ухвалою від 13 жовтня 2025 року повернула касаційну скаргу потерпілому (брату померлого) через неусунення недоліків у скарзі;

2) ухвалою від 23 лютого 2026 року закрила касаційне провадження за скаргою прокурора, оскільки до початку касаційного розгляду ним подано клопотання про відмову від касаційної скарги).

4. Питання для підсумкового контролю знань з дисципліни «Захист у кримінальному процесі»

1. Поняття, завдання та принципи захисту у кримінальному процесі України.
2. Функція захисту у кримінальному процесі. Право на захист.
3. Підозрюваний (обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий) як представник сторони захисту, його права та обов'язки.
4. Право підозрюваного (обвинуваченого) мати захисника і побачення з ним до першого допиту.
5. Поняття захисника. Особи, які допускаються як захисники, підтвердження їх повноважень. Порядок допуску захисника до участі в кримінальній справі.
6. Право на вибір захисника. Обов'язкова участь захисника.
7. Відмова від захисника і його заміна. Порядок запрошення і призначення захисника.
8. Права і обов'язки захисника. Оплата праці захисника.
9. Обставини, що виключають участь у справі захисника.
10. Усунення захисника від участі у справі. Обставини, що дають право захиснику відмовитися від виконання своїх обов'язків.
11. Зустріч захисника з підозрюваним (обвинуваченим), з'ясування обставин справи і підготовка плану захисту.
12. Пошук слідчих помилок і тактика їх використання захисником на досудовому розслідуванні.
13. Заборона допитувати захисника як свідка про обставини, що стали йому відомі під час виконання ним обов'язків по захисту. Нерозголошення захисником відомостей досудового розслідування без дозволу слідчого.
14. Процесуальна природа клопотань і скарг захисника, тактика їх надання під час досудового розслідування.
15. Участь сторони захисту в доказуванні під час досудового розслідування.
16. Показання підозрюваного як засіб захисту.
17. Роль захисника під час допиту підозрюваного та у процесі виконання інших слідчих (розшукових) дій, виконуваних з їх участю або за їх клопотанням чи клопотанням самого захисника.
18. Використання стороною захисту технічних засобів під час проведення процесуальних дій, у яких вони беруть участь, а також під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення.

19. Право захисника на участь у проведенні слідчих (розшукових) дій, виконуваних без підозрюваного.

20. Права підозрюваного, його захисника під час призначення і проведенні експертизи.

21. Самостійне залучення стороною захисту експертів на договірних умовах для проведення експертизи (у тому числі обов'язкової).

22. Залучення експерта слідчим суддею за клопотанням сторони захисту. Отримання зразків для експертизи за рішенням слідчого судді.

23. Особливості захисту при примусовому залученні особи для проведення медичної або психіатричної експертизи.

24. Збирання даних, що характеризують підозрюваного, як засіб захисту.

25. Строки і порядок повідомлення підозрюваного та його захисника про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, якими були тимчасово обмежені конституційні права підозрюваного.

26. Оскарження стороною захисту рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій.

27. Захист під час повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Порядок вручення письмового повідомлення про підозру.

28. Повідомлення підозрюваному про його права та їх роз'яснення.

29. Участь захисника під час повідомлення про підозру, допиті підозрюваного. Обов'язкова участь захисника у разі повідомлення про підозру та допиті підозрюваного.

30. Захист під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

31. Участь сторони захисту під час вирішення слідчим суддею (судом) питання про накладення грошового стягнення, тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом, відсторонення від посади, тимчасового доступу до речей і документів, тимчасового вилучення майна, арешт майна.

32. Захист під час застосування запобіжних заходів особистого зобов'язання, особистої поруки, домашнього арешту, застави, тримання під вартою.

33. Ознайомлення з матеріалами, якими обґрунтовується застосування відносно підозрюваного запобіжного заходу. Підготовка сторони заходу до участі в розгляді слідчим суддею клопотання слідчого

про застосування запобіжного заходу.

34. Участь сторони захисту під час вирішення питання про обрання підозрюваному запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту, тримання під вартою; продовження строків цих запобіжних заходів.

35. Строки і порядок оскарження стороною захисту ухвали слідчого судді про обрання запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту і тримання під вартою, продовження строків цих запобіжних заходів.

45. Клопотання підозрюваного та його захисника про зміну запобіжного заходу.

46. Підстави і порядок затримання особи уповноваженою службовою особою. Оскарження стороною захисту обґрунтованості затримання підозрюваного.

47. Строки і порядок оскарження підозрюваним (обвинуваченим) та його захисником рішення слідчого, прокурора або суду про закриття кримінального провадження.

48. Підстави і процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Права підозрюваного (обвинуваченого), його захисника під час вирішення питання про звільнення від кримінальної відповідальності.

49. Відкриття матеріалів підозрюваному під час звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

50. Оголошення підозрюваному про закінчення досудового розслідування і пред'явлення йому матеріалів кримінального провадження.

51. Права підозрюваного та його захисника під час ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Підтвердження стороною захисту факту надання їй доступу до матеріалів.

52. Обов'язок сторони захисту за запитом прокурора надати доступ до будь-яких речових доказів або їх частин, документів або їх копій, до житла чи іншого володіння, якщо вони знаходяться у володінні або під контролем сторони захисту, якщо сторона захисту має намір використати відомості, що містяться в них, як докази у суді.

53. Отримання підозрюваним та його захисником копії клопотання про продовження строку досудового розслідування. Подання стороною захисту письмових заперечень проти продовження строку досудового розслідування.

54. Дії сторони захисту під час прийняття прокурором рішення про розгляд обвинувального акта по кримінальних проступках у спрощеному

провадженні.

55. Участь сторони захисту у підготовчому провадженні. Підготовка необхідних клопотань.

56. Право сторони захисту на ознайомлення з матеріалами кримінального провадження (кримінальної справи) після постановлення судом ухвали про призначення судового розгляду.

57. Права обвинуваченого (підсудного) та його захисника у судовому розгляді.

58. Участь у визначенні обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження.

59. Участь сторони захисту у допитах обвинуваченого (підсудного), свідків, потерпілого, експерта, пред'явленні для впізнання, огляді на місці, дослідженні речових доказів, документів, звуко- і відеозаписів, консультаціях та роз'ясненнях спеціалістів та інших судових діях. Заявлення клопотань про доповнення судового розгляду.

60. Сторона захисту у судових дебатах. Підготовка промови захисника та обвинуваченого (підсудного), їх структура і зміст. Репліки обвинуваченого (підсудного) та його захисника на виступи інших учасників судових дебатів.

61. Останнє слово обвинуваченого (підсудного) та його зміст.

62. Право обвинуваченого, захисника, його законного представника після проголошення вироку подати клопотання про помилування, право ознайомитися із журналом судового засідання і надати на нього письмові зауваження.

63. Вручення копії вироку обвинуваченому. Звернення сторони захисту до суду про виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні.

64. Судові рішення, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, порядок і строки апеляційного оскарження.

65. Вивчення стороною захисту вироку (ухвали) суду. Підготовка апеляції на вирок (ухвалу) суду, її зміст. Доповнення, зміна і відкликання апеляції.

66. Вивчення заперечень інших учасників на апеляцію сторони захисту. Ознайомлення із апеляцією інших учасників. Підготовка заперечень на апеляцію інших учасників.

67. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження.

68. Подача до апеляційного суду нових доказів. Участь представників сторони захисту у висловленні доводів та судових дебатах. Надання обвинуваченому останнього слова.

69. Випадки ухвалення апеляційним судом судового рішення за результатами письмового провадження.

70. Неприпустимість погіршення правового становища обвинуваченого за результатами апеляційного розгляду.

71. Судові рішення, що можуть бути оскаржені в касаційному порядку, порядок і строки касаційного оскарження.

72. Вивчення ухвали, вироку апеляційного суду та планування подальших дій. Підготовка касаційної скарги на судові рішення та її зміст.

73. Відмова від касаційної скарги, зміна і доповнення касаційної скарги під час касаційного провадження. Вивчення касаційних скарг інших учасників, підготовка заперечень на них.

74. Випадки обов'язкового виклику засудженого в судове засідання для участі в касаційному розгляді. Висловлення стороною захисту своїх доводів під час касаційного розгляду.

75. Випадки ухвалення касаційним судом судового рішення за результатами письмового провадження.

76. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Строк звернення про перегляд судового рішення за такими обставинами.

77. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами і порядок її подання. Відмова від заяви про перегляд такого судового рішення за такими обставинами та її наслідки.

78. Участь сторони захисту в суді під час перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Право на оскарження судового рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими обставинами.

79. Діяльність сторони захисту в кримінальному провадженні на підставі угод. Ініціювання стороною захисту угоди про примирення з потерпілим, угоди з прокурором про визнання вини.

80. Підстави для укладання угоди з потерпілим про примирення, а з прокурором – про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладання та затвердження угоди для підозрюваного чи обвинуваченого.

81. Обов'язкова участь сторони захисту під час підготовчого судового засідання або у ході судового провадження при розгляді щодо угоди. Права обвинуваченого при ухваленні рішення про затвердження угоди про визнання винуватості чи примирення. Наслідки невиконання угоди засудженим.

82. Діяльність сторони захисту в кримінальному провадженні щодо

неповнолітніх. Участь сторони захисту в доказуванні обставин, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх, з'ясуванні умов їх життя та виховання.

83. Підстави проведення комплексної психолого-психіатричної і психологічної експертизи неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

84. Забезпечення участі законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Участь у судовому розгляді представників служби у справах дітей та кримінальної міліції у справах дітей.

85. Особливості допиту неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого, застосування щодо нього запобіжного заходу.

86. Підстави і порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

87. Діяльність сторони захисту під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності.

88. Участь сторони захисту у вирішенні питання під час поміщення малолітнього у приймальник-розподільник для дітей, скасування чи продовження строку тримання особи у приймальнику-розподільнику для дітей.

89. Оскарження ухвали суду про застосування примусових заходів виховного характеру до малолітньої особи. Підстави і порядок звернення стороною захисту з клопотанням про дострокове звільнення малолітнього від примусового заходу виховного характеру.

90. Діяльність сторони захисту під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб.

91. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні, щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Участь захисника.

92. Застосування судом до особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру, запобіжних заходів.

93. Підстави для проведення амбулаторної або стаціонарної психіатричної експертизи. Участь сторони захисту у розгляді слідчим суддею (судом) клопотання про направлення особи до медичного закладу для проведення стаціонарної психіатричної експертизи.

94. Оскарження ухвали слідчого судді про направлення особи до медичного закладу для проведення психіатричної експертизи або відмову

у такому направленні в апеляційному порядку.

95. Діяльність сторони захисту під час судового розгляду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Участь особи, стосовно якої передбачається застосування цих заходів.

96. Участь сторони захисту під час вирішення питання про продовження, зміну або припинення застосування примусових заходів медичного характеру, відновлення кримінального провадження.

97. Оскарження ухвали суду про застосування чи відмову в застосуванні примусових заходів медичного характеру, продовження, зміну, припинення застосування примусових заходів медичного характеру або відмову у цьому застосуванні.

98. Діяльність сторони захисту під час кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Права підозрюваного (обвинуваченого) та його захисника при ознайомленні з матеріалами такого кримінального провадження.

99. Порядок зберігання виписок підозрюваного, обвинуваченого та його захисника з матеріалів, що містять державну таємницю. Участь сторони захисту у призначенні і проведенні експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.

5. Перелік використаних та/або рекомендованих джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року (зі змінами та доповненнями в ред. від 01.01.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13 квітня 2012 р. (зі змінами та доповненнями). URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-197_17.

4. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами та доповненнями в ред. від 07.05.2026). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

5. Інформаційний лист ВССУ «Про деякі питання порядку здійснення судового провадження з перегляду судових рішень у суді апеляційної інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» від 21.11.2012 р. URL : http://sc.gov.ua/ua/2012_rik.html.

6. Безпала В. В. Істотні порушення вимог кримінального

процесуального закону як підстава для скасування чи зміни судового рішення: дис. ... к.ю.н.: 12.00.09. Київ, 2020. URL : http://elar.naia.kiev.ua/bitstream/123456789/16970/4/dysert_bezpala.pdf.

7. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: дис. ... д.ю.н.: 12.00.09. Львів, 2016. URL : <https://rd.ua/storage/lessons/567/903Бобечко%20Н.Р.%20Апеляційне%20та%20касаційне%20провадження%20у%20кримінальному%20провадженні%20України.pdf>.

8. Бобечко Н.Р. Збирання та дослідження доказів у стадії апеляційного провадження згідно КПК України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 2 (19). URL : <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/27>.

9. Бобечко Н.Р. Оцінка доказів судом апеляційної інстанції у кримінальному провадженні. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 3 (20). URL : <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/709>.

10. Бобечко Н.Р. Перевірка правильності встановлення обставин кримінального провадження як умова ухвалення рішення судом апеляційної інстанції. *Судова апеляція*. 2013. № 2 (31). URL : <http://www.apcourt.kiev.gov.ua/apcourt.kiev/uk/publish/article/96439>.

11. Гусаров В. М. Особливості процесуального положення потерпілого при перегляді судових рішень в апеляційному порядку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2015. Вип. 1. Том 4. С. 93-97.

12. Кашка О. С. Повноваження суду апеляційної інстанції в кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Київ. Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2014.

13. Клепка Д. І. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування як окремий вид провадження: дис. канд. юрид. наук: 12.00.09. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 211 с.

14. Котубей І. І. Невідповідність висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 23 с.

15. Кулянда М. І. Особливості апеляційного провадження в порядку судового контролю в кримінальному процесі України: автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.09. Львів, 2021. URL : <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/dissertation/11680/arefmukanovkulyanda.pdf>.

16. Легких В. В. Процесуальні аспекти залучення експерта судом апеляційної інстанції у кримінальному судочинстві. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. Т. 12, № 3. С. 90-96.

17. Мар'янова С. С. Ухвала суду апеляційної інстанції у кримінальному провадженні: теорія та практика реалізації : дис...доктора філос. / Мар'янова, Світлана Сергіївна ; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 224 с.

18. Мірошников І. Ю. Неповнота судового розгляду як підстава до скасування або зміни судового рішення. *Юрист України*. 2015. № 3-4. С. 78-81.

19. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / За редакцією С. В. Ківалова та С. І. Кравченко. Одеса : Фенікс, 2020. 924 с.

20. Пожар В.Г. Щодо новел практики апеляційного оскарження судових рішень у кримінальному провадженні. *Правове життя сучасної України* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Видав. дім «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 330-333.

21. Савенко М. Є. Апеляційне оскарження та перегляд ухвал слідчого судді, постановлених під час досудового розслідування: дис. ... к.ю.н.: 12.00.09. Харків, 2020. URL : http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Savenko/d_Savenko.pdf.

22. Савенко М. Є. Апеляційне оскарження та перегляд ухвал слідчого судді, постановлених під час досудового розслідування : монографія / М. Є. Савенко ; [наук. ред. О. В. Капліна] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2021. 256 с.

23. Ракіпова І. В., Пожар В. Г. Специфіка комунікації потерпілого в апеляційному та касаційному провадженні: окремі проблеми. *Право і суспільство*. 2021. № 4. С. 217-225. URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/4_2021/31.pdf.

24. Шилін Д. В. Відсутність технічного носія інформації, на якому зафіксовано судові провадження в суді першої інстанції, як істотне порушення вимог кримінального процесуального закону. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 303-306.

Для нотаток

Навчальне видання

Шиян Анатолій Григорович

**ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА-ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ В СУДІ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ**

Навчальний посібник

Редактор, оригінал-макет, дизайн – *А. В. Самотуга*
Редактор *Н. В. Леонова*

Підп. до друку 14.09.2026. 2026. Формат 60х84/16. Друк – цифровий.
Гарнітура – Times New Roman. Ум.-друк. арк. 19,30. Обл.-вид. арк. 20,75.
Зам. № 10/26-нп

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до державного реєстру ДК № 8112 від 13.06.2024